

David Currie

**ČUDESNA OTKRIĆA
U BIBLIJI I POVIJESTI**

Nakladnik
ZNACI VREMENA
www.znaci-vremena.com

Copyright © David Currie

*Copyright za hrvatsko izdanje © Znaci vremena, Zagreb, 2011.
Sva prava pridržana. Ova se knjiga smije umnožavati,
djelomično ili u cijelosti, samo uz dopuštenje nakladnika.*

Urednik
Mario Šijan

Prijevod
Mihael Abramović i Hinko Pleško

Lektura
Marijan Malašić

Korektura
Branka Vukmanić

Prijelom
Miroslav Vukmanić

Tisak
TIPOMAT
Zagreb 2011.

David Currie

**ČUDESNA OTKRIĆA
U BIBLIJI I POVIJESTI**

*Ako nije drukčije naznačeno, svi biblijski tekstovi
navedeni su iz prijevoda Kršćanske sadašnjosti.*

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem

ISBN 978-953-183-.....

Učitelji pravednosti

David Currie, Novozelandsanin koji živi u Melbourneu u Australiji, istraživač je Biblije, biblijske arheologije, povijesti i suvremenosti; svjetski putnik, vrstan fotograf i omiljeni predavač. Višestruko je proputovao svijet i održao nebrojena predavanja pred mnogim slušateljima.

U nekoliko navrata posjetio je Hrvatsku i održavao predavanja u našim gradovima, a najpoznatiji niz predavanja održao je prije dvadeset godina u velikoj dvorani Ekonomskog fakulteta u Zagrebu. Ta predavanja pod nazivom "Čudesna otkrića u biblijskim zemljama" najavljena su u svim tada dostupnim medijima kao niz audiovizualnih programa *Radosna vijest Zagrebu '91.*, svake večeri u 18 i u 20 sati, a trajala su gotovo mjesec i pol dana, počevši od 1. ožujka 1991. Prva dva tjedna predavanja su se morala održavati u 16, 18 i 20 sati, a u predviđene slobodne dane organizirana su dodatna predavanja za sve one koji nisu uspjeli osigurati besplatne ulaznice za redovite programe.

Programi su bili bogato popraćeni s oko 40.000 dijaslika iz devet kompjutoriziranih projektora na tri velika platna, uz obilje glazbe različitih izvođača uživo te nadahnutom, zanimljivom i nadasve ohrabrujućom riječju. Govornikove propovijedi pratile su tisuće Zagrepčana, i mnogi od njih doživjeli su velike blagoslove i promjenu života za kojom su čeznuli. Mnogi su bili du-

boko osvjedočeni jasnim iznošenjem spasonosnih biblijskih poruka i odlučili su predati svoje živote Isusu kao osobnom Spasitelju.

Istodobno s predavanjima priređivani su sažeci onoga o čemu je bilo govora svake večeri i, umnoženi u nakladi od nekoliko tisuća primjeraka, dostavljani su svima koji su izrazili želju da ih prime. Budući da je ove godine David Currie sa svojom suprugom Gayom ponovno posjetio Hrvatsku i poslužio nam u našoj sredini, odlučili smo prikupiti dragocjenu građu njegovih predavanja i objaviti je kao knjigu.

U ovom pomnjivo probranom i zanimljivom gradivu autor hrabro suočava čitatelje s mnoštvom pitanja koja muče čovjeka današnjice, i pruža odgovore na njih potkrepljujući ih vjerodostojnim izjavama iz Biblije te obiljem činjenica iz povijesti i znanosti. Mnoge iznesene pojedinosti su malo poznate širem krugu čitatelja. Kao marljivi istraživač Biblije, biblijskih proročanstava, povijesti, arheologije, etnologije, znanstvenih spoznaja i različitih fenomena, autor odgovara na postavljena pitanja navodeći mnoga mjesta iz Biblije u kojima su sadržane presudno važne objave i poruke za nas. Nerijetko se navode riječi uvaženih stručnjaka, znanstvenika i znamenitih ljudi.

Za potrebe ovog izdanja dopunili smo mnoge iznesene podatke, budući da se u posljednjih dvadeset godina dogodio veliki napredak u propovijedanju Radosne vijesti, koji je u stopu slijedio dosad nevideni porast informatizacije, tehnike i znanja uopće.

Bog je proroku Danielu objavio da će oni "koji su mnoge učili pravednosti" blistati "kao zvijezde navijeke, u svu vječnost". (Daniel 12,3) Zahvalni smo Davidu i Gayi Currie za njihovo oduševljenje i radujemo se što će oni svu vječnost sjati s takvima.

***“Ova Radosna vijest o Kraljevstvu
propovijedat će se po svemu svijetu,
svim narodima za svjedočanstvo,
i tada će doći svršetak.”***

(Matej 24,14)

1

Tajne drevnih mrtvih gradova

Bliski istok smatramo ne samo područjem golemih pričuva nafte, već i vrlo eksplozivnim dijelom svijeta u političkom smislu. Na tom su prostoru tisućljećima živjele mnoge civilizacije, jedna uz drugu poput bisera na ogrlici. S tog područja dopire privlačna svjetlost povijesti, drevnih dragocjenosti i tajanstvenosti.

Još od doba Napoleona arheologe privlače zemljane uzvisine koje lokalni narod naziva *tel*. Umjetnici i znanstvenici koje je Napoleon 1798. godine poveo sa sobom u Egipat bili su zadivljeni otkrićima, među kojima je jedno od prvih bilo Rozetski kamen ispisan grčkim, egipatskim demotskim i staroegipatskim hijeroglifskim pismom. Zahvaljujući tom spomeniku genijalni Francuz Jean François Champollion otkrio je ključ za dešifriranje egipatskih hijeroglifa.

Arheolozi su uporno kopali i kroz prašinu i krhotine došli do slojeva s gradovima i civilizacijama starim nekoliko tisuća godina. Tako su malo-pomalo ostaci, svići, lončarija, natpisi i čitave zakopane civilizacije ispričale zadivljujuću priču koja učvršćuje našu vjeru, budi

nađu i ponovno objavljuje Boga tisućama i milijunima zbuđenih i potištenih ljudi.

Uzmimo iznimno važan dio Biblije ili Svetog pisma — proročanstva. Sve što je potrebno da bi se jednom zauvijek odbacila Biblija jest pronaći jednu jedinu pogrešku u njezinim proročanstvima.

U Knjizi proroka Izaije piše: “Ja sam Bog, i nema drugoga; Bog, nitko mi sličan nije! Onaj sam koji od početka svršetak otkriva i unaprijed javlja što još se nije zbilo!” (Izaija 46.9.10) U Božjoj knjizi se od početka objavljuje svršetak. U Bibliji postoji najmanje tisuću proročanstava koja sežu u buduća stoljeća i otkrivaju budućnost. Danas ih možemo provjeravati. Da bismo to objasnili, pođimo najprije u Egipat.

U Asuanu, oko tisuću kilometara južno od Kaira, Nil se razdjeljuje i stvara otok Elefantinu. Ovaj otok je u staro doba naseljavala kolonija Židova. Tamo su pronađeni zanimljivi svici papirusa. Našao ih je arheolog koji se, zavičući u neku staru kolibu, slučajno spotaknuo o preparirane krokodile ispunjene prastarim spisima. Pritom su se stare krokodilske kože raspale i otkrilo se papirusno blago.

U blizini je trudom ruskih inženjera i 32.000 egipatskih graditelja sagrađena divovska Asuanska brana. Jezero nastalo podizanjem brane osigurava vodu za navodnjavanje poljoprivrednih nasada, proizvodeći uz to i električnu energiju. Voda je preplavila područje ispred brane i potopila mjesta na kojima su se uzdizali hramovi Abu Simbela. Nastojanjima UNESCO-a hramovi su premješteni oko sedamdeset metara na više područje da bi se sačuvali prastari dragocjeni spomenici iz vremena Ramzesa II.

Oko dvjesto kilometara sjevernije od Asuana nalaze se hramovi Luksora i Karnaka. Ondje su u drevno doba živjeli faraoni, a kad bi umrli, prebacili bi ih preko rijeke i pogrebili u brdima Doline kraljeva. Kraljica Hat-

šepsut pokopana je na suprotnoj strani doline, u manjoj, takozvanoj Dolini kraljica. Egipat je bio moćno kraljevstvo koje je proizvodilo hranu za dobar dio starog svijeta. Ponosio se nenadmašnom kulturom, a njegovo bogatstvo izazivalo je zavist okolnih naroda.

“Neće više biti knezova u egipatskoj zemlji”

Ali, nailazile su promjene. Obratimo pozornost na neka zanimljiva proročanstva. U Knjizi proroka Ezekiel piše: “I neće više biti knezova u egipatskoj zemlji...” (Ezekiel 30,13) Kad je ovo proročanstvo izgovoreno, činilo se da se pred Egiptom nalazi trajna i slavna budućnost. Ali Bog budućnost vidi mnogo jasnije od smrtnog čovjeka. Od 332. godine prije Krista pa sve do naših dana Egiptom su vladali kraljevi podrijetlom od drugih, neegipatskih naroda. Kralj Faruk, posljednji vladar, bio je Albanac. Nije li ovo snažan dokaz da je Biblija nadahnutu Božja riječ?

Drevne slikarije i natpisi otkrivaju veličinu prastarih kraljevstava faraona, ali od tog vremena do danas Egipat se nije mogao pohvaliti kraljem koji bi bio podrijetlom Egipćanin.

Jedan od velikih istraživača Egipta bio je Francuz Jean François Champollion, rođen 1790. godine. On se u potpunosti posvetio proučavanju povijesti starog Egipta. Kad su Napoleonovi arheolozi pronašli Rozetski kamen, koji se danas čuva u Britanskom muzeju u Londonu, mladi Jean je odlučio dešifrirati egipatske hijeroglifne. Na tom kamenu ispisani su tekstovi na dva jezika. Jedan je grčki, a drugi egipatski — pisan hijeroglifima i demotskim pismom.

Kasnije su dešifrirana i druga pisma i natpisi na spomenicima, a među njima i Šešonkov natpis i pisma iz Tel el Amarne.

Pronalazak izvještaja o Hetitima

Godinama su kritičari Biblije tvrdili da biblijski He-titi nisu nikad postojali. Pronalasci koji su uslijedili potvrdili su istinitost i pouzdanost biblijskog zapisa o ovom narodu. Ne tako davni nalazi na području Tur-ske dokazali su postojanje velikih hetitskih gradova.

Uništenje idola u Memfisu

Sakara je staro područje na kojem se nalazi Mem-fis. Prorok Ezekiel prenosi Božju poruku da će kumiri, to jest idoli u Memfisu, biti razoreni. Egipnolog A. M. Edwards kaže: "Sve što je preostalo od Memfisa, naj-starijeg među gradovima, jest nekoliko humaka ruše-vina, desetak slomljenih kipova i — ime. Čovjek teško može povjerovati da je taj veliki grad ikada bujao na ovom mjestu, ili se pita kako je mogao biti tako pot-puno zbrisan." Razorenje Tebe i Memfisa bilo je teme-ljito. Sigurno je bilo rugača koji su se smijali proroku kad je pod nadahnućem Božjeg Duha izrekao ovo pro-ročanstvo; ali Božja riječ je istinita.

Egipćani su imali oko dvije tisuće bogova, i nema sumnje da su mnoge od njih obožavali u Memfisu.

Među mnogim grobnicama drevnih kraljeva u Doli-ni kraljeva nalazi se grob faraona Tutankamona. Kopa-jući pod grobom Ramzesa VI., arheolog Howard Carter otkrio je stubu iza koje je slijedilo još petnaest drugih. Tako je sa svojim pomoćnicima ušao u grob kralja Tu-tankamona, koji je umro navršivši jedva osamnaest go-dina. Lord Carnarvon, koji je financirao cijelu ekspedi-ciju, hitno je pozvan u Egipat da prisustvuje otkriću zlata i nakita u vrijednosti od oko četrdeset milijuna dolara.

U ovoj veličanstvenoj grobnici bili su pohranjeni ra-zličiti predmeti — zaprežna kola, ogrlice, prstenje i sli-

čno. Bila je to jedina grobnica koja je otkrivena netaknuta. Danas se ovo blago čuva u Kairskom muzeju u Egiptu. Božji prorok Mojsije odrekao se golemog egiptaskog bogatstva kad je odlučio služiti Bogu i izvesti Božji narod iz Egipta.

Nestanak papirusne trske

Egipat je prolazio kroz razdoblje nemoralna i zločina. Egipćani su na papirusu, podlozi za pisanje koju su proizvodili iz papirusne trske, opisivali svoja nemoralna djela. Oko 700. godine prije Krista, preko proroka Izaije došlo je vrlo određeno proročanstvo: "Uvenut će trska i sita, sva zelen pokraj Nila; ... propast će, raspršit se, iščeznuti." (Izaija 19,6.7)

Danas u Egiptu ne raste papirusna trska, iako su rijeke prije 2.700 godina njome obilovale. U toj trski, koja je rasla uz rijeku Nil, roditelji su skrili malog Mojsija. Nekoliko stabljika papirusne trske možemo danas vidjeti jedino pred Kairskim muzejom. Biblija je prorekla da je više neće biti. Danas je možemo naći u drugim zemljama Bliskog istoka, ali ne u Egiptu.

Presušit će rukavci rijeke

U vrijeme kad je objavljeno proročanstvo o papirusnoj trski, u Egiptu je bilo obilje rječnih rukavaca i prokopa. Arheolozi to danas mogu potvrditi. Ali isti tekst kaže da će svi presušiti.

Proročanstvo se ispunilo u svim pojedinostima. Pritoci Nila odavno su presušili i danas postoje samo obrisi praznih korita koji svjedoče o njihovom nekadašnjem postojanju. Moguće ih je vidjeti jedino iz zrakoplova.

U dolini gdje se nalazi hram u Karnaku, iza kipa Amenofisa IV., nalazi se dobro očuvan reljef kraljice

Hatšepsut. To je kraljica koja je, kao princeza, spasila Mojsija skrivenog u trski na obali Nila. Ona je osnovala veliko kraljevstvo i bila je poznata graditeljica, što se još i danas vidi po njezinom veličanstvenom hramu. U blizini stijena u planinama zapadno od Luksora izgradila je prostranu i prekrasnu palaču. Za vladavine kraljice Hatšepsut tkalo se platno koncem koji se sastojao od 356 niti. Nađena su balzamirana tijela iz tog doba sa zlatnim plombama u zubima i umjetnim staklenim očima.

Grad Petra

Spomenimo još jedan grad — Petru, koja se nalazi u današnjem Jordanu. Dobrim dijelom povijesti Petra je bila izgubljena za zapadni svijet. Prije dvije tisuće godina nalazila se na vrlo prometnom karavanskom putu, tako da su je posjećivali mnogi putnici koji su putovali mediteranskim i istočnim zemljama. U Petri su postojali stari oblici obreda i štovanja idola. Hramovi su isklesani doslovno u liticama pješčanika, koje se iz doline dižu do 130 metara u visinu. Veličanstveni ružičasti kamen pruža nezaboravan prizor pri izlasku i zalasku sunca. Čak i usred podnevne žege Petra očarava svojim izgledom i starinom. U tom kanjonu dugačkom nekoliko kilometara nalaze se hramovi, žrtvenici, domovi i grobovi.

To je mjesto pustoši. Sveto pismo naziva žitelje Petre sinovima Edomovim, Edomcima ili Idumejcima. U Jeremiji 49,17 nalazi se proročanstvo koje kaže da će ovo mjesto biti razoreno. Štoviše, u Ezekielu 35,3.4 piše da će ono postati pustoš i pustinja jer će nestati njegovih stanovnika.

Edomci su bili uništeni, a zavladao su Nabatejci. Čak su i Egipćani bili zainteresirani za to mjesto, ali su karavanski putovi izmijenjeni pa je ovo mjesto po-

stalo značajno zbog svoje povijesnosti i ljepote, i zato što se biblijsko proročanstvo doslovno ispunilo. Prorok Obadija pretkazao je sud koji očekuje Petru.

Sva ova proročanstva su se ispunila, i analima povijesti dodano je još jedno poglavlje. Posljednji redak Obadijine knjige kaže: "Izbavitelji će uzaći na goru Si-on da sude gori Ezavljevoj. I tada će nastati kraljevstvo Jahvino." Bog se svakako opravdao ispunjenjem proročanstava koja je uputio preko biblijskih proroka.

Božja je Riječ istinita. Kao što kaže prorok Izaija: "Sahne trava, vene cvijet, ali riječ Boga našeg ostaje dovijeka." (Izaija 40,8)

Zlatna vrata

U srcu Bliskog istoka stoji Jeruzalem, opasan bedemom. U grad se ulazilo na nekoliko vrata — zapadna su se zvala Jafa, južna Gnojna, sjeverna Damaštanska i istočna Stjepanova. Ima još nekoliko vrata kojima se služe stanovnici i turisti. Ali na istočnoj strani grada nalazila su se još jedna vrata. Ona su zazidana ubrzo nakon što je Isus Krist prošao kroz njih na svom putu u Getsemani i kad su Ga iste noći vojnici proveli natrag u Jeruzalem. Čak i kad je Sulejman Veličanstveni u 16. stoljeću obnovio jeruzalemske zidove — dakle stotinama godina nakon što su Rimljani razorili grad — iz nekih je razloga obnovio i spomenuta vrata, da bi ih potom dao zazidati prije službenog otvorenja. Sve do danas ta su vrata ostala zatvorena.

Ovo nam je dobar povod da razmotrimo zanimljiv tekst u Ezekielu 44,1-3: "Potom me odvede natrag k izvanjskim vratima Svetišta, koja gledaju na istok: bija-hu zatvorena. I reče mi Jahve: 'Ova će vrata biti zatvorena; neka se ne otvaraju, i nitko neka ne ulazi na njih, jer ja, Jahve, Bog Izraelov, kroz njih prođoh — zato neka budu zatvorena. Samo knez, jer je knez, smije

sjesti tu i blagovati pred Jahvom; tada neka uđe kroz trijem vrata i istim putem neka izađe.” Vrata se nalaze na zgodnom mjestu za pristup u grad, ali su zatvorena.

Razgovarao sam s poznatim stručnjakom za stare jezike i on mi je potvrdio da se ovaj tekst treba primijeniti na Krista. Nakon Njegove smrti i uskrsnuća vrata su zatvorena i nikad nisu otvarana, unatoč obnavljanju gradskih zidina.

Božja riječ je istinita

Gradovi se ruše, narodi padaju, “ali riječ Boga našeg ostaje dovijeka”.

Zahvalimo Bogu koji se objavio čovječanstvu preko svoje Knjige koja je sama istina i koja nam daje upute o budućnosti svijeta i budućnosti našeg života.

Dosegnimo zvijezde

Čovjek je uvijek podizao pogled prema zvijezdama, ali je tek u dvadesetom stoljeću — nadolaskom svemirske ere — naše upoznavanje svemira izišlo iz područja mašte.

Ljudske zamisli o svemiru kroz stoljeća su se često mijenjale, a svaka promjena nije uvijek predstavljala napredak.

Drevna vjerovanja i astronomija

Stari Egipćani su vjerovali da je nebeski svod tijelo nebeske božice Nut, koja se rukama i nogama podupire o Zemlju. Zemlja je tijelo zemaljskog boga Keda. Kretanje Sunca tumačili su ovako: svakog dana Nut rađa Sunce koje putuje preko njezina tijela. Noću Nut rađa zvijezde. Bog zraka, Šu, podupire njezino tijelo. Vjerovali su da bog-Sunce putuje čamcem preko tijela božice Nut. Planeti također putuju čamcem. Uočili su i to da Mars ponekad plovi unatrag.

Babilonci su postavili temelje astrologiji. Zemlju su smatrali ravnom pločom okruženu vodom. Nebesa su prema njihovom razumijevanju imala oblik kupole ko-

ju podupiru planine. Zemlja stoji na mjestu, a oko nje se kreću nebesa.

Indijski vedski svećenici vjerovali su da Zemlju podupire dvanaest masivnih stupova. Sunce tijekom noći nekako prolazi ispod Zemlje između tih stupova.

Hinduska kozmologija tvrdila je da Zemlja leži na leđima četiriju slonova koji stoje na golemoj kornjači. Kornjača stoji na zmiji koja plivi beskrajinim oceanom.

Grci su prvi učinili napredak u pravilnom razumijevanju svemira. Pitagora, za kog zna svaki učenik zbog njegovog poučka o izračunavanju površine trokuta, prvi je ustvrdio da je Zemlja okrugla, a također i da postoji sklad sfera.

U drugom stoljeću naše ere Ptolomej je sazeo mišljenja ljudi svojega vremena te je ptolomejevski sustav važio više od tisuću godina nakon njegove smrti. Njegove zamisli opovrgao je 1543. godine poljski kanonik Nikola Kopernik. Kopernikov prilog izučavanju svemira, zajedno s daljnjim istraživanjima Johanna Keplera, predstavlja početak modernog svemirskog doba.

Biblijsko gledište

Zadivljuje nas da je tijekom nizanja svih tih teorija u prošla tri tisućljeća, Biblija od početka ukazivala na istinu. Obratimo pozornost na tekst u Knjizi o Jobu: "On povrh praznine Sjever razapinje, On drži zemlju o ništa obješenu." (Job 26,7) Stari znanstvenici i astronomi su se stoljećima rugali ovoj tvrdnji, ali ona je sadržavala istinu. Naravno, Stvoritelj je znao što je istina, ali je čovjek radije prihvaćao legende o Atlasu, slonovima i kornjačama.

Pred samo dvjestotinjak godina na Sveučilištu Yale u Sjedinjenim Američkim Državama učilo se da je Zemlja ravna ploča; tamo u to vrijeme još nisu uhvatili korak ni s Kopernikom. Još i danas postoji društvo koje

okuplja ljude uvjerenе da je Zemlja ravna ploča. Istina, ono broji samo dvjestotinjak članova.

Svakako zadivljuje da je Biblija tvrdila da je Zemlja okrugla, dok su mislioci uporno vjerovali da je ravna ploča koja pliva, ili je nečim poduprta.

Prorok Izaija je, prije više od 2500 godina, pisao o “krugu zemaljskome”. (Izaija 40,22) U izvornom značenju riječ krug označava sferu ili kuglu. Mnogi mislioci to nisu zapazili, i dok su tragali za istinom, ona se sve vrijeme nalazila u Bibliji.

Francuski nevjernik Jean Bon St. Andre rekao je za Francuske revolucije nekom seljaku kršćaninu: “Srušit ćemo vaše crkve, spaliti vaše Biblije i uništiti sve što vam govori o Bogu.” Na ovo je seljak mirno odvratio: “Ali ne možete nam uzeti zvijezde.” Dokle god postoje zvijezde, one nas podsjećaju na Boga i govore o Njemu.

Kad je Napoleon jedne večeri plovio plavim Sredozemnim morem, ispod neba osutog zvijezdama, nemirno je hodao palubom slušajući izjave svojih časnika koji su se protivili vjeri i Bogu. Odjednom se okrenuo i prekinuo njihov razgovor značajnim riječima: “Sve je to dobro, gospodo, ali kažite mi, molim vas, tko je stvorio zvijezde?”

Zvijezde se ne mogu izbrojiti

Zvijezde su bezbrojne. U Knjizi proroka Jeremije piše: “Kao što se vojska nebeska ne može izbrojiti...” (Jeremija 33,22) U Abrahamovo doba — prije više od četiri tisuće godina — ljudi su smatrali da ima nešto više od tisuću zvijezda. Otac astronomije, Hiparh, tvrdio je da ih ima oko 1.080. Čak je i Ptolomej prihvaćao ovaj broj točnim. Mora da je Abrahamu bilo čudno slušati Božje riječi da će njegovo potomstvo učiniti “brojnim poput zvijezda na nebu i pijeska na obali morskoj”. (Postanak 22,17)

Grčki mislioci su bili uvjereni da ima nešto više od tisuću zvijezda, ali je još Jeremija izjavio da se zvijezde ne mogu izbrojiti. Na kraju su Grci izračunali da ima 5.119 zvijezda. Ali kad je Galileo Galilei početkom sedamnaestog stoljeća načinio svoj jednostavni teleskop, bilo je moguće vidjeti mnogo više zvijezda. Danas znamo da samo u našoj galaksiji ima oko sto milijardi zvijezda. A postoji najmanje sto milijardi galaksija! Trebamo li dalje dokazivati? Jeremija je bio u pravu da se "vojska nebeska ne može izbrojiti"!

S obzirom na tolike milijarde zvijezda, morala bi postojati opasnost od sudara. Ali, po svemu sudeći, to nije moguće. Jedan astronom je o vjerojatnosti sudara zvijezda duhovito rekao: "Sudar zvijezda je moguć isto kao i pogodak novčića puščanim metkom na udaljenosti od jednog kilometra u mrkloj noći, s tim što ne znate u kojem se smjeru novčić kreće."

Nebesa se ne mogu izmjeriti

Patrijarh Job je rekao: "Zar Bog nije u visini nebeskoj i zar zvijezdama tjeme on ne vidi?" (Job 22,12) Jeremija tvrdi da je nemoguće izmjeriti nebesa. (Jeremija 31,37) To je točno! Svemir daleko nadmašuje naše shvaćanje, i što čovjek više usavršava i razvija nova pomagala, sve se više šire granice svemira.

Sljedeća slika pomoći će nam da bolje shvatimo goleme svemirske razdaljine: zamislimo da debljina lista papira predstavlja udaljenost od Zemlje do Sunca, što je oko osam svjetlosnih minuta. Tada bi udaljenost najbliže zvijezde (4,33 svjetlosne godine) bila kao snop papira visok preko dvadeset i jednog metra. Promjer naše galaksije (sto tisuća svjetlosnih godina) bio bi predstavljen snopom papira visokim oko petsto kilometara, dok bi rub nama poznatog svemira bio snop papira visine oko pedeset milijuna kilometara.

Čudesan red i ljepota

U čitavom svemiru vide se red i ljepota. Cijeli svemir izgrađen je tako da se jedno svemirsko tijelo okreće oko drugoga: elektroni kruže oko atomske jezgre, Mjesec kruži oko Zemlje, planeti kruže oko Sunca, Sunčev sustav kruži galaksijom Mliječni put.

Galaksija Mliječni put jedna je od sedamnaest galaksija zvjezdanog jata koje kruži oko zajedničkog središta između galaksije Andromeda i naše galaksije.

Zvjezdano jato pripada roju galaksija čije je središte u zvijezdu Djevice, udaljeno oko 230 milijuna svjetlosnih godina. Znamo da i ovdje postoji rotacija — za jedan puni krug potrebno je oko sto milijardi godina.

Postoji mnoštvo rojeva galaksija u svemiru i oni najvjerojatnije kruže oko središta svemira.

Djelomična objava Božje slave

Uistinu: “Nebesa slavu Božju kazuju”. (Psalam 19,2)
 Red i sklad nalazimo i u ljepotama prirode na našoj Zemlji. U živom i neživom svijetu postoje dokazi reda i stvaralaštva, koji govore da Bog voli ljepotu. Cijela priroda svjedoči o ljubavi našeg Stvoritelja. Biblija nam govori o Stvoritelju Isusu Kristu: “Jer je u njemu sve stvoreno — sve na nebu i na zemlji; ... sve je stvoreno po njemu i za njega. ... I sve se u njemu drži u redu.” (Kološanima 1,16.17)

Božji poziv u naše dane

Danas je najbolje vrijeme da čovjek potraži Boga. Prorok Amos savjetuje da tražimo Stvoritelja svemira: “On napravi Vlašice i Štapce...” Bog poziva ljude da se pripreme za susret s Njim u ovo naše vrijeme: “Pripravi se, Izraele, da susretneš Boga svoga!” (Amos 5,8; 4,12)

Da, Božja poruka u zvijezdama jest da se pripravimo za susret s Njim. Kako to možemo? Jedan je način da Ga tražimo preko astronomije. Mi uviđamo svoju malenkost motreći ljepote zvijezda — primjerice slavu i veličanstvenost zvijezda Orion.

Bog je toliko zainteresiran za ljepotu i izgled da je stvorio prekrasne jesenske boje. Načinio je i čudesne snježne pahuljice; a da bi netko u svemu tome uživao, stvorio je vas i mene.

Dok čovjek nastoji prodrijeti u svemir i shvatiti njegove velike tajne, vrijeme se primiče svom kraju. Moramo se pripremiti za susret s Bogom! Isus je izjavio: "U kući Oca moga ima mnogo stanova. Kad ne bi bilo tako, zar bih vam rekao: 'Idem da vam pripravim mjesto!' Kad odem te vam pripravim mjesto, vratit ću se da vas uzmem k sebi i da vi budete gdje sam ja." (Ivan 14,2.3) Nije li to prekrasno obećanje? Isus nam kaže da će ponovno doći i uzeti nas k sebi. Tad će se ispuniti riječi: "Ono što oko nije vidjelo, što uho nije čulo, na što ljudsko srce nije pomislilo: to je Bog pripravio onima koji ga ljube." (1. Korinćanima 2,9)

Dragi prijatelju, iskoristimo priliku da uklonimo sve što stoji između nas i našeg Spasitelja, kako bismo u onaj dan mogli reći: "Gle, ovo je Bog naš, u njega se uzdasmo, on nas je spasio." (Izaija 25,9)

3

S one strane smrti

Čovjeka oduvijek živo zanima što se s njim događa nakon smrti. Grobnice egipatskih faraona zrače golemim zanimanjem za područje onostranog. Ulagao se velik trud da bi se faraonu omogućio dostojanstveni ulazak u raj.

Stari Grci gradili su za tijela svojih umrlih kraljeva grobnice nalik košnicama. Svijet je bio zadivljen ne tako davno otkrivenim grobnicama kineskih vladara. U drevnom Uru Kaldejskom morali su nakon smrti vladara umrijeti svi njegovi suradnici i poslugi, kako on ne bi ostao bez pratnje.

I čovjek današnjice želi doznati što se zapravo zbiva kad netko umre. Ispravno je zaključiti da nitko ne zna što dolazi nakon smrti — osim Boga. Je li On otkrio čovjeku tajnu smrti i groba?

Čovjek se ovim pitanjem bavi stoljećima, i danas postoji mnoštvo pretpostavki i tumačenja koje ne daju zadovoljavajuće odgovore. Ta učenja ne potječu od Boga, niti su zasnovana na Bibliji.

Razmotrimo najprije neke biblijske izraze, i izraze koje susrećemo u svakodnevnom govoru.

Pojam “duh”

U Bibliji piše: “I vrati se prah u zemlju kao što je iz nje i došao, a duh se vrati Bogu, koji ga je dao.” (Popovjednik 12,7)

Koji je to “duh” što se vraća Bogu? Što Biblija otkriva o tome? Na isti izraz nailazimo u Jakovljevoj poslanici: “Doista, kao što je tijelo bez duha mrtvo, tako je i vjera bez djela mrtva.” (Jakov 2,26 — Šarić)

Bibličari kažu da izraz “duh” potječe od grčkog izraza “pneuma”. Čuli smo za pneumatske čekice, ili pneumatske crpke — sve su to riječi što potječu od istog korijena: “pneuma” znači “zrak” ili “dah”, “duh”. Navedeni tekstovi bi se mogli prevesti i ovako: “tijelo bez daha je mrtvo”, i “dah se vrati Bogu”. U Jobu 27,3 s pravom stoji: “Sve dok duha moga bude još u meni, dok mi dah Božji u nosnicama bude.”

Pojam “duša”

Na početku Biblije, u Knjizi Postanka piše: “Jahve, Bog, napravi čovjeka od praha zemaljskog i u nosnice mu udahne dah života. Tako postane čovjek živa duša.” (Postanak 2,7) U ovom tekstu susrećemo dvije riječi: “dah” i “duša”. Bog je stvorio čovjeka. Čovjek je bio samo tijelo do trenutka kad mu je Bog udahnuo dah života. Tada je postao živo biće — duša. Kako je čudesno to djelo stvaranja!

Prilikom smrti proces je obrnut. U Knjizi propovjednikovoj to jasno piše. Razmotrimo još jedan tekst iz iste knjige: “Živi barem znaju da će umrijeti, a mrtvi ne znaju ništa, niti imaju više nagrade, jer se zaboravlja i spomen na njih. Davno je nestalo i njihove ljubavi i mržnje i zavisti, i više nemaju udjela ni u čem što biva pod suncem.” (Propovjednik 9,5.6) Živa, draga osoba, smrću nestaje — ona više ne postoji do uskrsnuća.

Apostol Pavao piše: “Pazite! Kazujem vam tajnu: svi nećemo umrijeti, ali ćemo se svi preobraziti, u jedan hip, u tren oka, na glas posljednje trube; zatrubit će truba i mrtvi će uskrsnuti neraspadljivi, a mi ćemo se preobraziti, jer treba da se ovo raspadljivo tijelo obuče neraspadljivošću i da se ovo smrtno tijelo obuče besmrtnošću. A kad se ovo raspadljivo tijelo obuče neraspadljivošću i ovo smrtno tijelo besmrtnošću, tada će se ispuniti pisana riječ: ‘Pobjeda proguta smrt!’” (1. Korinćanima 15,51-54)

Smrću se tijelo vraća u prah, a osobnost i karakter su mrtvi do uskrsnuća. Tada će Bog probuditi osobnost i karakter, i dati novo besmrtno tijelo koje više neće umrijeti. O tome je govorio Isus: “Ne čudite se tomu! Dolazi, naime, čas kada će svi koji počivaju u grobovima čuti njegov glas, te izaći iz njih: koji su činili dobro, na uskrsnuće — na život; koji su činili zlo, na uskrsnuće — na propast.” (Ivan 5,28.29) Isus dalje kaže da će se taj veličanstveni događaj zbiti u posljednji dan. Tada će se On sam vratiti i dati život onima koji su umrli. (Ivan 6,39.40)

Ovdje trebamo reći da smrt nipošto ne znači “pakleni oganj”, “čistilište”, “limb”, ili “raj”. Ne postoji pakao gdje vatra vječno gori, kako to neki naučavaju. Ovaj nauk nije u skladu s Božjom ljubavi i Njegovim nakamama. Kad se završi Sud, izvršit će se vječna kazna nad onima koji nisu prihvatili Krista kao osobnog Spasitelja. Međutim, iako je kazna vječna, kažnjavanje nije vječno! A to je velika razlika, zar ne? Oni koji su odbacili Krista, bit će kažnjeni vječnom smrću. Oni će izgorjeti, ali u toj posljednjoj vatri nema vječnog kažnjavanja. Moramo imati na umu da Bog nikoga ne želi kazniti tako da dugo trpi; On želi da se svi spase. Ali kad Ga ljudi odbace, što Mu drugo preostaje?

Razmišljali smo o onima koji će uskrsnuti prilikom Kristovog dolaska. Ali, što će biti s onima koji živi do-

čekaju Krista? Evo što piše apostol Pavao: “Jer će sam Gospodin sa zapovjedničkim zovom, s glasom arkanđela i sa zvukom trube Božje sići s neba, i najprije će uskrsnuti umrli u Kristu. Zatim ćemo mi živiti, mi preostali, biti skupa s njima odneseni u zrak na oblacima u susret Gospodinu. I tako ćemo zauvijek biti s Gospodinom. Stoga, tješite jedan drugoga tim riječima!” (1. Solunjanima 4,16-18) Kakav će to biti događaj za one koje je Krist uskrisio i one koji Ga živi dočekaju ne okusivši smrti! Svi će se oni zajedno susresti s Gospodinom i poći s Njim u dom koji im je pripravo. (Vidi: Ivan 14,1-3)

Apostol Pavao objavljuje da je Bog “jedini besmrtni”, da “boravi u nepristupačnoj svjetlosti” i da Ga “nitko od ljudi nije vidio i ne može vidjeti”. (1. Timoteju 6,15.16)

Biblija nigdje ne govori o besmrtnoj duši ili o besmrtnom duhu. O tome su naučavali stari Egipćani i Babilonci. Velik dio njihovih zapisa raspravlja o životu nakon smrti i pripremi za taj život. Ali Biblija jasno kaže: “Ne uzdajte se u knezove, u čovjeka od kog nema spasenja! Iziđe li duh iz njega, u zemlju svoju on se vraća, i propadaju sve misli njegove.” (Psalam 146,3.4) U Djelima 2,34 čitamo da čak ni David, Božji miljenik, nije otišao na Nebo.

Bog u Poslanici Hebrejima nedvosmisleno objavljuje da ni jedna od brojnih spomenutih poznatih biblijskih ličnosti nije primila “ono što je obećano, jer je Bog nešto bolje predvidio za nas: da bez nas ne postignu savršenstvo”. (Hebrejima 11,39.40) Bit će to slavan prizor kad sveti ljudi starine uskrsnu, a živi pravedni im se pridruže da zajedno dobiju savršenstvo.

Isus je smrt prikazao kao san. Kad čovjek umre, ostaje u tom stanju do uskrsnuća. Bez obzira koliko je vremena proteklo između smrti i uskrsnuća, uskrsлом će se čovjeku činiti kao da je tek zaspao — umro. Zar

to nije divno? Čovjek umire i, neovisno o tome je li mrtav tisuću godina, tisuću tjedana ili tisuću sekundi, sljedeći trenutak kojega će biti svjestan jest uskrsnuće.

Otkud onda toliko ljudi vjeruje da je čovjek besmrtn i da nakon smrti odlazi u raj ili u pakao? U početku je Sotona rekao Adamu i Evi da neće umrijeti ako jedu sa stabla spoznaje dobra i zla. Slagao im je da će živjeti vječno. Sotona nije prestao nametati ovu laž. Za mnoge je to najprivlačnija misao — nema smrti! Ne treba stoga čuditi da su mnogi u stara vremena to vjerovali. Zoroastrizam, stari kult obožavanja sunca u Perziji, zamisao o besmrtnosti prenio je na islam. I budisti vjeruju isto.

Mnogi kršćani prihvatili su ovaj nauk, uglavnom iz grčke filozofije. Nauk o ljudskoj besmrtnosti u raj u paklu je zapravo uvreda za Božju narav. Ako čovjek treba sve vrijeme boravka u paklu patiti, gdje je onda Božje milosrđe? Mi možemo shvatiti vječnu kaznu, ali ne i vječno kažnjavanje.

Božji put je najbolji. A Krist je “put, istina i život”. “Koji ima Sina, ima život.” (Ivan 14,6; 1. Ivanova 5,12) Život je u Isusu; svojstvo besmrtnosti nije urođeno nama.

Možda ćete upitati: A što je s razbojnikom na križu? Zar on nije nakon smrti otišao u raj? Pogledajmo tekst koji o tome govori: “Pa nadoda: ‘Isuse, sjeti me se kad dođeš u svoje kraljevstvo!’ On mu reče: ‘Zaista ti kažem, danas ćeš sa mnom biti u raj!’” (Luka 23,42.43) U izvornom grčkom tekstu nema interpunkcije. Stavljanjem zareza iza riječi “danas”, dobivamo sasvim drugo značenje. Poslušajmo: “Zaista ti kažem danas, bit ćeš sa mnom u raj!” Ova promjena u skladu je s onim što se doista dogodilo. U Ivanu 19,31 piše da su u petak predvečer razbojnicima polomili noge da ne bi mogli pobjeći tijekom subote. U to je vrijeme Krist već bio

mrtav. U nedjelju ujutro, prvog dana tjedna, Krist se javio Mariji i rekao da još nije uzašao k Ocu — u raj. Zbog toga su riječi koje je Krist uputio umirućem razbojniku u skladu s onim što se dogodilo. To je bila izreka vjere. “Kažem ti danas — danas kad ti sve izgleda mračno, danas kad se čini da nikad neću imati kraljevstvo, danas kad izgleda da nikog neću moći spasiti — danas ti kažem: bit ćeš sa mnom u raj!”

Krist želi da svi budemo spašeni i živimo u Njegovom kraljevstvu. Mi možemo imati vječni život i živjeti vječno s Njim — ako Mu danas vjerujemo.

4

Tajna sretnog doma

Izvanredna tehnološka dostignuća uljuljala su milijune ljudi u lažnu sigurnost. Ljudi smatraju da će novac, lagodnost koju on omogućava i znanost potpuno osloboditi svijet njegovih nevolja. Ima li tko problema sa srcem — eto mu tuđeg zdravog srca. Dode li do oskudice hrane — eto nam hrane uzgojene u oceanima. U ovo vrijeme obilja, većina s povjerenjem gleda u budućnost.

Razlozi propadanja Rimskog Carstva

Kad je Rimljane u drugom stoljeću obuzeo ovaj duh — “Nikad nam nije bilo bolje!” — bio je to početak propasti. Povjesničari navode pet uzroka propasti Rimskog Carstva: 1. raspad obitelji uz naglo povećanje rastava brakova, 2. rasipništvo i stalni porast nameta, 3. brutalizacija sporta i luda želja za provodom, 4. povećanje troškova obrane zbog propadanja društva, 5. rasap religije u mnoštvo zbunjajućih oblika.

Uočavamo veliku sličnost s našim vremenom. Svi navedeni uzroci vidljivi su i danas. Govoreći o nezdravom društvu Joseph M. Kennick, tadašnji predsjednik

Nacionalnog odbora za suzbijanje maloljetničke delinkvencije u Sjedinjenim Američkim Državama zapaža: "Mi smo negdje na tom putu. Kao roditelji i kao nacija krenuli smo pogrešnim smjerom odgajajući naraštaj pun neprijateljski nastrojene, buntovne i nepokorne mladeži, koja ne poštuje ni sebe ni nas. U čemu smo pogriješili? Pogriješili smo u mnogočemu — u slabljenju stega, u popuštanju i udovoljavanju željama naše djece, u preuzimanju tereta koji su oni trebali nositi."

Ova razgradnja društvenog ustrojstva nije se dogodila preko noći. Ona se razvijala postupno. Tako je bilo u Rimu, tako je i danas.

Ovakvim stanjem Bog nije zatečen. Apostol Pavao piše: "Ali ovo znaj: u posljednje će doba nastati teška vremena, jer će ljudi biti samoživi, lakomi, umišljeni, oholi, psovači, nepokorni roditeljima, nazahvalni, bezvjernici, bez ljubavi, nepomirljivi, klevetnici razuzdani, neotesani, neprijatelji dobra, izdajnici, naprasiti, bahati, ljubitelji požude mjesto ljubitelji Boga. Oni će sačuvati vanjski oblik pobožnosti iako su se odrekli njezine sile." (2. Timoteju 3,1-5) Ovo proročanstvo vjeran je opis onoga što danas gledamo svuda oko sebe.

Ljubav i stega

Stara židovska poslovice kaže: "Jeruzalem je bio razoren zato što je Izrael propustio odgojiti svoju djecu." Ljubav i stega moraju u obiteljskom odgoju ići ruku pod ruku. Pritom je od najveće važnosti dosljednost. Ljubav pruža djetetu osjećaj vrijednosti, a stega pruža osjećaj sigurnosti. Ovo dvoje svakako nedostaje u većini današnjih domova.

Zajedno s ljubavlju i stegom djecu treba učiti moralnim vrijednostima. Nije teško optuživati nove naraštaje za nemoral. Ali znajmo: mladi ne proizvode filmove, niti pišu televizijske scenarije. Oni ne izdaju knji-

ge, časopise i stripove, niti su odgovorni za procvat pornografije.

Tijekom mnogih desetljeća kriva tumačenja Biblije podrivala su temelje društva. Pokornost zakonu prirodan je lijek protiv bezakonja. Ali neki dijelovi Božjeg zakona nisu baš po ukusu suvremenog društva, pa su ljudi, u nastojanju da izbjegnu obveze, potkopali njegov autoritet. Jedni tvrde da je Zakon ukinut, a drugi da je promijenjen, ili čak potpuno zamijenjen. Može li se Zakon kršiti ako je ukinut? Možete li učiti mlade da nemaju nikakvih obveza prema Božjem zakonu, a potom ih optuživati za kršenje građanskih zakona?

Božja namjera

Krist je rekao: “Ako me ljubite, vršit ćete moje zapovijedi.” (Ivan 14,15) “Jer u ovome stoji ljubav prema Bogu: da vršimo njegove zapovijedi. ... Tko tvrdi: ‘Poznajem ga’, a ne vrši njegovih zapovijedi, lažac je, i u njemu nema istine.” (1. Ivanova 5,3; 2,4)

Božje su zapovijedi mjerilo dobra i zla i po tom će mjerilu Bog suditi čovjeku u dan Velikog suda. Deset zapovijedi veliki su moralni Zakon. Krist je došao i umro zato što je čovjek bio neposlušan i odbacio Njegove odredbe. Krist je ujedno svojim životom pokazao da se taj Zakon može držati.

Ovaj moralni Zakon zasnovan je na ljubavi. U izvornom obliku zapisan je u Bibliji, u Izlasku 20,2-17:

DESET ZAPOVIJEDI

1. Ja sam Jahve, Bog tvoj, koji sam te izveo iz zemlje egipatske iz kuće ropstva. Nemoj imati drugih bogova uz mene.

2. Ne pravi sebi lika ni obličja bilo čega što je gore na nebu, ili dolje na zemlji, ili u vodama pod zemljom. Ne klanjaj im se niti im služi. Jer ja, Jahve, Bog tvoj, Bog sam ljubomoran. Kažnjavam grijeh otaca — onih koji me mrze — na djeci do trećeg i četvrtog koljena, a iskazujem milosrđe tisućama koji me ljube i vrše moje zapovijedi.

3. Ne uzimaj uzlud imena Jahve, Boga svoga, jer Jahve ne oprašta onome koji uzalud izgovara ime Njegovo.

4. Sjeti se da svjetkuješ dan subotni. Šest dana radi i obavljaj sav svoj posao. A sedmoga je dana subota, počinak posvećen Jahvi, Bogu tvojemu. Tada nikakva posla nemoj raditi; ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni živina tvoja, niti došljak koji se nađe unutar tvojih vrata. Ta i Jahve je šest dana stvarao nebo, zemlju i more i sve što je u njima, a sedmoga je dana počinio. Stoga je Jahve blagoslovio i posvetio dan subotni.

5. Poštuj oca svoga i majku svoju, da imadneš dug život na zemlji koju ti dâ Jahve, Bog tvoj.

6. Ne ubij!

7. Ne učini preljuba!

8. Ne ukradi!

9. Ne svjedoči lažno na blišnjega svoga!

10. Ne poželi kuće blišnjega svoga! Ne poželi žene blišnjega svoga; ni sluge njegova, ni sluškinje njegove, ni vola njegova, ni magarca njegova, niti išta što je blišnjega tvoga!

Prva nas zapovijed poziva da ljubimo Boga iznad svega. Druga otkriva da Ga možemo voljeti izravno bez ikakvih posrednika. A treća nalaže da ova ljubav treba biti ispunjena štovanjem. Svoju ljubav najbolje izražavamo na osobit način sedmoga dana u tjednu, u subotu. Dakle, prve četiri zapovijedi otkrivaju kako možemo ljubiti Boga.

Ali, mi imamo moralne obveze i prema svojim bližnjima. One su objavljene u preostalim šest zapovijedi. Prva od njih nalaže da poštujemo svoje roditelje. Šesta zapovijed upozorava čovjeka da poštuje tuđi i vlastiti život koji mu je Bog dao. Sedmom su zapoviješću zaštićeni dom i obitelj, jer se zabranjuje čovjeku da počini preljub. U osmoj zapovijedi riječ je o ljudskoj časti i njegovom dobrom glasu, dok deveta čuva i štiti njegov imetak. Deseta se odnosi na čovjekova prava.

Navedena osnovna načela moralnog Zakona određuju sve oblike međuljudskih odnosa i čovjekov odnos prema Bogu. A upravo je ova načela čovjek prezreo i zaboravio. Morao bi ponovno upoznati istinitost ovih zapovijedi i primijeniti veliki Zakon ljubavi u svom svakidašnjem životu.

Kako desegnuti sreću

U vršenju Božjih zapovijedi leži tajna sreće. Zapovijedi se mogu primijeniti na život jer im je osnova ljubav. Bogataš Paul Getty uskliknuo je: "Dao bih sve svoje milijune za samo jedan uspješan brak!" Bog je rekao: "Nije dobro da čovjek bude sam: načinit ću mu pomoć kao što je on." (Postanak 2,18) Iza većine velikih ljudi naći ćete dobru ženu. Adamova žena stvorena je od njegovog rebra, uzetog blizu njegova srca. Eva je trebala biti Adamova družica. Prvi je dom bio zasnovan na ljubavi. U istom poglavlju saznajemo da će čovjek napustiti svojega oca i svoju majku i osnovati

vlastiti dom. Mnogi brakovi završavaju brzo zato što bračni par ne ostaje sam. Svijet bi trebao biti načinjen od malih Edenâ, gdje vladaju mir i radost, gdje se čovjek “množi i puni zemlju”. Poštujte Boga u svom domu i imat ćete Njegov mir, ljubav i blagoslove.

“Žene neka se pokoravaju svojim muževima kao Gospodinu.” (Efežanima 5,22) Bog želi da Mu se pokoravamo zato što Ga ljubimo. Ovaj odnos ljubavi neće proizročiti gubitak naše osobnosti. Ima dovoljno prostora za naš razvitak. Bog poštuje naš odnos prema Njemu, i u tom se smislu žene trebaju pokoravati svojim muževima. “Muževi, ljubite svoje žene kao što je i Krist ljubio Crkvu i sam sebe predao za nju” (redak 25). U takvoj ljubavi neće biti ni trunke sebičnosti, jer ona je samozatajna.

Ljubav je nešto najnježnije, najsvetije i najljepše što je Bog mogao dati čovječanstvu. Ali nju su iskrivili i zlorabili! Svetu zajednicu braka pretvorili su u nesvetu vezu, a broj rastava brakova neprestano raste. U mnogim domovima otežana je komunikacija djece s roditeljima. U takvim domovima često i sami roditelji teško uspostavljaju međusobnu povezanost. Vrijeme udvaranja, kada su oboje tako prijateljski i slobodno razgovarali, pretvorilo se u život šutnje. Posljedica su raskinuti brakovi, što nas podsjeća na Gospodinove riječi: “Ženili se i udavali...” (Matej 24,37.38)

Brak je stvoren da bi se zaštitili dom i djeca, i ta se veza ne može raskinuti bez posljedica. Bog dopušta rastavu samo zbog preljuba. Preljubnici neće naslijediti Božjeg kraljevstva ako ne priznaju svoj grijeh i Bog im ga ne oprostí (Galaćanima 5,19.20). Grešan čovjek može dobiti oprostaj, jer Krist kaže: “Ni ja te... ne osuđujem. Idi i od sada ne griješi više.” (Ivan 8,11)

Brak možemo učiniti sretnim ako uklonimo uzroke nesloge. Apostol Pavao savjetuje da ne ulazimo u brak s nevjernicima (vidi: 2. Korinćanima 6,14). Vjerojatnost

da brak bude sretan kad se dvoje sjedine u Gospodinu mnogo je veća. U Izrekama 21,19 nalazimo savjet da treba poznavati osobu s kojom se stupa u brak. Bolje je živjeti u pustinji nego se oženiti svadljivom ženom, poručuje Salomon. U Ponovljenom zakonu 24,5 Bog nas upozorava da ne sklapamo “ratne brakove”. U 1. Timoteju 5,8 apostol zahtijeva da ljudi skrbe za svoj dom. A u Poslanici Efežanima 4,26 piše: “Neka sunce ne zađe nad vašom srdžbom!” Bez sumnje, Božja je mudrost i te kako značajna u braku.

Sretni domovi nisu rezultat slučajnosti! Treba vremena da se dom učini sretnim. Da bi obitelj ostala na okupu, mora se zajedno moliti. Kad bi ljudi prihvatili biblijske savjete o molitvi, sreća bi ispunila domove. Molitva prelazi mnoge zapreke. Prava ljubav — to je tajna sretnog braka! Ljubav prema Bogu i čovjeku veliko je načelo koje treba poštovati u svakom domu.

Neka Bog pomogne vašem domu da bude najsjetniji dom na svijetu!

5

Roden u Betlehemu, pogubljen u Jeruzalemu

Nedaleko od mjesta gdje se rijeka Jordan ulijeva u Mrtvo more, nalaze se ostaci Kumranskog samostana. Stoljećima nitko, osim pokojeg beduina, nije prolazio ovim krajem. Pasući svoja stada u okolini, jedna skupina beduinskih mladića naišla je na rukopise koje danas poznajemo kao svitke s Mrtvog mora. Svijet je s uzbuđenjem čekao prijevod ovih drevnih rukopisa iz prvog ili drugog stoljeća prije Krista. Danas su to najstariji rukopisi pojedinih dijelova Biblije.

Knjigu proroka Izaije, primjerice, smatrali su dotad više povijesnim nego proročkim djelom. Razlog tome bila su mnoga proročanstva koja u pojedinosti opisuju Mesiju i Njegova brojna djela. Više od jednog stoljeća kritičari su bili skloni mišljenju da je knjiga povijesna, a ne proročka. Kršćane je oduševila vijest da je među svicima s Mrtvoga mora pronađena i čitava Knjiga proroka Izaije. Opet su ušutkani glasovi kritičara Biblije. Ovu proročku knjigu često su smatrali petim Evanđeljem zbog potankog proročanstva o Mesiji, Njegovoj vijesti, službi i smrti.

To je samo dio od tri stotine starozavjetnih proročanstava koja su se savršeno ispunila u Kristovom životu. Sam je Isus znao da Zakon, Psalmi i Proroci govore o Njemu. “Ovo je ono što sam vam govorio dok sam još bio s vama. Trebalo je da se ispuni sve što je o meni pisano u Mojsijevom zakonu, u Prorocima i u Psalmima.” (Luka 24,44)

Razmotrimo neka od ovih proročanstava:

Kristovo mjesto rođenja

Mihej 5,1: “A ti, Betleheme Efrato, najmanji među kneževstvima Judinim, iz tebe će mi izaći onaj koji će vladati Izraelom; njegov je iskon od davnina, od vječnih vremena.”

Ovo značajno proročanstvo izrečeno je oko sedamsto godina prije Krista. Ono ne spominje samo selo Betlehem; već Betlehem Efratu — Davidov grad. Tamo se, naime, trebao roditi Krist. Da je Krist rođen samo nekoliko sati ranije — Marija i Josip su, naime, bili na putu — ovo bi proročanstvo bilo netočno. Između svih pokrajina, rodio se baš u Palestini. Između svih mjesta u Palestini, baš u Betlehemu Efrati.

Rođen od Djevice

Matej 1,22.23: “A sve je to bilo da se izvrši što je Gospodin rekao po proroku: ‘Evo, Djevica će začeti i roditi sina, i dat će mu ime Emanuel’ — što znači: Bog je s nama.” Ovo čudesno rođenje pretkazao je prorok Izaija.

Rođen iz Judinog plemena

Postanak 49,10: “Od Jude žezlo se kraljevsko, ni palica vladalačka od nogu njegovih udaljiti neće dok

ne dođe onaj kome pripada — kome će se narodi pokoriti.” Judino je pleme bilo kraljevsko, vodeće u Izraelu. Iz tog je plemena trebao doći Kralj nad kraljevima. Značajno je što se nakon tisuću i petsto godina Isus rodio baš u Judinom plemenu.

Preteča će Mu pripremiti put

Izaija 40,3: “Glas viče: ‘Pripravite Jahvi put kroz pustinju. Poravnajte u stepi stazu Bogu našem.’”

Proročanstvo je u određeno vrijeme ispunio Ivan Krstitelj svojim propovijedanjem u Judejskoj pustinji. Svojom viješću o potrebi pokajanja privukao je veliko mnoštvo. Ali kad je pred njega stupio Krist, Ivan je bio spreman umanjiti svoj utjecaj. Radovao se kad su njegovi učenici pošli za Kristom.

Proročanstvo o području Njegove službe

Izaija 8,24; 9,1: “U prvo vrijeme on obescijeni zemlju Zebulunovu i zemlju Naftalijevu, al’ u vrijeme posljednje on će proslaviti Put uz more, s one strane Jordana — Galileju pogansku. Narod koji je u tmuni hodio svjetlost vidje veliku.”

Kakvo čudesno proročanstvo! Veći dio svoje službe Krist je proveo u Galileji. Iako je neko vrijeme proveo u Pereji i Jeruzalemu, dobar dio službe proveo je u području Zebulunovog i Naftalijevog plemena koje graniči s Galilejskim jezerom. Tu je održao svoju poznatu Propovijed na gori, učio u sinagogama i liječio bolesne. To je još jedno proročanstvo iz “petog Evanđelja”, Knjige proroka Izaije, koje potvrđuje točnost Biblije. Prijedimo sada na završne prizore Kristove službe na Zemlji.

Kristov pobjednički ulazak u Jeruzalem

Zaharija 9,9: "Klikni iz sveg grla, Kćeri sionska! Viči od radosti, Kćeri jeruzalemska! Tvoj kralj se evo tebi vraća: pravičan je i pobjedonosan, ponizan jaše na magarcu, na magaretu, mladetu magaričinu."

Krist je poslao svoje učenike da nađu određenog magarca na kojemu još nitko nije jašio. S njim se uspeo od Betanije na Maslinsku goru. Stari put kojim je nekad prošao vjerojatno je onaj isti koji i danas postoji. Kad je na magarcu stigao u Jeruzalem, ljudi su Ga pozdravili kao svojega Kralja i prostirali po putu palmine grane Njemu u čast.

Kasnije je Krist prošao tešku muku u Getsemaniju gdje je izlijevao svoju dušu nebeskom Ocu. Tu je molio: "Ako je moguće, neka me mimoide ovaj kalež!" (Matej 26,39) Izvještaji u Evanđeljima zorno svjedoče o patnji Njegove duše dok je ponio grijeha svijeta.

Judina izdaja

Psalam 41,10: "Pa i prijatelj moj u koga se uzdah, koji blagovaše kruh moj, petu na me podiže."

Pod utjecajem nadahnuća i osobnoga iskustva, David prikazuje kako će Krist biti izdan. Evanđelja otkrivaju da je Juda bio Kristov prijatelj koji Ga je prodao i izdao. Prorok Zaharija je čak prorekao cijenu za koju će prodati Krista.

Trideset srebrnika

Zaharija 11,12.13: "Oni mi odmjeriše plaću: trideset srebrnika. A Jahve mi reče: 'Baci u riznicu tu lijepu cijenu kojom su me procijenili!' Ja uzeh trideset srebrnika i bacih u riznicu u Domu Jahvinu." Daničićev prijevod kaže: "Bacih ih u dom Gospodinov lončaru."

Juda je Krista prodao za trideset srebrnika koje je, kad se pokajao, bacio pred noge velikog svećenika. Budući da se radilo o “plaći za krv”, novac se nije mogao vratiti u hramsku riznicu. Upotrijebljen je za kupnju lončareve njive da posluži kao groblje.

Suđenje i smrt našega Gospodina

Najveličanstvenije proročanstvo o smrti našega Gospodina nalazimo u 53. poglavlju Knjige proroka Izaije. Cijelo poglavlje je opis Njegova suđenja, stradanja i smrti. “Za naše grijehе probodoše njega, za opačine naše njega satriješe. Na njega pade kazna — radi našeg mira, njegove nas rane iscijeliše. ... Ukop mu odrediše među zločincima, a grob njegov bi s bogatima. ... Među zlikovce bio [je] ubrojen, da grijehе mnogih ponese na sebi...” Ovo je samo jedno od mnogih proročanstava koja otkrivaju narav Kristove zamjenske smrti. Njegovo raspeće bilo je čisto razbojstvo, smrt bez pravog suđenja — čak ako se uzmu u obzir židovski zakoni, a kamoli rimski.

Bila je to smrt za mene i vas. Ne trebamo se bojati budućnosti jer je Krist umro da bismo svi mogli živjeti. Umro je smrću koju smo mi zaslužili, da bismo mi mogli živjeti Njegovim životom. Prijatelju, ova smrt jednog petka prije dva tisućljeća bila je zamjena za našu smrt. Mi je možemo izbjeći samo predajom Kristu.

Uskrsnuće

Psalam 16,10: “Jer mi nećeš ostaviti dušu u Podzemlju, ni dati da pravednik tvoj truleži ugleda.”

Krist je ustao iz groba kao pobjednik nad smrću i grijehom. Jednom prigodom vidjelo Ga je nakon uskrsnuća pet stotina ljudi, a manje skupine vidale su Ga u drugim prigodama.

Naveli smo neka proročanstva o Kristu kao Mesiji ili Pomazaniku. Ovo je samo mali dio od preko tristo proročanstava koja ukazuju na prvi dolazak našega Spasitelja. Obratimo sada pozornost na još jedno proročanstvo. Prorok Daniel, koji je živio pet stoljeća prije Krista, dobio je čudesnu objavu točnog vremena Kristovog dolaska. Navest ćemo nekoliko redaka.

Danielovo proročanstvo

Daniel 9,24-27: "Sedamdeset je sedmica određeno tvom narodu i tvom svetom gradu, da se dokrajči opaćina, da se stavi pečat grijehu, da se zadovolji za bezakonje, da se uvede vječna pravednost, da se stavi pečat viđenju i prorocima, da se pomaže Sveti nad svetima. Znaj i razumij: Od časa kad izade riječ 'Neka se vrate i neka opet sagrađe Jeruzalem' pa do Kneza Pomazanika: sedam sedmica, a onda šezdeset i dvije sedmice, i bit će opet sagrađen trg i opkop, i to u teško vrijeme. A poslije šezdeset i dvije sedmice bit će Pomazanik pogubljen, ali ne za sebe. ... I sklopit će savez s mnogima za jednu sedmicu: a u polovici sedmice prestat će žrtva i prinos..."

Ovi značajni tekstovi govore o razdoblju od sedamdeset tjedana. Istraživači Svetog pisma u njima vide 490 dana ili proročkih godina. U Ezekielu 4,6 i Brojevima 14,34 možete provjeriti biblijsko načelo da jedan dan označava jednu godinu. Raščlambom ovog proročanstva ustvrdit ćemo da je Židovima bilo dano 490 godina da se pomire s Bogom, kako bi završilo dugo razdoblje otpada, i da na kraju toga razdoblja Krist bude pomazan. Božjem narodu je određeno to vrijeme da bi se mogao potpuno vratiti sa svojih krivih putova i pripremiti se za Kristov dolazak.

Vrijeme ovog proročanstva počinje teći za vladavine kralja Artakserksa koji je s tri ukaza snažno potaknuo

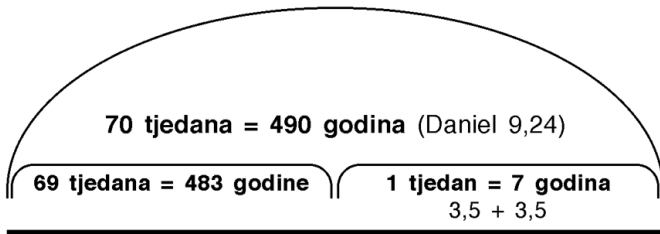
obnovu Jeruzalema i Hrama, koje su razorili Babilonci stoljeće i pol ranije. Naredba za obnovu izdana je 457. godine prije Krista. Ovaj datum potvrdili su arheološki nalazi na otoku Elefantini u Egiptu.

Prvih sedam tjedana predstavljaju razdoblje od 49 godina, koliko je bilo potrebno da se Jeruzalem ponovno izgradi.

Sljedeće razdoblje od 62 tjedna jesu 434 godine. Ovo razdoblje završava 27. godine poslije Krista, kad je Isus — nakon krštenja i pomazanja Svetim Duhom — započeo svoj rad kao tridesetogodišnjak. Kad je rekao: "Ispunilo se vrijeme" (Marko 1,15), On je nesumnjivo mislio na ovo vremensko proročanstvo.

Preostao tjedan dovodi nas u 34. godinu poslije Krista. Ovo razdoblje označeno je kamenovanjem prvog kršćanskog mučenika Stjepana i odbacivanjem Krista kao Mesije od strane najvišeg Židovskog upravnog tijela Sanhedrina. Proročanstvo kaže da će sklopiti "savez s mnogima za jednu sedmicu: a u polovici sedmice prestat će žrtva i prinos". Kristova smrt, tri i pol godine nakon početka Njegove službe, predstavlja sredinu tjedna. Njegova smrt učinila je kraj žrtvovanju janjadi, koza, ju-

Proročanstvo od sedamdeset tjedana iz Daniela 9

457. pr. Kr.	27. po Kr.	31. po Kr.	34. po Kr.
Artakserkssov proglas (Daniel 9,25 Ezra 7)	Isusovo krštenje (Marko 1,14.15)	Isusovo raspeće (Daniel 9,26.27)	

naca i drugih životinja, koje su ukazivale na Kristovu smrt na Golgoti. U trenutku kad je umro, hramska se zavjesa — koja je dijelila Svetinju od Svetinje nad svetinjama — raskinula na dva dijela. Židovski povjesničar Josip Flavije svjedoči da je ova zavjesa bila debela oko osam centimetara.

Pomislili bismo da će nakon ispunjenja ovih proročanstava svaki Židov prihvatiti Krista. Poznajem samo nekolicinu koji su to učinili. Židovima nije lako prihvatiti ove činjenice. Kršćani su se isprva za rasprave sa Židovima koristili Danielovim proročanstvom da bi potkrijepili svoje dokaze o vjerodostojnosti kršćanstva. Budući da nisu mogli osporiti istinitost ovoga proročanstva, Židovi su uputili kletvu koja je glasila otprilike ovako: “Neka istrunu kosti i sjećanje na onoga koji pokuša izračunati sedamdeset sedmica.”

Dok računamo sedamdeset tjedana, možemo se samo diviti čudesnim Božjim objavama. Od 34. godine poslije Krista Evanđelje se propovijeda svim narodima. Prijatelju, može li vas ovo proročanstvo navesti da prihvatite Krista kao osobnog Spasitelja i da drugima iznosite istinu o Njemu? Neka vas Bog potakne da Ga slijedite.

6

Demoni u današnjem svijetu

Zaokupljenost tajnom smrti navela je čovječanstvo da krene neobičnim i izazovnim putovima. Čovjek se zanima za tri važna pitanja koja se odnose na njega: odakle je došao, zašto je ovdje, i kamo ide. Veliko zanimanje za nalaženje odgovora na ova pitanja stvorilo je u ljudima snažnu želju da saznaju nešto više o životu nakon smrti. U zapadnom svijetu to je prouzročilo zanimanje za spiritizam. Velik broj prometnih nesreća u kojima mnogi svakodnevno smrtno stradavaju, i dva svjetska rata s ogromnim brojem žrtava, dali su snažan poticaj spiritizmu koji tvrdi da se može komunicirati s mrtvima.

Postoje neke neobične pojave koje prate spiritizam. U područjima kao što je, primjerice, Nova Gvineja, gdje čovjek izlazi iz vrlo primitivnog načina života, spiritizam ima snažnu vlast nad ljudima. Među nekima od ovih ljudi koji obožavaju đavla nema nikakvog zanimanja za Krista i Radosnu vijest. Zapravo, kad ljudi žele prihvatiti Krista, mora se skršiti očaranost spiritizmom. Zapadni svijet prihvatio je mnogo spiritističkih običaja Istoka. U spiritizmu ima nadnaravnih poja-

va što navode ljude — kršćane i nekršćane — na zaključak da sve te pojave potječu od Boga.

Suvremeni spiritizam započeo je svoj pohod svijetom 1848. godine. U domu obitelji Fox u Hydesvilleu, u državi New York, dvije sestre, Katie i Margaretta, isprva su čule neobično kucanje i buku. Djevojke su zaključile da kucanje nije ništa drugo negoli poruka koju im šalje “duh” umrloga. Dogodilo se mnogo neobičnosti koje su obitelj osvjedočile u vjerodostojnost ovih pojava.

Ubrzo su sestre održavale predavanja i vršile priredbe po obližnjim mjestima. Tako su osnovani spiritistički kružoci i u roku od tridesetak godina spiritisti su zadobili više milijuna pristaša. Godinama kasnije, 24. rujna 1888., Margaretta je objavila u časopisu *New York Herald* da će razotkriti spiritizam. Prije njezine tragične smrti njezin suprug — dr. Elish Kane, istraživač Arktika — molio ju je da se okani spiritizma. Kad se vratila iz Europe 1888. godine, izjavila je: “Spiritizam smatram jednim od najvećih prokletstava koje je svijet ikada upoznao...” Međutim, ona se vratila spiritizmu, da bi 1893. umrla kao alkoholičarka. Njezina sestra Katie umrla je godinu dana ranije na isti način.

Godinama su najrašireniji oblik spiritizma bile seanse. Svjetla bi se prigušila, ruke međusobno povezale i onda bi se javio “duh”. Ponekad su zasvirala neka glazbala pokrenuta nevidljivim rukama, ponekad su progovorili glasovi i pokretali se predmeti pod djelovanjem sile duhova. Često bi duh uzeo lik umrle osobe. Isprva su ugledni svjetski ljudi pohvalno govorili o spiritizmu. Među njima je bio i poznati pisac sir Arthur Conan Doyle.

U novije vrijeme spiritizam je ušao u mnoge kršćanske domove i crkve. Postao je omiljen zato što se koristio strogo kršćanskim pristupom. Tako je sustav koji se nekada smatrao zlim postao mnogo prihvatljiviji. Je li spiritizam ranije bio pogrešno shvaćen, ili je i

to jedno od područja na kojemu je u kršćanskoj crkvi došlo do popuštanja i prihvaćanja zla?

Biblija je svakako jedina mjerodavna prosuditi o spiritizmu. Ima li Bog što reći o tome? Prorok Izaija objavljuje: “Reknu li vam: ‘Duhove pitajte i vrače koji šapću i mrmljaju.’ — Dakako, narod mora pitati svoje ‘bogove’ i za žive u mrtvih se raspitivati! — Uza Zakon! Uza svjedočanstvo! Tko ne rekne tako, zoru neće dočekati.” (Izaija 8,19.20)

Ovo je jasno: kad se netko obraća mrtvima, on radi protiv Božjeg savjeta. Ovaj tekst upozorava na što treba obratiti pozornost: trebamo tražiti Zakon i svjedočanstvo.

Sveto pismo vrlo jasno kaže da se mrtvi ne mogu vratiti u ovaj život. “No, životu mom su odbrojena ljeta, na put bez povratka meni je krenuti.” (Job 16,22) “Priateljsko oko neće me gledati ... Domu svome natrag ne vraća se nikad.” (Job 7,8.10) “A sada, kad je umrlo, čemu da postim? Mogu li ga vratiti? Ja ću otići k njemu ali se ono neće vratiti k meni!” (2. Samuelova 12,23) Ovi tekstovi jasno pokazuju da se mrtvi ne mogu vratiti i komunicirati s nama živima.

Bog svečano opominje svoj narod da ne traži savjeta od duhova: “Ne obraćajte se na zazivače duhova i vračare; ne pitajte ih za savjet. Oni bi vas opoganili.” (Levitski zakonik 19,31) Prema ovom tekstu spiritizam prlja čovjeka. Evo što kaže sljedeći tekst: “Čovjek ili žena koji među vama postanu zazivači duhova ili vračari neka se kazne smrću; neka se kamenuju, i neka njihova krv padne na njih.” (Levitski zakonik 20,27)

Iako neznatno promijenjenog oblika, spiritizam se danas ne razlikuje od drevnog vraćanja koje Bog u navedenim tekstovima osuđuje. Spiritisti kažu: “Fenomenalni aspekt suvremenog spiritizma sadrži sva bitna načela magičnog vraćanja u prošlosti. Djeluju iste sile i isti um.” (*Praktični okultizam*, str. 85) Pisac Doyle ka-

že: “Spiritizam je, u ovom ili onom obliku, star koliko i povijest.”

Tko su onda spiritistički duhovi? Bog nam kaže da su to anđeli. “Zar nisu svi (anđeli) službujući duhovi što se običavaju slati da služe onima koji imaju baštiniti spasenje?” (Hebrejima 1,14) Kad čovjek umre, on ne postaje anđeo ili duh. Čovjek je stvoren “malo manjim od anđela” (Psalam 8,5 — Daničić). Anđeli su postojali mnogo prije nego što je stvoren čovjek. No postoje dvije skupine anđela — Božji anđeli i anđeli koji su pali u grijeh. Ovu drugu skupinu Isus naziva “nečistim duhovima”. To su anđeli koji nisu sačuvali svoje prvobitno dostojanstvo, nego su napustili svoje boravište i sada se čuvaju “za sud velikoga Dana”. (Juda 6) Ovi su se anđeli na početku pobunili zajedno s Luciferom i Bog ih je zbacio s Neba. “Ako, naime, Bog nije poštedio anđela koji su sagriješili, već ih strmoglavio u pakao i predao mračnim bezdanima gdje ih čuva za Sud...” (2. Petrova 2,4) “Uto se zametnu rat u nebu... Bijaše zbačen veliki Zmaj, stara Zmija koja se zove đavao — sotona... bijaše zbačen na zemlju i bijahu zbačeni s njime njegovi anđeli.” (Otkrivenje 12,7-9)

Za ove pale anđele nema više mogućnosti povratka, jer je njihova prilika prošla onog trenutka kad su bili zbačeni s Neba, pa sad očekuju konačno uništenje o posljednjem Sudu. U međuvremenu ratuju protiv čovječanstva na čelu sa svojim vođom Sotonom. Pavao to kaže ovako: “Jer naša borba nije protiv krvi i tijela, nego protiv Poglavarstava, protiv Vlasti, protiv Vrhovnikâ ovoga mračnog svijeta: protiv zlih duhova koji borave u nebeskim prostorima.” (Efežanima 6,12) Ovi zli duhovi ne žele da se čovjek spasi i upotrijebit će svako lukavstvo i prijevaru da bi ga upropastili.

U opisu duhova sir Arthur Conan Doyle hvali spiritizam kao novu objavu, ali priznaje da se na njega ne možemo osloniti. I onda kaže: “Bez obzira na sva ova

ograničenja mi se, na nesreću, suočavamo s apsolutno hladnokrvnim laganjem ovih zlih i zlobnih bića. Tko je god ispitivao ovaj predmet, sreo se, pretpostavljam, s primjerom samovoljne prijevare koja je povremeno pomiješana s dobrom i istinitom porukom. Ništa ne iznenađuje kao činjenica da čovjek može dobiti dugačak povezan opis, sa svim pojedinostima, a da se onda pokaže da je sve to bila izmišljotina.” (*Nova objava*, str. 122) Ovo je priznanje da su bar neki od tih duhova zli.

Naravno, spiritisti će tvrditi da postoje dobri i zli duhovi. Evo jedne takve tvrdnje: “Niži duhovi se trude da obezvrijede dobro djelo viših, da gnjave i dosađuju. ... Prevarit će nas iz čiste zabave; ... ali mudri duhovi, koji predstavljaju pokazatelje i izvršitelje božanske volje, namjerno nas varaju za naše dobro. Nemojmo zaboraviti da je ponešto od onoga što dobri duhovi govore istina. To čine zato da bi mogli prevariti.”

Pogledajmo što Biblija govori o tome: “Takvi su ljudi lažni apostoli, prijevarni radnici, koji se pretvaraju u Kristove apostole. Nije ni čudo, jer se sâm sotona pretvara u anđela svjetla. Prema tome, nije ništa osobito ako se i njegove sluge pretvaraju kao da su sluge pravednosti.” (2. Korinćanima 11,13-15) Ne smijemo zaboraviti da se Sotona poziva na Bibliju da bi prevario. (Matej 4,6)

Ostao je zabilježen jedan zanimljiv događaj iz života apostola Pavla: “Jednom, na našem redovitom putu u bogomolju, sreće nas neka ropkinja opsjednuta vračarskim duhom. ... Ta je ropkinja, idući iza Pavla i nas drugih, vikala: ‘Ovi su ljudi sluge najuzvišenijeg Boga; oni vam navješćuju put spasenja.’ To je ponavljala mnogo dana. A Pavla to ogorči te se okrene i reče duhu: ‘Zapovijedam ti u ime Isusa Krista da iziđeš iz nje!’ I u isti čas iziđe duh.” (Djela 16,16-18)

Zapazimo: zli duh govorio je potpunu istinu o Pavlu i njegovom radu. Sotona je izgovarao prekrasne ri-

jeći, ali samo zato da bi prevario. Zli duhovi to čine da bi u ljudima ostavili dojam da je spiritizam kršćanska pojava. A što se potom događa? Ljudi počnu vjerovati u Sotonine obmane.

Bog upozorava da će se u posljednje dane spiritizam proširiti i zavoditi svijet. “Duh izričito veli da će u posljednja vremena neki otpasti od vjere i pristati uz prijevarne duhove i đavolske nauke.” (1. Timoteju 4,1) Takvi će zavesti ljude od Boga i Njegove Riječi.

Spiritistički duhovi predstavljaju se kao kršćani. Oni potiču ljude da pjevaju kršćanske himne, izgovaraju molitve, čak ih navode da čitaju Bibliju — ali sve je to maska da bi se ljude odvelo u zabludu. Čitali smo da su to “đavolske nauke”.

“Uto opazih gdje iz usta Zmaja, iz usta Zvijeri i iz usta lažnog Proroka izlaze tri nečista duha kao ‘žabe’. To su, uistinu, proročki duhovi koji proizvode znakove i koji odlaze kraljevima cijeloga svijeta da ih skupe za rat velikoga Dana Boga, Svemogućega.” (Otkrivenje 16,13.14) Spiritizam će preko silnih čuda koja bude činio prevariti sve koji ne pripadaju potpuno Kristu i povesti ih u konačni sukob s Bogom.

Izvjestaj o vračarici u En Doru klasični je biblijski primjer kako zli duhovi uzimaju obličje umrlih. Kralj Šaul se protivio Bogu dok na kraju nije počinio neoprostivi grijeh. “Šaul upita za savjet Jahvu, ali mu Jahve ne dade odgovora, ni u snima, ... ni preko proroka.” (1. Samuelova 28,6) Šaul se potom obratio vračarici u En Doru koja je bila spiritistički medij. Tražio je od nje da mu dozove Samuela, i ovaj se navodno pojavio. To zapravo nije bilo moguće, jer Bog mu se nije htio javiti ni preko proroka. Pojava je samo ličila na Samuela oponašajući njegov lik i govoreći kao što je Samuel govorio. Da bismo shvatili kako je ovaj događaj bio sotonsko djelo, pročitajmo u 1. Ljetopisa 10,13: “Tako je poginuo Šaul za svoju nevjeru, kojom se iznevje-

rio Jahvi: nije držao Jahvine zapovijedi, i povrh toga je pitao za savjet bajačicu.”

Spiritizam je prijevara stara koliko i grijeh, i prisutan je poput zraka koji udišemo. Lažljiv je kao i sam đavao. Jedan kršćanski pisac zaključuje o spiritizmu: “Nudeći život, donio je smrt; nudeći svjetlo, donio je tamu. Nudeći uzvišenije, donio je propast. Nudeći zajednicu s Bogom, donio je odvajanje.”

Božji anđeli su i danas duhovi koji nam služe. Dopusimo da nas povedu Božjim putovima u veću spoznaju Njegove istine.

Kako je nastalo zlo?

Početkom šezdesetih godina prošlog stoljeća svijet je zaprepastila vijest da je na Roberta Kennedyja izvršen atentat. Ubojstvo je počinio mladić koji se rodio u jednom selu u blizini Jeruzalema. Roditelji su mu bili čestiti Arapi koji nikada nikome nisu učinili zlo. Kad se rodio Sirhan Sirhan, svi su bili sretni. Bilo je to drago malo dijete. Ali godinama kasnije postao je ubojica po vlastitoj odluci. Njegov čin slomio je srce roditeljima koji su voljeli mir. Nedjelo njihovog sina teško ih je pogodilo i iskreno su suosjećali s udovicom i njezinom obitelji. Razlozi što je ovaj mladić posegnuo za zločinom bili su mnogostruki, ali odluku je donio sâm.

U početku Bog nije stvorio svijet dobra i zla; današnji svijet žanje posljedice sudbonosnih odluka donesenih prije mnogo stoljeća. Okrenemo li se oko sebe, vidjet ćemo bolesti, ratove, patnje, sukobe i svaku vrstu nemira. To u nama izaziva nedoumice. Navedimo neke od njih i pokušajmo naći zadovoljavajuće odgovore.

Je li Bog stvorio svijet ispunjen zlom? Je li zlo proizvela ruka dobrog Boga? Zašto nedužni moraju patiti? Što ili tko stoji iza moćne sile zla?

Svi znamo da je Bog ljubav. Njegova narav je ljubav, Njegov Zakon je ljubav. Tako je oduvijek bilo i uvijek će biti. Svaki izražaj stvaralačke sile izraz je beskonačne ljubavi. Budući da je Zakon osnova Božje vladavine, sreća svih razumnih bića ovisi o njihovoj savršenoj usklađenosti s velikim načelima pravednosti. Bog od svih svojih stvorenja očekuje službu iz ljubavi, službu koja pokazuje da cijene Njegov karakter. Bog ne uživa u prisilnoj poslušnosti i stoga svima daje slobodnu volju kako bi Mu mogli služiti dragovoljno.

U knjizi *Patrijarsi i proroci* spisateljica Ellen G. White piše: "Sve dok su stvorena bića prihvaćala vjernost iz ljubavi, diljem Božjeg svemira vladao je savršeni sklad." (str. 16) U toj knjizi autorica prikazuje sklad koji vlada u cijelom svemiru koji je ispunjen ljubavlju i mirom.

Kako je došlo do poremećaja? Bog je stvorio mnoga bića, a među njima Biblija spominje i nekoliko vrsta anđela. Najuzvišenije biće bilo je poznato pod imenom Lucifer, ili "Sin zore". S namjerom da nam prikaže njegov karakter, Bog se u Bibliji poslužio opisom djela tirskega kralja. Obratimo pozornost na pojedinosti iz Knjige proroka Ezekiel: "Gle, ti bješe uzor savršenstva, pun mudrosti i čudesno lijep! U Edenu, vrtu Božjem, ti življaše, resio te dragulj svaki... Postavih te kao raskriljena keruba zaštitnika... Savršen bješe na putima svojim od dana svojega rođenja, dok ti se u srcu ne začepi opačina." (Ezekiel 28,11-15)

Kao i sva Božja stvorenja, i Lucifer — ili Svjetlonosa — imao je slobodu izbora. Dok je Bog nastavljao svoje stvaralačko djelo, i posebno stvaranje ove Zemlje, Lucifer je popuštao svojoj želji za samouzvišenjem. "Srce ti se uzoholi zbog ljepote tvoje. Mudrost svoju odnemari zbog svojega blaga!" (redak 17) Ne smijemo zaboraviti da je sva Luciferova slava potjecala od Boga. Ali on je htio da njega obožavaju umjesto Stvoritelja. A po položaju je bio iznad ostalih nebeskih stvorenja.

Prorok Izaija kaže: “U svom si srcu govorio: ‘Uspet ću se na nebesa, povrh zvijezda Božjih prijesto ću sebi dići. ... Bit ću jednak Višnjemu.’” (Izaija 14,13.14) Časti koje mu je Bog udijelio, Lucifer nije prihvatio kao Božji poseban dar te stoga i nije uzvratio ljubavlju prema svojemu Bogu. Svaku svoju misao usmjerio je na samog sebe.

Nezadovoljstvo koje je ovladalo njegovim srcem, počeo je širiti oko sebe. Ono je počelo rasti. Dok je Bog nastojao postupati s njim što je ljubavnije mogao, pružajući mu uvijek nove prilike da se pokaje, nezadovoljstvo je buknuo u otvorenu pobunu i na kraju se više nije moglo zadržati u granicama nebeskih dvorova. Dopuštajući da dođe do otvorene pobune, Bog je odlučio razobličiti narav Luciferovih tvrdnji.

Ali to se nije moglo učiniti odmah. Kako je vrijeme prolazilo, vladavina zablude i zla pokazala je svoje pravo lice. Mržnja je suprotnost ljubavi. Budući da je na Nebu došlo do otvorene pobune, Lucifer i njegovi pristasaše nisu mogli ostati na Nebu pa im je omogućeno da prijeđu na Zemlju. Ovdje im je dana nova prilika da pokažu pravu narav svojih ciljeva i težnji.

Isus je rekao: “Gledao sam sotonu gdje pade kao munja s neba!” (Luka 10,18) Drugi tekst koji objašnjava kako je Lucifer izbačen iz nebeskih dvorova nalazimo u Otkrivenju 12,9: “Bijaše zbačen veliki Zmaj, stara Zmija koja se zove đavao — sotona, zavodnik cijeloga svijeta — bijaše zbačen na zemlju i bijahu zbačeni s njime njegovi anđeli.” Tu im je pružena prilika za razmišljanje i pokajanje. Međutim, njihova sebična narav nije im dopuštala da se pokaju, pa je njihov jedini cilj bio da upropaste ono što je Bog stvorio te da prošire svoje sebične ciljeve i gledišta.

Kad je Bog stvorio čovjeka, učinio ga je dobrim. Bio je savršen i odražavao je Božju sliku, a posebno Njegov karakter. Kao što su Lucifer i anđeli imali slobodnu

volju, tako ju je imao i čovjek. Mogao je vidjeti djela darežljivog Stvoritelja, mogao je osjetiti Njegovu ljubav i odgovoriti pjesmom slavljenja i zahvalnosti. Luciferu je bilo dopušteno da ispita čovjekovu ljubav prema Bogu. Čovjek je mogao dalje voljeti Boga svim svojim srcem, umom i dušom; a mogao je poći i putem grijeha i pobune protiv Boga.

Čovjek nije namjeravao krenuti protiv Božjih načela otvoreno. Lucifer je svojom lukavošću i prijevarom pripremio veliku kušnju i čovjek je pao u želji da stekne nekakvu veću spoznaju koju je kušnja nudila. Čovjek se okrenuo protiv Boga, sagriješio je i odvojio se od Njega. Lucifer je dobio bitku, ali nije uspio, niti će uspjeti, iscrpsti Božju ljubav. "Jer je plaća grijeha smrt, a milosni dar Božji jest život vječni u Kristu Isusu, Gospodinu našem." (Rimljanima 6,23) I Sotona je mogao primiti ovaj dar, ali ga je odbio. Čovjek je — iako je popustio kušnji — prihvatio Božji dar. Prihvatio je izlaz koji mu je Bog ponudio. Sotonine lukave kušnje razotkrivene su zahvaljujući Božjoj ljubavi.

Jednako kao što su Adam i Eva prihvatili plan spasenja od grijeha, i njihovi potomci su ga mogli prihvatiti ili odbaciti. Još uvijek je vladala sloboda odlučivanja. Velik broj ljudi prihvatio je ovu čudesnu ponudu vječnog života s Kristom, ali veliko mnoštvo na nesreću nije. Konačni ishod bit će slavan za sve one koji se odluče vratiti Bogu.

Bog ne želi da itko propadne i zato nas dugo trpi. Vrijeme koje je odredio kako bi pustio da se grijeh покаže u pravoj svjetlosti, završit će kad Bog osnuje svoje kraljevstvo.

Razmotrimo sada Božje djelo spasenja i način na koji dopušta grijehu da još uvijek napreduje. Sotona je optužio Boga za tiraniju i diktaturu; tvrdio je da Bog uništava one koji ne zadovoljavaju Njegove želje. Da je Bog uništio Sotonu odmah nakon što je počela pobu-

na, sva bi Ga Njegova stvorenja slušala iz straha. Nijedno stvoreno biće ne bi pokretala ljubav, svuda bi zavladao strah. Da je Bog uništio Lucifera, njegove optužbe protiv Boga mogle bi biti prihvaćene kao istina. Grijeih prije toga nije bio poznat i nitko nije mogao vidjeti dokle će na kraju dovesti čovjeka i svijet. Bog je unaprijed znao kraj, još od početka, ali svemirska bića su morala uvidjeti dvije suprotne strane: Božju ljubav i Sotoninu mržnju. Put ljubavi i put mržnje trebali su se pokazati u pravoj svjetlosti kako se grijeh nikada više ni bi pojavio u svemiru. U svojoj mudrosti Bog je dopustio da se razotkrije prava narav grijeha. Tako je razotkrio i pravu narav Sotone. Grijeih je ispitan na Nebu i izbačen odande. Ali nije bio ispitan na Zemlji.

Iako ljubi, Bog nije slabić; On će se u određenom trenutku povijesti Zemlje umiješati i uspostaviti vječnu pravdu.

Sad se možemo upitati: "Jesu li Sotonine tvrdnje o Božjoj nepravdi i diktaturi točne?" Sotonino gospodarenje Zemljom dovelo je do žalosti, prijevara, zločina, ubojstava, patnji, svih mogućih bolesti, ratova i smrti. Da Adam i Eva nisu sagriješili, Sotonine bi se optužbe pokazale lažima. Ali ovako je Sotona postao "knez ovoga svijeta". (Ivan 12,31; 16,11) A ljudi su, kao što kaže Pavao, postali "prizorom svijetu, anđelima i ljudima". (1. Korinćanima 4,9) Kad čovjek odgovori na Božju ljubav, on postaje primjerom onoga što Božja ljubav čini. Sotona nije u pravu.

Čovjek može prihvatiti Božju ljubav i plan kojim mu je omogućeno spasenje. Isto tako čovjek može koristiti svoju slobodnu volju i odbaciti Božji plan. Božje kraljevstvo nije zasnovano na prisili, već na ljubavi. Ovo je nebrojeno puta dokazano i, zahvaljujući toj čudesnoj ljubavi, mi danas znamo kako je nastalo zlo.

8

Koji je smisao boli i žalosti?

Kako je nastalo zlo u svemiru i na Zemlji? Koja je uloga Sotone na planetu Zemlji i što on ima s patnjama, boli i trajnim nemirom?

Mnogi ne vjeruju u postojanje đavla. Oni ne mogu zamisliti Sotonu ni u kakvoj ulozi. Jedan je pjesnik ispjevao:

*“U vruga ljudi ne vjeruju više
kako su nekada vjerovali stari.
Širom su otvorili vrata vjere
da bi njegovo veličanstvo moglo izaći.
Više nema traga njegovih kopita
ni njegove vatrene strijele;
nigdje toga danas više nema
jer tako je odlučio svijet.
Ali tko to miješa smrtni napitak
koji umrtvljuje srce i mozak,
koji odar svake godine puni
tisućama pobijenih?
Tko čini da šareni cvjetni sag
uvene pod ognjenim dahom pakla,
ako đavla nema niti ga je ikad bilo —*

ne bi li netko istupio s odgovorom?

Tko slijedi stope umornog sveca,

ili kopa jame za njegove noge?

Tko sije kukolj u brazde vremena

kad god Bog posije svoje sjeme?

Ljudi su zaključili da đavla nema,

i to mora da je istina;

ali tko to čini djelo

što jedini ga đavao učiniti može?

Kažu nam da on ne luta kao lav,

ni ti riče; ali tko je onda odgovoran

za nemir i zlo svako u domu, u crkvi,

u zemlji, do kraja svijeta —

ako đavla, po općoj želji,

nigdje više nema?

Ne bi li netko istupio s odgovorom

i pokazao kako prevare i zločini

svakog dana nastaju?

Rado bismo znali.

Odlučili smo da đavla više nema,

i on, naravno, više nije tu;

ali obični bi ljudi rado znali

tko nastavlja njegov posao?"

Čini se da pjesnik postavlja dobra pitanja. Sveto pismo jasno otkriva postojanje osobe koju naziva đavlom i Sotonom. Sam je Isus rekao: "Gledao sam sotonu gdje pade kao munja s neba!" (Luka 10,18) A apostol Pavao kaže: "Nije ni čudo, jer se sâm sotona pretvara u anđela svjetla." (2. Korinćanima 11,14)

Sveto pismo otkriva da su se ne samo Sotona, već i mnogi anđeli, svojom slobodnom voljom odlučili usprotiviti Bogu umjesto da prihvate Njegovu veliku ljubav. Oni su ustali protiv Boga te su stoga bili izgnani na ovu Zemlju da bi ispitali čovjekovu ljubav prema Bogu i živjeli u posljedicama svojih grijeha.

Od toga trenutka grijeh je krenuo svojim putem. Bog je pokazao da je grijeh đavolski, ujedno privlačan i odvratn; čokoladom premazana tableta otrova. Umjesto da preuredi svijet prema svojim tvrdnjama, Sotona ga je bacio u zastrašujući ponor. Ljubav se okrenula u mržnju, prijatelji su postali neprijatelji, djeca i nevini su stali patiti, bolest se raširila kao pošast — vrijeme je pokazalo da Sotona nije u pravu. Postao je “knez ovoga svijeta”. (Ivan 12,31) Otkako su se ljudi odazvali njegovoj privlačnosti i ustali protiv Božje ljubavi, grijeh je pokupio svoje žrtve. Smrt i patnje postale su posljedica grijeha.

Mnogi se pitaju: “Zašto Bog nije zaustavio grijeh? Zašto nije uništio grešnike i spasio pravednike od posljedica grijeha?” U svojoj mudrosti Bog je izabrao put ljubavi, što je značilo da će Njegovi sljedbenici stradati, ali će i pobjeđivati; u konačnici će njihovo stradanje izgledati kao mali ožiljak na koljenu djeteta koje je palo.

Bog nije uništio one koji čine zlo, jer bi Ga se sve mir bojao umjesto da Ga voli. Mogli bismo nabrojiti niz razloga zašto Bog dopušta da pravednici pate. Bog, između ostalog, dopušta patnje da bi ljudi izgradili pravi karakter i bili osposobljeni za savršenstvo na Nebu.

Klasičan primjer Božjeg postupanja s ljudima je dobro poznat životopis mladića Josipa iz Knjige Postanka 37. poglavlja nadalje. Ovog očevog miljenika rođena su braća iznenada otrgnula od voljenog oca i doma, i prodala u ropstvo. Isprva se, razmišljajući o svojoj sudbini, prepustio samosažaljenju. Na kraju ga je njegov temeljiti vjerski odgoj naveo na čvrstu odluku da ostane vjeran Bogu bez obzira na sve što se događa. Odlučio je da se na najbolji način posluži iskustvima koja će steći, bila ona dobra ili loša.

Od tog trenutka počeo je žeti dobro usred zla. Josip se razvio u pažljivog, hrabrog i samouvjerenog čovjeka. Teške kušnje i patnje što ih je proživio u Egiptu pred-

stavljale su stube u razvitku snažnog i pravednog karaktera. Tko je od početka mogao vidjeti sjajan kraj u Josipovom životu? Braća to sigurno nisu mogla. Nije mogao ni njegov otac, pa ni sâm Josip. Ali je njegova vjera u Boga i njegovo prihvaćanje Božje volje omogućilo Bogu da ga postavi na najodgovorniji položaj u vrijeme velike potrebe.

Bog kroz stradanja ne razvija samo pojedinca, već može razviti i karakter njegove rodbine i prijatelja. U osobama koje su po prirodi sebične i ravnodušne, mogu se pojaviti suosjećajnost i ljubav. Mi se sigurno možemo sjetiti nekoga tko je patio — svojega djeteta, supruge ili druge osobe — i kako je tijekom stradanja pokazao izvanrednu strpljivost. Takvi su ljudi često posvećeni suradnici u Kristovom djelu spašavanja ljudi.

Još jedan razlog za bol, patnje i nevolje jest taj što se Bog služi nekom osobom da dopre do srca iskrenih promatrača i supatnika. Clive S. Lewis slikovito kaže: "Bog nam šapće u našim zadovoljstvima, govori u našoj savjesti, ali više u našoj boli; to je Njegov megafon kojim nastoji probuditi gluhi svijet." U ovom je svijetu to često jedini način, a možda i posljednja prilika koju Bog pruža. Smrt i patnje mogu biti upravo ono što je apostol zapisao: "Jer i Krist je jedanput umro zbog grijeha, pravedan za nepravedne, da nas privede k Bogu." (1. Petrova 3,18)

Četvrti uzrok patnjama može biti Božja želja da nas uvede u posebnu, tijesnu zajednicu s Njim. Apostol Pavao se molio da iskusi "udio u njegovim patnjama". (Filipljanima 3,10) Očito je vjerovao da u zajedništvu nevolja postoji viši stupanj zajedništva nego u božanskom iscjeljenju. Čak je i Isus to spomenuo dok se nalazio na Zemlji, kad je govorio o onima koji su veliki u očima Neba. Nije spomenuo Henoka ni Iliju, već Ivana Krstitelja. "Zaista, kažem vam, između rođenih od žene nije ustao veći od Ivana Krstitelja." (Matej 11,11) Kakvo svje-

dočanstvo! Kakva utjeha za one koji, poput Ivana, stradaju i pate, i na kraju umiru strašnom smrću! Jedan kršćanski pisac kaže: "Od svih darova koje Nebo može dati ljudima, zajednica s Kristom u Njegovim patnjama predstavlja najveće povjerenje i najvišu čast."

Zbog Adamova pada u grijeh, svi mi moramo provesti svoj smrtni život u ovom zlom svijetu. Isto se događa i jednima i drugima, zlima i dobrima. On "čini da njegovo sunce izlazi nad zlima i dobrima, i da kiša pada pravednima i nepravednima". (Matej 5,45) Ako zanemarimo suradnju s Bogom i ne prihvatimo božansku pouku iz svojega životnog iskustva, stradanje nam nanosi bol bez mogućnosti da bude ublažena; ono u nama izaziva ogorčenost, odbojnost i još veću otuđenost od Boga.

Ako takve doživljaje prihvatimo kao pouke koje treba naučiti i ako surađujemo s nebeskim Ocem dok ih proživljavamo, mi ćemo od njih imati koristi. Naš će se karakter oblikovati poput Kristovoga, pa ćemo bolna iskustva u svojem životu smatrati malom cijenom za vječne blagoslove koje Bog ima za one koji Ga vole.

Možda ćemo sada bolje razumjeti tekst iz Poslanice Rimljanima: "Znamo da Bog čini da sve pridonosi dobru onih koji ga ljube; onih koji su odlukom Božjom pozvani." (Rimljanima 8,28)

Kad dopusti da se suočimo sa stradanjem, Bog nas nikada ne ostavlja same. On neće nikad dopustiti da stradamo više nego što možemo podnijeti; On će učiniti kraj kušnji, da bismo je mogli podnijeti. Bog je tu, raširenih ruku, spreman da nas podigne iznad patnji i boli u svoje vječne ruke utjehe i snage.

Isus je prošao agoniju križa i odvajanja od Boga da bi nas otkupio. Ma što morali podnositi, to se ne može uspoređivati s Njegovom veličanstvenom žrtvom. Dok promatramo Krista, vidimo Onoga koji prati naše boli i žalosti brižnije od ikojeg ljudskog bića. Prihvatimo Ga za svojega Spasitelja!

9

Kako su proroci proricali

Dar proroštva je nesumnjivo jedan od najkorisnijih i najboljih darova koje su ljudi dobili. Njegova je pojava činila poniznima velike kraljeve i čitave narode. To je oduvijek bio jedan od najviše željenih darova.

Daniel je rekao kralju Nabukodonozoru da “ima na nebu Bog koji objavljuje tajne”. (Daniel 2,28) Slično je rekao i prorok Amos: “Ništa ne čini Jahve Gospod a da osnove svoje ne otkrije slugama svojim prorocima.” (Amos 3,7) Preko proročkih poruka Bog je objavljivao prijekore, nadu i događaje koji se trebaju zbiti. Ovaj dar bio je ponajprije dan zato da pomogne ljudima u njihovom spašavanju. Nažalost, proročke poruke nisu uvijek bile prihvaćene.

U Knjizi proroka Jeremije, u 36. poglavlju, opisano je kako je prorok Jeremija dobio nalog od Boga da napiše posebnu poruku. Poruka je prenesena i pročitana u predvorju Hrama. Neki knezovi prihvatili su poruku kao istinu i odnijeli svitak kralju Jojakimu koji se grijao kraj otvorene vatre. Kako je poruka čitana, kralj je nožem rezao svitak na komade i palio ga na vatri. Njemu se nisu dopadali Božji savjeti. Njegovo odbijanje da

prihvati Božju objavu dovelo je do propasti Judinog kraljevstva. Međutim u 2. knjizi o Samuelu, u 11. i 12. poglavlju, nailazimo na drukčiji pristup. Kad je Bog preko proroka Natana ukorio Davida, ovaj se pokajao za strašne grijehе ubojstva i preljuba. Božje poruke trebaju navesti ljude da se pokaju i pripreme za dolazak Gospodina Isusa.

“Tim držimo vrlo sigurnim sve proroštvo. ... Prije svega ovo znajte: nijedno proročanstvo sadržano u Pismu nije stvar samovoljnog tumačenja, jer nikad neko proročanstvo nije došlo od ljudskoga htijenja, nego su ljudi govorili od Boga, potaknuti od Duha Svetoga.” (2. Petrova 1,19-21)

Bog je na svoj način pokretao ljude koje je izabrao za proroke. Međutim, proročanstva mnogih proroka nisu zapisana. Abraham, Marija, Debora, Natan i Hulda, uz mnoge druge koji su proricali, nisu napisali knjigu koju bi čitali kasniji naraštaji. Ali mnogi drugi pisali su knjige i njihove poruke nalaze se u Božjoj riječi, Bibliji.

U Brojevima 12,6 piše da je Bog prorocima davao poruke u viđenjima. Biblija navodi devet ključnih znakova pomoću kojih je moguće utvrditi je li viđenje od Boga. Krist je upozorio na pojavu lažnih proroka te danas imamo biblijske testove pomoću kojih možemo provjeriti i ispitati pouzdanost nekog proroka. Postoji pet tjelesnih i četiri moralna testa koji se navode u Bibliji. Neke nalazimo u Danielu 10,7.8.16-19. Ovdje Daniel bilježi fizičke pojave koje zapaža na sebi: gubitak uobičajene tjelesne snage, prestanak disanja i dobivanje nadnaravne snage. Mojsije zapaža da proroku tijekom viđenja oči ostaju otvorene, a Pavao svjedoči da tijekom viđenja nije bio svjestan svoje okoline. (Brojevi 24,2-4; 2. Korinćanima 12,1-4)

Daniel, Mojsije i Pavao navode, dakle, pet tjelesnih znakova koji se mogu uočiti na proroku tijekom viđenja. Od tjelesnih znakova važniji su moralni. “Svaki duh

[prorok] koji priznaje: 'Isus Krist došao je u tijelu', od Boga je." (1. Ivanova 4,2.3) Mnogi takozvani proroci ne prihvaćaju činjenicu da je Krist došao u tijelu. U grčkom se izvorniku čak naglašava da je Krist i ostao u tijelu. Mnogi su za sebe tvrdili da su proroci, ali nisu prihvatili istinu da je naš Spasitelj došao u tijelu. Odnos prema ovoj istini prvi je moralni znak.

Drugi moralni znak spomenut je u Izaiji: "Uza Zakon! Uza svjedočanstvo! Tko ne rekne tako, zoru neće dočekati." (Izaija 8,20) Vjeruje li prorok u Božju riječ kao cjelinu, ili samo u neke njezine dijelove? Prihvaća li, prema tome, izvještaj o stvaranju, o potopu, o padu čovjeka u grijeh? Naučava li on u skladu s Božjim prorocima koji su djelovali prije njega? Neki suvremenici čak tvrde da su veći od starih Božjih proroka.

Treći moralni znak nalazimo u Ponovljenom zakonu 18,22: "Kad prorok govori u ime Jahve, pa to ne bude i riječ se ne ispuni, onda je to riječ koju Jahve nije kazao." Što je prorečeno, mora se ispuniti. To je razumno očekivati. Ako se ono što je prorok objavio ne ispuni, onda je riječ o lažnom proroku. Ispunjenje prorečanstva važan je znak.

O četvrtom znaku govori sam Isus Krist u Evanđelju po Mateju 7,15-20: "Čuvajte se lažnih proroka što vam dolaze u ovčjem runu, a unutra su grabežljivi vuci. Prepoznat ćete ih po njihovim rodovima." Pouzdanost nekog proroka mora se očitovati u načinu njegova života. Kako on živi u domu, što o njemu kažu njegova obitelj, prijatelji i sredina u kojoj živi? Njegov život i učenje svjedočit će o istinitosti poruke i o njegovom proročkom pozivu. On će nesumnjivo biti neporočan te će svojim učenjem i iskustvom utjecati na ljude da se približe Bogu i prihvate Njegovu Riječ kao vodiča.

Bog preko svog proroka Ivana otkriva da će Njegova Crkva posljednjeg vremena vršiti Božje zapovijedi i čuvati Isusovo svjedočanstvo. (Otkrivenje 12,17) Ovdje

treba naglasiti da je Isusovo svjedočanstvo, u skladu s riječima iz Otkrivenja 19,10 — Duh proroštva. To znači da u Crkvi posljednjeg vremena moramo potražiti postojanje proročkog dara.

U Poslanici Efežanima 4,8.11-13 piše da je Bog dao darove Duha ljudima. Apostol Pavao nadalje tvrdi da u Crkvi koja čeka Kristov povratak neće nedostajati ni jedan od ovih darova. (1. Korinćanima 1,4-7) Zašto, onda, nakon apostola više nije bilo proroka? U Bibliji se nalazi odgovor i na ovo pitanje. "I tražit će se viđenje u proroka; u svećenika neće više biti Zakona ni u starješina savjeta!" (Ezekiel 7,26) "Kad objave nema, narod se razuzda, a blago onome tko se drži Zakona!" (Izreke 29,18) "Zakona nema! Ni u prorokâ više se ne nalaze viđenja Jahvina." (Tužaljke 2,9)

Ali zapazimo činjenicu da će u posljednje vrijeme pripadnici Božje Crkve vršiti Njegove zapovijedi. Budući da će držati Božji zakon, imat će i Isusovo svjedočanstvo — Duh proroštva.

Do sada smo potvrdili da je Bog dao proročki dar. U vrijeme bezakonja i neposlušnosti Crkva nije imala taj dar. U posljednje vrijeme taj će dar opet biti prisutan. Onaj tko tvrdi da ima dar proricanja, mora zadovoljavati devet biblijskih uvjeta.

Ima li to kakvog značaja za Crkvu ostatka? Početkom 19. stoljeća pojavio se veliki adventni pokret koji je zagovarao važnost pokornosti Božjem zakonu, što je prirodni izraz čovjekove poslušnosti Kristu. U to vrijeme Bog je ponovno dao dar Duha proroštva. Svoju je poruku najprije objavio dvjema osobama koje su je zatajile, da bi zatim izabrao skromnu djevojku, koja je danas u cijelom svijetu poznata kao spisateljica Ellen G. White. Ona je služila punih 70 godina, sve do svoje smrti u 87. godini. Njezini spisi, nastali pod utjecajem božanskog nadahnuća, važeći su i danas. Je li Ellen G. White udovoljavala spomenutim uvjetima na osnovi

kojih bi se sa sigurnošću moglo ustvrditi da je bila Božji prorok?

1. Gubitak tjelesne snage. Kad bi dobila viđenje, ona bi često vidno smalaksala, što je pokazivalo da ju je napustila tjelesna snaga.

2. Nadnaravna snaga. Odmah nakon što bi je napustila tjelesna snaga, ona bi dobila nadnaravnu snagu. Jednom je prilikom držala veliku Bibliju u ispruženoj ruci više od trideset minuta, pozivajući ljude da je čitaju. Za trajanja viđenja nitko nije mogao pomaknuti njezine ruke ili tijelo.

3. Prestanak disanja. Mnogo puta su je ispitivali pomoću zrcala i plamena svijeće. Ali zrcalo se ne bi zamaglilo, niti bi plamen svijeće zatitrao. Liječnici su je pregledali i ustvrdili da ima redovit puls, usmjerenu pozornost, prirodan izgled, ali je viđenje bilo sasvim drukčije od prirodnih snova.

4. Otvorene oči. Kao što su stari proroci otvorenim očima pažljivo pratili viđenja koja im je Gospodin davao, tako ni ona nije trepnula dok bi uzdignute glave promatrala što se zbiva.

5. Nesvjесna svoje okoline. Dok je bila izložena viđenju, ona nikad ne bi znala što se zbiva oko nje. Njezino najdulje viđenje trajalo je četiri sata, dok su mnoga trajala samo nekoliko sekundi.

6. Krist je došao u tijelu. Ona je čvrsto vjerovala u utjelovljenje našega Gospodina i opširno je pisala o Spasitelju i Njegovu dolasku u ljudskom tijelu. O knjizi *Čežnja vjekova* ili *Isusov život* spisateljice Ellen G. White, jedan je knjižničar američke Kongresne knjižnice pisao: "Među više od deset tisuća knjiga napisanih o Kristovom životu, knjiga *Čežnja vjekova* dolazi na prvo mjesto po duhovnoj pronicavosti i praktičnoj primjeni." Zahvaljujući njezinoj knjizi *Put Kristu* stotine tisuća ljudi našlo je put do Krista. Ova je knjiga do danas objavljena na više od stotinu i pedeset jezika. Samo na hr-

vatskom jeziku doživjela je čak trideset i šest izdanja. Pisala je i o obrazovanju i odgoju, posebice u knjizi *Odgoj*, koja se smatra vodećom knjigom na tom području. Skoro trideset njezinih knjiga prevedeno je dosad na hrvatski jezik.

7. Zakon i svjedočanstvo. Ellen G. White je vjerovala u nadahnutost cijele Biblije bez iznimke. Svoje spise nije smatrala dodatkom Bibliji, nego "manjim svjetlom koje vodi većem". Njezini su spisi zasićeni biblijskim navodima. Nijedan njezin članak ne osporava Bibliju, već svi ukazuju na njezinu vrijednost.

8. Ispunjena proročanstva. Prije Građanskog rata u Sjedinjenim Američkim Državama ona je prorekla da će Sjever pobijediti. U vrijeme kad je spiritizam imao tek nekoliko tisuća pristaša, ona je vidjela da će preplaviti svijet: danas ima oko dvjesto milijuna spiritista. Također je vidjela da će nakladnička djelatnost Adventističke crkve obuhvatiti cijeli svijet. Prorekla je to u vrijeme kad je tiskan prvi traktat. Danas adventisti imaju 63 nakladničke kuće u svijetu koje objavljuju Radosnu vijest na 372 jezika. Adventisti izdaju više knjiga, časopisa i druge literature nego ijedna druga crkva.

9. Način življenja. Svjedočenje članova njezine obitelji i svih onih koji su s njom dolazili u doticaj uvijek je bilo isto. Često su je pozivali da drži predavanja o umjerenosti i zdravom načinu življenja. Jednom je govorila pred 22.000 ljudi. Vijest o njezinoj smrti objavile su najtiražnije novine u Sjedinjenim Američkim Državama na naslovnim stranicama: "Njezina smrt predstavlja odlazak još jednog iznimnog vjerskog vođe. ... Njezinih skoro devedeset godina bilo je ispunjeno dobrim djelima, ljubaznim riječima i ozbiljnim molitvama za sve ljude."

Gospodin je rekao: "Pouzđajte se u Jahvu svoga Boga, i održat ćete se; pouzđajte se u njegove proroke i budite sretni!" (2. Ljetopisa 20,20)

10

Neće se moći kupovati ni prodavati

O“Ona čini da svi — mali i veliki, bogati i siromašni, slobodni i robovi — udare sebi žig na desnicu ili na čelo i da nitko ne može ni kupiti ni prodati ako nema udaren žig: ime Zvijeri ili broj njezina imena. Ovdje treba pronicavosti! Tko je prodoran, neka odgoneta značenje broja Zvijeri. To je, uistinu, broj čovjeka; njegov je broj šesto šezdeset i šest.” (Otkrivenje 13,16-18)

Ovo neobično proročanstvo govori o vremenu koje prethodi drugom Isusovom dolasku. Danas se svijet nalazi u povoljnijem položaju da se ostvari ovo proročanstvo nego ikad ranije. Ušli smo u razdoblje kreditnih kartica i kompjutorizacije bankovnih računa, i postoje uvjeti da se ovo proročanstvo iz Otkrivenja ostvari preko noći. Tekst kaže da će doći vrijeme kad oni koji ne budu imali žig, broj imena Zvijeri, neće moći ni kupiti ni prodati.

Mnoge zemlje voljele bi stvoriti društvo bez gotovine, čime bi se smanjio broj provala i pljački trgovina, banaka, džeparenja, ucjena s otkupninama i drugi oblici novčanih pljački. Takvo bi društvo imalo mnoge

prednosti, ali bilo bi i otvorenije za zlorabu opisanu u Otkrivenju.

U Bibliji nalazimo niz suprotnosti. Evo nekih: Jeruzalem — Babilon, istina — zabluda, poniznost — lice-mjerje, anđeli — zvijeri, pečat Božji — žig Zvijeri. Recimo nešto o ovom posljednjem.

Božji pečat

Božji pečat predstavlja suprotnost žigu Zvijeri. Upravo će se zahvaljujući Božjem pečatu riješiti neki ključni zemaljski problemi. U Otkrivenju 7,1-3 čitamo da Božji anđeli zadržavaju vjetrove sukoba dok Božji narod ne bude obilježen Božjim pečatom na svojim čelima. Da bismo to bolje razumjeli, moramo se vratiti u prethodno poglavlje Otkrivenja. Krist dolazi u slavi, sili i veličanstvu. Svi ljudi će biti svjedoci tog završnog događaja i mnogi će moliti kamenje da padne na njih i sakrije ih od lica Janjeta. Spasit će se samo oni koji su primili Božji pečat.

Kad će se to dogoditi? U posljednje dane. Bog želi da se ljudi pripreme za susret s Njim. Ali zašto čitamo da će Njegov narod biti obilježen pečatom na svojim čelima? Pečat je od pamtivijeka znak vlasništva i autoriteta. Pečati su čuvali blaga, riznice, grobove, dokumente i potvrde tijekom niza stoljeća.

Proroci su se služili načinom izražavanja bliskim narodu te stoga ne začuđuje slika o Bogu koji ima svoj pečat. "Pohrani ovo svjedočanstvo, zapečati ovu objavu među učenicima svojim." (Izaija 8,16) "Obilježi čela sviju." (Ezekiel 9,4)

U Novom zavjetu spominje se pečat Svetog Duha (2. Korinćanima 1,22; Efežanima 1,23). Na Kristu je počivao Očev pečat (Ivan 6,27).

Pečat u Otkrivenju predstavlja Božje odobravanje ili blagoslov. Božji pečat također predstavlja sličnost Kri-

stovom karakteru, koju nalazimo među 144.000 spašenih iz Otkrivenja 7. i 14. poglavlja.

Pečat je važan iz tri razloga: na njemu se nalazi ime autoriteta koji stoji iza pečata, titula ili naziv tog autoriteta i područje kojim taj autoritet vlada.

Sjećam se Prvog kongresa o vjerskoj slobodi u Amsterdamu, na kom je pročitana poruka predsjednika jedne afričke države. Nalazila u omotnici zapečaćenoj predsjednikovim pečatom. Pečat je razlomljen pred svim zastupnicima kongresa, a na njemu se nalazilo predsjednikovo ime, njegova titula i naziv njegove zemlje.

U muzejima širom svijeta možemo vidjeti pečate raznih vladara i kraljeva. U Muzeju Pergamon u Berlinu izloženi su pečati Nabukodonozora i drugih babilonskih vladara. U Britanskom muzeju u Londonu nalaze se mnogi pečati engleskih kraljeva. Nijedan zakon nema važnosti ako na njemu nema pečata.

Što je Božji pečat? Svakako, povezan je s Njegovim Zakonom. Obratimo zato pozornost na Deset zapovijedi. Jedina između deset zapovijedi koja sadrži sva tri elementa pečata jest četvrta zapovijed. U njoj nalazimo: ime — Gospodin ili Jahve, titulu — Stvoritelj, i područje — Nebo i zemlja i sve što je u njima.

Jednom sam prigodom pročitao: "Usred svijeta nalazi se Sveta zemlja. Usred Svete zemlje nalazi se Jeruzalem. Usred Jeruzalema nalazilo se Svetište, a usred Svetišta nalazio se Kovčeg Saveza. Usred Kovčega nalazio se Božji zakon, a usred Božjeg zakona nalazi se zapovijed o svetkovanju sedmog dana — subote, a usred subote je pečat živoga Boga."

Možda ćete pitati: "Zašto se pečat nalazi u zapovijedi o suboti?" Prvo, to je jedina zapovijed koja nas podsjeća na Božju stvaralačku moć. Drugo, ona je znak otkupljenog Božjeg naroda svih vremena.

Da su svi ljudi ispravno svetkovali subotu, svi bi poznavali i obožavali Jahvu, i to sve od stvaranja svijeta

do danas te na Zemlji uopće ne bi bilo obožavanja lažnih bogova i idola.

Kad je čovjek zaboravio na dan koji mu je Bog odredio za sjećanje, i kad je promijenio dan bogoslužja, Sotona se radovao. Uspio je Stvoritelju i Njegovim stvorenjima zadati udarac. Prema Izlasku 31,12 subota je trebala biti znak između Boga i Njegovog naroda. No kako se kraj svijeta približava, subota će opet biti znak. Ona je znak milosrđa, Božjeg milosrđa. Najveći dokaz u prilog suboti jest što ona, ako je pravilno shvaćena, otkriva djelovanje Božjeg milosrđa u životu pojedinca kršćanina. U Ezekielu 20,12 subota je znak posvećenja. A posvećenje je djelo Božje milosti.

Dakle, Bog nas zapečaćuje i posvećuje (vidi: 2. Korinćanima 1,21.22). Bog želi da Njegov narod u posljednje dane bude zapečaćen Njegovim pečatom. A Njegov pečat, subota, ne može biti stavljen na desnu ruku, već samo na čelo. Bog želi da čovjek svjesno, cijelim srcem, umom i dušom prihvati Njegovu milost.

Žig Zvijeri

Suprotnost Božjem pečatu jest žig Zvijeri koji može biti utisnut na um, ali i na ruku. Mnogi, naime, idu za mnoštvom i slijede Zvijer, iako nisu prihvatili sve što ona čini.

Zvijer je progonila Božji narod, promijenila Božji zakon i vladala 1260 godina. Ona je hulila na Boga. Ona će nastaviti svoju vladavinu dok Krist ne dođe. Mnogi aspekti, koje nalazimo u 7. poglavlju Knjige proroka Daniela, ponavljaju se i u Otkrivenju 13. poglavlju. Sila koja je promijenila Božji zakon predstavlja crkvu koja je napustila Božja načela. Njoj su pomagali rimski carevi. Ta promjena subote u prvi dan tjedna, nedjelju, naziva se žigom Zvijeri. "Nedjelja je znak naše vlasti", stoji u časopisu jedne od tradicionalnih crkava. "Crkva

je iznad Biblije i ovo prenošenje svetkovanja subote na nedjelju dokaz je ove činjenice.”

Tradicionalne crkve danas priznaju da za ovu promjenu nema biblijskih dokaza i tvrde da je upravo promjena svetkovanja subote u nedjelju dokaz njihove moći.

Biblija pokazuje da će svatko tko na kraju odbaci istinu o Božjem danu odmora primiti žig Zvijeri. A to znači da na sebe uzima ime, odnosno broj Zvijeri. U starom Babilonu svećenici su na rukama nosili privjeske ili amajlije s nizom brojeva koji bi zajedno sačinjavali broj 666. Suvremeni Babilon također ima taj broj. Prisjetimo se samo da pojedina slova na latinskom, grčkom i hebrejskom imaju svoju brojčanu vrijednost.

Božji poziv

Bog želi da Njegov narod bude obilježen Njegovim pečatom na svojim čelima. Danas milijuni poštuju Njegovu Riječ. On još zadržava vjetrove sukoba i razaranja — da bi Njegov narod mogao biti zapečaćen. Bog ne prisiljava ljude da postanu građani Njegovog kraljevstva, već ih milostivo poziva da budu s Njim.

Prijatelju, pozivam vas da prihvatite plan koji Bog ima za vas. Zašto ne biste istupili i služili Mu cijelim srcem kako to On zaslužuje? Zašto Mu ne biste dopustili da vlada vašim životom? Druga mogućnost jest da primite žig i budete zauvijek odvojeni od Boga.

Budući da Bog dugo trpi i još uvijek nudi svoje čudesno spasenje, nema razloga da itko bude obilježen žigom i na kraju vječno odvojen od Boga. Dopustite Kristu da potpuno zavlada vašim životom i primite pečat živoga Boga!

Muzej ateizma i proročanstvo o riđem konju

U Muzeju povijesti religije i ateizma u nekadašnjem Lenjingradu izložene su naprave za mučenje i slike smaknuća i nesnošljivosti. Takav muzej osnovan je s ciljem da osudi kršćanstvo. Iako je jasno da su mnoge karikature i umjetnička djela izložena samo s tom namjerom, moramo priznati da mnogi predmeti, oruđa za mučenje i slike potječu iz vremena progonstva i djelovanja inkvizicije. Na nesreću, u ime kršćanstva su u čitavoj Europi — a i u drugim dijelovima svijeta — progonjeni protivnici crkve kao i takozvani heretici.

U tom muzeju je velikim slovima ispisana optužba protiv kršćana: “Budući da su kršćani koristili ove naprave za mučenje i pobili milijune nevinih, kako je moguće da takva vjera bude ispravna? Kršćanstvo treba izbjegavati po svaku cijenu i zamijeniti ga čistom ideologijom...”

Kako se mogla podići takva optužba protiv kršćanstva? I kako se ono može obraniti od nje? Bog je davno prije ovih događaja otkrio smjer kojim će kršćanska crkva krenuti, kao i nasilje kojim će se poslužiti. Bog

zna narav grijeha, Njemu je poznata bespomoćnost ljudi u odnosu na sotonsku moć i On je znao da će čovjek bez ljubavi postati nesnošljiv.

U 4. i 5. poglavlju Otkrivenja apostol Ivan prisustvuje najvećem suđenju koje će se ikad održati. Na ovom nebeskom sudu iznijeti su slučajevi svih muškaraca i žena kako bi im bilo suđeno u skladu s Božjom ljubavlju i mudročću. Ovo suđenje spominje se vrlo često u Bibliji, a — po svemu sudeći — najjasnije je iznijeto u dvjema velikim proročkim knjigama, u Knjizi proroka Daniela i u Otkrivenju. “Sud sjede, knjige se otvoriše.” (Daniel 7,10) “I druga knjiga, ‘knjiga života’ bi otvorena. Tada su mrtvaci suđeni prema onom što je napisano u knjigama, ‘po svojim djelima.’” (Otkrivenje 20,12)

U prizoru suda na Nebu Ivan vidi knjigu koja je zapečaćena sa sedam pečata. Nitko je ne može otvoriti, osim Božjeg Janjeta, Isusa Krista. Peto poglavlje daje veličanstveni opis Spasitelja: “Kadar si da uzmeš knjigu i da otvoriš njezine pečate, jer si bio zaklan i svojom krvi iskupio Bogu ljude od svakog plemena, jezika, puka i naroda, i učinio ih za našega Boga kraljevstvom svećenikâ i oni će kraljevati na zemlji!” (Otkrivenje 5,9.10)

Kakav smo veličanstveni dar dobili u Isusu Kristu! Prorok Ivan završava ovo poglavlje riječima koje je skladatelj Händel upotrijebio u svom velikom oratoriju Mesija: “Dostojno je Janje koje je zaklano da primi moć, bogatstvo, mudrost, snagu, čast, slavu i hvalu!” (Otkrivenje 5,12)

Sjednimo pored zapanjenog proroka Ivana i gledajmo kako Božje Janje otvara svitak koji nitko nije mogao otvoriti. To je Božji silan odgovor na optužbe upućene kršćanskoj crkvi.

Bijeli konj: Otkrivenje 6,2

Kad je Janje otvorilo prvi pečat, pokazao se "bijel konj, a onaj što je jahao na njemu držao je lûk. Bijaše mu dan vijenac te on, pobjednik, ode da i dalje pobjeđuje". Prvi pečat, kao i ostali koji slijede, predstavlja povijest crkve. Budući da je to prvi pečat, jasno je da je riječ o prvom razdoblju crkvene povijesti. Viktorin, koji je živio u trećem stoljeću poslije Krista, tumači navedeni redak ovako: "Dakle, bijeli je konj prikaz riječi koja se propovijeda, koju je Sveti Duh poslao na ovaj svijet." Edward Gibbon u svojoj knjizi *Slabljenje i propast Rimskoga Carstva* kaže: "Kršćanstvo nije napredovalo samo unutar granica Rimskog Carstva. Ova je religija, samo stoljeće nakon smrti njezinog božanskog osnivača, doprla u svaki dio svijeta." Apostol Pavao je rekao: "Prije svega zahvaljujem Bogu svome po Isusu Kristu za sve vas što se vjera vaša hvali po svem svijetu." (Rimljanima 1,8)

U prvom stoljeću kršćanstvo se brzo širilo zahvaljujući Božjem blagoslovu i sili Svetog Duha. Prema današnjim spoznajama, poruka o Kristu doprla je do Kine i Indije, sve do otokâ Indijskog oceana na istok, i do Britanije na zapad. Kao što je Ivan vidio, Kristova crkva napredovala je iz pobjede u pobjedu.

Ridan: Otkrivenje 6,4

Često su me ljudi pitali nije li ridan, crveni konj, slika komunizma. Možemo jasno reći da nije. Konji i njihove značajke odnose se na Božju crkvu. Značajna je razlika između ova dva konja. Crvena boja u Bibliji simbolizira grijeh i propadanje. Između drugog i četvrtog stoljeća u crkvu su se uvukle zablude i ostale u njoj više stoljeća. Pojavile su se svjetovne ambicije, suparništvo i sukobi, što je uzrokovalo neizbježni pad. Cr-

kva je krenula s revnošću i nadahnućem, ali postupno su istinu nadomjestile korupcija i zavist.

Vranac: Otkrivenje 6,5.6

Postupni crkveni otpad u 2. i 3. stoljeću poslije Krista nastavljen je i u sljedeća dva stoljeća. U tom razdoblju došlo je do ujedinjenja političkih snaga sa snagama crkve, te je u određenom smislu crkva potpala pod utjecaj države. Jedan pisac je to izrazio riječima: "Nije crkva nadvladala Rim, već je Rim nadvladao crkvu." Bez sile Svetoga Duha koji bi je ojačao, u crkvi su se sve više isticali materijalizam, sjaj i pompa, a praznovjerje je postalo dio religije.

Crkva je u svoje bogoslužje unijela elemente praznovjerja: relikvije i oprosnice. Ova učenja nisu dio biblijskog nauka i pomoću njih je postavljen temelj otpadu. Pod utjecajem pogana koji su obožavali Sunce, otpad je dobio na snazi, što je dovelo do stvaranja kompromisa s ravnodušnim kršćanima u crkvi.

To što je Ivan čuo glas: "Mjera pšenice za denar! Tri mjere ječma za denar!" (Otkrivenje 6,6) pokazuje da će biti istinske gladi. Ovo je simbol crkve koja je prolazila kroz teško razdoblje duhovne gladi. I povjesničar Gibbon tvrdi: "Poganstvo je nestalo da bi se pojavilo u crkvi." Bog je opisao ovo stanje prije njegove pojave. Vidio je da će se ljudi okrenuti protiv božanske ljubavi i milosrđa. Ne zaboravimo da su ove zablude proistekle iz crkve, a ne iz kršćanstva.

Zelenko: Otkrivenje 6,8

"I najedanput se pred mojim očima pokaza konj zelenko, a onomu što je jahao na njemu bilo je ime Smrt, a pratio ga je podzemni svijet. Njima bijaše dana vlast nad četvrtinom zemlje, da ubijaju mačem, glađu, kugom

i zemaljskom zvjeradi.” Krist kao da nije mogao prodrijeti kroz mrak u koji je svijet utonuo. Milijuni su izgubili život za Božju riječ. Progonstvo je trajalo tisuću i dvjesto i šezdeset godina. Jedan povjesničar govori o tom razdoblju: “Više je ljudi umrlo zbog netrpeljivosti Rima, nego iz bilo kojeg drugog razloga.”

Božja crkva bila je izložena progonstvu svake vrste. Ljudi koji nisu bili spremni na kompromis, i oni koji su se usudili usprotiviti tradicionalnoj crkvi, bili su proganjani i ubijani. To se događalo, recimo sa žaljenjem, u ime kršćanstva. Ali to nije bilo kršćanstvo! U srednjevjekovnom licemjerju i mržnji Kristovo se ime nije moglo proslaviti. Na sreću, Bog je objavio da će doći do promjene stanja, i to se dogodilo u vrijeme petoga pečata.

Peti pečat: Otkrivenje 6,9-11

Za prikaz reformacije nema prikladnije slike. Kroz mrak srednjega vijeka počelo je sjati božansko svjetlo. Žeđa za znanjem i obrazovanjem dovela je ljude Svetom pismu i oni su bili spremni zauzeti stav: “Biblija i samo Biblija!” Kad su proučavali Sveto pismo prihvaćajući njegov nauk, muškarci i žene su se suočili s velikim istinama sadržanim u Riječi.

Jedna od najznačajnijih istina, skoro zaboravljena tijekom srednjega vijeka, bila je istina o opravdanju vjekom. Kršćani su iznova otkrili da ni na koji način ne mogu zaslužiti spasenje — ono je dar od Boga. Pokora, odlaženje u crkvu, paljenje svijeća, molitve za mrtve i druga djela ne mogu osigurati spasenje. Jedino sredstvo spasenja je vjera u rassetog Isusa. Štoviše, Kristova pravednost je jedina pravednost koja može zadovoljiti zahtjeve Božjeg zakona.

Reformacija je donijela val nade i sigurnost svima koji su prihvatili Bibliju i samo Bibliju. Reformatori su

ovu vijest jasno propovijedali. Komentirajući tekst: "Opazih pod žrtvenikom duše zaklanih zbog riječi Božje i zbog svjedočanstva koje su držali", prezbiterijanski bogoslov Albert Barnes piše: "Ne smijemo misliti da se to doslovno ispunilo i da je Ivan stvarno vidio duše mučenika pod oltarom, jer je cijelo viđenje simboličko." Mi u ovom prizoru vidimo predstavnike čovječanstva koji vape Bogu za osvetom i opravdanjem Istine, za osvetom zbog prolivene krvi i za jasno shvaćanje Božjeg karaktera i Njegove Istine.

Pjesnik John Milton izrazio je u jednom svojem sonetu gnušanje nad zločinima počinjenim Božjem narodu, posebno onima nad valdenzima u Pijemontu, u sjevernoj Italiji. Evo jedne kitice toga soneta:

"Osveti, o Gospodine, svoje pobijene svece, čije kosti razbacane leže u hladnim alpskim planinama; i one koji su održali Tvoju istinu tako čistom dok su naši praoci obožavali kamenje i štape; ne zaboravi, u svoju knjigu zapiši njihove uzdahe..."

Šesti pečat: Otkrivenje 6,12-17

Bog se služi prirodnim pojavama da probudi svijet jer se približava kraj i dolazak posljednjih dana povijesti Zemlje. Nesreće, kao što su lisabonski potres 1. studenoga 1755., mračni dan 19. svibnja 1780. i padanje meteora 13. studenoga 1833., ukazale su čovječanstvu na Stvoriteljevu silu. Ovi su događaji bili prorečeni oko dva tisućljeća ranije. Jasno je da su oni samo najava još većih neobjašnjivih prirodnih pojava koje će se zbiti u dane Božjega gnjeva i Kristovog povratka.

Kako se približavaju događaji posljednjih dana i Kristov povratak kad će ljudi vikati kamenju i gorama da ih sakriju od lica Krista kojemu su se rugali i kojega su odbacili, postavlja se pitanje: "Tko može opstati?"

Sedmi pečat: Otkrivenje 7. poglavlje i 8,1

U odgovoru je rečeno da postoji veliko mnoštvo koje nitko ne može izbrojiti koje, zajedno sa 144.000 spašenih, stoji pred Božjim prijestoljem. Da, postoji nebrojeno mnoštvo koje može opstati jer je prihvatilo Isusa Krista kao svog osobnog Spasitelja. Ono je spremno za Kristov dolazak jer je prihvatilo Njegovu pravednost, umjesto da se osloni na svoju vlastitu. Osmo poglavlje prikazuje Kristov dolazak. Krist dovodi sa sobom cijelo Nebo da svjedoči Njegovom susretu sa svojom Zaručnicom — Crkvom.

Bez obzira što ljudi poduzimali protiv Boga, svakome se upućuje pitanje: “Tko će opstati kad Krist dođe?”

Čovjek rođen četiri puta

Skupina botaničara cijelog je dana tragala za rijetkim cvijetom. Na kraju je netko povikao: “Evo ga!” Malo podalje na uskoj litici, u jednom udubljenju, nalazio se dragocjeni cvijet. Ali nisu ga mogli dosegnuti. U blizini se nalazio dječak koji je slušao kako ljudi predlažu razne načine da dođu do cvijeta. Na kraju je netko pogledao dječaka i rekao: “Hej, dječače, ako te povežemo užetom i spustimo do cvijeta, bi li nam ga mogao ubrati?” “Samo trenutak”, rekao je dječak i nestao u šumi. Uskoro se pojavio držeći za ruku snažnog čovjeka. “Ovo je moj tata. Sada me možete spustiti do cvijeta. Ne bojim se kad znam da će on držati uže.”

Dječak je prije svega mislio na svoju sigurnost. U današnjem svijetu poznati su izrazi kao “socijalna sigurnost”, “financijska sigurnost”, “sigurnost na radu”. Međutim, smatram da je najveća sigurnost koju čovjek može imati — sigurnost u Kristu. Time ne mislim na pridruživanje nekoj crkvi, iako i to može biti pokazatelj postajanja kršćaninom. Biti kršćanin u svojem biću toliko je važno za našu sigurnost da mnogi danas to iskreno žele.

Problem s kojim se milijuni danas suočavaju jest činjenica da je čovjek zaboravio da se mora razvijati na četiri područja: na tjelesnom, umnom, društvenom i duhovnom. Prva tri područja uglavnom privlače kakvu-takvu pozornost, ali četvrto obično ostaje zanemareno.

Prva tri područja — tjelesno, umno i društveno — obično budu zadovoljena rođenjem. Čovjek je tjelesno, umno i društveno biće. Ali samim rođenjem javljaju se i problemi. Biblijski pjesnik David rekao je: “Evo, grešan sam već rođen, u grijehu me začeo majka moja.” (Psalam 51,7) Problem je u tome što smo svi rođeni u grijehu i, na nesreću, tu ne možemo učiniti ništa. Adam je sagriješio i svom potomstvu ostavio u naslijeđe prirodnu sklonost ka grijehu. Prorok je napisao: “Podmuklije od svega je srce. Jedva popravljivo, tko da ga prokne?” (Jeremija 17,9) Pavao je ovaj problem opisao riječima: “Ja, naime, znam da nikakvo dobro ne stanuje u meni, to jest u mom tijelu. Zaista, htjeti dobro jest u mojoj moći, ali nije učiniti ga.” (Rimljanima 7,18)

Prvim rođenjem dobili smo život, ali je to grešan život. “Jer su svi sagriješili i lišeni su Božje slave.” (Rimljanima 3,23) Svi nastavljaju griješiti i ostaju bespomoćni u tom stanju sve dok se nešto ne dogodi. U tom prirodnom stanju čovjek se oslanja na tjelesne, umne i društvene snage kako bi riješio svoj problem. I filozof Karl Marx je počinio tu pogrešku. Njegovi ideali su valjani, na teorijski način pružaju odgovor na ljudske nevolje; međutim, ni on ni njemu slični nisu uzeli u obzir važnu činjenicu — čovjekovu grešnu narav.

Bog se ne suočava s problemom na isti način kao čovjek. On vidi da je čovjek oblikovan u bezakonju i da je njegovo srce ispunjeno zlom. Zato namjerava izvršiti promjenu u čovjeku. Evo kako je to rečeno u poslanici Rimljanima: “Jer ako po tijelu živite, umrijet ćete. Naprotiv, ako Duhom usmrćujete tjelesna djela, živjet

ćete. Svi su oni koje vodi Božji Duh sinovi Božji.” (Rimljanima 8,13.14) Ukoliko čovjek ne vodi računa o duhovnoj strani, njegova ga tjelesna narav vodi u smrt; ali Božji Duh donosi život. Kad Bog uzima u ruke nečiji život, On izvodi mnoge čudesne promjene.

Bog uzima šaku pijeska i stavlja ga u srce zemlji. Toplina i tlak u njedrima zemlje pridonose da se pijesak pretvara u opal. Bog uzima glinu i na isti način proizvodi ametist. Iz ugljika stvara dijamant. Bog uzima u ruke ljudski život i svojom ljubavlju, uz njegov pristanak, pretvara ga u kršćanina. To je novorođenje.

Isus je rekao Nikodemu, židovskom knezu, učitelju i članu najvišeg židovskog upravnog tijela Sanhedrina: “Zaista, zaista, kažem ti: tko se ne rodi od vode i Duha Svetoga, taj ne može ući u kraljevstvo nebesko.” (Ivan 3,5) U ovome čovjek najčešće griješi. On ne uzima u obzir svoju bespomoćnost. Samo će novorođenje Božjim Duhom uravnotežiti čovjekov život i pomoći mu da stekne pravo na vječni život. Rođenje od Duha omogućuje čovjeku da postane Božje dijete. “A svima koji ga primiše dade vlast da postanu djeca Božja.” (Ivan 1,12) U ovome je velika prednost rođenja Božjim Duhom. I Salomon je to shvatio: “Misli na nj na svim svojim putovima, i on će ispraviti tvoje staze.” (Izreke 3,6)

Čovjek priznaje Boga kad se pokaje za svoje grijehе i kad ih ispovijedi Bogu. On postaje ponizan i potpuno se mijenja zahvaljujući volji i sili Božjeg Duha. Roditi se od Duha znači roditi se po drugi put. Čovjek se sam ne može promijeniti, ali Duh dovodi do promjene.

Treće rođenje spominje se u Evanđelju po Ivanu 3,5: “Tko se ne rodi od vode...” Ovdje je riječ o krštenju, koje je vanjski simbol promjene izvršene u čovjeku posredstvom Svetog Duha. Krist nam je pokazao primjer svojim krštenjem. Petar je na dan Pedesetnice uputio poziv: “Obratite se... Neka se svaki od vas krsti u ime Isusa Krista za oprostjenje grijeha.” (Djela 2,38) Pa-

vao se sjeća kako ga je Gospodin preko svojega sluge Ananije pozvao na obraćenje riječima: "A sada na što još čekaš? Ustani, primi krštenje i očisti se od svojih grijeha zazivljući njegovo ime!" (Djela 22,16)

Božji Duh nas osvjeđoćava, i potom se krštavamo izražavajući javno vjeru da će nas Krist voditi u našem životu. Isus je rekao: "Tko bude vjerovao i pokrstio se, spasit će se!" (Marko 16,16) Ovaj korak pruža nam sigurnost jer znamo da smo izvršili volju svojega Stvoritelja. Navedimo neke značajne činjenice o krštenju.

Obred krštenja jedan je od stupova kršćanstva na kojemu je Krist ispisao ime Oca, Sina i Svetoga Duha. Krist je zapovjedio učenicima: "Zato idite i učinite sve narode učenicima mojim! Krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga! Učite ih da vrše sve što sam vam zapovjedio." (Matej 28,19.20) U ovim riječima Krist izričito zapovijeda da ljude prvo treba poučiti, zatim krstiti, i nakon toga nastaviti poučavati. Prije nego što netko može biti kršten, mora vjerovati u Krista. Krist je istaknuo važnost ovog koraka time što se i sâm krstio i tako postao primjer svima koji Ga žele slijediti. Krstio se "da sve ispunimo što je u skladu s voljom Božjom". (Matej 3,15) Krštenje je čin po Božjoj volji.

Često se postavlja pitanje: "Kada treba učiniti ovaj korak?" Odgovor nalazimo spomenut u Kristovom evanđeoskom nalogu: "Zato idite i učinite sve narode učenicima mojim! Krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga!" (Matej 28,19) Kad je netko poučen i kad vjeruje, treba biti kršten. To, dakle, znači da čovjek mora uzrasti dotle da može razlikovati dobro od zla. Treba biti osvjeđočen o svojim grijesima i kajati se za zlo koje je učinio. Kad upozna istinu, tome slijedi krštenje.

Dojenčad nije odgovorna, niti je sagriješila. Krštenje je javno odricanje od grešnih putova ovoga svijeta, a na to se dojenče ne može odlučiti. Apostol Jakov kaže: "Tko dakle može dobro činiti, a ne čini, počinja gri-

jeh.” (Jakov 4,17) Dojenče nije grešnik jer ne može praviti razliku između dobra i zla. Iako su sva djeca rođena u grijehu, ona nisu kriva za grijeh dok ga ne počine. Biblija nagovješta da će Bog malu djecu, koja umru prije nego što postanu svjesna svojih postupaka, prilikom uskrsnuća vratiti roditeljima (Psalam 87,6; Matej 19,14; 18,1-6), i stoga roditelji trebaju biti vjerni Bogu kako bi ponovno susreli svoju djecu.

Mnoge crkve krštavaju malu djecu. Kako je došlo do toga? Poznati stručnjak tradicionalne engleske crkve, dr. Dean Stanley, ističe da u trećem stoljeću poslije Krista još ne nalazimo ni jedan slučaj krštavanja malog djeteta. On nastavlja: “U prvih trinaest stoljeća skoro opći način krštavanja bio je onaj o kojemu čitamo u Novom zavjetu, gdje se rabi grčka riječ ‘baptizo’ koja znači ‘uroniti u vodu’ ... Čin uronjavanja, koji je posebno odgovarao južnim i istočnim područjima ... nije baš odgovarao podneblju zemalja na sjeveru i zapadu.” I zato što nije odgovarao podneblju, čin krštenja se nije obavljao onako kako je to Krist odredio.

Prvi slučaj krštavanja djeteta zabilježen je 379. godine, kad je imperator Valens shvatio da mu se sin nalazi na samrti. Otac se zakleo da mu sin neće propustiti Nebo zato što nije kršten, pa je natjerao nekog biskupa da obavi obred. Nakon ovog bilo je i drugih povremenih slučajeva krštavanja male djece.

Biblija naučava da malu djecu treba posvetiti Bogu. (Luka 2,22-24) U većini vjerskih zajednica koje krštavaju samo odrasle, vrši se posvećivanje ili blagoslivljanje djeteta. Adventistička crkva slijedi ovaj običaj zato što svoja vjerovanja i postupke temelji na Bibliji.

Apostol Pavao kaže da postoji “jedan Gospodin, jedna vjera i jedno krštenje”. (Efežanima 4,5) Grčka riječ koju prevodimo riječju “krštenje” znači “uronjavanje”, “potapanje”. Neki rječnici “krštenje” opisuju kao “škropljenje”, ali tek kao običaj, jer grčka riječ “baptizo” ne-

ma ništa zajedničko sa škropljenjem. Riječ “baptizo” rabila se za opis bojenja platna. Da bi se platno obojilo, moralo se potpuno potopiti u posudu s bojom. U duhovnom smislu krštenje znači “potapanje starog života”.

Biblijski izraz za krštenje dokazuje da je način na koji se ono provodilo bilo uronjavanje. Ivan Krstitelj je “bivao i krštavao u Enonu, blizu Salima, jer ondje bijaše mnogo vode”. (Ivan 3,23) Da se tu radilo o škropljenju ili izlijevanju, Ivanu Krstitelju ne bi trebalo mjesto s mnogo vode. Opis krštenja etiopskog dvoranina potvrđuje da “Filip i dvoranin siđoše u vodu, te ga Filip krsti.” A potom “izidoše iz vode”. (Djela 8,38.39) Ovdje nipošto nije riječ o pukom polijevanju ili škropljenju.

Slikovitost koju koristi apostol Pavao moguće je razumjeti prihvaćajući jedino uronjavanje kao način krštenja. Govoreći o značenju krštenja, Pavao naznačava troje: 1. Krist je umro zbog grijeha, a kršćanin mora umrijeti grijehu. 2. Nakon smrti Krist je pokopan, tako se i kršćanin treba krštenjem pogrepsti s Njime u vodeni grob. 3. Kao što je Krist ustao iz groba, i kršćanin ustaje u novi duhovni život. (Rimljanima 6,3-5)

Zapravo, slika ukopa i uskrsnuća ne može značiti ništa — ako ne podrazumijeva uronjavanje. Brojne krs-tionice u ranokršćanskim crkvama dokazuju da se u kršćanstvu krštenje stoljećima obavljalo na biblijski način.

Jean Calvin u *Temeljima kršćanske vjere* (IV,15. str. 524) ponavlja: “Riječ ‘baptizo’ znači ‘uroniti’, i to je bio način krštavanja u prvoj crkvi.” Luther izražava slične misli, a John Wesley govori o tome kako neki smatraju punovrijednim jedino krštenje Duhom; ali Sveti Duh se pojavio prigodom uronjavanja. (Ivan 3,32-34)

Na krštenje trebamo gledati i kao na spomen Kristova ukopa i uskrsnuća. Mnogi tvrde da je nedjelja spomen na uskrsnuće. Ne dan, već doživljaj treba biti spomen. “S Kristom sam razapet na križ.” (Galaćanima

2,19) "Dakle, s njim smo zajedno ukopani po krštenju..." (Rimljanima 6,4) "S njim ste i uskrsnuli vjekom..." (Kološanima 2,12) Za istinskog vjernika važno je da bude kršten uronjavanjem.

Krštenjem postajemo članovi velike Božje crkve. A to je za sve nas dragocjena prednost. Pavao naglašava: "Kršteni jednim Duhom u jedno tijelo." (1. Korinćanima 12,13) Tijelo je Crkva. Krštenjem se pridružujemo Božjoj velikoj Crkvi koja vrši Njegove Zapovijedi. Ako netko prekrši obećanje koje je dao Kristu i nastavi ići svojim putem, treba biti ponovno kršten. Nanovo se krštavaju i neki koji su uznapredovali u svjetlosti i razumijevanju Božje riječi. (Djela 19,1-5)

Kršćanin je čovjek koji se rodio četiri puta! Prvi put ga je rodila njegova majka. Drugi put je rođen Duhom. Istodobno se zbiva i njegovo treće rođenje — krštenje vodom.

Četvrto rođenje najbolje opisuje apostol Petar: "Jer ste ponovno rođeni, ne iz raspadljiva, nego iz neraspadljiva sjemena: riječju živoga i vječnog Boga. Svaki je, naime, čovjek kao trava, sva njegova slava kao cvijet od trave: trava se osuši i cvijet joj otpadne, a riječ Gospodnja zauvijek ostaje!" (1. Petrova 1,23.24) Četvrto rođenje rezultat je proučavanja Svetoga pisma. Istina o čovjekovom duhovnom životu nalazi se u Božjoj riječi. Kad razumijemo tu Riječ i kad je podijelimo s drugima, mi osjećamo sreću i zadovoljstvo.

Tijekom proučavanja Riječi, Sveti Duh nam ukazuje na područja koja zahtijevaju našu pažnju. Slijedeći Božje vodstvo dok nas upućuje Njegova Riječ, mi slijedimo Božju istinu. Isus je rekao da se čistimo Riječju koju je On izgovorio. David kaže: "Tvoja riječ nozi je mojoj svjetiljka i svjetlo mojoj stazi." (Psalam 119,105)

Božja riječ daje pravu sigurnost, jer je ona izvor spoznaje o Božjim putovima. U njoj se nalazi Božja istina koja vodi u vječni život. Kršćanin će nastojati pro-

učavati Božju riječ što je više moguće, da bi spoznao Božju volju za svoj život.

Dakle, kršćanin se rađa četiri puta: od majke, Duhom, vodom i Božjom riječju.

Prijatelju, slijedite Božju riječ i budite rođeni Duhom, vodom i Riječju.

Povratak proroka Ilije

E“Evo, poslat ću vam proroka Iliju prije nego dođe Dan Jahvin, dan velik i strašan. On će obratiti srce otaca k sinovima, a srce sinova k ocima, da ne dođem i ne udarim prokletstvom zemlju.” (Malahija 4,5.6)

Ovo je dramatično proročanstvo o povratku proroka Ilije prije Kristovog dolaska. Ilija je bio zanimljiva biblijska ličnost; živio je oko devet stoljeća prije Krista. Njegova neobična pojava — odijevao se u odjeću od kostrijeti — predstavljala je oštru suprotnost odjeći kralja Ahaba, čija se zla vladavina približavala kraju. Prema Svetom pismu, on je bio gori od svih izraelskih vladara zajedno. Tomu je umnogome doprinijela njegova nezakonita ženidba s kćerkom Etbaala, sidonskoga kralja.

Izebela, nova izraelska kraljica, postala je poznata po svojoj okrutnosti prema Božjem narodu i njegovim prorocima. Ona je pridonijela slabljenju izraelskog morala. Iz svoje domovine donijela je običaj obožavanja Sunca i sve prateće oblike bogoštovlja i idolatrije koji su uvećali opći otpad Izraela. Pravi pojam o Bogu je skoro potpuno nestao.

Bog je pozvao Iliju da objavi vijest o nesreći. “Živoga mi Jahve, Boga Izraelova, komu služim, neće ovih godina biti ni rose ni kiše, osim na moju zapovijed.” (1. o Kraljevima 17,1)

Ilija nije znao iskrivljavati istinu te je ovu vijest objavio u velikoj sili i vjeri. Ovo proročanstvo o tri i pol godine gladi objavljeno je u vrijeme kad su njive bile zelene, a rijeke prepune vode. Sunce koje je narod obožavao nesmiljeno će ih paliti dok cijela zemlja ne upadne u nevolju.

Kad je došla suša, Izebela je pobila Božje proroke. Međutim, jedan od Božjih slugu, Obadija, sakrio je stotinu proroka u jednu špilju i davao im kruha i vode. Kakva suprotnost između ovih ljudi i proroka koji su jeli za Izebelinim stolom! Njih je uzdržavala država. Oni su učili i propovijedali zbog novca i popularnosti.

Nakon tri i pol godine suše i gladi, Ilija — koji se dotad krio na području Libanona — ponovno se pojavio i zatražio da se sav Izrael okupi, zajedno s Baalovim prorocima, na gori Karmelu. “Ilija pristupi svemu narodu i reče: ‘Dokle ćete hramati na obje strane? Ako je Jahve Bog, slijedite ga; ako je Baal, slijedite njega.’” (1. o Kraljevima 18,21)

Pravi se Bog trebao pokazati preko žrtve paljenice. On je trebao poslati vatru i spaliti junca koji se nalazio na oltaru. Baalovi su proroci pripremili junca za Baala, ali nakon molitava koje su upućivali cijelo prijepodne, morali su priznati da njihov bog ne odgovara na njihove molbe za vatru.

Zatim je Ilija pripremio svoju žrtvu. U jednostavnoj molitvi, koja se razlikovala od grozničavih postupaka Baalovih proroka, Ilija je pozvao Jahvu da pokaže narodu kako je On jedini Bog. Ilija je molio za vatru s neba, kako bi se srce naroda okrenulo Bogu. U tom trenutku oganj je sišao s neba i spalio ne samo žrtvu prinesenu Gospodinu, nego i kamenje i svu vodu kojom

je Ilija natopio žrtvu i oltar. Ovo je bio sudbonosni trenutak u životu tisuća okupljenih ljudi. Oni su spremno odlučili da će služiti Bogu koji je na tako dramatičan način odgovorio na molitvu. Pobili su Baalove proroke zbog njihove pokvarenosti i nemorala. Suša je prestala kad je Bog pokazao svoju moć nad prirodom. Pogibijom lažnih proroka završila je vladavina Baalovog bogoštovlja. Izebela se razljutila zbog pogubljenja Baalovih proroka pa je zaprijetila da će ubiti Iliju. Ilija se uplašio i pobjegao u pustinju. Iako je time pokazao nedostatak vjere, Bog ga je zaštitio i anđeli su mu donosili hranu. Nedugo poslije ovoga i Izebela i Ahab izgubili su život. Njihova vladavina nije služila na čast Izraelu.

Vrhunac svojega života Ilija je doživio kad je bio prenesen na Nebo a da nije vidio smrti. Bog ga je blagoslovio do te mjere da nije morao umrijeti. Samo je još Henok imao ovakvu prednost. Ilija je bio veliki prorok. Njegova poruka, snaga i način na koji se Bog objavio preko njega primjer su onoga što će se dogoditi u budućnosti. Prorok Malahija najavljuje povratak proroka Ilije uoči drugog Kristovog dolaska.

U Evanđelju po Luki 1,17 čitamo da se Ilija vratio s viješću i silom u kojoj je Ivan Krstitelj najavljivao Isusov dolazak na Zemlju. Ilija se nije pojavio osobno, nego je njegova vijest trebala obratiti srca očeva k djeci i srca djece k roditeljima. Bila je to dakle vijest od Boga ispunjena silom. Ivan je bio prorok koji je djelovao prije prvog Kristovog dolaska. Ista takva vijest, koja će vratiti srca ljudi Kristu i odvojiti ih od obožavanja Sunca, od vjerskih predaja i svjetovnih besmislica, objavljuivat će se uoči Kristovog povratka na Zemlju. Ivan Krstitelj je bio sličan Iliji, i na isti će način prije drugog Kristovog dolaska prorok Ilija ponovno doći, ne u osobi, nego u svojoj vijesti.

U razdoblju Evanđelja postoji vrlo velika sličnost sa zbivanjima iz Ilijinog vremena. U Otkrivenju 2,20

nalazimo proročanstvo o Božjoj crkvi, predstavljenoj crkvom u Tijatiri, koja će se okrenuti Izebeli kao izvoru nadahnuća. Kao što je ona u Izrael uvela obožavanje Sunca, tako će obožavanje Sunca iskvariti prvu kršćansku crkvu. Država je počela plaćati crkvu; tako su i Baalovi proroci dobivali plaću iz državne blagajne — jeli su za Izebelinim stolom. Kako se širilo izvrtanje istine, tako su mnogi običaji iz poganstva ušli u crkvu. Čak su i hostije dobile okrugli oblik, prikazujući Sunce.

Iza oltara u crkvama stavljaao se veliki Sunčev krug. Toliko toga bilo je uvedeno u bogoslužje, da se napredovanje Kristovog Evanđelja zaustavilo. Ilija se pojavio s opomenama preko ljudi kakvi su bili Pavao, Ivan i drugi apostoli, zatim ljudi kao što je bio Ignacije Antihijski i drugi sve do albigenza i kasnije valdenza.

Duhovna suša vladala je pune tri i pol godine, odnosno 1260 dana, to jest godina. U tom razdoblju Božja djeca su proganjana i mnogi su izgubili život. Progonili su ih po planinama i pećinama. Više od sto milijuna ljudi izgubilo je život zbog svoje vjere; ali su se mnogi spasili za vječni život.

Nakon ove vladavine terora, Božja prava Crkva — Ilijina vijest — izišla je iz pustinje. Ova je vijest upozoravala na poganstvo i na svaki oblik obožavanja Sunca koji se tijekom niza godina uvukao u crkvu. Kršćanska crkva je godinama prihvaćala dan Sunca, nedjelju, kao dan bogoslužja. Ljudi nisu shvaćali da nedjelja nije Božja subota i da je mnogo toga što se događa na bogoslužju nešto sasvim drugo od onoga što je Bog odredio za čovjeka.

Otvoreno Ilijino svjedočanstvo vidljivo je u vijestima trojice anđela iz Otkrivenja 14. poglavlja. Ova vijest vraća srca ljudi Kristu i Njegovoj spasonosnoj milosti, i poziva ljude da izađu iz duhovnog Babilona da bi služili Kristu, živome Bogu, i poštovali Njegove Zapovijedi.

Kao što se Izebela okomila na Iliju i tražila da ga ubije, tako i Zmaj, "obuzet gnjevom protiv Žene [crkve], Zmaj ode da vodi rat protiv... onih koji vrše Božje zapovijedi i čuvaju Isusovo svjedočanstvo". (Otkrivenje 12,17)

Pred pravim Božjim narodom stoje kušnje, a veliki ispit u budućnosti odnosit će se na svetkovanje subote. Međutim, na kraju će doći slavni trenutak preobraženja Božjeg naroda, onakav kakvog je doživio Ilija u prošlosti.

Budimo spremni prihvatiti poruku koja dolazi u sili i duhu Ilijinom, koja odvraća ljude od svakog lažnog bogoštovlja i usmjerava ih pravom obožavanju Boga!

14

Velika bitka za istinu

Bog je unaprijed vidio da će se ljudi promijeniti. Unaprijed je vidio da će se širiti pokvarenost i iskrivljavati istina, ako ljudi svoju vjeru i život ne budu gradili na Božjoj riječi, nego na predaji i običajima. Ovu je budućnost Bog otkrio preko svojih slugu proroka. Isus je podsjetio svoje učenike da proučavaju Knjigu proroka Daniela. Proučimo i mi jedno značajno proročanstvo iz sedmog poglavlja. Proročanstva su često skrivala istinu od njezinih neprijatelja, dok su je istodobno otkrivala Božjem narodu. Danielu je bilo rečeno: “Bezbožnici se neće urazumjeti, a umnici će razumjeti.” (Daniel 12,10)

U Danielu 7,2.3 susrećemo se s tri elementa: vjetar, more i nemani. Vjetar je simbol sukoba i nemira (Jeremija 49,36.37). More — veliko more — predstavlja Sredozemno more, a more i vode simboliziraju ljude i narode koji žive u tom području (Otkrivenje 17,15). Nemani, prema Danielu 7,23, predstavljaju kraljeve i kraljevstva. Ako se poslužimo biblijskim objavama koje proročanstvo objašnjavaju, lako ga je odgonetnuti.

Lavlje carstvo: Daniel 7,4. To je bio Babilon, prvo carstvo u Danielovo doba. Babilonsko carstvo prikazano je u 2. poglavlju iste knjige još jednim simbolom — zlatnom glavom. Kao što je u drugom poglavlju Knjige proroka Daniela glava prikazivala babilonsko carstvo, tako u ovom poglavlju prva neman predstavlja isto kraljevstvo. U babilonskoj umjetnosti čest je motiv lava s krilima orla, kralja ptica. Lav predočuje snagu, a krila na lavu predočuju brzinu. Međutim, krila su lavu bila iščupana, što prikazuje Babilon nakon Nabukodonozorove smrti. A onda proročanstvo otkriva pojavu novog carstva.

Medvjede carstvo: Daniel 7,5. Okrutni medvjed predstavlja ujedinjeno carstvo Medijaca i Perzijanaca koji su u ratovima pobijedili Lidijce u Turskoj, Egipćane i Babilonce. Medvjed je u raljama imao tri rebra, što predstavlja tri osvojene zemlje. Biblija kaže da je “požderao” mnogo mesa. Ovo carstvo pružalo se više od 5.200 kilometara u smjeru istok—zapad i 2.400 kilometara u smjeru sjever—jug.

Neman slična leopardu: Daniel 7,6. Kao što je nakon srebra slijedila bronca na liku u Danielu 2. poglavlju, tako je ovdje nakon medvjeda došao leopard. Drugim riječima, nakon Perzijanaca došli su Grci. Ova snažna neman s četiri glave i četiri krila predstavljala je osvajanja Aleksandra Velikog i onih koji će ga naslijediti. Aleksandar je svojim nazaustavljivim vojnim pohodom brzo osvojio cijeli poznati svijet i prodro sve do Indije. Nakon Aleksandrove prerane smrti, 323. godine prije Krista, generali su se dva desetljeća borili da sačuvaju jedinstveno carstvo, ali se ono konačno raspalo na četiri dijela, 301. godine prije Krista.

Strahovita četvrta neman: Daniel 7,7.8. Svaki osnovnoškolac zna da je nakon Grčkog došlo novo svje-

tsko carstvo — Rimsko. Nepregledne rimske legije marširale su zemljama. Međutim, neobična pojava na ovoj nemani jesu deset rogova koji joj se pojavljuju na glavi. Nakon njih pojavljuje se novi, mali rog, koji će iščupati tri od prvih deset rogova. Daniel je vidio da ovih deset rogova predstavljaju deset kraljevstava što će izići iz Rimskog imperija, dok mali rog predstavlja novu silu koja će se pojaviti između deset ostalih.

Povijest Rimskog Carstva može se podijeliti na dva velika razdoblja: pogansko i kršćansko. Mali rog predstavlja kršćanstvo koje je napustilo Božja načela. Kako to možemo dokazati?

Pogledajmo u ovom poglavlju neke pojedinosti koje otkrivaju da je riječ o sili koja se suprotstavlja Bogu:

1. To je bila europska sila. Pojavila se među deset kraljevstava Europe.

2. Bila je mali rog.

3. Pojavila se nakon ustoličenja deset kraljevstava, 476. godine, kad su kraljevstva Herula, Ostrogota i Vandala poražena. Crkva je preuzela političku vlast 538. godine.

4. Bila je to vjersko-politička sila.

5. Promijenit će blagdane i Zakon.

6. Hulit će na Svevišnjega.

7. Koristit će se Kristovom titulom.

8. Imat će čovječje oči.

9. Ta je sila vladala 1260 godina, to jest “jedno vrijeme i dva vremena i polovinu vremena”. (Daniel 7,25)

10. Bila je to sila koja je progonila i zatirala “svece Svevišnjega”.

Sve ovo jasno ukazuje na vjersku silu koja će tvrditi da ima božanski autoritet, a djelovat će suprotno Bogu. To se moglo i očekivati jer povijest pokazuje da je

čovjek uvijek bio sklon uzdizanju samog sebe.

Nakon potopa ljudi su sagradili babilonsku kulu. Čovjek je postupao po svome, umjesto da živi u skladu s Bogom. Smatrao je da može sâm sebe spasiti, ali je na sebe samo navukao nevolju. Umjesto da vjeruje Bogu, sagradio je kulu.

Istu su pogrešku načinili Izraelci kod Sinaja. Bog im je otkrio plan spasenja u Svetišću, dao im je Deset zapovijedi i zakone, a oni su učinili onako kako se njima svidalo. Otišli su od Boga i počeli se klanjati idolima. Na Božje mjesto stavili su predmete.

Poslije Kristovog prikaza ljubavi na Golgoti, došla je sila Svetog Duha na Pedeseticu. Ali opet smo svjedoci uvlačenja pokvarenosti u crkvu. Pavao je rekao da je tajna bezakonja već na djelu. To je suprotno tajni pobožnosti koja je otkrivena u Isusu Kristu.

Prema proročanstvu, ova će sila predstavljati vjerski sustav koji promiče ljudske ciljeve i ideale, a ne punu istinu o Bogu. Ovaj će sustav obuhvatiti cijeli svijet. Ljudi će u njemu gledati istinu, ali to neće biti istina jer će se u nekim točkama suprotiti istini.

Pokušajmo objasniti točke koje smo naveli:

1. Ova je sila bila europska. Pojavila se na ostacima poganskog Rimskog carstva i izišla iz deset glavnih kraljevstava koja su se pojavila u Europi.

2. Bila je mali rog, odnosno malo kraljevstvo; teritorij joj je bio mali.

3. Ova se sila pojavila nakon ustoličenja prvih deset. Da bi mogla postati kraljevstvom, morala je uništiti utjecaj arijevske kraljevstva Ostrogota, Vandala i Herula. Tri roga su tako pripremila put za pojavu malog roga.

4. Bila je različita od drugih kraljevstava. Dok su ostala kraljevstva bila političke sile, ovo je kraljev-

stvo postalo vjersko-politička sila. Kardinal Gibbons kaže: “Crkva je preuzela pogansku filozofiju i pretvorila je u štit vjere među poganima.” Tako je religija pomiješana s politikom. Zbog ovog spoja u crkvu su ušli mnogi običaji koji se ne mogu naći nigdje u Svetom pismu.

5. Promijenit će blagdane i Božji zakon. Kad je crkva preuzela svjetovnu vlast, došlo je do velikih promjena. Prva značajna promjena izvršena je u Deset zapovijedi. Druga zapovijed, koja govori o obožavanju kipova, ukinuta je, a deseta je podijeljena na dvije tako da sada dvije zapovijedi nalažu isto. Druga velika promjena u Zakonu učinjena je promjenom dana odmora: subote u nedjelju.

6. Hulit će na Svevišnjega. (Daniel 7.25) Pitamo se kako je moguće da kršćanska crkva ispuni ovo proročanstvo. Međutim, izjave mnogih crkvenih velikodostojnika pokazuju da su se stavili iznad Boga. Jedna od njih glasi: “Mi zauzimamo na Zemlji mjesto svemogućega Boga.” Isus kaže: “Nikoga na zemlji ne nazivajte svojim ocem.” (Matej 23,9) Isus je samo Boga oslovljavao sa “Sveti Oče”. Međutim, tradicionalna crkva je zanemarila ovaj Isusov nalog.

7. Služit će se Kristovom titulom. Pavao kaže da će “Protivnik” sam sebe oholo uzdizati protiv Boga i čak sjesti “u Božji hram pokazujući sebe kao da je Bog”. (2. Solunjanima 2,3.4) Uzimanjem titule “Kristov namjesnik” i prisvajanjem prava ispovijedi koje pripada samo Kristu, čovjek se stavlja na Kristovo mjesto.

8. “Oči čovječje” ukazuju na pronicljivost i samosvijest koju posjeduje ova sila.

9. Vladala je “jedno vrijeme i dva vremena i polovinu vremena.” Prema biblijskom računanju “jedno vrijeme” predstavlja 360 dana, dva vremena 720

dana, a polovina vremena 180 dana, što sve ukupno čini 1260 dana. Jedan proročki dan traje jednu godinu (vidi: Brojevi 14,34; Ezekiel 4,6). Kršćanska crkva počela je kao vjersko-politička sila djelovati u vrijeme Justinijanovog proglasa 538. godine, a politički joj je utjecaj završio 1260 godina kasnije, 1798. godine. Uskoro dolazi Sud koji će osuditi i mali rog i one koji su mu služili, a priklonit će se Svecima Svevišnjega.

10. Sila koja progoni “zatirat će Svece Svevišnjega.” Prošlost je pokazala da su tradicionalne kršćanske crkve bile netolerantne prema onima koji su isповijedali drukčije mišljenje, mišljenje koje nije bilo u skladu s crkvenim dogmama. Milijuni takozvanih “heretika” izgubili su život. Kad su progonitelji mučili i ubijali one koji misle drukčije, bili su uvjereni da vrše Božju volju. Mnogi su iskreni vjernici diljem Europe, a posebno u sjevernoj Italiji, južnoj Francuskoj i Španjolskoj zapečatili svoju vjeru smrću.

Daniel 7. poglavlje otkriva dvije velike tajne: 1. Tajnu bezakonja u kojoj je čovjek prisvojio božanska prava. 2. Tajnu pobožnosti u kojoj se Bog spustio na Zemlju i na sebe uzeo ljudska ograničenja.

U prvoj je čovjek više zainteresiran za materijalne vrijednosti nego za uspostavljanje kraljevstva koje će Krist predati onima koji su Mu poslušni.

Danas je svijetu potrebna potpuna Radosna vijest o Kristu, punina Istine. Božja svjetlost još sja i mi je trebamo slijediti da bismo na kraju došli u Njegovo kraljevstvo.

Božićni i uskršnji blagdani

Engleski vladar Oliver Cromwell zabranio je 1644. godine da se Božić praznuje dvadeset petog prosinca. Godinama ranije Martin Luther je nastojao ukinuti 25. prosinca kao kršćanski blagdan, ali u tome nije uspio.

Zašto su ljudi pokušali ukinuti tako značajan navedenak? Nije li to rođendan našega Gospodina i Spasitelja Isusa?

Danas se zna da Božić nije božanskog podrijetla; ne nalazimo ga nigdje u Novom zavjetu. Sveto pismo ne govori ništa o datumu Isusovog rođenja. Neki kršćani praznovali su Božić već u trećem stoljeću poslije Krista, ali to nije bilo 25. prosinca.

Biblijski izvještaj o Kristovom rođenju i zbivanjima koja su ga pratila upućuju više na neke druge datume. U Evanđelju po Mateju 2,1.2 piše: "Kad se Isus rodio u Betlehemu judejskom, za vrijeme kralja Heroda, dođoše s istoka magi u Jeruzalem i upitaše: 'Gdje je novorođeni kralj židovski? Vidjesmo, naime, gdje izlazi njegova zvijezda, i dodosmo mu se pokloniti.'" Nebo je najavilo ovaj događaj i mudraci s istoka željeli su Gospodinu izraziti dobrodošlicu.

U Evanđelju po Luki 2,8 piše: “U tom istom kraju boravili pastiri; noćivahu pod vedrim nebom, bdijući nad stadom svojim.” U zimsko vrijeme pastiri nisu čuvali stada pod vedrim nebom, jer je tada bilo hladno i mogao je pasti snijeg. Na početku ovog poglavlja saznajemo za zapovijed cezara Augusta da se popiše narod. U vrijeme kad se Krist trebao roditi, Josip i Marija propješačili su dalek put od Nazareta do Betlehema da bi bili popisani i da bi platili porez. Teško da bi ijedan imperator skupljao omražene poreze zimi, kad bi ljudi imali valjane razloge da ne putuju u mjesto svojega rođenja.

U prošlosti je bilo preko stotinu različitih datuma kojima se pokušavao odrediti Kristov rađendan, a svake se godine bar četrnaest njih praznovalo u Betlehemu. Ni jedan od ovih datuma nije bio 25. prosinca.

Važno je uočiti da se 25. prosinca praznovao na sjevernoj zemaljskoj polukugli stoljećima, a u nekim krajevima čak i dosta prije Krista.

Kad se nakon općeg potopa u Noino vrijeme narod okrenuo protiv Boga, ljudi su počeli obožavati Sunce kao izvor svjetla, topline i hrane. Milijuni su se istodobno bojali Sunca i obožavali ga. Kad bi noći postale hladnije a dani kraći, i kad bi led okovao mnoge krajeve, ljudi su se pribojavali da se Sunce možda više neće roditi. Onda su zapazili da se ono iz dana u dan počinje opet sve više dizati na horizontu. Bog-Sunce ponovno se rodilo. Uskoro su dani postali topliji i duži. Tako su mnogobožački Egipćani i Babilonci zaključili da se bog-Sunce rađa odmah nakon najkraćeg dana. Isprva je to bio 21. prosinca, da bi se naknadno izračunalo da je to 25. prosinca.

U Britanskoj enciklopediji piše: “Dvadeset i peti procinca praznovao se kao rađendan drevnog boga Mitre, čija je religija bila suparnik kršćanstvu tijekom prvih kršćanskih vjekova.”

U Postanku 10,8 čitamo: "Od Kuša se rodio Nimrod." A sljedeći redak kaže da je on "voljom Jahve bio silan lovac". Samo ime Nimrod znači "buntovnik". On je doista bio buntovnik protiv Boga. U desetom retku piše da je sjedište njegovog kraljevstva bio grad Babilon. Nimrod je osnivač lažnog sustava bogoštovlja, suprotnog onome koje je Bog odredio za čovjeka. Noin sin Šem ostao je vjeran Bogu, dok se Nimrod pobunio.

Kao vrlo pobožan buntovnik, Nimrod je osnovao Babilon i ustanovio svoje bogoštovlje. Babilonska kula imala je vjerski značaj jer je podignuta u znak nepoštovanja Božjeg obećanja da više neće biti općeg potopa. Lažno bogoslužje otpočelo je obožavanjem Sunca; narod se okupio u gradu čija se kula dizala "do neba, do Sunca".

Bog nije odobrio da se ljudi nastanjuju po gradovima, gdje se zlo moglo brzo razvijati i širiti. Pokvarenost je oduvijek bila najveća u gradovima. Babilon je predstavljao početak idolopoklonstva u razdoblju nakon potopa. U Psalmu 106,35-38 opisano je zlo ovog i kasnijih vremena: "S poganima miješahu se, naučiše djela njina. Štovahu likove njihove koji im postaše zamka. Žrtvovahu sinove svoje i svoje kćeri zlodusima. Prolijevahu krv nevinu, krv sinova i kćeri svojih, koje žrtvovahu likovima kanaanskim. Zemlja bješe krvlju okaljano."

Nakon Nimrodove smrti, njegova žena Semiramida (nazvana još i Ištar) nastavila je s lažnim bogoštovljem. Pod njezinom vladavinom razvio se misterij obožavanja Sunca. Iza tajnih obreda skrivao se nemoral. Semiramida je tvrdila da se Nimrodov duh podigao do Sunca. To je potaklo narod na još veće obožavanje Sunca kao životodavca, izvora plodnosti i množenja. Obožavanje Sunca uskoro je dovelo do obožavanja spolnosti, što u mnogim pojedinostima podsjeća na suvremena zbivanja. Stoga nije čudno da je Bog obožavanje Sunca i

sve što je povezano s tim proglasio odvratnim običajima. (Levitski zakonik 18,25-30)

Još prije nego što su Nimrod i Semiramida sklopili brak, ona je rodila Tamuza. Time što je Nimrod postao simbolom obožavanja Sunca, Tamuz je postao "sinom božjim". Tako je Sotona pokušao ponuditi i mesiju. Tamuz je imao i druga imena: gospodin, posrednik, spasiatelj, zavjetnik. Zapravo, ta imena pripadaju jedino Isusu Kristu, istinskom Mesiji. Sasvim je razumljivo da je Semiramida tako postala "majkom božjom", što je u sličnom obliku prešlo u učenje nekih kršćanskih vjeroispovijedi.

Prvo slovo imena Tamuz (t), postalo je njegov znak — križ, i služilo je u molitvama i u raznim oblicima bogoštovlja. Kasnije je oko križa nacrtana kružnica koja predstavlja Sunčevu putanju. Pogani su ljude, koje bi odredili za žrtvu Suncu, prikivali na križ prilikom Sunčeva izlaska. Ovaj nam običaj pomaže da bolje razumijemo zašto je Sotona nastojao da Krist bude razapet baš na križ. Sotona je "zvijezda Danica", Lucifer, svjetlonoša, pa kad su Krista prikovali na križ, nadao se da će to pokazati kako je i Krist žrtvovan njemu. Međutim, Bog je omeo Sotoninu namjeru tako što je prizor sakrio pomrčinom Sunca.

Dvadeset i peti prosinca, datum rođenja Tamuza, postao je blagdanom koji se proslavljao priređivanjem gozbi, pijanki, raspuštenošću i nemoralom.

Davno prije Krista u Britaniji se praznovao Dječji dan. Kao dio vjerskog obreda narod je kitio drvo srebrom i sličnim nakitom. Prorok Jeremija piše: "Jer su strašila tih naroda puka ništavnost, samo drvo posječeno u šumi, djelo ruku tesarovih, ukrašeno srebrom i zlatom, pričvršćeno čavlima i čekićima da se ne klima." (Jeremija 10,3.4)

Četrdeset dana prije proljetne ravnodnevce — početka proljeća, bilo je posvećeno plaču i radovanju. Pro-

rok Ezekiel kaže da su žene plakale na vratima Božjeg doma za Tamuzom. (Ezekiel 8,13.14) Bog je to nazvao "gnusobom". Ovo razdoblje od četrdeset dana podudara se s korizmom, koja je priprema za Uskrs. Uostalom, i sama riječ Uskrs u mnogim jezicima nije ništa drugo nego izmijenjeno ime božice Ištar (engleski Easter).

Božica Ištar bila je poznata kao božica proljeća i plodnosti. Njezin duh je, prema vjerovanju, uzašao na Mjesec, te se zato svake godine u njezinu čast održavala velika svečanost. Ovaj svečani dan praznovao se prve nedjelje poslije punog Mjeseca, nakon proljetne ravnodnevice. Danas se i Uskrs određuje na isti način — prve nedjelje poslije punog Mjeseca — nakon 21. ožujka.

Bog nije odobravao još jednu vrstu obožavanja Sunca — obožavanje nebeske kraljice. Prorok Jeremija piše: "Djeca kupe drva, oci pale vatru, žene mijese tijesto da ispeku kolače 'kraljici neba' i lijevaju ljevanice tuđim bogovima da me pogrde." (Jeremije 7,18) Pogače s utisnutim križem vode podrijetlo iz Babilona. U 13. stoljeću engleskim je pekarima bilo zabranjeno utiskivati križ na pogače, jer se to smatralo poganskim običajem. Tako se promicao znak Tamuza.

Obojena uskršnja jaja, simboli rađanja života i dolaska proljeća, također su preuzeta iz poganstva. Zbog svojeg brzog razmnožavanja zečevi su postali simbolom plodnosti. Svi ovi običaji potječu iz drevnog Babilona. Spomenuti primjeri navode na zaključak da ne možemo pripisati duhovnu vjerodostojnost nekim općeprihvaćenim običajima. Istina, neke od njih ne trebamo smatrati štetnima, ukoliko im ne pridajemo vjerski značaj. Navest ćemo još jedan primjer.

Najvažniji dan uskršnjih blagdana jest nedjelja. Nedjelju su praznovali obožavatelji Sunca na Istoku. Sunce su često nazivali "Gospodinom", pa su zato nedjelju nazivali "danom Gospodnjim". Ali ona nikada nije bila Kristov dan, nego dan Tamuza, babilonskog gospoda-

ra. Najuzvišenijim dijelom bogoslužja smatrao se trenutak izlaženja Sunca, kad su se ljudi okretali prema istoku. Ne treba stoga čuditi da je Bog svoj Hram u Jeruzalemu okrenuo prema zapadu. U već spomenutom tekstu u Knjizi proroka Ezekiela Bog napominje da su idolopoklonici okretali leđa Božjem Hramu, a lice prema istoku, obožavajući Sunce. Bog opominje svoj narod da se čuva obožavanja Sunca: "Držite moje subote; štujte moje Svetište. Ja sam Jahve!" (Levitski zakonik 19,30)

Neka Bog pomogne da cijenimo Njegove Zapovijedi više od onoga što bi nas moglo zavesti na pogrešan put!

16

Može li se ubojici oprostiti?

Dok sam jednom prigodom putovao na Filipine, čitao sam u novinama članak o nekom mladom čovjeku kojemu je tih dana izrečena smrtna kazna zbog ubojstva. U članku je pisalo da se tako nešto na Filipinima događa prvi put. Članka sam se sjetio nekoliko dana kasnije kad sam upoznao tog mladog čovjeka.

Ovaj je mladić ubio majku i sestru. Većina Filipinaca uvijek nosi nož uz sebe, a mnogi na nesreću lako planu. Ovaj čovjek nije bio iznimka. Ubio je majku i sestru u gnjevu. Sud ga je osudio na smrt. Na Filipinima može proći i do četiri godine do izvršenja presude. U tom razdoblju ovaj mladić došao je na jedno od adventističkih bogoslužja koja se upriličuju u zatvoru. Čuo je glazbu i pjevanje. Zainteresirao se nastojeći saznati nešto više o programu. Prisustvovao je bogoslužju i sljedećeg tjedna. Nastavio je dolaziti i na kraju je postao obraćen čovjek, pravi kršćanin. Njegova bunтовna narav, koja se u zatvoru očitovala svakog dana, temeljito se izmijenila.

Počeo je surađivati sa zatvorskim stražarima, a promjena je bila toliko uočljiva da su stražari, u suradnji

s adventističkim vjernikom koji ga je poučavao, zatražili njegovo pomilovanje. Predsjednik Filipina ga je pomilovao. Upoznao sam ovog mladića u zatvoru i osvjeđočio se u temeljitu promjenu u njemu. Znao sam da je Bog oprostio ovom čovjeku. Iako će mladić pamtit i strašan zločin dokle god živi, nebeski Otac mu je oprostio. Krivicu ovog mladića ponio je Krist na križu.

Da, ubojici se može oprostiti!

Suprotno od ovoga, dva australska mladića stajala su potpuno ravnodušno dok ih je porota proglašavala krivima za ubojstvo. Ti su mladići ostali bez hrane za vrijeme lova u šumi. U traganju za hranom naišli su na osamljenu kuću i odlučili obnoviti zalihe u njoj. Uto su spazili domaćina kako u neposrednoj blizini kuće popravljajući auto. Prišuljali su mu se s leđa i ubili ga hicem u potiljak kako bi se domogli hrane. U završnoj riječi sudac je rekao: "Velika je tragedija gubitak života ovoga cijenjenog čovjeka; to je opomena svima što se može dogoditi ako se zanemari moralni odgoj u djetinjstvu."

Deset zapovijedi oduvijek su božanski propis za ljudsko ponašanje. One su moralni vodič koji pokazuje kako se čovjek treba ponašati u životu da bi u potpunosti mogao očitovati svoju ljubav prema Bogu i čovjeku.

Ali ovdje se javlja problem; neki dijelovi Božjeg zakona nisu prihvatljivi za suvremenog čovjeka i mnoge svećenike. Zaobilazanje tih dijelova dovelo je do odbacivanja čitavog Zakona.

Obratimo pozornost što o Božjem zakonu kaže Biblija. Naš Spasitelj Isus Krist suočio je mladog židovskog kneza s Deset zapovijedi. "Najedanput mu pristupi neki čovjek i zapita: 'Učitelju, što dobro moram činiti da postignem život vječni?' 'Zašto me pitaš o onome što je dobro? — odgovori mu. — Samo je jedan Dobri. Ako hoćeš ući u život, vrši zapovijedi!' 'Koje?' upita ga.

'Ne ubij! — odgovori mu Isus. — Ne čini preljuba! Ne ukradi! Ne svjedoči lažno! Poštuj oca i majku!' i 'Ljubi svoga bližnjega kao samoga sebe.'" (Matej 19,16.19) Isus je poštovao Božji zakon.

U svojim savjetima vjernima, kralj Salomon je to sazeo na ovaj način: "Čujmo svemu završnu riječ: 'Boj se Boga, izvršuj njegove zapovijedi, jer — to je sav čovjek.' Jer sva će skrivena djela, bila dobra ili zla, Bog izvesti na sud." (Propovjednik 12,13.14) Na božanskom Sudu sudit će se prema Zapovjedima.

Isus je rekao: "Ako me ljubite, vršit ćete moje zapovijedi." (Ivan 14,15) Njegov učenik Ivan pisao je: "Ako vršimo njegove zapovijedi, po tom znamo da ga poznamo. Tko tvrdi: 'Poznajem ga', a ne vrši njegovih zapovijedi, lažac je, i u njemu nema istine. Ali tko god vrši njegovu riječ, uistinu, u tome je do savršenstva došla ljubav Božja. Po tome znamo da smo u njemu." (1. Ivanova 2,3-5) Pavao tvrdi da je zapovijed "i sveta, i pravedna, i dobra". (Rimljanima 7,12)

Ne zaboravimo: grijeh je prijestup Zakona. (1. Ivanova 3,4) Mnogi, uključujući i mlade, misle kako bi bilo lijepo kad Zakona uopće ne bi bilo, kad bi vladala potpuna sloboda. To je pogrešno mišljenje, jer čovjek može biti slobodan samo ako poštuje Božji zakon.

Građanski su zakoni utemeljeni na Deset Božjih zapovijedi. Zamislimo svijet bez zakona! Svijetom bi zavladao kaos. Apostol Jakov je bio u pravu kad je Božji zakon nazvao "zakonom slobode". (Jakov 2,8-12)

Osnova Božjeg zakona je ljubav — ljubav prema Bogu i prema čovjeku. Prve četiri zapovijedi nalažu kako da ljubimo Boga, a ostalih šest kako da ljubimo svoje bližnje. Isus nas je toliko volio da je umro na križu kako bi spasio prekršitelje Njegovog Zakona. Da je Zakon ukinut, križ bi bio suvišan. Krist je na križu umro za sve koji su prekršili Njegov Zakon i svojom je smrću ponudio milost svim ljudima.

Kršenje Zakona kojemu ne slijedi kajanje i oprost završava smrću. Ali Božja milost daje život ljudima. Ovaj čudesni dar milosti mogu jednako primiti i ubojica i onaj koji je počinio bilo koji drugi grijeh. Zapovijedi su objava Božjeg karaktera. Njegova se ljubav pokazuje i time što nam pomaže da vršimo Njegove zapovijedi. Bog nije dao Zakon koji bi čovjek trebao držati bez Njegove pomoći; On nam obećava pomoć u vršenju Njegovih zapovijedi.

Prve četiri zapovijedi pokazuju kako čovjek treba ljubiti Boga. Prva pokazuje da Bogu pripada prvo mjesto za obožavanje. Druga otkriva da se Bogu trebamo obraćati izravno, dok treća pokazuje kakvo štovanje Bog zaslužuje. Četvrta nam ukazuje na posebno vrijeme bogoslužja.

Ostalih šest zapovijedi uređuju međuljudske odnose. Ovim Božjim zapovijedima obuhvaćene su sve ljudske djelatnosti.

Evo kratkog pregleda svake zapovijedi i dužnosti koju nam nalaže:

1. Nemoj imati drugih bogova osim mene. Dok su se mnogobožački narodi klanjali bogovima od kamena i drveta, suvremeno čovječanstvo ima bogove zadovoljstava, mode, novca i razne druge. Može li se ljudsko srce zadovoljiti tim bogovima? Ne može! "Nijedan sluga ne može služiti dvojici gospodara." (Luka 16,13) Ako je Bog na prvom mjestu, sve je ostalo manje važno.

2. Ne pravi sebi likova i slika. Ova zapovijed ukazuje na pravo bogoštovlje. Sotona želi da ljudi obožavaju sve vrste kipova ili slika, samo da se ne obraćaju izravno Bogu. Ako je Bog u našem srcu, nema potrebe da Ga predočavamo u bilo kojem obliku.

3. Poštovanje Božjeg imena. Kad god Božje ime uzimamo olako, ili se njime služimo u kletvama i psov-

kama, mi pokazujemo nedostatak poštovanja prema Bogu. U govoru kršćanina ne smije biti takvih riječi!

4. Sjeti se da svetkuješ dan subotnji. Vrijeme bogoslužja je dio Božjeg zakona. Čovjeku je potrebno da provodi vrijeme s Bogom kako bi razvio svoj karakter. Bog obećava blagoslov svakome tko svetkuje subotu. Subota je naročito vrijeme slavljenja našeg spasenja.

5. Poštuj roditelje. Ovo je prva zapovijed koja uređuje međuljudske odnose. Naši roditelji trebaju uživati prvenstvo u odnosu na bilo kog drugog. Pravo kršćanstvo počinje u domu — poštovanjem roditelja.

6. Ne ubij. Krist je protumačio da je čak i mržnja oblik ubojstva.

7. Ne učini preljuba. Današnje društvo na iskrivljen način shvaća ljubav. Preljub je postao uobičajeni grijeh i mnogi ga čak simpatiziraju. Ako se grešnik pokaje, prizna i ostavi svoj grijeh, Bog će mu oprostiti.

8. Ne ukradi. Ljudi često zaboravljaju svoje obveze prema Bogu i krađu Njegovo vrijeme i novac. Ova zapovijed nalaže i ispravne utege i poštena mjerila.

9. Ne svjedoči lažno. Ogovaranje, laganje i podilaženje također su obuhvaćeni ovom zapoviješću. Budimo sigurni u izvore podataka koje iznosimo, jer ćemo u protivnom biti krivi za ogovaranje.

10. Ne poželi. Bog želi da budemo zadovoljni onim što imamo i da svoja sredstva povećavamo radom, koristeći svoje sposobnosti.

Kad čovjek prekrši ove zapovijedi, Bog nudi Golgotu i milosrđe. Samo se tako možemo osloboditi grijeha i uzdići ljubav iznad bezakonja u kojemu živimo. Na Golgoti nas čeka naš Spasitelj. On je Put, Istina i Život. Slijedimo Put i prihvatimo Njegovu spasonosnu milost!

Rodendan našega planeta

Bog nam kroz cijelu Bibliju govori o tome da nas ljubi. Zato nam je dao poseban znak svoje ljubavi koji nas treba sjećati na Njega i još nas više privući Njegovoj ljubavi. Bog o tom znaku govori u Knjizi proroka Ezekiel: "I svetkujte moje subote, neka one budu znak između mene i vas, kako bi se znalo da sam ja Jahve, Bog vaš!" (Ezekiel 20,20) Ovo nije jedini tekst koji govori o ovom Božjem znaku. Na mnogo mjesta u Bibliji Bog otkriva značaj i važnost svoje subote.

On je uzeo jedan dan od dvadeset i četiri sata i pretvorio ga u subotu. Mnogi kažu da su svi dani isti i da svaki dan može biti subota. Obratimo pozornost na Ivanove riječi: "U dan Gospodnji padoh u zanos." (Otkrivenje 1,10) Kao što vidimo, Bog ima svoj dan. Mnogi tekstovi to dokazuju.

Kršćanski svijet ima dva dana u koja vrši službu Bogu. Većina ljudi svetkuje prvi dan tjedna, nedjelju, tvrdeći da poštuje taj dan kao uspomenu na Kristovo uskrsnuće. S druge strane, postoji velika skupina onih koji svetkuju sedmi dan tjedna, subotu, jer iskreno kažu da u Bibliji ne nalaze potvrde za svetost nedjelje.

Biblija poziva na svetkovanje subote. Svetkovali su je svi patrijarsi i proroci, Božji narod, Isus Krist, Njegova majka Marija i svi apostoli. Postoje dokazi da se subota svetkovala i u kršćanskoj crkvi mnogo stoljeća nakon Kristove smrti.

Subota i stvaranje

“I sedmoga dana Bog dovrši svoje djelo koje učini. I počinu u sedmi dan od svega djela koje učini. I blagoslovi Bog sedmi dan i posveti, jer u taj dan počinu od svega djela svoga koje učini.” (Postanak 2,2.3) Zapažimo tri činjenice koje su povezane sa stvaranjem subote: Bog je blagoslovio sedmi dan, posvetio ga — što znači da ga je odvojio za svetu uporabu — i treće, odmarao se dajući tako primjer čovječanstvu.

“Subota je stvorena radi čovjeka, a ne čovjek radi subote. Stoga je Sin Čovječji gospodar i subote.” (Marko 2,27.28) Subota nije židovska, kako neki tvrde, već je stvorena za čovjeka, za sve ljude. To je naročiti dan koji je Bog odvojio da čovjek u njemu ostavi svoje poslove i stupi u zajednicu sa svojim Stvoriteljem. Bog je namjeravao da se cijelo čovječanstvo okupi tog dana i iskaže Mu štovanje. On nas ljubi te nam je dao sedmi dio tjedna da ga provedemo u bogoslužju i zajedništvu.

Sinovi Izraelovi

Kad su Izraelci stekli slobodu, dobili su upute o bogoslužju. Dok su bili u egipatskom ropstvu, mnogo su toga zaboravili. Tako su dobili i upute o suboti. Rečeno im je da šest dana prikupljaju nebesku manu, ali sedmoga ne. Šestog dana, u petak, trebali su skupiti dvostruku količinu mane koja će čudom ostati svježa i u subotu. (Izlazak 16,26) Ostalih se dana preko noći kvarila. Ubrzo nakon toga objavljene su Božje zapovije-

di na Sinaju i subota je dobila središnje mjesto u Zakonu. Ona ne zadovoljava samo ljudske potrebe, već je i dio čovjekovog odgovora na Božju ljubav. Zato je i uključena u moralni Zakon, Deset zapovijedi.

Bog preko proroka Jeremije upućuje nekoliko obećanja Izraelcima ako ostanu vjerni u svetkovanju subote: Jeruzalem će uvijek pripadati Židovima, doći će kraljevi iz drugih zemalja da gledaju njihove običaje i način života, i Davidovo prijestolje ostat će zauvijek. (Jeremija 17,24-27) U ovom tekstu, zapisanom šest stoljeća prije Krista, jasno uočavamo Božju želju da čovjek shvati značaj Njegove subote. Međutim, Izrael je odbio poslušati pa je došlo do njihovog postupnog propadanja praćenog nizom poraza, sve dok nije prestao postojati kao država. Jedan je grijeh slijedio za drugim, dok napokon nisu odbacili i Krista kao Mesiju.

Tijekom niza godina izraelski je narod stvorio brojne zabrane u vezi sa svetkovanjem subote. To je dovelo do pretvaranja ovog divnog dana odmora u dan tereta. Kad je Isus došao na Zemlju, nastojao je ukloniti ove ljudske zabrane. Neki danas zaključuju da je Isus svojim postupcima izrazio prijezir prema suboti. To, daka-ko, uopće nije točno.

Kristovo doba

Kao što smo već rekli, subota je bila predviđena kao dan blagoslova za čovjeka. Isus je pokazao kako se subota ispravno svetkuje. "Dode u Nazaret gdje je odrastao te po svom običaju u subotu uđe u sinagogu. Zatim ustade da čita. ... Tada siđe u Kafarnaum, grad u Galileji. I tu je učio u subotu." (Luka 4,16.31)

Isus je svetkovao subotu ne samo za svojega života. Nakon raspeća i smrti u petak, preko subote je ostao u grobu da bi u nedjelju ustao. (Matej 28,1; Marko 16,1.2; Luka 23,56) Kad je Luka, podrijetlom neznabo-

žački liječnik, godinama kasnije zapisivao svetu povijest, rekao je da su učenici svetkovali tu subotu u skladu sa Zakonom. Luka ne kaže da su učenici i Isusovi sljedbenici svetkovali subotu u skladu s nekim starim židovskim zakonom ili prema staroj zapovijedi, nego jednostavno iznosi činjenicu: "Potom se vratiše te pripremiše miomiris i pomast. U subotu se nisu micale prema propisu (Zakona)." (Luka 23,56) Kad je subota prošla, Krist je ustao iz groba.

Šestog dana Bog je dovršio svoje djelo stvaranja. Sedmog dana se odmarao. Tisućama godina kasnije, pri raspeću, Isus je glasno povikao: "Svršeno je!" (Ivan 19,30) Veliko djelo otkupljenja čovjeka bilo je dovršeno i Isus se odmarao u subotu.

Neki tvrde da svetkuju nedjelju kao uspomenu na uskrsnuće. Biblija ne kaže da bi to trebalo činiti, a ni Krist to nigdje nije spomenuo. Cijela zamisao o svetkovanju nedjelje nije u skladu s Biblijom.

Evo što piše u Poslanici Hebrejima: "Jer, gdje je posrijedi oporuka, potrebno je donijeti svjedočanstvo o smrti oporučitelja. Oporuka, naime, postaje valjana smrću, jer nikada nema vrijednosti dok živi oporučitelj." (Hebrejima 9,16.17) Kristova oporuka uključuje uspomenu Gospodnje večere — spomen na Njegovu krv prolivenu za naše grijeh. Ona uključuje krštenje — uspomenu na smrt, pokop i uskrsnuće. Jedno je uspomena na ispaštanje za grijeh, a drugo uspomena na ulazak u novi život s Kristom. Međutim, u Kristovoj nepromjenjivoj oporuci nema nedjelje kao svetog dana. On nikada nije svetkovao nedjelju niti tražio od drugih da to čine. U navedenom tekstu jasno piše da smrt oporučitelja čini oporuku valjanom. Kad ne bi bilo tako, Krist se mogao i krstiti i poslije svojega uskrsnuća, ili slaviti Gospodnju večeru poslije uskrsnuća. Tada bi ovi obredi bili od većeg značenja za učenike. Međutim, On ih je uključio u svoju nepromjenjivu volju i oporuku.

Apostolsko doba

Krist je rekao da Njegovi sljedbenici trebaju svetkovati subotu: "Molite da vaš bijeg ne bude zimi ili u subotu." (Matej 24,20) Apostoli su svetkovali subotu kako im je On zapovjedio.

Pavlov primjer

Pavao u više biblijskih tekstova otkriva svoj odnos prema suboti. (vidi: Djela 16,12.13; 13,42.44 i Hebrejima 4,9.10) On od neznabožaca nikad nije tražio da svetkuju neki drugi dan. Pavao je u Korintu svetkovao najmanje sedamdeset i osam subota, jer je s vjernicima u tom gradu svetkovao svaku subotu godinu i pol dana. (Djela 18,4.11)

Posljednje vrijeme

Od apostola pa sve do danas uvijek je bilo onih koji su svetkovali subotu. Mnogi od njih su bili progonjeni. Kelti u Škotskoj, valdenzi u sjevernoj Italiji, i Etiopljani sve do 16. stoljeća, bili su primjer onih koji su stoljećima svetkovali subotu.

Isusov učenik Ivan piše: "Na tome se temelji postojanost svetih koji čuvaju Božje zapovijedi i vjeru u Isusa." (Otkrivenje 14,12) Ovdje Ivan govori o Božjem narodu u posljednje vrijeme. Kao što je bila u starom Izraelu, subota je i danas znak između Boga i Njegovog naroda. Bog poziva svoj narod da se vrati svetkovanju subote.

Subota na novoj Zemlji

Završnu i veličanstvenu misao o suboti nalazimo u Izaiji: "Jer kao što će nova nebesa i zemlja nova, koju

ću stvoriti, trajati preda mnom — riječ je Jahvina — tako će vam ime i potomstvo trajati. Od mlađaka do mlađaka, od subote do subote, dolazit će svi ljudi da se poklone pred licem mojim — govori Jahve.” (Izaija 66,22.23) Subota ima svoj početak u Edenskom vrtu, kad je čovjek bio još bezgrešan. Kad se Krist vrati i povrati Zemlju u stanje u kojem je bila prije grijeha, čovjek će i dalje imati poseban dan za bogoslužje i zajedništvo s Bogom.

Da, Bog je subotu dao čovjeku za sva vremena. Isus je nikad nije promijenio. “Isus Krist isti je jučer i danas i zauvijek će biti isti.” (Hebrejima 13,8) Bog želi da slijedimo Kristov primjer i budemo na strani Adama, Henoka, Abrahama, prorokâ, učenikâ i apostolâ.

18

Ljudi će s ovog svijeta otići živi

I Isus je rekao: “Neka se ne uznemiruje vaše srce! Vjerujte u Boga i u me vjerujte! U kući Oca moga ima mnogo stanova. Kad ne bi bilo tako, zar bih vam rekao: ‘Idem da vam pripravim mjesto!’ Kad odem te vam pripravim mjesto, vratit ću se da vas uzmem k sebi da i vi budete gdje sam ja.” (Ivan 14,1-3)

Prema biblijskom zapisu, neki ljudi su već otišli na Nebo. Prije mnogo stoljeća Henok (Postanak 5,24), zatim Mojsije (Matej 17,3; Juda 9), a nakon njega Ilija (2. o Kraljevima 2,11). Naravno, i Isus se uzdigao s ove Zemlje i vratio Ocu. Ove su osobe preteče mnoštva koje će im se pridružiti kad Isus dođe po drugi put.

Kad se Krist vrati, postojat će samo dvije skupine ljudi — pravedni i zli, dakle, spašeni i izgubljeni. Svaka skupina sastojat će se od dvije vrste ljudi — živih i mrtvih.

Razmotrimo prvo skupinu pravednih. Kad Isus dođe, dočekat će Ga mnoštvo živih pravednika. Ali veliko mnoštvo pravednih svih vjekova, osim posljednjeg naraštaja, spavat će u svojim grobovima očekujući Njegov

poziv. “Jer će sam Gospodin sa zapovjedničkim zovom, s glasom arkanđela i sa zvukom trube Božje sići s neba, i najprije će uskrsnuti umrli u Kristu.” (1. Solunjanima 4,16)

U prisutnosti Gospodara života smrt ne može opstati! Kad se Krist kretao među ljudima, uskrisio je udovičinog sina i Jairovu kćer. Lazar je četiri dana ležao u grobu, ali Isus je naredio da se ukloni grobni kamen i pozvao je Lazara u život. “Ja sam uskrsnuće i život — reče joj Isus. — Tko vjeruje u mene, ako i umre, živjet će. Tko god živi i vjeruje u me, sigurno neće nigda umrijeti. Vjeruješ li ovo?” (Ivan 11,25.26)

Pavao je naučavao isto. Nakon što je objasnio da će prilikom drugog Kristovog dolaska najprije “uskrsnuti umrli u Kristu”, on je nastavio: “Zatim ćemo mi živi, mi preostali, biti skupa s njima odneseni u zrak na oblacima u susret Gospodinu. I tako ćemo zauvijek biti s Gospodinom.” (1. Solunjanima 4,16.17)

U to će vrijeme umrli pravedni ustati na život i, zajedno sa živima koji su slijedili Isusa, uzdići se s ovog osuđenog planeta da susretnu svojega Spasitelja.

Oni će “zauvijek biti s Gospodinom”. U Otkrivenju piše: “Oni oživješe i kraljevaše s Kristom tisuću godina.” (Otkrivenje 20,4) Ovi izrazi kazuju da će Isus doći po svoj narod. U obećanju koje smo naveli na početku, Isus je rekao da će opet doći i uzeti nas u stanove koje priprema u kući svojega Oca. On želi da budemo tamo gdje je On. Mi znamo da se Isus nalazi u kući Njegovog Oca, i po Isusovom povratku Njegov će narod dospjeti na to mjesto. U Otkrivenju Ivan kaže da će spašeni živjeti i vladati s Kristom tisuću godina. Ovo razdoblje poznato je kao biblijski milenij, ili tisućogodišnjica.

Što se događa s onima koji se nisu pripravili? Nažalost, kad Krist dođe bit će i onih koji nisu odgovorili na Njegov poziv ljubavi. Isto tako, ni mnogi koji su ne-

kad živjeli nisu slijedili Gospodina i pripremali se za Njegovo kraljevstvo. Istražujući Bibliju spoznajemo da postoji obećanje o spasenju svih ljudi. Bog je svima ponudio spasenje, ali svi ga neće prihvatiti. Što će se dogoditi s takvima kad se Isus vrati na Zemlju?

“A vama, mučenima, pokoj zajedno s nama, kad se u plamenom ognju objavi s neba Gospodin Isus u pratnji svoje anđeoske vojske, koji će se osvetiti onima koji neće da priznaju Boga i koji se ne pokoravaju Radosnoj vijesti o našem Gospodinu Isusu. Oni će biti kažnjeni vječnom propašću: udaljeni od Gospodnjega lica i od njegove silne slave onoga dana kada dođe da se proslavi u svojim svetima i da pobudi divljenje u svima koji prigriše vjeru.” (2. Solunjanima 1,7-10)

Dalje piše da će Krist grešnike “uništiti sjajem svoga dolaska”. (2. Solunjanima 2,8) Zemlja nije potpuno zaboravljena. Još netko mora položiti račun. U Otkrivenju čitamo: “Potom spazih anđela gdje silazi s neba držeći u ruci ključ od Bezdana i velike verige. On uhvati Zmaja, staru zmiju — a to je đavao, sotona — i sveza ga za tisuću godina te ga baci u Bezdane, koji nad njim zaključa i zapečati, da više ne zavodi narodâ dok se ne navrši tisuću godina. Poslije toga ima biti odvezan kratko vrijeme.” (Otkrivenje 20,1-3)

Ovo je simboličko viđenje. Bezdane nije neka rupa u zemlji, bez dna. To nije ni neka podzemna spilja, niti kakav ponor u svemiru. Zatvaranje Zmaja u Bezdane na slikoviti način prikazuje prestanak Sotoninih aktivnosti. Zamijetimo pet velikih događaja koji se zbivaju prilikom Kristovog dolaska i označavaju početak razdoblja od tisuću godina spomenutih u Otkrivenju 20. poglavlju: 1. Isus dolazi. 2. Pravedni mrtvi ustaju. 3. Živi pravednici, zajedno s uskrslim pravednicima, odlaze u susret Isusu. 4. Zemlja ostaje pusta i nenastanjena. 5. Sotona i njegovi anđeli zatočeni su na ovom pustom svijetu — više nemaju što raditi.

Tijekom tih tisuću godina nema više prilike za spasenje. Iz ove raščlambe zaključujemo da neka naučavanja o još jednoj prilici koja će navodno biti pružena ljudima u vrijeme milenija da nađu Krista i spasenje — zapravo uopće nemaju potvrdu u Božjoj riječi.

Bog danas pruža tisuće prilika, ali pred Isusov drugi dolazak objavit će se proglas: "Neka nepravednik i dalje bude napravedan; neka se nečisti i dalje onečišćuje; neka pravednik i dalje živi pravedno; neka se sveti i dalje posvećuje!" (Otkrivenje 22,11)

Međutim, danas su mnogi uvjereni da će tijekom razdoblja od tisuću godina na Zemlji zavladati napredak, razvitak, mir i mogućnosti spasenja. Mnogi misle da će se tijekom tog razdoblja milijuni pripremiti za vječnost. Za tako nešto nema biblijske potvrde.

Kako će završiti razdoblje od tisuću godina? Pružit ćemo kratak pregled događaja koji će označiti kraj razdoblja od tisuću godina, iz 20. poglavlja Otkrivenja.

Isus je rekao da će svi oživjeti, ali da će izići iz grobova u dva različita uskrsnuća: "Ne čudite se tomu! Dolazi, naime, čas kad će svi koji počivaju u grobovima čuti njegov glas, te izići iz njih: koji su činili dobro, na uskrsnuće — na život; koji su činili zlo, na uskrsnuće — na propast." (Ivan 5,28,29) Iz grobova izlaze svi, ali svi neće uskrsnuti na život. Uskrsnuće života je prvo uskrsnuće i zbiva se prigodom Isusovog povratka.

Kad onda dolazi uskrsnuće na propast? "Ostali mrtvaci ne oživješe dok se nije navršilo tisuću godina." (Otkrivenje 20,5) Prvo uskrsnuće obuhvaća one koji su prihvatili Krista i odgovorili na Njegovu ljubav. Drugo je uskrsnuće predviđeno samo za one koji su osuđeni na propast. Tekst koji smo čitali jasno pokazuje da između oba uskrsnuća stoji razdoblje od tisuću godina.

Kad mnoštvo izgubljenih grešnika izađe iz svojih grobova na kraju tisućugodišnjeg razdoblja, događaji će

brzo slijediti jedan za drugim. “A kad prođe tisuću godina, sotona će biti pušten iz svoje tamnice. Izići će da zavodi narode na četiri kraja zemlje — Goga i Magoga — da ih skupi za rat tako mnogobrojne kao pijesak morski.” (Otkrivenje 20,7.8)

Ivan kaže da će sâm Sotona okupiti narode i povesti ih u rat. To će biti posljednji, najrazorniji rat na Zemlji. Protiv koga ratuju? Koga napadaju? “I oni uziđuše na široku površinu zemlje i opkoliše tabor svetih — ljubljeni grad” (9. redak). Ranije smo uvidjeli da će sveti živjeti i vladati s Kristom tisuću godina na Nebu. A ovaj tekst kaže da je “ljubljeni grad”, novi Jeruzalem, zajedno s Božjim svecima — na Zemlji!

Očito je da ni prorok ne može sva zbivanja opisati odjednom. Po završetku tisuću godina događaji se zbivaju istodobno i brzo. Ivan pokušava ljudskim jezikom objasniti prizor. Evo kako je sveti grad stigao na Zemlju: “I opazih kako sveti grad — novi Jeruzalem — silazi od Boga s neba, opremljen poput zaručnice koja je nakićena za svoga muža.” (Otkrivenje 21,2) Deseti redak pruža istu sliku.

Prorok naglašava da će Sotonin pokušaj da zavlada Božjim svijetom doživjeti neuspjeh. U ovom ratu neće biti borbe izbliza, jer će Stvoritelj u jednom trenutku učiniti kraj na neobičan način. Ivan kaže: “Tada siđe vatra s neba i proguta ih.” (Otkrivenje 20,9) Ovaj nas izraz podsjeća na Hirošimu. Petar govori o elementima koji će se u “ognju rastopiti”. Bog, koji vlada svemirom i upravlja divovskim suncima, raspolaže razornom snagom prema kojoj su i najubojitija ljudska oružja jada poput petarde. Tako će jednom zauvijek doći kraj grijehu. “Potom opazih novo nebo i novu zemlju, jer su iščezli prvo nebo i prva zemlja: mora više nema.” (Otkrivenje 21,1)

Nabrojimo još jedanput događaje koji se zbivaju na kraju razdoblja od tisuću godina:

1. Sveti grad s Kristom i svetima silazi na Zemlju.
2. Dolazi do drugog uskrsnuća, uskrsnuća zlih; Sotona biva oslobođen.
3. Nastaje posljednja bitka za vlast nad Zemljom.
4. Slijedi uništenje mnoštva zlih i njihovog vođe Sotone.
5. Bog stvara novo nebo i novu Zemlju da budu vječni dom za spašene.

Događaji koji označavaju početak i kraj razdoblja od tisuću godina iz Otkrivenja 20. poglavlja predstavljaju najveće i najznačajnije događaje koje će naš svijet vidjeti.

Na kraju će biti samo dvije skupine. Svatko se mora opredijeliti: ili za Krista, ili za Sotonu. Za prve će sva-nuti novi dan koji nikad neće prestati, sreća će rasti kako će vječnost teći. Za druge će to biti dan razočaranja, propasti i uništenja. Mi se trebamo odlučiti za skupinu onih koji će uživati vječnu radost.

19

Kakav će biti kraj?

N Ne tako davno jedan britanski tjednik objavio je članak s naslovom “Ovi posljednji dani”, koji počinje rečenicom: “Činjenica je da do svršetka svijeta, kao što znamo, može doći u bilo kojem trenutku.” Jedan od pročelnika Povjerenstva za atomsku energiju, gospodin Thomas E. Murray, izjavio je: “Prema svemu što znamo, neshvatljiva i nedokučiva Božja volja može učiniti dvadeseto stoljeće završnim vremenom za čovječanstvo.”

Isus Krist je jasno rekao da čovjek neće znati dan i sat kraja, ali je u 24. poglavlju Evanđelja po Mateju dao značajno proročanstvo koje otkriva o kojem je vremenu riječ. On se sa svojim učenicima nalazio na Maslinskoj gori. Dok su promatrali Jeruzalem i u njemu sjajni Hram, Isus je iznenada rekao: “Zaista, kažem vam: ovdje sigurno neće ostati ni kamen na kamenu. Svaki će se srušiti.” (Matej 24,2)

Isus je sa svojim učenicima očito razgovarao o kraju svijeta, jer su oni upitali: “Kaži nam kad će to biti i koji je znak tvoga dolaska i svršetka svijeta?” (Matej 24,3) Zapazimo, htjeli su znati kad će Hram biti razoren i koji će znakovi prethoditi Njegovom dolasku i kra-

ju svijeta. Oni su smatrali da će se oba događaja zbiti istodobno.

Isusovo proročanstvo o razorenju Hrama ispunilo se oko četrdeset godina nakon Njegove smrti. Rimski vojskovođa Tit osvojio je grad nakon višemjesečne opsade. Tom prigodom život je izgubilo oko milijun Židova. Hram je razoren i rimski vojnici su raskopali i pomaknuli doslovno svaki kamen u potrazi za zlatom.

Drugi dio pitanja koje su učenici postavili Isusu na Maslinskoj gori odnosio se na Njegov dolazak i kraj svijeta. Zapazimo neke događaje koji navješćuju Njegov skori povratak. "Čut ćete za ratove i glasine o ratovima. Gledajte da se ne uznemirujete! Jer to se mora dogoditi, ali nije još svršetak. Dići će se narod protiv naroda i kraljevstvo protiv kraljevstva. Bit će gladi i potresa zemlje u raznim mjestima." (Matej 24,6.7)

Ovi znakovi, koji prethode Kristovom dolasku, otkrivaju stanje u kojem će se čovječanstvo naći. Razmotrimo neke od preorečenih događaja.

Glad

Svijet je došao do točke s koje, po svemu sudeći, nema povratka. Prema proračunima stručnjaka, agronoma i statističara, svijet danas može osigurati dovoljno hrane za sve ljude na Zemlji. Pa ipak se broj onih koji umiru od gladi stalno povećava. Milijuni stradaju od pothranjenosti ili umiru zbog nedostatka hrane.

Propast

U posljednjih nekoliko godina ekološka istraživanja ukazuju na alarmantne činjenice. Vlade, sveučilišta, organizacije i ustanove zapošljavaju ekologe ne bi li nekako riješili probleme koji su se munjevito namnožili u posljednjem stoljeću. Porast znanja doveo je današnji

naraštaj u stanje da se bori za preživljavanje svoje djece. Savjetnik u Bijeloj kući u Washingtonu, Dr. Lee Du Bridge, izjavio je: "Cijeli naš planet nalazi se na rubu propasti."

Potresi

Skoro nema tjedna a da ne čujemo za više ili manje razorne potrese i štete koje ih prate. Njihova se učestalost i jačina neprekidno povećavaju.

Rastave

Ove Isusove riječi označuju moralno stanje društva u posljednje vrijeme. Rastave brakova i društveni i emocionalni problemi kao njihova posljedica prava su tragedija našeg vremena. Isus je rekao da će ovi događaji, kad se pojave, biti znak kraja vremena. Oni su u naše vrijeme sve uočljiviji i brojniji, tako da s velikom sigurnošću možemo reći da idemo kraju vremena.

Radosna vijest

Međutim, pravi znak kraja Isus vidi na sasvim drugom području: "Ova Radosna vijest o Kraljevstvu propovijedat će se po svem svijetu, svim narodima za svjedočanstvo, i tada će doći svršetak." (Matej 24,14) Ovo je pravi duhovni znak. Radosnu vijest o onome što se dogodilo na Golgoti treba odnijeti cijelom svijetu. Isus je umro umjesto čovjeka. "Jer je plaća grijeha smrt." (Rimljanima 6,24) Svaki je čovjek zgriješio, i zato si ne može pomoći. Ali Isus svakome može pomoći jer je dao svoj život da mi možemo vječno živjeti. To je Radosna vijest! To je vijest o čudesnom daru! Ova se vijest treba objaviti svim narodima. Ona će se vidjeti u životu i riječima onih koji su prihvatili Kristov život.

Krist je spomenuo još jedan duhovni znak. Prorekao je da će biti i protivljenja pravom Evanđelju: “Dakle, kad vidite ‘grozu pustoši’, o kojoj govori prorok Daniel, gdje stoji ‘na svetom mjestu’ — tko čita, neka shvati! ...” (Matej 24,15)

Jedina knjiga za koju nam Isus kaže da je pažljivo čitamo jest Knjiga proroka Daniela. Ova knjiga ukazuje na djelo koje će Isus vršiti u nebeskim dvorovima nakon smrti na križu i nakon uzašašća. Veliki dio Starog zavjeta ukazuje na djelo koje će Isus ostvariti na križu i u kasnijoj službi za čovjeka. Sve izraelske žrtve ukazivale su na Žrtvu na križu. I Svetište je ukazivalo na Kristovo poslanje i Njegovu svećeničku službu na Nebu. “Glavno je u ovom izlaganju: imamo takva velikog svećenika koji ‘sjede s desne strane’ prijestolja Veličanstva na nebesima, službenik Svetišta i pravog ‘Šatora, onoga koji podiže Gospodin’, a ne čovjek.” (Hebrejima 8,1.2)

Prorok Daniel naglašava da će se Kristovo djelo u Svetištu gaziti. Isus nas poziva da to čitamo i shvatimo. Danielov izraz “opačina što pustoši i gazi Svetište” jednak je Kristovim riječima “groza pustoši”. Svetište je trebalo ukazati ljudima na sadržaj Kristovog djela. Ono je u tančine prikazivalo pojedine vidove spasenja, da ljudi mogu razumjeti. Svetište je pokazivalo što Evanđelje doista znači, ono je pokazivalo da čovjek ne može zaslužiti spasenje. Čovjek se mora u potpunosti osloniti na Krista koji spasenje daje kao dar. Pojavit će se sile koje će ohrabriti čovjeka da pokuša zaslužiti spasenje. Oko nas ima mnogo dokaza takvih napora, čak i među kršćanskim vjeroispovijestima. Ali, čovjeku je nemoguće zaslužiti spasenje.

Krist je vidio da će ljudi nastojati uništiti Njegovo djelo. Pavao kaže vrlo jasno: “Jedan je Bog, jedan je i posrednik između Boga i ljudi: čovjek Krist Isus”. (1 Timoteju 2,5)

Kad je crkva stala jačati, ova je istina potisnuta. S vremenom su potisnute i mnoge druge istine, a njihovo su mjesto zauzela poganska vjerovanja. Među odbačenim istinama našlo se i učenje o Kristovoj posredničkoj službi. Ljudi su se nametnuli za posrednike ili namjesnike i zauzeli Kristovo mjesto, kao što su u drevna vremena ljudi posredovali za puk pred bogovima u poganskim hramovima.

Kristovo završno djelo

Do sada smo naveli niz zanimljivih Isusovih proročanstava koja je On iznio učenicima prije skoro dvije tisuće godina. Posljednje proročanstvo u 24. poglavlju Evanđelja po Mateju odnosi se na Radosnu vijest koja će se propovijedati svakom narodu, jeziku i naraštaju.

Istinu o Isusu danas možemo naći u skoro svakom narodu. Preko suvremenih sredstava javnog priopćavanja mnogi narodi dolaze u dodir s Radosnom viješću. Mi trebamo zahvaliti Bogu za ove posljednje dane ljudske povijesti.

Budimo zahvalni što smo upoznali Isusa. Budimo zahvalni za to što On uskoro dolazi da nas uzme k sebi u rajsku slavu. Budimo zahvalni za to što Ga poznajemo, jer kad imamo Njega, imamo vječni život.

Prijatelju, usmjerite pogled na Božju spasonosnu milost i prihvatite Njegov dar koji vam nudi. Zamolite Ga da vam pokaže što od vas očekuje. Pronađite svoje mjesto i razvijte kršćansku zrelost u skladu s Njegovim namjerama. Svršetak će brzo doći i tada ćemo se naći sa svojim Spasiteljem.

Grad pod morem

N Na području Bliskog istoka u dvadesetom su stoljeću obavljena mnoga arheološka istraživanja. Arheolozi su na tom području iskopali iznimno značajne nalaze. Malo-pomalo djelići lončarije, rukopisi, predmeti i natpisi dokazali su niz veličanstvenih činjenica koje su potvrdile našu vjeru, oživile nadu i razotkrile javnosti mnoge biblijske tvrdnje.

Rukopisi s Mrtvog mora

Uzmimo kao primjer svitke pronađene u špiljama kod Kumrana u blizini Mrtvog mora. Skoro dvije tisuće godina te su špilje čuvale svoje tajne. Međutim, 1947. godine su dva beduinska dječaka slučajno otkrila pravo blago u ćupovima s naizgled bezvrijednim kožnim svicima. Danas su ti rukopisi od neprocjenjive vrijednosti.

Zajednica poznata kao "sljedba s Mrtvog mora" nastojala je živjeti pustinjačkim životom u nepodnošljivoj vrućini i čuvati biblijske spise. Hranom i vodom opskrbljivali su se u najtežim okolnostima. Ovi su ljudi vje-

rovali u Boga i poštovali Njegove zapovijedi. Marljivo su proučavali biblijske spise i pažljivo prepisivali već dotrajale rukopise pojedinih biblijskih knjiga, prenoseći ih s koljena na koljeno. Po svemu sudeći, životom i učenjem bili su slični Ivanu Krstitelju, i mnogi ozbiljni znanstvenici došli su do zaključka da je među njima morala postojati neka veza.

Kad su rimske legije krenule na Jeruzalem i pobile tisuće i tisuće Židova, "sekta s Mrtvog mora" sakrila je svoje rukopise, novac, dragocjenosti, lončariju i druge predmete u obližnjih četrdeset pećina blizu Kumrana na obali Mrtvog mora. Kad su ove dragocjenosti otkrivene 1947. i 1951. godine, pobudile su živo zanimanje cijelog svijeta.

Među nalazima bili su vrijedni svici koji su predstavljali najstarije rukopise Starog zavjeta. Prije ovog otkrića najstariji hebrejski tekstovi datirali su iz stote godine prije Krista i sadržavali su samo Deset zapovijedi i odlomak iz šestog poglavlja Ponovljenog zakona. Većina drugih rukopisa bila je tisuću godina mlada, napisana tek u devetom stoljeću poslije Krista. Budući da su dotad poznati rukopisi bili razmjerno mladi, mnoštvo kritičara, pa i neki istraživači Biblije, došlo je do zaključka da su mnogi dijelovi Starog zavjeta zapravo nastali nakon Kristovog boravka na Zemlji. To se posebice odnosilo na Knjigu proroka Izaije, nazvanu još i "petim evanđeljem". Ona sadrži toliko proročanstava o Isusu Kristu, koja su se u Njegovom životu doslovno ispunila, da su mnogi tvrdili kako je to zapravo povijest, a ne proročanstvo. Kad su otkriveni rukopisi s Mrtvog mora, a među njima i svitak Knjige proroka Izaije, kritičari su umuknuli. Znanstvenici su utvrdili da ovi svici potječu iz drugog ili trećeg stoljeća prije Krista.

Svici su obično pisani u stupcima na komadu kože. Svitak Knjige proroka Izaije dugačak je oko tri metra, a sadrži 54 stupca. Tekst svitka identičan je tekstu

Knjige proroka Izaije koji danas imamo u svojim Biblijama. Postoje neke razlike u izgovaranju i u imenima mjesta, ali sadržaj je potpuno isti. Ova knjiga sadrži značajna proročanstva i nije izmišljotina, kakvom su je mnogi ocjenjivali prije 1947. godine. Tako je samo ovim jednim nalazom potvrđena i ojačana vjera milijuna ljudi.

Biblos

Tridesetak kilometara sjevernije od Bejruta nalazi se staro povijesno mjesto Biblos. Prije tri tisuće godina ovaj grad, u kojemu se obožavalo Sunce, bio je poznato trgovačko središte. Među drevnim biblijskim izvještajima čitamo o Hiramu, tirskom kralju, koji je trupce libanonske cedrovine slao u luku Cezariju, odakle su bili prevoženi kopnom do Jeruzalema da bi se tim plemenitim drvetom ukrasila palača kralja Salomona i jeruzalemski Hram.

Starozavjetno ime Biblosa jest Gebal (Psalam 83,8). Arapi ga danas zovu Džebail. Međutim, onima koji poštuju Bibliju ime Biblos je dobro poznato, jer je po imenu toga grada Biblija i dobila ime. Kad je u Egiptu nestalo papirusne trske, Egipćani su je počeli uvoziti iz Biblosa. I Grci su se opskrbljivali gebalskom trskom koju su zvali "biblos", pa su i knjige načinjene od tog materijala nazvane "biblos". U to je doba i Sveto pismo nazvano Biblijom. Svakako je neobično da je po Kanaancima — stanovnicima Biblosa, najvećim neprijateljima Izraelaca — dobila ime knjiga kojom se služi Božji narod.

Sidon

Kako je Biblos počeo nestajati s povijesne scene, Feničani su se sve više okretali svojoj luci i trgovačkom

središtu Sidonu. Sa svojim vrlo plodnim ravnicama Sidon je postao središte industrije i ribarstva. Njegove prednosti ubrzo su privukle nemoralne i okrutne ljude. Prorok Ezekiel dobio je viđenje u kojem je bila proglašena propast stanovnika Sidona: “Evo me protiv tebe, Sidone, proslavit ću se usred tebe! I znat će se da sam Jahve, kada nad njim sud izvršim, i svetost svoju pokazem na njemu. I poslat ću na nj kugu i krv po ulicama njegovim; i mrtvi će posred njega padati od mača koji ti odasvud prijeti, i znat će se tada da sam ja Jahve.” (Ezekiel 28,22.23)

Ovo se proročanstvo ostvarilo u vrijeme Aleksandra Velikog. Dok se on sa svojom vojskom spuštao kroz Siriju i sjeverni Libanon, Sidonci su se zavjetovali da mu neće pasti u ruke živi. Kad je došao do Sidona, ugledao je strašan prizor: Sidonci su izvršili masovno samoubojstvo. Muškarci su prvo pobili žene i djecu, a potom sebe. U Sidonu je poginulo 36.000 ljudi. Proročanstvo se ispunilo. Ali za ovaj grad Bog nije prerekao da nikada neće biti obnovljen kao što je to prerekao za obližnji grad Tir.

Tir — grad pod morem

Krenimo sada u “grad pod morem”. Velika luka Tir bila je pomorsko i trgovačko središte. Rekli smo da je tirske kralj Hiram snabdijevao Salomona drvenom gradom za gradnju Hrama.

Stari se Tir sastojao od dva dijela: od velikog stambenog područja na kopnu i od otoka udaljenog oko osamsto metara od kopna. Na otoku su se nalazile radionice i brodogradilište. Tirske trgovci postali su neizmjerljivo bogati. Njihova vanjšina svjedočila je o bogatstvu koje je pritjecalo u njihov grad. U Knjizi proroka Ezekijela 28,12-17 slava tirske kralja uspoređena je sa slavom Sotone, “keruba zaštitnika” na Nebu prije

njegovog pada. Tir se toliko iskvario da je Bog jasno prorekao njegovu propast. Evo kako ju je najavio u 26. poglavlju Knjige proroka Ezekijela: babilonski kralj Nabukodonozor treba razoriti Tir (redak 7), poslužiti će se zidoderima ili ratnim “ovnovima” (redak 9), kamenje, drvo i prašina bit će bačeni u more (redak 12), grad će biti pretvoren u golu stijenu (redak 14), postat će mjesto za sušenje ribarskih mreža (redak 14), više ga nikad neće biti (redak 21).

Sva ova proročanstva doslovno su se ispunila! Danas nema ni traga od starog Tira jer je taj grad — zapravo njegova građa, pa čak i njegova prašina — poslužio kao materijal od kojeg je vojska Aleksandra Velikog sagradila nasip do otoka. Tako je razoren grad Tir, a otok pretvoren u ruševine. Nije li neobično što se biblijsko proročanstvo ispunilo na takav način?

Tel Mardik

Godine 1976. otkriveni su značajni nalazi u sjevernoj Siriji kod Tel Mardika. Talijanski arheolozi radili su na tom lokalitetu dvadeset i pet godina bez nekog većeg uspjeha. Otkopali su zid kojim je grad bio okružen. Našli su nekoliko kuća i dosta lončarije. A onda su kopajući na padini brežuljka ili *tela* naišli na kraljevsku palaču. Tako su dospjeli do jednog od najznačajnijih nalazišta dvadesetog stoljeća: do prostorije pune glinenih pločica, negdje oko dvadeset tisuća komada. Na njima su ispisana i s njih su dešifrirana mnoga biblijska imena, poput Sodome i Gomore, Abrahama i ostalih. I opet su arheološki nalazi potvrdili vjerodostojnost Biblije. U isto su vrijeme u Bab Edri, u blizini Mrtvog mora na jordanskoj strani, otkriveni gradovi za koje se vjeruje da su Sodoma i Gomora.

Počeli smo sa svicima s Mrtvog mora, ističući svitak s Knjigom proroka Izaije. Neka od proročanstava iz te

knjige govore o Kristovom dolasku. Zato je i nazivaju "petim evanđeljem". U toj knjizi nalazi se proročanstvo o pojavi Ivana Krstitelja — Kristovog preteče (Izaija 40), o Kristovom rođenju (Izaija 7,14), o Kristovoj službi (Izaija 9,11.58) i Njegovoj smrti (Izaija 53). Prorok kaže: "Za naše grijehе probodoše njega." (Izaija 53,5)

Krist je umro na Golgoti, ali je danas Njegov grob u Jeruzalemu prazan. Mi vjerujemo u uskrsnulog Krista koji će ponovno doći da izbavi svoj narod.

Mnogi su razočarani religijom, crkvama i onim što nazivaju licemjerjem. Ali postoji činjenica koju nitko ne može zanijekati: Kristovo uskrsnuće.

Krist se zanima za vas zato što vas voli i želi u vaš život unijeti svoj mir, božansku nadu i božansku radost. To će vašem životu dati sigurnost koja ima neprocjenjivu vrijednost.

21

Put oko svijeta u osamdeset minuta

Potom sam imao viđenje: Bijel oblak i 'na oblaku' opazih nekoga 'slična Sinu Čovječjemu' kako sjedi sa zlatnom krunom na glavi i ostrim srpom u ruci. Uto neki drugi anđeo izađe iz hrama i povika jakim glasom onomu što je sjedio na oblaku: 'Pošalji svoj srp i žanji, jer je došlo vrijeme da se žanje; dozrela je žetva na zemlji!' Tada onaj koji je sjedio na oblaku baci na zemlju svoj srp, i bi požnjevena zemlja." (Otkrivenje 14,14-16)

Ovom dojmljivom slikom posljednje žetve na Zemlji prikazan je drugi dolazak našega Gospodina Isusa, koji je prorečen vijestima trojice anđela. Tri anđela objavljuju Evanđelje i božanske istine povezane s njim. U prošlosti je Bog prije neke nesreće ili duhovne krize slao opomene stanovnicima Zemlje.

Evo nekoliko primjera:

Noa. Bog je ovom proroku i patrijarhu otkrio svoju istinu. Na taj način je zaobišao vjerske vođe tog vremena. Noa i njegova obitelj spasili su se u lađi, a svi drugi su izgubili život. Božja poruka donosi spasenje

svima koji je prihvaćaju, a oni koji je odbacuju navlače na sebe veliku nesreću.

Ilija. Bog je ovog proroka pozvao u službu u vrijeme kad se većina u Izraelu okrenula služenju lažnom bogu Baalu. Bio je silan propovjednik. Mogli bismo pitati: "Kako je jedan čovjek mogao biti u pravu, a svi kraljevi, knezovi i vjerski vođe u zabludi?" Nebeski Bog želi da Mu ljudi služe u Duhu i Istini.

Ivan Krstitelj. Ivan je bio pozvan da pripremi put Gospodinu Isusu. Bio je "Glas jednoga koji viče u pustinji: Pripravite put Gospodnji; poravnajte mu staze!" (Luka 3,4) Bog se nije poslužio službenom crkvom onog vremena. Zaobišao je farizeje, saduceje i esene. Ivan je jedini bio važni vjesnik koji će objaviti Dobru vijest. Bog i u vrijeme poslijetka podiže pokret koji će ustati da objavi Evanđelje na jasan način, i nagovijestiti dolazak našega Gospodina u bliskoj budućnosti. Evanđelje treba propovijedati cijelom svijetu: "Ova Radosna vijest o Kraljevstvu propovijedat će se po svemu svijetu, svim narodima za svjedočanstvo, i tada će doći svršetak." (Matej 24,14)

Vijest prvog andela. "Uto spazih nekoga drugog andela gdje leti u najvišem dijelu neba noseći jednu neprolaznu vijest koju mu je trebalo navijestiti stanovnicima zemlje: svakom narodu i plemenu, jeziku i puku. Vikao je jakim glasom: 'Bojte se Boga i zahvalite mu, jer je došao čas njegova Suda! Poklonite se Stvoritelju neba i zemlje, mora i izvora voda!'" (Otkrivenje 14,6.7)

Prije kraja doći će do velikog probuđenja. Vječno evanđelje Kristove spasonosne milosti bit će objavljeno cijelom svijetu. Ova vijest javlja da je došlo vrijeme. Nebeski sud zasjeda da bi osudio bezbožnost malog roga iz Daniela 7. poglavlja, i da pred svemirom otkrije tko su pravi Božji sljedbenici. Ova je vijest prekrasno otkrivenje Božjeg karaktera. Ona poziva ljude da poštuju

Stvoritelja. U vrijeme kad svijet sluša glas evolucionista, Božji narod objavljuje Stvoriteljevu stvaralačku silu. Time ujedno podsjeća na Božju subotu koja je uspostavljena kao uspomena na božansko stvaranje.

Vijest drugog anđela. "Drugi anđeo nastupi za njim vičući: 'Pade, pade veliki Babilon koji vinom srdžbe i vinom svoga bluda napoji sve narode!'" (Otkrivenje 14,8)

Babilon predstavlja vjerski kompromis. Konkretnije, Babilon je lažno evanđelje. Ovo je poziv da se odupremo prihvaćanju neutemeljene i lažne religije. Bog poziva svoj narod da pokaže Kristovu čistoću. On ga poziva da drži Njegove zapovijedi. Babilon pak poziva ljude da prihvate Krista, ali ne mari za Zapovijedi. Babilon tvrdi da vjeruje Božjim obećanjima, ali ih koristi kao ispriku za prijestup.

Danas se naučava da ljudi trebaju činiti najbolje što mogu, jer Isus neće gledati na njihove grijehе i slabosti. Ali Bog traži ljude koji će krenuti da osvajaju i da pobijede. Babilon ide u krajnosti. On otkriva Boga kao Boga milosrđa, ili Boga gnjeva; ili opet kao Boga koji je strog, ili Boga koji iz sentimentalnosti prelazi preko grijehа. Babilon rijetko pruža cjelovitu sliku o Božjem karakteru. Ova druga vijest dio je prve, ali ozbiljno upozorava da je kršćanstvo kao cjelina napustilo velika načela istine.

Vijest trećeg anđela. "Treći anđeo nastupi za njima vičući jakim glasom: 'Tko se god pokloni Zvijeri i njezinu kipu i primi žig na svoje čelo ili na svoju ruku, pit će vino Božje srdžbe koje stoji natočeno, čisto, u čaši njegova gnjeva. Bit će mučen ognjem i sumporom pred svetim anđelima i pred Janjetom. I dim se njihovih muka diže u vijeke vjekova; i nemaju mira ni dan ni noć koji se klanjaju Zvijeri i njezinu kipu te koji prime žig njezina imena!'" (Otkrivenje 14,9-11)

Ova vijest upozorava na jedan ispit i jednu odluku. Na kraju svijeta bit će samo dvije velike skupine ljudi.

Prva koja vrši Božje zapovijedi i čuva vjeru u Isusa (redak 12), i druga koja je spomenuta u navedenim redcima. Božji narod se prepoznaje po poslušnosti, vjeri, strpljivosti i Isusovom karakteru koji se očituju u njihovu življenju. Oni koji primaju žig su nemarni štovatelji, ljudi koji biraju lakši put i ponašaju se u skladu s ljudskim zahtjevima i naučavanjima. Svi ljudi se moraju pokoriti ili Kristu, ili ljudskoj tradiciji.

Jedini vjerski pokret koji danas ispunjava poruke objavljene u vijestima trojice anđela jest adventni pokret. Iako adventisti smatraju da Bog u svakoj crkvi ima dragocjene duše, ostaje činjenica da danas samo jedan pokret živi u skladu s navedenim biblijskim učenjima. Bog blagoslivlje ovaj pokret na naročit način. Adventisti sedmog dana praktično primjenjuju Isusov nauk i provode Njegove metode poučavanja.

Jedna od najznačajnijih metoda prenošenja kršćanske ljubavi na druge jest liječenje oboljelih. To je razlog što adventisti posvećuju veliku pozornost zdravstvenom djelu, podižući bolnice, klinike, ambulante i ostale zdravstvene ustanove. Oni djeluju preko mreže dobrotvornih organizacija kako bi pomogli ljudima u nevolji. Osnivaju i odgojno-obrazovne ustanove, od osnovnih škola do sveučilišta, s namjerom da odgoje mladež sposobnu da preuzme svoju obavezu u objavljivanju Božje poruke svijetu.

Uz to, adventisti grade lijepe molitvene domove u kojima se održavaju bogoslužja. Po cijelom svijetu djeluju nakladničke kuće koje izdaju knjige i časopise na mnogim jezicima, kojima dopiru do najudaljenijih dijelova Zemlje. Tvornice zdrave hrane proizvode hranu koja ljudima pomaže da sačuvaju zdravlje, kako bi zaista bili hram živoga Boga. Bog blagoslivlje svoje veliko djelo na Zemlji.

Adventisti danas propovijedaju na tisuću različitih jezika u 206 zemalja svijeta. Njihove poruke dopiru do

većine stanovnika na zemaljskoj kugli. U nekim zemljama adventisti su najveća protestantska vjerska zajednica. Na nekim otocima, kao što su Pitcairn i Manus, oni su većina. Izvještaji pokazuju da su adventisti posljednjih godina s oduševljenjem prihvaćeni u novim područjima.

Adventistička crkva u 145 zemalja svijeta ima 7.804 škole koje pohađa 1.673.580 učenika i studenata. Ti učenici i studenti pomažu mnogima da upoznaju Kristovu spasonosnu silu, a osposobljavaju se za zadovoljenje ljudskih potreba na područjima koje pokrivaju različite struke. Svake se godine izdaju nove publikacije na 372 jezika. U ovom programu sudjeluju propovjednici odgajatelji, liječnici, stomatolozi medicinske sestre, nakladnici, medijski stručnjaci i službenici u ustanovama. Više od 230.000 osoba posvetilo se dovršenju Božjeg djela na Zemlji.

Adventisti nesebično djeluju u svojoj sredini pomažući dobrotvornim radom one koji su u nevolji. Milijuni osoba godišnje tako primaju hranu, odjeću, namještaj, posteljinu i druge oblike pomoći. Mnogi među njima žrtve su prirodnih nepogoda, poplava, tajfunu, uragana, požara, potresa i klizanja zemljišta. U crkvi postoji dobro organizirana mreža humanitarnih organizacija ADRA, a u dobrotvornom radu sudjeluju muškarci i žene koji su spremni pružiti hitnu pomoć osobama u nevolji i oskudici.

Evangelje danas dopire u svaki kutak svijeta preko radijskih i televizijskih emisija koje emitiraju biblijske istine na mnogim jezicima. Njima se pridružuje nebrojeno mnoštvo internetskih stranica. Preko tečajeva Dopisne biblijske škole svake godine milijuni osoba upoznaju Bibliju.

Godinama su adventisti bili na čelu zdravstvenog prosvjećivanja u mnogim zemljama. Poduzimaju se napore da se čitavim narodima pruži medicinska zaštita.

Na Novoj Gvineji već više godina djeluje skupina medicinskog osoblja sa Sveučilišta Loma Linda iz Kalifornije. Njihov je cilj pomoći ljudima da shvate kako se može živjeti bez toliko bolesti. Specijalistički timovi za operacije srca operirali su stotine pacijenata u Grčkoj, Saudijskoj Arabiji, Pakistanu, Tongu, Kini i drugim zemljama.

Nizom aktivnosti koje obavlja ova crkva obuhvaćena je i mladež. U svim zemljama gdje postoje adventisti, mladi aktivno sudjeluju u objavljivanju Evandjelja. Upriličuju se logorovanja, kongresi i različite tjedne aktivnosti kako bi se zadovoljile potrebe mladih i njihovih prijatelja. Taj rad obuhvaća mlade od šeste do tridesete godine života. Mladi u crkvi vole surađivati u takvim programima.

Evandjelje o Kraljevstvu bit će odneseno svim narodima — na javnim predavanjima, kroz biblijska proučavanja, putem radija i televizije, od vrata do vrata — i onda će doći kraj. Evandjelje se propovijeda u velikim gradovima, na malim pacifičkim atolima, u visokim planinskim lancima Južne Amerike, u afričkim pustinjama i prašumama, među kulturnim narodima ili u primitivnim selima.

Mi se danas nalazimo u posljednjim danima povijesti ovoga svijeta. Isus će uskoro doći i djelo objavljivanja Evandjelja bit će dovršeno. A do tada je svatko tko prihvati Krista pozvan da svojim bližnjima iznese biblijske istine. Bog nam je svima dao hrabrost da zajednici u kojoj živimo, našem narodu i cijelom svijetu otvoreno objavimo istinu o Kristu.

Zašto postoji toliko vjerskih zajednica?

Užitak je proučavati Otkrivenje apostola Ivana jer se u njemu nalazi objava Isusa Krista. U toj je knjizi otkrivena Kristova ljepota i privlačnost, Njegova snaga i moć. U prvom poglavlju nalazimo Krista u Svetišću. (1,13-20) Zatim Ga kroz cijelu knjigu gledamo kako djeluje u prilog svoje Crkve. Mnogi dijelovi Otkrivenja pretkazuju napade na Njegovu Crkvu. Otkrivenje završava jasnim prikazom Kristovog drugog dolaska i obnove Zemlje u njezino prvobitno stanje ljepote i svetosti.

Usmjerimo danas svoju pozornost na 12. poglavlje Otkrivenja gdje se govori o napadu na Božju crkvu; isprva izvana, a zatim iznutra. Danas postoji velik broj vjerskih zajednica, od kojih svaka tvrdi da je prava Božja crkva. I usred tog mnoštva Krist doista ima svoju Crkvu. Kristova vjera održala se kroz sve vjekove do današnjeg dana.

“Ljubljeni ... prisiljen sam da to učinim opominjući vas da se borite za vjeru koja je jedanput zauvijek predana svetima. Ušuljali su se, naime, među vas neki ljudi, već odavno predodređeni za ovu osudu: bezbožnici

koji na mjesto milosti našega Boga stavljaju raspuštenost i nijeću našega jedinog Gospodara i Gospodina, Isusa Krista.” (Juda 3 i 4) Kao što je bila u prošlosti, Crkva je i danas pozvana da sačuva izvornu vjeru koju joj je Gospodin predao. Njezina je zadaća da živi u skladu s prvobitnim učenjem našega Spasitelja.

Otkrivenje uspoređuje religijski svijet s Babilonom ili stanjem zbrke. Krist ne samo da spominje babilonski sustav bogoslužja i upozorava na njega, već i otkriva kako će on utjecati na povijest Njegovog naroda. Otkrivenje u 12. poglavlju prikazuje povijest kršćanske crkve od vremena prije Kristovog prvog dolaska do Njegovog drugog dolaska. Evo kratkog pregleda te povijesti. “Potom se u nebu pokazala veličanstven znak: Žena obučena u sunce, mjesec pod njezinim nogama, a na glavi joj vijenac od dvanaest zvijezda.” (Otkrivenje 12,1)

Ovdje se Ivan bez sumnje izražava slikovitim, simboličkim jezikom. Zašto se Bog služi takvom vrstom govora? U Ivanovo doba Božja crkva se nalazila u teškim prilikama. Većina povjesničara smatra da je poganski Rim bio dosta tolerantan prema kršćanskoj crkvi; međutim, tisuće su morale umrijeti za svoju vjeru. Da je poganski Rim znao da kršćani imaju knjigu u kojoj se jasno proriče pad ogromnog Rimskog Carstva, kršćani vjerojatno uopće ne bi mogli preživjeti. Zato je pad poganskog Rima prikazan simboličkim jezikom. U svojoj mudrosti Bog je stavio u vrata proročanstava ključ da bi ih oni, koji ih žele proučavati, mogli razumjeti.

Otkrivenje zatim prikazuje vjersku silu koja izlazi iz poganskog Rima, koja također proganja crkvu. I ovo je opisano slikovito. Crkva je prikazana ženom obučenom u bjelinu. Zvijeri u proročanstvima predstavljaju carstva, more predstavlja narode, a žena Crkvu. Pred nama je djevojka, prava Božja crkva. Tumači Biblije se u ovome slažu. Dr. Albert Barnes, poznati prezbiterijanski teolog, piše: “Bez ikakve sumnje žena predstavlja

Crkvu.” Katolički je prijevod navedenog teksta: “Žena — crkva Božja” (Douay). Žena, Crkva, odjevena je u čistoću sunca. Biblija također opisuje crkvu istim simbolima ili usporedbama. “Učinih kćer Sionsku da je kao lijepa i nježna djevojka.” (Jeremija 6,2) U 2. Korinćanima 11,2 crkva je prikazana kao čista djevica. Čista žena u proročanstvu označava pravu crkvu, dok pala žena (Otkrivenje 17. poglavlje) označava palu crkvu.

Dvanaesto poglavlje Otkrivenja prikazuje povijest crkve od vremena prije Kristovog rođenja sve do danas. U Otkrivenju 12,2-5 kaže se da na rođenje Isusa Krista čekaju Crkva i Čudovište. U Crkvi se rodio Mesija koji je uzet “k Bogu i njegovu prijestolju”. Čudovište ili zmaj, koji također čeka Mesiju, nalazi se pod upravom Sotone. Kao što Bog djeluje preko ljudi da ostvari svoje velike namjere, tako i đavao djeluje preko ljudi da ostvari svoje zle ciljeve. On je djelovao preko Heroda koji je izdao zapovijed da se poubijaju svi dječaci kad je Isus bio dijete. Sam Sotona je pokušao uništiti našeg Gospodina. On je djelovao preko Židova i Rimljana da bi Ga ubio. Ali Krist je izišao kao pobjednik. Sotona nije mogao ubiti Krista, pa se okrenuo protiv Njegove crkve.

“Kad Zmaj vidje da je zbačen na zemlju, poče progoniti Ženu koja je rodila muško dijete.” (Otkrivenje 12,13) Nakon Kristove smrti na Golgoti, Sotona je znao da su mu dani odbrojani. Čak su i neobraćeni Židovi progonili prvu kršćansku crkvu. Uz neumorno progonstvo vjernika Kristove crkve, pomislili bismo da će ona posustati ili da će biti uništena.

Ali umjesto toga, progonjena crkva rasla je velikom brzinom. Što je više krvi teklo, to je više ljudi prihvaćalo kršćansko učenje i priključivalo se crkvi. Ljudi su se ozbiljno borili za vjeru i u prvih stotinu godina postojanja crkve, i Evandjelje i Istina objavljavani su u velikoj sili. Tijekom tog strašnog progonstva toliko se

obraćenika priključilo crkvi da je Sotona morao promijeniti taktiku. Umjesto mnogih napada na crkvu izvana, počeo ju je podrivati iznutra, slabeći je podjelama. Radio je lukavo i podmuklo.

Pavao je uočio kako “tajna bezakonja” djeluje već u njegovo vrijeme. Otpad od Božje istine počeo je kad je poganstvo počelo dizati svoju ružnu glavu u samoj kršćanskoj crkvi. Zbog revnosti i oduševljenosti kršćana, Crkva je postala popularna među milijunima ljudi onog doba. Konstantin Veliki se obratio na kršćanstvo, i to je također doprinijelo njegovoj popularnosti. Naravno, ova popularnost nije nastala preko noći, i kako su stoljeća prolazila, pristup mnogih “polovičnih” kršćana crkvi doveo je do porasta otpada. Konstantin je svakome tko prihvati kršćanstvo ponudio zlatnike i bar jedno odijelo. Gradovima i naseljima obećao je nove crkve — ukoliko prijeđu na kršćanstvo.

Uz ovakav način podmićivanja mnogi su postali kršćani izvana, ali njihovo srce nije znalo za Boga. Ovo mnoštvo unijelo je u kršćansku crkvu neke poganske običaje: paljenje svijeća, molitve za mrtve, posredovanje svetaca, štovanje relikvija, uporabu tamjana, vjerovanje u čistilište i druge. Ali unatoč ovom kompromisu, bilo je i vjernih muškaraca i žena koji “su prezreli svoj život sve do smrti”. Oni su ovu iskvarenost nadvladali “Janjetovom krvi i riječju svoga svjedočanstva”. (Otkrivenje 12,11)

Imperator Justinijan je 538. godine proglasio glavara crkve “poglavarem nad svim crkvama — ispravljajem heretika”. Tko god se nije slagao sa službenim stavom crkve, proglašen je heretikom. Ako se nekog nije moglo pridobiti za otpad od istine, završavao bi na mučilima. Samo 538. godine pobijeno je preko milijun ljudi.

U čitavom Rimskom Carstvu postalo je vrlo privlačno obožavanje Sunca, ali u prikrivenom obliku — mitraizmu. A sada se pod zastavom kršćanstva razvilo do

te mjere da su čak i dani koje je Bog odredio za bogoslužje izmijenjeni. U ovakvim okolnostima otpada, i zbog činjenice da su mnogi pobijeni, ljudi koji su čuvali istinu morali su pobjeći. “A Žena pobježe u pustinju, gdje joj je Bog pripravo sklonište, da se ondje hrani tisuću dvjesta i šezdeset dana.” (Otkrivenje 12,6) Četrnaesti redak daje sličnu sliku. Božja crkva se trebala skrivati 1260 proročkih dana ili 1260 godina. (Ezekiel 4,6: “Dajem ti po dan za svaku godinu.”) Prava Božja crkva skrivala se u pustinji od 538. do 1798. godine — 1260 godina. Što se dogodilo 538. godine?

1. Nastalo je novo doba vladavine Crkve i države.

2. Izdan je proglas da se svi kršćani moraju pridružiti novoj državnoj crkvi; u protivnom će sav njihov imetak biti oduzet.

3. Bili su zabranjeni svi drugi oblici bogoslužja, osim onoga koji je propisala državna crkva.

4. Prava crkva je bila zabranjena od 538. godine nadalje.

Crkva je morala pobjeći u pustinju. Poplava progona okomila se na sve koji nisu prihvatili proglašenje državne crkve. “Ali zemlja pomože Ženi: otvori svoja usta i proguta rijeku koju je ispustio Zmaj iz svojih usta.” (Otkrivenje 12,16)

Već smo u 6. retku primijetili da je Bog pripravo mjesto za svoju crkvu. Ljudi su pobjegli u nenastanjena područja južne Francuske, sjeverne Italije i čak u Tursku. Zabilježeno je da su milijuni ljudi pobjegli u krajeve gdje je Bog pripravo mjesto za svoju pravu crkvu. U ovim prostranim planinskim područjima bilo je mnogo špilja kamo se smjestila crkva u bijegu, pa je njezini progonaitelji nisu mogli lako naći.

U muzeju gradića Torre Pellice u sjevernoj Italiji čitao sam pjesmu u kojoj je na dirljiv način opjevana Božja zaštita Njegove Crkve:

*“Blagoslivljamo Te za sigurnost gora,
 O, Bože otaca naših!
 Ti si svoju djecu ojačao
 Dodirrom planinskih pašnjaka,
 Ti si postavio zaštitu nad skloništem
 Kamo noge neprijatelja ne mogu stupiti.
 Blagoslivljamo Te za sigurnost gora,
 O Bože otaca naših!”*

U tom razdoblju progonstva mnogi su ljudi ostali vjerni istini. Među njima su bili albigenzi u južnoj Francuskoj, koji su skoro sasvim iskorijenjeni. Ostala je samo šaćica ljudi koji su prešli Alpe i stigli u pijemontske doline, gdje su se pridružili valdenzima. Tu su bili i kršćani koji su se skupili u središnjoj Turskoj u dolinama Goreme. Njih su istjerali iz priobalnih područja, pa su se povukli u gorske doline i špilje gdje su nastavili živjeti u skladu sa svojom vjerom. Oni su kao i mnogi drugi nastavili svetkovati kršćansku subotu.

Valdenzi u sjevernoj Italiji činili su to stoljećima kao prava Božja crkva, čuvajući “vjeru koja je jedanput zauvijek predana svetima”. U Češkoj su moravska braća postala sigurno utočište mnogim drugim skupinama. Jan Milič je u 14. stoljeću napustio službu svećenika na praškom Sveučilištu i na kraju umro u Avignonu 1374., kamo je otišao na saslušanje. U vrijeme moravske braće lolardi u Engleskoj slijedili su Wycliffea i kasnije se povezali s reformatorima. U čitavoj južnoj Francuskoj u to su doba mnogi ljudi razvili snažan osjećaj za vjernost Bogu i zato bili proganjani i zatvarani. To su bili hugenoti. Crkva je trebala biti u pustinji 1260 godina.

Oko 1500. godine kršćanska crkva je bila progonjena već tisuću godina, i tad su se počeli osjećati počeci reformacije. Njemački svećenik Martin Luther počeo je propovijedati Božju riječ. Uz njega su stali nje-

mački knezovi. Skoro cijela Njemačka prihvatila je reformaciju. Engleska crkva je s kranmerima i latimerovima nastavila svjedočiti za istinu. Ali još uvijek je bilo poganskih vjerovanja koja su se i dalje zadržala u mnogim crkvama koje su iznikle u reformaciji.

Bog je vodio svoju crkvu na čudesan način. Nakon boravka od 1260 godina u postinji, ona se mogla pojaviti na svjetlo dana. Prezbiterijanci su, zajedno s metodistima i baptistima, dodali mnogo svjetla. Malo-pomalo crkva je napredovala.

Na nesreću, mnoge su crkve od primljene svjetlosti načinile *credo*, te je na taj način daljnji napredak zaustavljen. Kad bi Bog podigao novu crkvu, ona bi oko svojega svjetla podigla ogradu i daljnji bi napredak postao skoro nemoguć. Tako su nastale mnoge različite crkve. Iz njih su se izdvojili ljudi koji su imali drukčije mišljenje, počeli ga propovijedati i okupljati sljedbenike. Mnoge od tih crkava nastavile su misionarski rad i Bog ih je obilno blagoslovio.

Božji narod nije vezan ni uz jednu crkvu. Štoviše, Bog kaže upravo u posljednje vrijeme: "Izidite iz nje [Babilona], moj narode." (Otkrivenje 18,4) Čak i u duhovnom Babilonu Bog ima svoj narod. I taj će narod pozvati da na kraju iziđe iz njega. Prije 1798. godine ljudi su živjeli u skladu sa svjetlošću istine koju su primili. Mnogi su odbili napredovati, što je ne samo spriječilo napredak istine, već je prouzročilo pojavu mnogih novih vjerskih zajednica. 1798. godine dogodio se niz događaja koji su označili kraj razdoblja od 1260 godina: 1. u Italiji je crkva odvojena od države, 2. Napoleonov vojskovođa Berthier je svrgnuo papu i oduzeo mu prevlast, 3. narod je u Italiji dobio vjersku slobodu, 4. u Italiji je uspostavljen republikanski oblik vlasti.

Nakon ovih događaja crkva je stvarno mogla izići iz pustinje. U to su se vrijeme ljudi po cijelom svijetu

počeli sjedinjavati u međunarodni pokret koji je trebao pripremiti narod za Kristov dolazak.

“Tada, obuzet gnjevom protiv Žene, Zmaj ode da vodi rat protiv ostalih iz njezina potomstva, protiv onih koji vrše Božje zapovijedi i čuvaju Isusovo svjedočanstvo.” (Otkrivenje 12,17)

Trebala se pojaviti crkva koja će imati dvije navedene oznake. Ako crkva kojoj pripadate nema Isusovo svjedočanstvo (očito vanje Duha proroštva, ili “proročkog duha”, prema Otkrivenju 19,10), ili ne drži Božje zapovijedi — svaku, i posljednju, onda se zamislite i počnite se moliti za Božje vodstvo. On želi da živite u skladu s istinom koju vam je otkrio, a vaš će primjer bez sumnje biti blagoslov za druge.

Tajanstveni obredi u pustinji

Kao što je u svakom užetu britanske ratne mornarice utkana crvena nit, tako je i Sveto pismo od prve do posljednje stranice prožeto krvlju Isusa Krista. Krv je simbol smrti i života. Krist je umro da bismo mi mogli živjeti. Ali ovaj život je moguće dobiti samo zahvaljujući Njegovoj smrti. Isus kaže: “Abraham, otac vaš, treptio je od radosti u želji da vidi moj Dan. Vidio ga je i obradovao se.” (Ivan 8,56)

Vjerom je Abraham mogao gledati unaprijed do trenutka kad se pojavio Spasitelj. Njegova nam je pojava prikazana slikom ovna koji se rogovima zapleo u grmlje da bi zamijenio njegovog sina Izaka namijenjenog kao žrtvu. Abraham je stajao na brdu Moriji, spreman da ubije sina, kad je Bog zaustavio njegovu ruku. Ne treba čuditi da se radovao danu kad više neće morati prinositi žrtve i kad nitko neće morati prolaziti ispit kakav je on prošao s Izakom. Zašto je morao klati janjce? Je li sav taj obred bio potreban?

Prije križa na kojemu je Krist umro, Golgota je bila prikazivana u simbolima. Bog se poslužio simbolima da bi svom narodu predočio neke duhovne istine. U 1. Pe-

trovoj piše: “Vi ste, naprotiv, izabrani rod, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod određen za Božju svojinu, da razglasite slavna djela onoga koji vas pozva iz tame u svoje divno svjetlo.” (1. Petrova 2,9)

Evo, to je istina! Bog želi da Njegov narod bude slobodan. U prošlosti se to dogodilo kad je Bog pozvao Izraelce iz Egipta u Obećanu zemlju. U Egiptu su robovali, ali ih je Bog oslobodio i proveo zapadnim dijelom Arapske pustinje. Bog je želio biti s njima jer su Mu bili dragocjeni. Zatražio je od Mojsija da sagradi Svetište kako bi mogao boraviti među njima. U pustinjskom području Sinaja narod je teško mogao zamisliti da sâm Bog boravi među njima. Bog je izveo Izraelce iz Egipta i onda im naložio da podignu Svetište kako bi im pokazao da je s njima i da se brine za njih.

Mnogo godina kasnije, kad se Židovski narod vratio iz babilonskog ropstva, Bog je tražio da obnove Njegovu svetište. Kako je ono izgledalo?

U poslanici Hebrejima nalazimo opis: “Bio je, naime, načinjjen Šator. U njegovu prvom dijelu, zvanom Svetinja, nalazio se svijećnjak i stol s prinesenim kruhovima. A iza drugog zastora bio je drugi dio Šatora, zvan Svetinja nad svetinjama, u kojem se nalazio zlatni kadioni žrtvenik i Kovčeg saveza optočen zlatom sa svih strana, u kojem bijaše zlatna posuda s manom i Aronov štap koji je nekoć procvao, i ploče Saveza. Iznad njega stajahu kerubini slave i zasjenjivahu Pomištilište.” (Hebrejima 9,2-5)

Prvo svetište bilo je prenosivo. Kasnije je sagrađen veličanstveni Hram. Kad bi čovjek ušao na istočna vrata i okrenuo leđa Suncu, našao se u dvorištu veličine 25 x 50 metara. Tu je, ispred glavnog svetišta, stajao oltar na kome su se prinosile žrtve paljenice. Ovaj oltar i obred koji se tu obavljao na poseban su način predstavljali Golgotu. Između oltara i ulaza u svetište nalazila se umivaonica u kojoj je svećenik prao ruke i noge.

Bog je zahtijevao čistoću. On je posebno zainteresiran za čistoću srca i života onih koji Mu dolaze služiti.

U prvom dijelu Svetišta — Svetinji — nalazila su se tri glavna komada namještaja. Na lijevoj strani stajao je sedmokraki svijećnjak. On je osvjetljavao prostoriju i predstavljao svjetlost svijeta, Isusa Krista. Ovdje nije smjelo nestati ulja, jer je ono predstavljalo svjetlost Evandjelja koje treba neprekidno svijetliti u srcima ljudi. Na desnoj je strani bio prekrasan pozlaćeni stol na kome se nalazilo dvanaest kruhova. Prema Evandelju po Ivanu 6,48 Isus je Kruh života. Pred samim zastorom nalazio se kationi oltar. S njega se stalno dizao dim tamjana, što je simboliziralo Božju spremnost da u svakom trenutku čuje molitve svoje djece.

Zastor je dijelio Svetinju od Svetinje nad svetinjama. Samo je veliki svećenik jednom godišnje, na Dan pomirenja, smio zaći iza tog zastora. U Svetinji nad svetinjama nalazio se kovčeg Saveza. Na kovčegu je bio poklopac nazvan Prijestolje milosti, koji je predstavljao Božje prijestolje, a nad njim dva kerubina. Ispod poklopca, u samoj sredini kovčega, nalazile su se dvije kamene ploče — Deset zapovijedi.

Kako se izabrani narod trebao odnositi prema službi u Svetištu? Uzmimo jedan primjer: “Ako tko i ne znajući pogriješi i učini štogod što je Jahve zabranio, kriv je, i neka snosi posljedice svoje krivnje. Neka svećeniku dovede za naknadnicu iz svoga stada ovna bez mane, prema svojoj procjeni. Neka svećenik nad tim čovjekom izvrši obred pomirenja za pogrešku što je počinio u neznanju, i bit će mu oprosteno.” (Levitski zakonik 5,17.18)

Donošenjem svoje žrtve čovjek je priznao zahtjeve Golgote. Kao što stoji u Poslanici Hebrejima: “Bez prolijevanja krvi nema oprostjenja.” (Hebrejima 9,22) Kad bi tko pripremio žrtvu za grijeh i zaklao je, on je gledao na križ koji će doći kad će Isus umrijeti i dati oprost

jednom za sve ljude. Ovim postupkom donošenja žrtve izražavala se vjera u savršenu pomirbu koju će Krist dati. Kao što je Ivan rekao: "Evo Jaganjca Božjeg koji uzima grijeh svijeta!" (Ivan 1,29) Apostol Pavao je napisao: "Jer je plaća grijeha smrt, a milosni dar Božji jest život vječni u Kristu Isusu, Gospodinu našem." (Rimljanima 6,23)

U hebrejskom kalendaru dvije su se žrtve smatrale najznačajnijima. Jedna je bila stalna ili svakidašnja. (Izlazak 29,38.42) Svake večeri i jutra ova se žrtva prinostila kao zamjena za grešnikovu, sve dok ovaj ne bi došao i sâm priznao grijeh ili donio svoju žrtvu. Primjerice, netko se mogao probuditi usred noći i sjetiti se nekog svog grijeha, ili je mogao biti daleko od svetišta. Njega je "pokrivala" ova svakidašnja žrtva sve dok on sam ne bi mogao prinijeti svoju. Kristova žrtva je bila dostupna ovom čovjeku pod uvjetom da prizna svoj grijeh. Kad bi ga priznao, bio je slobodan od osude Zakona. Ali do tog trenutka plaća za grijeh bila je smrt. Ovaj žrtveni sustav, koji je poznao već Adam, slikovito je prikazivao djelo Evandjelja. Neupućenom promatraču ovaj je sustav žrtava izgledao tajanstveno, ali je zapravo bio put spasenja.

I mi smo na isti način pokriveni Žrtvom na Golgoti. Svakidašnja žrtva danas znači da Krist za nas stalno posreduje; to je neprekidni podsjetnik na Kristovo djelo spasenja, Njegovo neprekidno praštanje i neprekidno spašavanje. Velika pouka koju dobivamo u Svetištu jest da nam je Bog omogućio spasenje priznanjem i oprostom, iako smo zaslužili smrt.

Druga važna žrtva prinostila se na Dan pomirenja. "Povrh toga, deseti dan toga sedmoga mjeseca pada Dan pomirenja. Neka vam to bude prigoda za sveti zbor; postite i prinesite u čast Jahvi paljenu žrtvu. Toga dana nemojte raditi nikakva posla. To je, naime, Dan pomirenja, kada će se za vas obaviti obred pomirenja pred

Jahvom, Bogom vašim. Jest, tko god ne bude postio toga dana, neka se odstrani iz svoga naroda.” (Levitski zakonik 23,27-29) Ovo je bio najsvetiji dan u godini. Prema posljednjem retku, to je bio i dan suda. Oni koji nisu bili čisti morali su napustiti logor. Na veliki dan suda prinosile su se i žrtve. Bog sudi na temelju svojega Zakona. Kristova žrtva pruža grešniku milost.

Pavao piše: “Jer nam se svima treba pojaviti pred sudom Kristovim, da svaki primi što je zaslužio: nagradu ili kaznu, već prema tome što je za zemaljskoga života činio.” (2. Korinćanima 5,10) Bog nije planirao osuditi svijet, jer je poslao svoga Sina jedinca da bi spasio ljude. Ali oni koji odbacuju Sina, moraju primiti Božji sud i zauvijek biti odvojeni od Boga. Jedini način na koji možemo taj sud dočekati spremni jest prihvaćanje Krista i život s Njim. (vidi: Ivan 5,18-29) Čovjekova budućnost ovisi o tome prihvaća li Krista, ili Ga odbacuje. Bog želi da Ga prihvatite.

U Otkrivenju piše: “Jer je došao čas njegova Suda!” (Otkrivenje 14,7) Kada je to? Biblija kaže da je Bog odredio dan kad će suditi cijelome svijetu. Kad će to biti? Daniel prikazuje ne samo sudnji dan, nego i samo suđenje. (vidi: Daniel 7,9.10.22.25.26) To je Božji sud! Knjige se otvaraju. Sudi se “malome rogu”. A zašto “malome rogu”? Zato što se on usprotivio “svakidašnjoj žrtvi”. “Mali rog” je sila koja huli na Boga i progoni Božje svece. Njegova vladavina seže do kraja vremena, kad će zasjesti sud i konačno mu oduzeti svu vlast.

Ima onih koji pitaju: “Zašto ova sila ima pravo progoniti? Zašto se dopušta takav grijeh?” I David je postavio to pitanje jer nije mogao shvatiti zašto zli napreduju — naizgled bez osude. Ali kad je stao u Svetište, shvatio je. (vidi: Psalam 73,11.17) Isti odgovor nalazimo u Danielu 8,13.14. Pitanje glasi: “Dokle? Dokle će ‘mali rog’ gaziti svakidašnju žrtvu?” “Još dvije tisuće i tri stotine večeri i jutara.” Tada će doći vrijeme kraja.

Tada će doći vrijeme suđenju. Tada će se ispitati život svih ljudi, vaš i moj.

Dokle seže proročanstvo o 2300 dana? Ako počnemo sa 457. godinom prije Krista i dodamo 2300 godina, stići ćemo do 1844. godine. Što se dogodilo te godine? Otpočeo je veliki Dan suda, u koji će se suditi "malom rogu" i svima koji su se protivili Bogu. To je predadventni sud kad Krist predstavlja svemiru one koje je spasio svojom žrtvom pomirenja. Na Božjem sudu ništa neće ostati skriveno. Kad zasjedne nebeski sud, nitko neće biti nepravedno osuđen ili nepošteno spašen.

Prilikom Kristova dolaska svim će stanovnicima Zemlje već biti presuđeno. Danas je vrijeme da se pripravimo za suđenje. Mi ne smijemo propustiti prihvaćanje ponuđenog spasenja. Danas trebamo živjeti s Kristom koji hoće boraviti u našem srcu. Mi živimo u vrijeme suda. Zašto se već danas ne bismo počeli pripremati za susret s Kristom? Prihvatimo Ga kao svog osobnog Spasitelja i dopustimo da svakodnevno upravlja našim životom. Krist će se zauzeti da budemo oslobođeni krivnje za grijeh. Primimo Ga još danas u svoje srce!

Propast nedemokratskih društvenih uređenja

Moskva je osnovana 1147. godine poslije Krista. Danas, nakon više od 800 godina, u njoj živi deset milijuna ljudi. Među znamenitostima ovoga grada svakako treba vidjeti Kremlj. Prekrasne su njegove velike crkve i zvonik koji je sagradio Ivan Grozni. U muzejima će vas obradovati izložci iz cijeloga svijeta. Kremlj je nekada bio carsko sjedište, dok se carevi nisu preselili u Sankt Peterburg. Zgrade u Kremlju, s prekrasno uređenim parkovima, predstavljaju odredište posjetitelja iz mnogih zemalja svijeta.

Na Crvenom trgu, pored zidina Kremlja, nalazi se poznati mauzolej s izloženim Lenjinovim balzamiranim tijelom u staklenom kovčegu. Svakog dana tisuće dolaze odati poštovanje vodi Oktobarske revolucije, ili vidjeti njegov mauzolej. U mauzoleju se mogu čuti samo koraci, razgovor je zabranjen.

Za mnoge ljude u svijetu komunizam je donedavno bio više od političke stranke. On je nadomještao religiju i ponašao se kao religija. Komunizam je imao svoje "mesije" i "svece", a ono što su ti ljudi napisali bilo je

sveto. Ljudi su vjerovali da prihvaćanjem komunističke ideologije postaju posebni. Vjerovali su da je socijalizam prijelazno stanje u idealno društvo do kojega će čovječanstvo dospjeti. Naravno da takva pseudoreligija nije mogla trpjeti nikakvu drugu religiju.

U desetom stoljeću u Kijevu je sagrađena crkva Svete Sofije s nevjerojatnim mozaicima. Tu se nalazilo središte Ruske pravoslavne crkve u manastiru Pečerskaja lavra. U prošlosti je osamdeset tisuća seljaka posluživalo tri tisuće kaluđera. Seljaci su bili kmetovi i svake godine morali su smognuti milijun zlatnih rubalja. Toliko novca bilo je teško stvoriti, pa je seljaštvo u Ukrajini bilo siromašno, nasuprot bogatim kaluđerima. Mnogi seljaci umirali su od gladi, dok se crkva neprekidno bogatila.

Freske na manastirskom zidu prikazuju kaluđere i plemiće kako u društvu careva i carica uživaju u raju, u pratnji arkandela. Ovaj je prizor sasvim suprotan drugome, gdje su siromašni kmetovi prikazani s hereticima u paklu.

Komunizam je prezirao takvo kršćanstvo. Ono se nije pokazalo kao "čisto i neukaljano bogoslužje" (Jakov 1,27). U Rusiji se nisu pojavili pojedinci poput Wesleya, Knoxa, ili Luthera, koji bi pokazali bolji put. Kad je izbila Oktobarska revolucija, ona je tim siromašnim seljacima ponudila više nego što su imali dok su crkva i država bile ujedinjene.

Ako posjetite "Sjevernu Veneciju", kako zovu Sankt Peterburg, donedavno Lenjingrad, pokazat će vam palaču Smoljni i bojni brod Aurora, s kojeg je Lenjin rukovodio revolucijom. U muzeju Ermitaž možete se diviti veličanstvenoj zimskoj carskoj palači. Katarina Velika započela je skupljati umjetnine za tu veliku zbirku u kojoj se nalazi petnaest Rembrandtovih platana, nekoliko Rafaelovih i dva od četrnaest Leonarda da Vincija. Da biste prošli sve hodnike tog muzeja, treba propešačiti oko dvadeset kilometara. Od 1500 prostorija

moguće je posjetiti samo 500.

Na otoku na kojem je sagrađena crkva Svetog Petra i Pavla nalazi se i tvrđava za koju je vezana zanimljiva povijest. Izgrađena je tijekom dugog rata sa Švedskom. Petar Veliki se htio osigurati — ukoliko bi se sudbina okrenula protiv njega. Sâm je nadgledao cijelu izgradnju. Crkva je bogato ukrašena, s tornjem koji visinom prelazi 130 metara. Na otoku je bila i kovnica novca, kao i zatvor u kojemu je tamnovalo dvije tisuće političkih zatvorenika. U zatvoru je neko vrijeme proveo i Lenjinov brat; pogubljen je kao mladić od dvadeset i jedne godine, zbog pokušaja atentata na cara. Taj događaj ojačao je Lenjinovu želju da zbací carski režim.

Sve do *perestrojke* i *glasnosti* mnogi su se pitali kad će doći dan da komunizam osvoji cijeli svijet. Danas se pojedinci još uvijek pitaju kako to da je komunizam doživio svoju propast.

Pravi odgovor možemo naći u Bibliji. U njoj je zabilježen događaj koji se zbíó u drevnom gradu Babilonu u vrijeme vladavine velikog Nabukodonozora, u šestom stoljeću prije Krista. U to doba su Židovi bili u babilonskom ropstvu. Jedan od njih, Daniel, postao je vladin ministar, ali je bio i Božji prorok. U knjizi koju je napisao nalazi se značajno proročanstvo, koje je predstavljalo izazov za sve one koji su nastojali zavladata svijetom. To je proročanstvo oduvijek predstavljalo utjehu za kršćane. Ono daje odgovor na pitanje tko će zavladata svijetom.

Prije nego što je Babilon prestao biti svjetskim kraljevstvom, Bog je samom kralju Nabukodonozoru dao važan san. Kao što se često događa, kralj je zaboravio što je sanjao; ali svjestan važnosti sna pozvao je svoje zvjezdare i mudrace da mu kažu što je sanjao i objasne mu san. Ovi se ljudi nikada prije nisu našli u sličnoj neprilici. Uvijek bi kralj prvo ispričao što je sanjao, a oni bi potom iznašli tumačenje. Ali sad je bilo

drukčije. Kralju je bilo posebno stalo da sazna što je sanjao i što san znači. Ovi drevni astrolozi ostali su bez riječi; uostalom, astrolozi ni danas ne mogu rješavati probleme.

Tada je došao Daniel, jedan od hebrejskih zarobljenika koji je već zauzimao odgovoran položaj na kraljevom dvoru. Zamolio je da mu kralj dâ vremena. Molio se Bogu i On mu je otkrio san i njegovo tumačenje. Pred kraljem je Daniel najprije odao slavu Bogu. Kralj je trebao naučiti da nebeski Bog može riješiti sve poteškoće. Evo što piše u Knjizi proroka Daniela: "Ali ima na nebu Bog koji objavljuje tajne, i on je saopćio kralju Nabukodonozoru ono što će biti na svršetku danâ." (Daniel 2,28)

Ovaj je san dopirao do posljednjih dana povijesti čovječanstva: sve do našeg vremena. Zato i jesmo zainteresirani za Danielovo tumačenje ovog sna. Zapazimo da je kralj odmah prepoznao san koji je usnio pa zaboravio.

"Ti si, o kralju, imao viđenje: Gle, kip, golem kip, vrlo blistav, stajao pred tobom, strašan za oči. Tome kipu glava bijaše od čistog zlata, prsa i ruke od srebra, trbuh i bedra od mjedi, gnjati od željeza, a stopala dijelom od željeza, dijelom od gline. Ti si promatrao: iznenada se odvali kamen a da ga ne dodirnu ruka, pa udari u kip, u stopala od željeza i gline, te ih razbi. Tada se smrvi najednom željezo i glina, mjed, srebro i zlato, i sve postade kao pljeva na gumnu ljeti, i vjetar sve odnese bez traga. A kamen koji bijaše u kip udario postade veliko brdo te napuni svu zemlju." (Daniel 2,31-35)

Kakve to veze ima s težnjom nekog vladara za prelašću nad svijetom? Evo neobične povijesti koja je jasno pretkazana. Kad je počeo tumačiti san, Daniel je rekao kralju: "Ti si glava od zlata." Da, Babilon je bio veliko kraljevstvo, odgovarajuće prikazano zlatnom gla-

vom. “Poslije tebe ustat će drugo kraljevstvo, slabije od tvoga.” (Daniel 2,39) Kao što je kip pod zlatnom glavom imao srebrne ruke i prsa — dakle, od manje vrijednog metala — tako su u povijesti slabiji Medo-Perzijanci naslijedili jake Babilonce. Treće kraljevstvo od babilonskoga, grčko, prikazano je trbuhom i bedrima od mjedi: “... Pa treće, od mjedi, koje će gospodariti svom zemljom.” (Daniel 2,39) Zapravo, u osmom poglavlju Knjige proroka Daniela spomenuta su čak i imena ovih kraljevstava, upravo ovim slijedom! Medo-Perzijance su naslijedili Grci. Nakon grčkog došlo je četvrto svjetsko kraljevstvo prikazano željeznim nogama: to je bio Rim.

Kad promatramo dalje ovaj kip, uvidamo da će u posljednje vrijeme vladati mnogi vladari. Stopala su bila od mješavine željeza i gline. “Stopala koja si vidio, dijelom glina a dijelom željezo, jesu podijeljeno kraljevstvo; imat će nešto od čvrstoće željeza prema onome što si vidio željezo izmiješano s glinom. ... Oni će se miješati ljudskim sjemenom, ali se neće držati zajedno, kao što se ni željezo ne da pomiješati s glinom.” (Daniel 2,41-43)

Nikada više neće biti svjetskih kraljevstava kao što su bili Rim, Grčka, Perzija ili Babilon. Kraljevstva koja su predstavljena željezom i glinom ostaju podijeljena i nikada se neće ujediniti u jedinstvenu naciju.

Riječ “izmiješati” znači da će vladari nastojati da dođe do ujedinjenja preko bračnih veza. I kad pogledamo prilike u današnjoj Europi, vidimo da su sve europske kraljevske kuće povezane rodbinski. Među tim obiteljima postoji snažna krvna povezanost, ali nema jedinstva. Ovi se “neće držati zajedno”. Otkad je veliko Rimsko Carstvo propalo, svijet nije bio ujedinjen. To neće uspjeti ni Rusiji niti ikome drugom. Proteklo vrijeme potvrdilo je ovo proročanstvo.

Povijest je pokazala da su vladari mnogih naroda pokušavali zavladatai svijetom. Takav je bio i Karlo Veliki,

pa Džingis-kan u 13. stoljeću; i Napoleon Bonaparte, Kaizer Wilhem i Hitler bili su među takvima. Svaki put kad su pokušali zavladatai svijetom, Bog se umiješao i presjekao im put do cilja. Shvaćate li zašto ni jedan narod u suvremenoj povijesti nije mogao zavladatai svijetom i zašto to neće uspjeti ni u budućnosti?

Ali što će se onda dogoditi u budućnosti? “U vrijeme ovih kraljeva Bog nebeski podići će kraljevstvo koje neće nikada propasti i neće prijeći na neki drugi narod. Ono će razbiti i uništiti sva ona kraljevstva, a samo će stajati dovijeka.” (Daniel 2,44)

To je odgovor! Uskoro će Krist osnovati neuništivo kraljevstvo, sasvim drukčije od zemaljskih kraljevstava. Bit će to kraljevstvo mira, ljubavi i beskrajne sreće. Tako je pokazano Nabukodonosoru u snu, kad je doletio kamen i uništio kip.

Bez obzira kojega ste svjetonazora, morate se složiti s ovim proročanstvom. Povijest je u posljednjih dvije i pol tisuće godina pokazala da je ovo staro proročanstvo iz Babilona bez ikakve sumnje istinito. Kraljevstva su skončala, ali Krist još uvijek živi i jednog će se dana Njegova vlast proširiti na cijeli svijet.

Prije nego što se to dogodi, Krist želi zavladatai vašim životom. On je to izrazio riječima: “Tko god padne na ovaj kamen, razbit će se, a na koga god on padne, satrt će ga.” (Luka 20,18) Prijatelju, priklonite se Kristu i radujte se što ćete jednom živjeti i vladati s Njime u Njegovom kraljevstvu pravde.

Kako smo došli do Biblije

Poznati Engleski književnik i povjesničar Walter Scott ležao je na samrtnoj postelji. Pozvao je svojega zeta da mu nešto pročita. “Iz koje knjige da čitam?” upitao je ovaj. “Postoji samo jedna knjiga”, glasio je odgovor.

Ta iznimna knjiga je Biblija ili Sveto pismo. Ona nadmašuje sve ostale knjige. Biblija je *bestseller* ili uspješnica svih vremena i najčitanija knjiga na svijetu. Možemo je naći u svakoj zemlji, jer je prevedena na više jezika negoli ijedna druga knjiga.

Biblija se po mnogočemu razlikuje od ostalih pisanih djela. Druge knjige su obično plod jednoga autora i nastale su tijekom jednog naraštaja. Međutim, Bibliju je pisalo najmanje četrdesetoro ljudi i to u razdoblju od najmanje 1500 godina. I ne samo što je pisana kroz više stoljeća, nego i u više različitih zemalja, i na tri različita jezika. Najveće je čudo baš u tome što je Biblija, usprkos svim ovim okolnostima, jedinstvena poruka koju je Bog preko prorokâ uputio ljudima.

Biblija je na upravo neobičan način sačuvana kroz mnoga stoljeća do danas. Sačuvana je usprkos razdob-

ljima u kojima je uništavana i progonjena, jer je istinska Božja riječ koja ostaje zauvijek. Autori biblijskih knjiga bili su uglavnom Židovi. Ove knjige, nastale pod božanskim nadahnućem, svojom vrijednošću daleko nadmašuju djela drugih židovskih pisaca i djela koja su napisali pisci drugih naroda. Neobično je da se upravo većina Židova stalno bunila protiv ciljeva koje je Sveto pismo isticalo. Bilo im je draže oponašati način života svojih poganskih susjeda, pa su se često protivili porukama svetih spisa.

Druga značajna činjenica o Bibliji jest da su njezine poruke sveopće: za sve ljude u svim vremenima. Djelovanje Biblije osjeća se u cijelom svijetu. Ono bi bilo i veće kad bi svi ljudi čitali Bibliju i dopustili Božjem Duhu da ostvari istinsku promjenu u njima. U svijetu bi tada vladao mir, a svi bi mogli uživati u zdravijem načinu življenja.

Kršćani vjeruju da je vječni Bog zamislio Bibliju i onda je preko proroka prenio ljudskom umu. Bog nije diktirao svaku riječ Biblije, osim Deset zapovijedi. On je stavio svoje misli u um pisca, koji ih je zatim prenio u ljudski jezik kao Njegovu poruku upućenu čovjeku. Iako su Bibliju prepisivali i prevodili ljudi skloni pogreškama, Bog je na čudesan način upravljao ovim djelom tako da nam je danas svima na raspolaganju Njegova sveta Riječ.

Pozabavimo se na trenutak ljudima koji su prepisivali Sveta pisma. Masoreti su osobito poštovali svako slovo Riječi. Smatrali su je Božjom riječju. Zna se da su brojili slova teksta prije nego što bi počeli prepisivati i ponovno ih brojili kad bi dovršili prepisivanje. Oni su točno znali koliko riječi ima u Starom zavjetu. Znali su koja se riječ nalazi u sredini Biblije i u svakoj pojedinoj knjizi, kao i slične podatke. Kad bi otkrili neku pogrešku u prepisivanju, prijepis bi uništili i otpočeli s prepisivanjem novoga. Zbog iznimne pažljivosti i točno-

sti Sveta su pisma sačuvala svoju vjerodostojnost. Vjerojatno je i to pridonijelo da Biblija bude sačuvana kroz stoljeća.

Na sličan se način s biblijskim rukopisima postupalo i u novozavjetna vremena. Pisari su prepisivali svete tekstove. Prepisivali su ih u samostanima, školama, palačama, crkvama i redovničkim nastambama. Pisali su ih na grčkom, aramejskom, latinskom, etiopskom, arapskom, perzijskom, koptskom, sirsom te slavenskim i drugim jezicima. Prepisivali su ih u različitim zemljama. U posljednja tri stoljeća postalo je moguće izvršiti usporedbu različitih prijevoda. Pronađene su razlike, ali ni jedan jedini tekst Svetog pisma nije doživio značajniju promjenu svoje poruke. To je pravo čudo — očito da nad Biblijom bdi nebeski Bog.

Spomenut ćemo i neke sukobe koji su vezani uz Svete spise. U starozavjetno vrijeme Sveto je pismo bilo skoro izgubljeno za babilonskog ropstva. Često se događalo da su ga, osobito od vremena Filistejaca do vladavine Seleukovića, nastojali uništiti. U prva tri stoljeća kršćanske ere, za vrijeme progonstva kršćana od strane Rimljana, bilo je skoro potpuno uništeno. Od sedmog do devetog stoljeća namnožile su se lažne knjige — apokrifi, legende i dekretalije — kao suprotnost Svetom pismu. Zatim je došla nepismenost desetog i jedanaestog stoljeća, kad ni knezovi nisu znali čitati, što je prouzročilo da Sveti spisi skoro izgube svoje značenje. Od dvanaestog do četrnaestog stoljeća u nekim se europskim zemljama navođenje iz Svetog pisma ka-žnjavalo smrću.

Naveli smo samo nekoliko neobičnih činjenica koje su povezane s poviješću Božje riječi. Bog se svojom velikom providnošću pobrinuo da se ne izmijeni ništa od onoga što je On nekoć obznanio preko svojih proroka.

Obratimo sada pozornost na neke biblijske tekstove koji pokazuju kako je Božja riječ bila objavljena i

kako je sačuvana. U Knjizi Izlaska 17,14 Mojsije dobiva nalog da za spomen zapiše u knjigu poraz Amalečana. Kasnije, u Knjizi Brojeva 33,2 on opet dobiva nalog da od početka opisuje putovanje izraelskog naroda u Obećanu zemlju od samog početka. U Jošuinom knjizi 24,26 novi vođa Izraela, Jošua, zapisuje u svojoj knjizi zavjet kojim se Izrael obvezao da će biti vjeran Gospodinu za sve milosrđe koje mu je ukazao. Samuel je dodao toj knjizi zapis o kraljevskom pravu (1. Samuelova 10,25). U biblijskim se knjigama spominju i drugi pisci, kao primjerice Jeremija i Daniel (Jeremija 36,2; Daniel 9,2).

Prema židovskoj predaji, književnik Ezra je prikupio dovršene spise iz starozavjetnog doba nedugo nakon povratka Izraelaca iz babilonskog ropstva. Neki će se upitati: kako možemo znati da su knjige koje čine Stari zavjet one iste kojima su se služili Židovi do Krista? Sâm je Isus rekao da se Pismo ne može ukinuti. Evanđelist Luka izvještava o sadržaju razgovora što ga je Krist vodio s dvojicom učenika na putu iz Jeruzalema za Emaus, nakon svojega uskrsnuća: "I poče od Mojsija te, slijedeći sve proroke, protumači im što se na njega odnosilo u svim Pismima. ... 'Ovo je ono što sam vam govorio dok sam još bio s vama. Trebalo je da se ispuni sve što je o meni pisano u Mojsijevu zakonu, u Prorocima i Psalmima.'" (Luka 24,27.44) Židovi su Pismo dijelili na Zakon, Proroke, Psalme, i neke druge knjige.

Židovski povjesničar Josip Flavije u svom glasovitom djelu *Židovske starine*, oko četrdeset godina poslije Kristove smrti, napisao je: "Mi nemamo veliko mnoštvo knjiga koje se suprote jedna drugoj, kao što je to kod Grka, nego samo 22 knjige koje sadrže izvještaje prošlih vremena; mi s pravom vjerujemo da su božanske; od njih pet pripadaju Mojsiju. ... Proroci koji su živjeli poslije Mojsija zapisali su što se dogodilo u njihovo vrijeme u 13 knjiga. Preostale četiri knjige sadrže

himne Bogu. ..." Dakle, Josip Flavije spominje 22 knjige. Kako ih onda u suvremenim izdanjima Biblije ima 39? Ne zaboravimo da su Židovi pojedine knjige slagali i dijelili drukčije nego što je to učinjeno u našim prijevodima. Kod Židova su Jošua, Suci, Samuel i Kraljevi bile četiri knjige. U suvremenim su izdanjima Biblije knjige Samuel i Kraljevi razdijeljene svaka u dvije knjige, pa ih ukupno ima šest.

Osim ovih, Židovi su imali još četiri proročke knjige: Izaiju, Jeremiju, Ezekielu i Male proroke. Kako je takozvanih "malih proroka" bilo dvanaest, a svaki je od njih imao svoju knjigu, njihove su knjige u suvremenim izdanjima odvojene. Tako umjesto jedne knjige Mali proroci dobivamo dvanaest knjiga "malih proroka". Ako sada zbrojimo ovako razdijeljene knjige, bit će ih 21.

Pogledajmo sada Psalme. Židovi su smatrali da ih čini jedanaest knjiga. Ezra i Nehemija smatrani su jednom knjigom. Ljetopisi su smatrani jednom, iako su to dvije knjige. Preostale knjige Psalmi, Izreke, Job, Pjesma nad pjesmama, Ruta, Tužaljke, Estera i Daniel daju ukupno 13 knjiga. Ako ste dobro računali, nabrojiti ćete ukupno 39 knjiga. Židovi su imali 22, a mi 39 knjiga. Razlika je, dakle, samo u podjeli pojedinih knjiga.

Možda se pitate kako to da se Danielova knjiga ubraja u Psalme, a ne u Proroke. Zar on nije bio jedan od najznačajnijih proroka? Vjerojatno je to stoga što je jedan dio knjige više povijesne naravi.

Znakovito je da se većina starozavjetnih knjiga spominje u knjigama Novog zavjeta.

Neki postavljaju pitanje: što je s apokrifima? Apokrifi, ili deuterokanonske knjige, su niz knjiga koje su bez sumnje postojale u vrijeme apostola i uglavnom su bile napisane u razdoblju između dvaju zavjeta. Isus Krist i apostoli nikad nisu navodili iz tih knjiga. Ni sami Židovi ih nisu smatrali svetima. Ni prva kršćanska cr-

kva ih nije ubrajala u Bibliju, pa se danas smatra da ne mogu biti dio biblijskog kanona. Nemamo bilo kakav dokaz da su apokrifne knjige nastale pod utjecajem Svetog Duha.

U Novom zavjetu nalazimo 433 navoda iz Starog zavjeta. Trideset od trideset i devet knjiga Starog zavjeta izravno je navedeno. Točnije, 144 citata potječe iz Petoknjžja, 148 iz Proroka i 141 iz Psalama. Imajmo na umu činjenicu da nijedan crkveni sabor nije dao autoritet Svetom pismu. Ovaj autoritet Biblija je imala od trenutka kad je napisana, i kao takvu primila ju je prva kršćanska crkva. Sveto pismo ima unutarnji autoritet, jer je nastalo pod utjecajem Svetog Duha, "riječima kakve uči Duh". (1. Korinćanima 2,13) Nitko nije imao vlast, niti je ima, da nešto oduzme ili doda Svetom pismu (vidi: Otkrivenje 22,18.19).

Prema tome, Biblija nije odobrena ili autorizirana zbirka knjiga, nego zbirka knjiga koja iza sebe ima najveći autoritet.

Do danas su nastali mnogi prijevodi Svetog pisma i, kao što smo spomenuli, podudarnost svih prijevoda je čudesna. Pronalazak rukopisa s obala Mrtvog mora "dodao" je još tisuću godina najstarijim rukopisima koji su nam bili poznati do 1946. godine. Ovaj je nalaz pomogao da se utvrdi točnost kasnijih prijepisa i potvrdio da su Izaija i Daniel živjeli prije Krista. Prije tog velikog nalaza mnogi su kritičari tvrdili da su ove dvije knjige napisane poslije Krista, uglavnom zato što sadrže mnoga proročanstva o Njemu. Ovi su nalazi mnoge osvjedočili o točnosti i nepogrešivosti biblijskih proročanstava.

Uvjeren sam da ćete i vi, dragi prijatelju, živjeti za ovu Riječ kao što su to činili mnogi prije vas; da ćete dopustiti njezinoj svjetlosti da obasja put kojim vaše noge trebaju krenuti. Proučavajte Bibliju da biste obogatili svoj život i pripremili se za život koji treba doći.

Prilikom proučavanja upoznajte njezinog pravog Autora i dopustite Mu da postane dio vašeg svakodnevnog života.

Prvobitno kršćanstvo u Velikoj Britaniji

Prvobitno kršćanstvo na tlu Britanije vezano je uz Kelte, narod indoeuropskog podrijetla koji se iz područja današnje Austrije proširio po Europi i dospio čak do Britanije. Tamo su se naselili uglavnom u Cornwallu, jugozapadnom Walesu, Škotskoj i Irskoj. Život Kelta ukazuje na to da su oni prvi na tlu Britanije prihvatili kršćanstvo, odlučni da se drže vjere i života prvobitnih novozavjetnih kršćana. Iako ne znamo točnu godinu kada je kršćanstvo stiglo u Britaniju, sigurno je da su se izvorna vjerovanja i način življenja zadržali još dugo nakon dolaska misionara iz Italije pod vodstvom Augustina, 597. godine.

Iako je, prema nekim legendama, u Britaniju dolazio i sâm Isus, vjerojatno je mnogo točnije da su neki Njegovci sljedbenici došli u Britaniju kad su ih iz Palestine istjerali neprijateljski Židovi. Nakon što su Rimljani zauzeli Britaniju, mnogi europski i istočni kršćani donijeli su svoje kršćanstvo u Britaniju. Iako se ne zna početak kršćanstva u Britaniji, sasvim je sigurno da je Keltska crkva vrlo rano dala nekoliko značajnih crkve-

nih vođa. Među njima su Patrick iz Irske, Columba koji je učvrstio kršćanstvo u Škotskoj, David iz Walesa te Aidan iz Engleske.

Najviše podataka o Keltskoj crkvi imamo iz vremena Patrickovog djelovanja. Ovaj crkveni vođa rođen je u Kirkpatricku u Škotskoj, 389. godine. Proveo je neko vrijeme kao rob u Irskoj, a zatim u izgnanstvu na kontinentu. Kasnije se vratio u Irsku, zemlju svog robovanja, da bi služio duhovnim potrebama te zemlje. Ima znakova, iako nedovoljno dokumentiranih, da je Patrick neko vrijeme misionirao i u Škotskoj. Međutim, u Škotsku je iz Irske došao Columba, koji je tamo osnovao niz samostana i crkava. On je osnovao i naselje Iona, koje se danas smatra jednim od najsvetijih mjesta u Škotskoj. Između 7. i 11. stoljeća tu je pokopano četrdeset i osam škotskih kraljeva. Još se i danas mogu vidjeti neki od njihovih nadgrobnih spomenika. Sveto mjesto Erugo osnovao je Aidan na "Svetom otoku Lindisfarne". Ovo mjesto na sjeveru Engleske postalo je polaznom točkom za širenje Evanđelja po Engleskoj i po drugim dijelovima kontinenta.

Spomenimo sada neka od vjerovanja prvih kršćana na britanskom otočju.

Proučavanje Svetog pisma

Ti prvobitni kršćani prihvaćali su Stari i Novi zavjet kao Božju riječ koju treba čitati i čija učenja treba provoditi. Nisu se služili apokrifnim spisima, koji su kasnije uključeni u katoličku Bibliju. Naglašavali su autoritet Biblije i doslovno primjenjivali velike zakone života koji su u njoj izneseni.

Jedan od prvih vođa u Keltskoj crkvi, Cassian, poticao je svoj narod da odbaci sve druge knjige i da se posveti samo čitanju Biblije. Priča se da su jednom pri likom razgovarala dva čovjeka, German i opat Nestor.

German je tražio najbolji način kako da se oslobodi utjecaja neznabožačkih pisaca. Nestor je odgovorio: “Čitaj Bibliju istim žarom kojim si čitao poganske knjige, pa će ti misli postati čiste.” Ovo je dobar savjet i za nas koji danas čitamo Bibliju.

Irska je tako postala središtem iskrenog i revnog proučavanja Biblije. Poznato je da je Finnian u Clonardu osnovao školu u kojoj se neko vrijeme školovalo čak i do tri tisuće studenata iz Britanije i s cijelog kontinenta. Oni su došli naučiti kako proučavati Bibliju.

Biblija je imala veliku privlačnu moć. Ovu njezinu osobinu naglašavali su Pavao i svi apostoli: “Svako je Pismo od Boga nadahnuto i korisno za pouku, za karanje, za popravljavanje i odgajanje u pravednosti, da čovjek Božji bude savršen — opremljen za svako djelo ljubavi.” (2. Timoteju 3,16.17)

Držanje Deset zapovijedi

Većina prvih keltskih crkava uključila je u svoja bogoslužja recitiranje Zapovijedi. Patrick je poštovao Deset zapovijedi i vjerovao da čovjek može, Kristovom milošću, držati cijeli Božji zakon. I Patrick i Columba u većini svojih propovijedi oslanjali su se na prvih pet knjiga Biblije.

Nauk o spasenju vjerom

U Keltskoj crkvi je s velikom snagom objavljivana središnja točka kršćanskog vjerovanja — nauk o spasenju vjerom. Izričito su naglašavali da se nijedan čovjek ne može opravdati pred Bogom svojim djelima, već samo vjerom u Isusa Krista. Grešnik se može osloniti jedino na Kristovu dobrotu i pravednost.

Biblijsko krštenje

Keltski kršćani su krštenje obavljali uronjavanjem, gledajući u njemu simboličko ispunjenje Kristove smrti, pokopa i uskrsnuća. Učili su: “Kad se krstimo, priznajemo da je Krist umro i bio pokopan umjesto nas.” Tako su tumačili Pavlove riječi u Poslanici Rimljanima 6,1-6. Patrick je naučavao da krštenik mora prije krštenja biti poučen, i da se poučavanje treba nastaviti i nakon krštenja, prema napatku iz Evandjelja po Mateju 28,19.20. Iz navedenih pojedinosti vidimo da su se Kelti čvrsto držali izvornog biblijskog nauka.

Kad je Augustin doveo iz Italije svoje misionare, ovi su također krštavali, ali njihov se način krštavanja razlikovao od keltskog. Godine 601., na Augustinov zahtjev, kralj od Kenta natjerao je deset tisuća ljudi u more, gdje su bili kršteni pod prijetnjom mača.

Pričest ili Večera Gospodnja

Obredu pričesti prethodilo je pranje nogu, što je Isus zapovjedio u 13. poglavlju Evandjelja po Ivanu. Pričest u Kelta bila je nalik na pričesti u mnogim današnjim crkvama. Kruh i vino smatrani su simbolima Kristovog tijela i krvi.

Zdravstvena načela

Keltska crkva primjenjivala je biblijski nauk o čistoj i nečistoj hrani. Jedan od izvještaja kaže: “Samson iz Dola bio je nedvosmislen u izboru hrane. On nikada nije okusio meso koje životinje ili ptice, niti ga je itko vidio pijanog.”

Za Columba je bilo zapisano: “Nije pio pivo, a u prehrani je, poput Samsona, izbjegavao meso i slatkiše.” Išao je tako daleko da je “odlučio ne jesti ribu ka-

ko ne bi obolio". Kelti su odabrali pravilnu prehranu zbog zdravstvenih razloga.

Subota kao dan odmora

Svojim vjerovanjem i životom Kelti su priznavali Deset zapovijedi. Subotu kao dan odmora svetkovali su u Irskoj, Engleskoj, Škotskoj i Walesu. U jednom pismu stoji: "Zapovjedbena nam je da radimo šest dana, ali sedmog dana, koji je odmor, uzdržavamo se od svakoga težačkog posla. Broj šest predstavlja završetak našeg posla, jer je za šest dana Bog stvorio nebo i Zemlju. Zabranjeno nam je u subotu raditi bilo kakav težački posao, jer je to grijeh."

Kontekst iz kojega je izvađen ovaj ulomak otkriva da je pisac vjerovao da je subota dan odmora. Tek kasnije se pojavio utjecaj Rima i svetkovanje nedjelje. U Škotskoj su mnogi Kelti svetkovali subotu od zalaska sunca u petak do zalaska sunca u subotu — sve do trinaestog stoljeća.

Za Davida iz Walesa zabilježeno je da je svetkovao subotu "od zalaska do zalaska sunca". On bi počinjao "svoje subotnje pobožnosti u petak pri zalasku sunca". Ovo je bilo "uoči subote". Miurchu je zabilježio da su se "Patrick i Victricius sastajali svakog sedmog dana u tjednu na molitvu i duhovni razgovor". Ovo je bilo u skladu s Biblijom. I danas možemo očekivati da će oni koji svoju vjeru zasnivaju na Bibliji svetkovati subotu.

Kristov drugi dolazak

Patrick je govorio da očekuje Kristov drugi dolazak, kad će se suditi živima i mrtvima. Vjerovalo se da je posljednji događaj posljednjeg dana na Zemlji drugi Kristov dolazak. Žarke molitve keltskih kršćana uvijek bi uključivale skori dolazak Spasitelja, kojega su očekiva-

li da dođe u slavi i da svoj narod uzme k sebi, kao što je obećao u svojoj Riječi.

Ova dojmjljiva povijest o Keltskoj crkvi pomaže nam da shvatimo koliko je suvremeno kršćanstvo zastranilo od izvornoga kršćanskog nauka. Vjerovanje i način življenja keltskih kršćana bili su utemeljeni na Bibliji, a tako je bilo i u svih prvobitnih kršćana. Bog još uvijek želi da Njegov narod živi u skladu s Njegovom Riječju.

Uzdajmo se u Boga, čitajmo Bibliju, držimo se njezinog nauka — i imat ćemo Božje blagoslove.

Neobična priča o Židovima

Pruski car Fridrik II. Veliki bio je poprilično sumnjičav prema Bibliji, u osamnaestom stoljeću kad joj je svijet obraćao mnogo više pozornosti nego danas. Izum tiska je već tada učinio Bibliju pristupačnom zainteresiranim čitateljima. Jednog dana car je zatražio od svojega dvorskog kapelana da mu dokaže vjerodostojnost Biblije — ali samo jednom riječju. Nakon kratkog razmišljanja kapelan je odgovorio: “Židovi, vaše veličanstvo, Židovi!”

Jedan od najvećih dokaza istinitosti Biblije jest povijest židovskog naroda.

Dok je Rim vladao cijelim tada poznatim svijetom, Židovi su živjeli u maloj provinciji; starog Rima danas više nema, a Židovi još uvijek postoje!

Velikog britanskog državnika Disraelija, koji je kasnije postao premijer Engleske, jednom su prigodom ismijavali u Parlamentu kao Židova. U Britaniji i mnogim zemljama Europe Židovi su bili izloženi progonima i drugim oblicima antisemitizma. Disraeli se okrenuo svojemu kritičaru i rekao: “Dok su preci časnoga gospodina bili divljaci, moji su gradili Salomonov hram.”

Židove smatramo najstarijim narodom na svijetu. Svi narodi koji su u davnoj prošlosti proganjali Židove, iščezli su iz svjetske povijesti. Među njima su Babilonci, Filistejci, Edomci i Amorejci. Zanimljivo: Perzijanci i Grci, koji su se prema Židovima odnosili prijateljski, još uvijek postoje kao žive nacije. Mojsije je pred svoju smrt napisao značajno proročanstvo koje nalazimo u 28. poglavlju Ponovljenog zakona. Proročanstvo je napisano 1400 godina prije Krista i govori o budućnosti izraelskog naroda.

Prvih trinaest redaka tog poglavlja sadrži predivna obećanja izraelskom narodu. Ispunjenje tih obećanja bilo je uvjetovano poslušnošću Božjim zapovijedima. Ako Izraelci budu poslušni Božjim zapovijedima, oni će kao narod biti iznad svih naroda na svijetu; bit će blagoslovljeni u domovima, u obiteljima i na svojim poljima. Svi će narodi prepoznati da je pravi Bog s Neba blagoslovio izraelski narod.

Ali, ako ne budu držali zapovijedi koje im je Bog dao, blagoslovi će izostati. (vidi: Ponovljeni zakon 28,15-66) Oni će izgubiti svoju nacionalnu samostojnost, bit će ponovno odvedeni u Egipat, bit će rasijani po cijelom svijetu, postat će poruga među narodima i ponovno će postati robovi.

28. poglavlje Ponovljenog zakona dugačko je poglavlje čijih je pedesetak redaka najozbiljnije upozorenje Izraelcima. Da bi se ostvarilo sve što im je Bog obećao, trebali su biti vjerni i pokazati potpuno pouzdanje u nebeskog Boga. Jedan od Božjih planova bio je da Izraelci kao Njegov narod budu uzor svim narodima svijeta. Smješteni u središtu plodnog polumjeseca, bili su na oku mnogim narodima. Cilj spomenutog proročanstva, danog preko Mojsija, bio je da Izraelci svojim blagostanjem, zdravljem i napretkom predstave svijetu ono što je Bog namijenio svim drugim narodima ako prihvate Njegove uvjete.

Svjetski uglednici

U Ponovljenom zakonu 28,1 Bog obećava Izraelcima da će ih, ako budu vjerni i poslušni Njegovim zapovijedima, uzvisiti “nad sve narode na zemlji”. Trinaesti redak kaže da će biti “na pročelju, a ne u začelju”. Da su bili vjerni, Židovi bi kao narod postigli mnogo više.

Vrijedno je, ipak, zapaziti neka njihova dostignuća. Njihova prirodna darovitost i vrline bile su podloga za visoke domete pojedinih Židova. U srednjem vijeku Židovi su nadživljavali svoje suvremenike za čak 75 posto životnog vijeka! Ovo je doista velika prednost. Dok su predstavnici drugih naroda umirali, Židovi su ostajali vitalni. Dali su velike političare poput biblijskog Josipa i Daniela, kao i Trumana, Disraelia i Kissingera. U medicini, fizici i humanističkim znanostima židovski su znanstvenici najugledniji. U svijetu umjetnosti i osobito glazbe Židovi su imali genijalne predstavnike: Bacha, Beethovena, Menjuhina, Mendelsohna...

Financijski stručnjaci

Dvanaesti redak Ponovljenog zakona 28 kaže da će mnogim “narodima u zajam davati”, a sami neće “uzimati u zajam”. Kad je u srednjem vijeku Crkva zabranjivala uzimanje kamata na zajmove, Židovi su davali u zajam s kamatama. Oni su financirali Kolumbovo putovanje u Ameriku. Financirali su Georgea Washingtona u američkim ratovima, Napoleonov pohod na Rusiju, pa čak i Oktobarsku revoluciju. Sve je to financirano židovskim novcem. Židovski novac financira danas industrije širom svijeta.

Izloženi općem neprijateljstvu

Međutim, iako su na mnogim područjima bili iznad drugih — čak i bez Božjih blagoslova — svijet se uvijek neprijateljski odnosio prema Židovima. Zapazimo Božje upozorenje u 37. retku: “Bit ćeš na zgražanje, porugu i ruglo svim narodima među koje te Jahve odvede.” Židovi su si svojom superiornošću stvorili velike neprijatelje. Često se događalo da su se čak i najveći prijatelji Židova okretali protiv njih. Čitavi narodi ustajali su protiv Židova, kao što je to bilo u Engleskoj 1292., dva stoljeća kasnije u Španjolskoj pod Ferdinandom i Izabelom 1492., u Francuskoj nekoliko godina kasnije, i u Drugom svjetskom ratu u Njemačkoj pod Hitlerom. Osim ovih bilo je i mjesnih progonstava i nasilja.

Židove su optuživali da su za epidemija kuge u Europi zatrovali izvore. Iako se zna da su miševi i štakori prenosili kugu, krivnja je pala na Židove.

U Ponovljenom zakonu 28,49-53 proročanski su opisane pojedinosti koje su se ostvarile kad su Rimljani zauzeli Jeruzalem 70. godine poslije Krista. Mojsijevo proročanstvo, izrečeno 1500 godina ranije, još je jedan dokaz točnosti i pouzdanosti Biblije.

Rasijani po svijetu

U vrijeme Nabukodonozorovih pohoda na Palestinu, oko 600. godine prije Krista, mnogi su Židovi pobjegli u Egipat i u druge zemlje, u dijasporu. Raseljavanje se nastavilo u još većoj mjeri za vrijeme rimskih osvajanja 66.—74. godine naše ere. U Ponovljenom zakonu 28,64 Mojsije kaže: “Jahve će vas razbacati po svim narodima, s kraja na kraj zemlje...” Proročanstvo koje je zapisao prorok Hošea glasi: “Odbacit će ih Bog moj jer ga nisu poslušali; i potucat će se među narodima.”

(Hošea 9,17) Židovi nikad nisu mogli ostati dugo na jednom mjestu, jer su postajali predmetom mržnje okolnog stanovništva.

Nikada uništeni

No, usprkos svim pritiscima i neprijateljstvima, Židovi nikad neće nestati s lica Zemlje, kao što su nestali Babilonci, Edomci i drugi narodi koji su ih progonili. U Levitskom zakoniku 26,44 piše: “Ali ni onda dok budu u zemlji svojih neprijatelja, neću ih baciti niti ću ih prezreti tako da ih posve uništim...”

Božje zapovijedi i Njegovi zahtjevi nisu, nažalost, odgovarali Židovima kao narodu. Iako im je Bog pružao sve mogućnosti da Mu služe i da Ga ljube cijelim srcem, to se nikad nije dogodilo, osim u kratkom razdoblju vladavine Davida i Salomona.

Tragedija je u tome što su Židovi uvijek mogli biti na pročelju, ali su to propustili. Čini se da su težili za svjetskom moći, pa su mislili da im Isus sprečava ostvarenje tog cilja. A On je, zapravo, bio ta moć.

I nama je danas upućeno pitanje: “Što ćemo učiniti s Kristom?” Petar Ga je zatajio, Juda Ga je izdao, Pilat Ga je prepustio drugima. Židovi su tražili Njegovu krv, Rimljani su Ga smaknuli, a milijuni danas preziru Njegovu ljubav.

Međutim, milijuni su Ga prihvatili, pa čak i podnijeli mučeništvo zbog Njega.

Predajmo svoj život Isusu, primimo Ga u svoje srce i ljubimo Ga svim srcem, svom dušom, i svim umom!

Kako odložiti svoj pogreb

U 3. Ivanovoj poslanici u 2. retku piše: “Ljubljeni, želim ti u svemu dobar uspjeh i zdravlje, kao što je tvoja duša dobro.” Isus je u svojoj službi više vremena posvetio liječenju nego propovijedanju. On želi da Njegov narod uživa dobro zdravlje, jer su naša duhovna narav i tjelesno zdravlje ovisni jedno o drugome.

Već na prvim stranicama Biblije ukazuje se na osnovne čimbenike ljudskoga zdravlja. Čitajući te tekstove zapaziti ćemo da kakvoća našega zdravlja ovisi o Bogu, Nebu i zemlji, Duhu, Božjoj riječi, svjetlu, zraku, vodi, raslinju, suncu, životinjama, ljudima, braku, poslušnosti Božjim zapovijedima, obrađivanju zemlje i subotnjem odmoru.

Što više postajemo svjesni potrebe da budemo ovisni o Bogu i da živimo u ispravnom odnosu s Njim, to se više možemo nadati dobrom zdravlju — sada i u vječnosti. Silom Svetoga Duha čovjekova grešna narav može postati hramom živoga Boga i odsajivati karakter svojega Stvoritelja.

Svježi zrak

U prvom poglavlju Biblije piše da je Bog rekao: “Neka bude svod!” — ili atmosfera. Čovjek može živjeti tje-dnima bez hrane, nekoliko dana bez vode, ali bez zra-ka samo nekoliko minuta. Ako želimo živjeti zdravo, moramo se dobro postaviti prema ovom sastojku živo-ta. Od svih organa mozak je najviše ovisan o zraku. Bez dovoljno kisika nemoguća je bistrina uma i vedro raspoloženje.

Po prvi puta u povijesti život u suvremenim grado-vima postaje nešto nepoželjno. U gradovima se pove-ćavaju bolesti dišnoga sustava. Onečišćenost je jedan od velikih problema života u gradovima. Iako nam je čist zrak prijeko potreban, moramo koristiti svoja plu-ća tako da možemo imati koristi od kisika koji je potre-ban organizmu. Zato je uz čist zrak važno i kretanje. Za dobro zdravlje treba nam što više kretanja i borav-ka na čistom zraku.

Dobra hrana

U Knjizi Postanka Bog je rekao: “Evo, dajem vam sve bilje što se sjemeni, po svoj zemlji, i sva stabla plodonosna što u sebi nose svoje sjeme: neka vam bu-de za hranu.” (Postanak 1,29) Naš život ovisi o onome što unosimo u svoje tijelo. Život nam ne može biti bolji od hrane koju uzimamo. Za dobro zdravlje najbolje je koristiti industrijski neprerađene namirnice ili one koje su prerađene u najnužnijoj mjeri. Prvobitna ljudska pre-hrana sastojala se od biljne hrane, voća, žitarica i ora-šastih plodova.

Medicinska je znanost vrlo često zanemarivala pod-ručje prehrane. Međutim, danas — kad su povišeni ko-lesterol i druge bolesti rašireniji nego ikada — liječnici obraćaju mnogo više pozornosti ljudskoj prehrani. Po-sebno stoga što se životinjama, koje se uzgajaju za ljud-

sku prehranu, daju mnogi lijekovi i drugi sastojci. Kao što je rekao dr. Scott Holmberg iz Američkog saveznog ureda za nadzor bolesti: "Danas je po prvi puta moguće pokazati kako bakterija otporna na antibiotike dospjeva iz štale u naš tanjur."

Neki ljudi smatraju da su im potrebne bjelančevine iz mesa. Meso jest, bogato bjelančevinama i mastima, ali mu nedostaju drugi važni sastojci. Osim toga, ako se stoka tovi hranom koja je tretirana pesticidima, te se tvari nakupljaju u masnom tkivu životinja.

Onima koje zanima ekologija treba napomenuti da se sto puta više vitamina i minerala dobiva s polja zasijanog biljnom hranom, negoli od mesa životinja koje se hrane na toj površini zemljišta. Tako se, dakle, već na prvim stranicama Biblije govori o uvjetima za dobro zdravlje.

Sveto pismo kaže: "Prema tome, bilo da jedete, bilo da pijete, bilo da što drugo činite, sve činite na slavu Božju!" (1. Korinćanima 10,31) Bog nam je dao zakone zdravlja da bi nam pomogao sačuvati organizam zdravim i snažnim. Zapazimo ovo: "I naredio nam je Jahve da sve ove naredbe vršimo u strahopoštovanju prema Jahvi, Bogu svome, da bismo uvijek bili sretni i da živimo, kao što je to danas." (Ponovljeni zakon 6,24)

Bog je dao zdravstvene zakone za naše dobro. Vrlo je važno da ih imamo na umu! On je nadalje rekao Izraelcima: "Iskazujte štovanje Jahvi, Bogu svome, pa ću blagoslivljati tvoj kruh i tvoju vodu i uklanjati od tebe bolest." (Izlazak 23,25) Bog zna što je za nas najbolje, pa je zato dao tako mnogo uputa u svojoj Riječi. "Jahve, Bog, sunce je i štiti: on daje milost i slavu. Ne uskraćuje Jahve dobara onima koji idu u nedužnosti." (Psalam 84,12) Međutim, On nam uskraćuje i zabranjuje sve ono što bi bilo na našu štetu.

Što to Bog uskraćuje onima koji Ga slijede? U Ponovljenom zakonu čitamo: "Možete jesti svaku životi-

nju koja ima razdvojene papke — nadvoje posve razdvojene — i koja preživa. Samo od preživača ili od životinja s razdvojenim čaporcima ne možete jesti ove: devu, arnebeta i svisca. Te, naime, iako preživaju, nemaju razdvojenih papaka; neka su vam načiste.” (Ponovljeni zakon 14,6.7) Bog razlikuje životinje koje su za hranu i koje nisu. U Levitskom zakoniku u 11. poglavlju On spominje ptice i ribe. Ptice s gušom tako spadaju u životinje za jelo, kao i ribe s ljuskama i perajama, dok se sve druge smatraju nečistima.

“Oni... koji jedu svinjetinu, nečisto i miševе — svi će zajedno izginuti, riječ je Jahvina.” (Izaija 66,17) Ovo je vrlo ozbiljna opomena. Bogu je naš način prehrane očito iznimno važan.

Je li ovo namijenjeno samo Židovima?

Mnogo prije postojanja Židova postojala je razlika između životinja koje su bile za hranu i žrtvovanje, i životinja koje su bile proglašene nečistima. U Knjizi Postanka čitamo: “Onda Jahve reče Noi: ‘Uđi ti i sva tvoja obitelj u korablju, jer sam uvidio da si ti jedini preda mnoom pravedan u ovom vremenu. Uzmi sa sobom od svih čistih životinja po sedam parova: mužjaka i njegovu ženku.’” (Postanak 7,1.2)

Isusova smrt nema utjecaja na zakone o zdravlju. Načela ovih zakona vrijede i danas. Želudac Židova nije stvoren drukčije od želuca pripadnika ostalih naroda, kako bi to možda neki željeli. Isus želi da Njegov narod uživa u najboljem zdravlju. Zato je i rekao da sve što jedemo ili pijemo, trebamo činiti na slavu Božju.

Obratimo pozornost na nekoliko biblijskih tekstova koji govore o alkoholu: “Vino je podsmjevač, žestoko piće bukač, i tko se njima odaje, neće steći mudrosti. ... Ne gledaj na vino kad rujno iskri, kad se u čaši svjetlucavo prelijeva: pije se tako glatko, a na kraju

ujeda kao zmija i žaca kao guja ljutica.” (Izreke 20,1; 23,31.32)

Sveto pismo zabranjuje uzimanje opijata kao što su duhan, kokain, heroin i druge. U Ponovljenom zakonu piše: “Neka ne bude među vama korijena koji rađa otrovom i pelinom. Neka se nitko, čuvši riječi ovog prokletstva, ne nada blagoslovu kazujući u svome srcu: Bit će mi dobro ako poživim i po prohtjevima srca svoga.” (Ponovljeni zakon 29,17-19) Nikakvo bilje ili korijenje koje sadrži “gorčinu” ne treba koristiti niti jesti. Ono je nečisto, njegova uporaba stvara ovisnost i prelazi u naviku.

Čista voda

Bog je stvorio vodu. Treba je koristiti obilno jer je prijeko potrebna za održavanje dobrog tjelesnog zdravlja. Nedovoljna uporaba vode može biti uzrokom stvaranja bubrežnog kamenca. Obilje voća i povrća te dovoljno vode između obroka učinit će da tijelo primi potrebnu tekućinu. Međutim, valja biti vrlo oprezan u pijenju kave ili čaja jer oni, pored toga što stvaraju ovisnost, sadrže i otrove koji usporavaju tjelesne funkcije, a mogu izazvati i pojačano izlučivanje inzulina, što zamara gušteraču.

Rad i kretanje

“Jahve, Bog, uzme čovjeka i postavi ga u edenski vrt, da ga obrađuje i čuva.” (Postanak 2,15) Čovjek je stvoren za rad. Čak i u raji čovjek je trebao raditi i nije ljenčario. Biblija ne odobrava nerad. Rad i kretanje liječe depresiju uspješnije od psihoterapije. Tjelesne vježbe pridonose prirodnom opuštanju i onaj tko se dovoljno kreće i vježba imat će zdrav san i zdrave misli.

Odmor

Na kraju tjedna stvaranja Bog je počinio u sedmi dan, subotu. Nju je Bog dao čovjeku, pa je Isus rekao: "Subota je stvorena radi čovjeka, a ne čovjek radi subote." (Marko 2,27) Bog je znao da će čovjeku biti potrebno vrijeme za odmor od rada i napora. Odmor u subotu ne služi samo za odlazak na bogoslužje, nego je to vrijeme i za obitelj, prijatelje te provođenje sretnih trenutaka s drugom Božjom knjigom — prirodom.

Bog nam nije uskratio niti jedno dobro. On želi da se radujemo životu i da budemo uspješni i zdravi.

Brak može biti sretan

Kad sam je sreo prvi put, Beti je bila vrlo razočarana. Imala je četvero ili petero djece — sve dječake — i muža u zatvoru. Živjeli su u prostranom domu, ali sad su im svi planovi bili poremećeni.

Kao i sve djevojke, maštala je o sređenoj obitelji i sreći u domu. No kasnije je ustvrdila da joj je muž potpuno neodgovoran. Imao je problema s novcem, što ga je i dovelo u zatvor. Ali ovo nije bilo prvi put. Bila je u nedoumici razmišljajući o tome da napusti muža. Njezina prva briga u tom trenutku bili su njezini dječaci. Što ako krenu očevim stopama nastavi li on i dalje utjecati na njihov život.

Vjenčali su se prije nekoliko godina, kad su jedno drugom obećali da će ih rastaviti samo smrt. "Što je Bog sjedinio, neka čovjek ne rastavlja!" (Matej 19,6) Međutim, ipak se odlučila na rastavu, te se stoga s dječacima preselila u drugi grad. Tako se i ona svrstala među mnoge koji pridonose statističkom povećanju broja rastavljenih brakova.

Međutim, ona i tisuće drugih ipak su mnogo više od statističkih podataka. Oni su ljudi čiji su planovi

doživjeli neuspjeh i koji jednostavno ne znaju na koju bi stranu pošli.

Postoji li rješenje za bračne probleme?

Postoji li naputak za uspješan brak i mogućnost da nam obitelji budu sretne?

Prema Knjizi Postanka 2,18.21-24 brak je najnježnija i najsvetija veza na Zemlji. Kako dvoje ljudi mogu ostvariti svoj brak u takvoj svetoj zajednici?

Bračni savjetnici razlikuju šest osnovnih vrsta bračnih problema: 1. problemi s rodbinom, 2. problemi s novcem, 3. problemi vezani uz vjeroispovijest, 4. različiti interesi, 5. problemi s djecom, 6. problemi vezani uz spolnost.

Veći dio poteškoća koje nastaju na ovim područjima uzrokovane su problemom komunikacije među bračnim drugovima. Oni trebaju biti dobri prijatelji koji sve rješavaju zajedno. Komunikacija znači govorenje — ali i slušanje! Pravom komuniciranjem pridonose mnogi čimbenici: ljubaznost, nježnost, nesebičnost, briga za drugoga, strpljivost.

U uobičajenim okolnostima na zajedničkom putu u braku uvijek postoje mogućnosti za neki bračni sukob na temelju razlike u mišljenju. U brak se unose razlike koje imaju svoj korijen u kućnom odgoju, obrazovanju, kulturi, religiji i sličnom.

Razgovarajući s nekim bračnim parom, jedan savjetnik se zainteresirao za ono što im je zajedničko. Supružnici su nekoliko trenutaka razmišljali, a zatim rekli da im je zajednički osjećaj da se uzajamno ne mogu podnijeti. Oni su dopustili da njihovi nesporazumi potisnu prijateljstvo.

Savjet Svetoga pisma je jasan: “Žene neka se pokoravaju svojim muževima kao Gospodinu. ... Muževi, ljubite svoje žene kao što je i Krist ljubio Crkvu i sam

sebe predao za nju.” (Efežanima 5,22.25) Ljubav je spremna na samoodricanje. Ljubav nije raspravljanje i dokazivanje, niti borba u nastojanju da se drugi pobijedi. Kad nastupe nesporazumi, a vjerojatno će nastupiti, ostanite mirni i ne gubite prisebnost.

Druga značajna osobina ljudske naravi jest da nerado prihvaća kritiku i prigovaranje. Netko je to ovako izrazio: “Većina idealnih osoba ima svoje nedostatke; stoga isključite loše, i jedno u drugome potičite dobro.”

Prema 1. poslanici Korinćanima: “Ljubav je strpljiva, ljubav je dobrotiva, ljubav ne zavidi, ne hvasta se, ne oholi se.” (1. Korinćanima 13,4) To su osobine prave ljubavi! Kad se dvoje istinski vole, razlike u mišljenju ne postaju uzrokom sukoba, već prilikom za usklađivanje mišljenja.

Podizanje kršćanskog doma

Psalmist kaže da je najbolje kad Bog gradi kuću: “Ako Jahve kuću ne gradi, uzalud se muče graditelji.” (Psalam 127,1) Ankete u Americi otkrivaju da je svaki drugi brak neuspješan. Međutim, utvrđeno je da kad se obitelj svakodnevno sastaje u domu na molitvu i proučavanje Božje riječi, neuspješan je tek jedan brak od pet stotina! Očito je ovo sasvim dobar razlog da nam domovi budu kršćanski. Za ovu odluku nikad nije prekasno.

Evo nekoliko prijedloga za uspostavu kršćanskog doma:

- 1.** Neka Krist bude središte doma i srca. Zapazimo ovu biblijsku preporuku: “Da Krist stanuje u vašim srcima po vjeri; da u ljubavi uvriježeni i utemeljeni budete sposobni shvatiti zajedno sa svim svetima koja je tu širina, duljina, visina i dubina, i upoznati ljubav Kristovu koja nadilazi spoznaju; da budete ispunjeni do sve punine koja dolazi od Boga.” (Efežanima 3,17-19)

Neoboriva je istina da obitelj koja se moli zajedno — i ostaje zajedno.

Isus je govorio: “Svatko tko sluša ove moje riječi i izvršava ih može se usporediti s mudrim čovjekom koji svoju kuću sagradi na litici. Udari pljusak, navališe potoci, dunuše vjetrovi i jurnuše na kuću, ali ona se ne sruši, jer je sagrađena na litici. Naprotiv, svatko tko sluša ove moje riječi, a ne izvršava ih, može se usporediti s ludim čovjekom koji svoju kuću sagradi na pijesku. Udari pljusak, navališe potoci, dunuše vjetrovi i nasrnuše na tu kuću i ona se sruši. I velika bijaše njezina ruševina.” (Matej 7,24-27) Gradimo svoj dom na sigurnoj Stijeni, na Kristu.

2. Isus je govorio: “Ako me ljubite, vršit ćete moje zapovijedi. ... Tko pozna moje zapovijedi i vrši ih, taj me ljubi.” (Ivan 14,15.21) Primijenimo Božje zapovijedi na život u obitelji: neka Bog bude prvi u životu i u obožavanju; poštujmo Njegovo ime; odredimo subotu kao vrijeme za odmor i osvježenje; poštujmo roditelje; cijenimo život; uzdržavajmo se od preljuba, bluda i predbračnog spolnog života.

Bog je milostiv onima koji su skrivili u ovome. Ali, od danas trebaju krenuti iznova. Oni koji su u braku neka budu vjerni svom bračnom drugu. Neoženjeni i neudate neka sačuvaju svoju čistoću za brak. Predbračni ili izvanbračni spolni život pokazuje da se netko zanima ponajprije za tjelesno uzbuđenje i zadovoljenje. To sprečava da se život dvoje ljudi uskladi na duhovnom području, što jedino pomaže da brak bude uspješan. Skoro svi psihijatri su suglasni da spolni život prije braka uvijek ide na teret spolnog života u braku jer biva praćen osjećajem krivnje i nepovjerenja.

Nadalje, ne kradimo tuđu ženu; govorimo i zastupajmo istinu; ne poželimo tuđu ženu.

Praktično, sve se zapovijedi odnose na obitelj i dom. Kristova poruka: “Ako me ljubite, vršit ćete moje zapo-

vijedi”, uistinu nas povezuje s Bogom i našim bračnim drugom.

3. Nosimo zajedno terete i radosti života. Pomažimo jedno drugom.

4. “Blago onima koji su čistog srca.” (Matej 5,8)

Obratimo pozornost najprije na ono što je Bogu ugodno, pa ćemo otkriti pravu radost i bezgranične blagoslove u životu. Tražimo od Boga snagu i naši će brakovi biti sretni. Činimo sve da nam domovi budu uspješni i sretni, pa će svi, mladi i stari, iskusiti da je to moguće!

30

Kako je došlo do svetkovanja nedjelje

U Bibliji ne postoji ozbiljnije upozorenje od onoga u Otkrivenju 22,18-20: “Ja svakome koji čuje proročanske riječi ove knjige izjavljujem: ‘Tko ovomu što nadođa, Bog će mu dodati zla opisana u ovoj knjizi; a ako što oduzme od riječi ove proročke knjige, Bog će mu oduzeti njegov dio na stablo života i na sveti grad, opisane u ovoj knjizi.’ Onaj koji ovo jamči izjavljuje: ‘Da, dolazim uskoro!’ — Amen! Dođi Gospodine Isuse!”

Zapažamo da je zauvijek izgubljen onaj koji išta doda ili oduzme Božjoj riječi. Međutim, proučavanjem Biblije zapažamo da kršćanska praksa nije uvijek u skladu s Božjom riječju.

U kršćanskom svijetu svetkuju se dva dana odmora. Većina kršćana smatra prvi dan tjedna danom odmora i bogoslužja. S druge je strane velika skupina onih koji svetkuju sedmi dan u tjednu kao dan odmora. Proučite pomnjivo predmet biblijskog dana odmora.

Većina kršćana koja svetkuje nedjelju kao blagdan čini to iz nekoliko razloga: 1. Oni vjeruju da su nedjelju svetkovali Isus i apostoli. 2. Oni vjeruju da Novi

zavjet govori da je nedjelja dan Gospodnji, ili kršćanski dan odmora. 3. Vjeruju da je nedjelja ustanovljena kao uspomena na Isusovo uskrsnuće i da na njoj počiva Isusov i apostolski blagoslov. 4. Iako je crkva uvela nedjelju kao tjedni blagdan, oni vjeruju da je ona imala pravo na to.

Sad ćemo utvrditi što Božja riječ kaže o nedjelji kao danu odmora. Zapazimo Isusove riječi: "Posveti ih istinom; tvoja je riječ istina." (Ivan 17,17) Mi vjerujemo da je Božja riječ vjerni vodič u svim pitanjima vjerovanja. Stoga mora biti jasno da je istina jedino ono što Sveto pismo izjavljuje u vezi s ovim pitanjem.

Već smo ranije utvrdili da je Isus svetkovao subotu. Zapazimo još jednom tekstove u Evanđeljima po Luki 4,16 i Marku 27,28. Naš je Spasitelj svetkovao subotu jer je sam bio njezin gospodar. Međutim, postavlja se pitanje: "Nisu li apostoli izvršili neku promjenu u vezi s danom odmora?"

Obratimo pozornost na sve biblijske tekstove u kojima se spominje nedjelja.

Matej 28,1: "Po suboti, u svanuće prvog dana sedmice, dođoše Marija iz Magdale i druga Marija da pregledaju grob." Ovaj tekst spominje dva dana: subotu, i prvi dan tjedna. Govoreći ovdje o nedjelji, tekst je jednostavno naziva prvim danom tjedna. Ove su riječi napisane pod nadahnućem. Sveti Duh je uputio i objavio da je sedmi dan tjedna subota. Prvi dan tjedna spominje se samo kao povijesna činjenica. Značajno je zapaziti da je ovo napisao evanđelist Matej oko trideset godina nakon Kristova raspeća. Čak ni u to vrijeme nedjelja nije nazivana danom odmora.

Marko 16,1.2.9: "Kada dođe subota, Marija iz Magdale, Marija, majka Jakovljeva, i Saloma kupe miomirisa da odu pomazati Isusa. I vrlo rano prvoga dana sedmice dođu na grob s izlaskom sunca. ... Kad uskrsnu rano u prvi dan sedmice, najprije se ukaza Mariji

iz Magdale iz koje bješe istjerao sadam zlih duhova.” Marko je pisao svoje Evanđelje oko deset godina nakon Isusova uskrsnuća. Ni ovdje se ne govori o nedjelji kao danu za svetkovanje.

Luka 24,1: “U prvi dan sedmice, vrlo rano, žene dođu na grob, noseći miomiris koji bijahu pripremile.” Svi tekstovi koje smo naveli govore o nedjelji na isti način.

Može se postaviti pitanje: Zašto je Isus Krist uskrsnuo iz mrtvih u nedjelju? Obratimo pozornost na tekst u Evanđelju po Luki: “To bijaše dan Priprave, i subota je već osvitala. Međutim, žene koje bijahu došle s Isusom iz Galileje pratile su to te vidjele grob i kako bi položeno Isusovo tijelo. Potom se vratiše te pripremiše miomirise i pomast. U subotu se nisu micale prema propisu (Zakona).” (Luka 23,54-56) Dvadeset osam godina nakon uskrsnuća, liječnik Luka bilježi da je i u smrti Isus poštovao subotu. On je mogao uskrsnuti i u subotu, no On je toga dana počivao. Odmario je sedmoga dana i u početku, nakon dovršenog djela stvaranja za šest dana. (vidi: Postanak 2,1-3) I sada, nakon više tisuća godina, nakon završenog djela otkupljenja i smrti na križu u petak, “dan Priprave”, počivao je sedmoga dana u grobu. On je to učinio da bi potvrdio svetost subote.

Ivan 20,1: “U prvi dan sedmice, vrlo rano, kad je još bila tama, dođe na grob Marija iz Magdale i opazi kamen dignut s groba.” Prihvaćeno je mišljenje da je Ivan ovo napisao oko pedeset godina nakon uskrsnuća. Nedjelja je još uvijek prvi dan tjedna i nema ni spomena da je ona dan Gospodnji. Ovo bi bila dobra prilika da Ivan istakne nedjelju kao dan Gospodnji, ali ni riječi o tome.

Zapazimo sada drugi tekst u istom poglavlju koji se često uzima kao dokaz da su se učenici okupljali na bogoslužje u nedjelju.

Ivan 20,19: “Uvečer toga prvog dana u sedmici, dok su vrata (kuće) gdje bijahu učenici bila zatvorena zbog straha od Židova, dođe Isus, stade pred njih te im reče: ‘Mir vama!’” Ne vjerujem da bi itko ovaj sastanak nazvao vremenom za bogoslužje, jer su se učenici ovdje okupili “zbog straha od Židova”. Baš kao što je nekada Isus stišao nemirne valove na Galilejskom jezeru i umirio uzburkanu vodu naočigled preplašenih učenika, tako im je i sada, kad su se bojali Židova, donio svoj mir.

Neki tvrde da je dan Pedesetnice pao u nedjelju. Pedesetnica je svake godine padala u drugi dan tjedna, pa u vezi s Pedesetnicom dan tjedna nema važnosti. Međutim, ako je i bila u nedjelju te godine, ovome se ne treba pridavati nikakvo značenje. U svakom slučaju ovo nije nikakva najava uspostavljanja nedjelje kao dana odmora.

Zapazimo sada još jedan tekst koji se koristi u priglasjenju svetkovanja nedjelje.

Djela 20,7: “U prvi dan sedmice, kad se sastadosmo da lomimo kruh, Pavao je govorio prisutnima. Kako je kanio sutradan otići, produži govor do ponoći.”

Kad bi postojao neki tekst koji bi podupro nedjelju kao dan bogoslužja, tada bi to mogao biti ovaj. Međutim, u *Djelima 2,46* piše da su učenici “svaki dan” po kućama lomili kruh. Isus je uspostavio obred Posljednje večere u četvrtak uvečer. Treba li svetkovanje otpočeti u četvrtak uvečer? Što je pozadina ovog teksta?

Pavao je boravio u Troadi sedam dana i sad je bio oproštajni sastanak. Prije nego što će otići, sastao se s vjernicima da obave Večeru Gospodnju. Iz osmog retka doznajemo da je bila večer. Većina biblijskih stručnjaka slaže se da je to bila subotnja večer, jer su biblijski dani počinjali zalaskom sunca. Ovo potvrđuje tekst u *Djelima:* “U gornjoj sobi gdje smo se skupili bile su mnoge svjetiljke.” (*Djela 20,8*) Sljedeći dan trebao je biti

nedjelja. Pavao je toga dana trebao krenuti na dugo putovanje, što on nikada ne bi učinio da je to bio sveti blagdan.

Iz Biblije je potpuno jasno da apostoli nisu mijenjali dan bogoslužja koji je Isus dao svijetu i sâm ga svetkovao.

No postoji još jedan tekst koji moramo pogledati.

1. *Korinćanima 16,1.2*: “Što se tiče skupljanja milositnje za svete, kako sam odredio crkvama u Galciji, tako i vi činite! Neka svakoga prvog dana u sedmici svaki od vas zasebice stavi na stranu ono što mogne uštedjeti, da se ne sabira kad uspijem doći.” Ovdje se preporučuje da se milostinju prikuplja kod kuće kako bi se predala Pavlu kad dođe. Vjernici su trebali sredi-vati svoje financijske poslove u nedjelju i stavljati na stranu od svoje zarade za pomoć vjernicima u Jeruzalemu, koji su živjeli u oskudici.

Neki tvrde da je dan o kojemu se govori u Otkrivenju 1,10 nedjelja: “U dan Gospodnji padoh u zanos i čuh kako se iza mene ori jak glas poput trube.” Ali Biblija ističe činjenicu da je dan Gospodnji — subota. “Sin je čovječji uistinu gospodar subote.” (Matej 12,8)

Povijest i tradicija pokazuju da je svetkovanje nedjelje prihvaćeno u crkvi nakon apostolâ. Postoji dovoljno znanstvenih dokaza da nije bilo promjene u računanju tjednog ciklusa od vremena Isusa Krista do danas.

Grčki povjesničar Sokrat tvrdio je 391. godine poslije Krista: “Iako skoro sve crkve širom svijeta obavljaju svete tajne [Večeru Gospodnju] subotom svakoga tjedna, kršćani u Aleksandriji i Rimu, na osnovi neke drevne tradicije, ne pristaju uz to. Egipćani u Aleksandriji i Tubi održavaju svoje vjerske sastanke nedjeljom. I ne sudjeluju u tajnama na način koji je uobičajen među kršćanima jer oni sudjeluju u tajnama uvečer.” (*Ecclesiastical History*, knjiga 5, str. 289)

Zapazimo što kaže drugi poznati povjesničar, Joseph Bingham: “Stari su kršćani bili vrlo pažljivi u svetkovanju subote ili sedmog dana, koji je bio stari hebrejski dan odmora. Neki su je svetkovali kao post, a drugi kao svečanost... ne zbog toga što bi bili pod utjecajem judaizma, nego da bi služili Isusu, Gospodaru subote.” (*Antiquities of the Christian Church*, svezak 2, knjiga 20, poglavlje 3, str. 1137,1138)

Zašto bi se mijenjala Božja istina? Činjenica je da je svetkovanje nedjelje u naznabožačkom Rimu preuzeto iz zoroastrizma u Perziji. U vrijeme prve kršćanske crkve ova je pojava bila vrlo uočljiva. Konstantin Veliki je 321. godine poslije Krista proglasio takozvani Zakon o svetkovanju nedjelje za sve narode njegovog kraljevstva. Od poštovanja ovog zakona bili su izuzeti poljodjelci, dok je dvjesto godina kasnije car Justinijan (536.—538. godine) primijenio taj zakon na sve ljude.

U svakoj kršćanskoj crkvi postoje biblijski stručnjaci koji priznaju da ne postoji biblijsko opravdanje za svetkovanje nedjelje. Ovo je tradicija koja se krdom uvukla u crkvu kroz stoljeća. Međutim, Isus je rekao: “Tako ukidoste zapovijed Božju zbog svoje pre-daje.” (Matej 15,6) Iako se ova Isusova izjava ponajprije odnosi na petu zapovijed, u vezi s ovim proučavanjem ona se može primijeniti i na četvrtu.

Za nas je danas važno da poslušamo poruku apostola: “Trebalo se više pokoravati Bogu nego ljudima — odgovoriše Petar i apostoli.” (Djela 5,29)

Isus je umro da bi nam svima omogućio da poslušamo Boga. Uđite i vi s Njim u ovaj slavni odmor i upoznajte punu radost zajednice i druženja s Njim!

31

Svetkovanje dana odmora široom svijeta

J Je li doista moguće imati poseban dan odmora u ovom tako užurbanom svijetu? Je li ga moguće svetkovati bez svih onih ograničenja koja su mu nametnuli Židovi u stoljećima prije Isusovog prvog dolaska?

Biblija ne pruža nikakve upute u vezi sa svetkovanjem prvog ili bilo kojeg drugog dana između šest radnih dana u tjednu. U Evanđelju po Marku 16,1.2 nalazimo izvještaj kako su žene došle na grob prvog dana tjedna s namjerom da balzamiraju Isusovo tijelo, no On je u to vrijeme već uskrsnuo.

Tekst u Djelima 20,11-13 govori kako je apostol Pavao u nedjelju, prvog dana tjedna, krenuo na dugački put pješice, iako je taj isti put mogao provesti mnogo mirnije putujući brodom. Isti apostol u 1. Korinćanima 16,1.2 upućuje kršćane u Korintu da svoje poslove sređuju prvog dana tjedna kako bi svojim darovima mogli pomoći svojoj braći vjernicima koji u Jeruzalemu stradavaju od gladi.

Međutim, upute za svetkovanje subote kao dana odmora izričite su i određene. "Sjeti se da svetkuješ dan

subotni.” (Izlazak 20,8) Subota je dan za koji se treba pripremiti. Židovi nisu imenovali dane u tjednu po planetima ili zvijezdama, kao zapadnjaci, već su ih brojili prema suboti. Tako je nedjelja bila prvi dan poslije subote, ponedjeljak drugi dan poslije subote, i tako dalje. Dani su bili tako poredani da su ukazivali na subotu kao na dan svetkovanja. Subota je bila dan na kome je počivao Božji blagoslov. “I blagoslovi Bog sedmi dan i posveti, jer u taj dan počinu od svega djela svoga koje učini.” (Postanak 2,3)

Ljudi poduzimaju sve da bi dobili Božje blagoslove, a subota ih donosi svaki tjedan iznova. Milijuni ljudi osobno svjedoče o Božjim blagoslovima koji dolaze svetkovanjem subote. Među njima su poljodjelci i djelatnici u državnoj upravi, studenti i liječnici, domaćice i tvorničari. Svi su svjedoci Božjih blagoslova toga posebnog dana.

Zašto poseban dan?

Neki ljudi misle da među danima nema razlike. Međutim, subota je jedan od temelja pravog kršćanstva. Bez subote život bi bio beskrajan niz obveza. Ne bi bilo vremena za bogoslužje niti bi bilo prilike za razmatranje odnosa čovjeka prema Bogu. Subota nam je potrebna za razvoj duhovne naravi koju nam je Bog dao. Ona nas uzdiže iznad zemaljskih briga i problema. Ona je prilika za istinsku zajednicu Boga i čovjeka. To je posebno vrijeme tjedna kad se Bog pridružuje čovjeku.

“Subota je stvorena radi čovjeka, a ne čovjek radi subote.” (Marko 2,27) Ona je načinjena samo zbog čovjeka. Priroda ne svetkuje subotu. Čovjek je jedino biće s mogućnošću svetkovanja subote, u kojoj može slaviti Boga i ostvarivati zajednicu s Njim. Subota je čovjeku potrebna u tjelesnom, umnom i duhovnom smislu.

Zbivanja u svijetu, a posebno u Francuskoj i Rusiji, potvrdila su da je čovjek stvoren za sedmodnevni tjedni ciklus. Ničem drugom u prirodi, osim čovjeku, nije potreban ovakav ciklus. On postoji od vremena stvaranja svijeta. U Rusiji i Francuskoj su svojedobno pokušavali s tjednim ciklusom od deset, odnosno trinaest dana. Ti pokušaji su propali jer je čovjek stvoren za sedmodnevni tjedni ciklus.

Promjene kalendara vršene su od 1582. godine, no ni jedna od njih nije utjecala na tjedni ciklus. Izvršene su promjene samo u datumima. Zamjenom gregorijanskog za julijanski kalendar ispravljeno je pogrešno računanje prijestupnih godina, zbog razlike od šest minuta između astronomske i kalendarske godine. Prva je promjena izvršena u listopadu 1582. godine, kad je nakon srijede, 4. listopada, nastupio četvrtak, 15. listopada, jer je tijekom 1500 godina nastala razlika od deset dana. Subota je i dalje ostala sedmim danom tjedna.

Kako svetkovati subotu

Božja riječ nas opominje da se sjećamo sedmog dana i da ga svetkujemo. Sam Isus pomaže svojim sljedbenicima da subotu održe svetom. U petak, u dan pripreme, do zalaska sunca sve treba biti spremno za doček dana odmora. Prva nas zapovijed poziva da Boga stavimo ispred svega u našem životu, što nas i osposobljava da svetkujemo subotu.

“Dadoh im i svoje subote, kao znak između sebe i njih, neka znaju da sam ja Jahve koji ih posvećujem.” (Ezekiel 20,12) “I svetkujte moje subote, neka one budu znak između mene i vas, kako bi se znalo da sam ja Jahve, Bog vaš.” (Ezekiel 20,20) Subota potvrđuje da smo pomireni s Bogom. To je dan blagoslova, odmora i ispitivanja. Petak, dan pripreme, treba obuhvatiti — po-

red tjelesne pripreme — i vrijeme za pokajanje i spoznajnu da nas Isus čisti od svakog grijeha. (1. Ivanova 1,7-9)

“Neka vam je to subotni počinak. Postite! Navečer devetog dana u mjesecu — od večeri do večeri — prestanite raditi.” (Levitski zakonik 23,32) Iz ove je upute jasno da subotu valja svetkovati od zalaska do zalaska sunca. U vrijeme zalaska sunca obitelji se trebaju skupiti na bogoslužje, čitanje Božje riječi, pjevanje, slušanje duhovne glazbe, u miru jedan s drugim i s Bogom.

Zašto subota počinje uvečer?

Večer je vrijeme kad se većina ljudi smiri. To je divno doba dana. Priroda se smiri, poslovi su završeni, pa čovjek može započeti sveto vrijeme odmora promišljeno, svjesno i produhovljeno. Kad je Adam stvoren šestog dana stvaranja, njegova je prva subota počela te iste večeri pa je mogao zahvaliti svojemu Stvoritelju i proslaviti svojega Oca punog ljubavi.

Kako se subota svetkuje širom svijeta

Kako se može svetkovati subota s obzirom na postojanje datumske granice na 180. meridijanu? Nije li ta datumska granica nešto umjetno? Na putovanju oko svijeta uvidamo da se jedan dan dobiva ili gubi, ovisno o smjeru kretanja — na istok ili na zapad. 180. stupanj geografske dužine jedino je mjesto gdje je mogla biti postavljena datumska granica. Iako ju je čovjek umjetno stvorio, ona ipak predstavlja mjesto gdje se susreću istok i zapad. Polinežani žive uglavnom istočno, a Mikronežani i Melanežani zapadno od te granice. Čak i kad je riječ o bolestima, malarija vlada zapadno, a filaria ili elefantijaza istočno od te granice. Putnici koji prelaze datumsku granicu uzimaju u obzir njezino zna-

ćenje i vrše potrebne korekcije kalendara. Pitanje vremena svetkovanja subote postavlja se i u područjima Arktika i Antarktika, gdje stanovnici zimi šest tjedana ne vide Sunca, a ljeti ne vide noći. Kako oni mogu svetkovati subotu? U tim područjima vjernici uglavnom počinju subotu u vrijeme posljednjeg zalaska sunca koji je bio vidljiv.

Subota je vrijeme radosti

Bog želi da nam subota bude najljepše vrijeme tjedna. Ona nas podsjeća na Stvoritelja i Njegovo djelo. To nije vrijeme samo za bogoslužje i dublje proučavanje Božje riječi, nego i za zajednicu s onima koji s nama dijele istu radost i vjerovanje. "Ne ostavljajmo, kako neki običavaju, svoga vlastitog sastanka, već se sokolimo međusobno, i ovo to više što više vidite da se približuje Dan!" (Hebrejima 10,25)

To je i vrijeme kad obitelji trebaju počiti sa svojom djecom u prirodu koja objavljuje Božju stvaralačku moć. Tamo djeca mogu promatrati velika Božja djela. To je vrijeme i za posjećivanje osamljenih, bolesnih i nepokretnih. Ponekad će posebno blagoslovljeno djelovati na obitelj cijeli vikend proveden u prirodi, bilo da je obitelj sama, ili da se okupi nekoliko obitelji zajedno.

Bog nam je stavio na raspolaganje šest dana za rad i zadovoljavanje naših zemaljskih potreba, a subotu za osvježanje tijela, uma i duha. Subota osvježava duh i liječi potištenost.

Subotnji je odmor namijenjen i supruzi

Kao što je već spomenuto, subota treba biti obiteljski dan. Priprema hrane, čišćenje i ostali kućni poslovi trebaju biti obavljani prije subote. Domaćica se u subotu treba odmarati. Neka članovi obitelji pomažu u

pripremi za subotu da nitko ne bude toliko umoran da ne bi mogao uživati u blagoslovima subote. Dok se pripremamo za subotu, trebamo odložiti i probleme koji su nas pratili tijekom tjedna. Svatko tko želi mira i osvježenja, naći će ga u subotu. Mnogi su mogli izbjeći slom živaca da su znali za subotu.

“U ono sam vrijeme vidio u Judeji ljude koji gaze u tijescima u dan subotni; drugi su nosili snopove žita, tovarili na magarce vino, grožđe, smokve i svakojake terete da ih u dan subotni unesu u Jeruzalem. I prekoriah ljude što u taj dan prodaju živež. A Tirci koji su živjeli u Jeruzalemu donosili su onamo ribu i svakovrsnu robu da je prodaju Židovima u subotu. Prekoriah judejske velikaše i rekoh im: ‘Kakvo to zlo djelo činite i skvrnite dan subotni? Nisu li tako činili i vaši oci, te je Bog naš doveo svu ovu nesreću na nas i na ovaj grad? A zar vi želite umnažati gnjev protiv Izraela skvrneći subotu?’ I zapovjedih još da uoči subote, kad se mrak spusti na jeruzalemska vrata, zatvore njihova krila, i rekoh neka se ne otvaraju do iza subote! Postavio sam nekoliko svojih momaka na vrata da se ne unosi nikakav tovar u dan subotni.” (Nehemija 13,15-19)

Ovo je dobra pouka o kupovanju i prodavanju u subotu. Bog jasno kaže: “Ostavi po strani svijet i sve što je u njemu, ako ne pridonosi miru i ljubavi.” Bog bi danas i nama rakao: “Ugasi televizor i radio, odloži novine i časopise da bih ja bio tvojim Učiteljem.”

“Zadržiš li nogu da ne pogaziš subotu, i u sveti dan da ne obavljaš poslove; nazoveš li subotu milinom, a časnim dan Jahvi posvećen; častiš li ga odustajući od puta, bavljenja poslom i pregovaranja — tad ćeš u Jahvi svoju milinu naći, i ja ću te provesti po zemaljskim visovima, dat ću ti da uživaš u baštini oca tvog Jakova, jer Jahvina su usta govorila.” (Izaija 58,13.14)

Ovaj je tekst namijenjen i nama danas. Ovakvim svet-

kovanjem subote u našim će domovima zavladata nebesko ozračje ljubavi i mira, što nam je danas potrebnije nego ikad ranije.

Milijuni ljudi našli su radost u svetkovanju subote. Bio je to i Spasiteljev običaj. (Luka 4,16) No on nas je učio i da činimo dobro u subotu. (Matej 12,12) Svojom spremnošću da pomognemo mi ćemo biti blagoslov drugima. Najljepše je kad blagoslove možemo podijeliti s nekim.

Bog će nam sigurno pomoći da subota i nama bude dan radosti. Otpala crkva, kao i Židovi nakon babilonskog ropstva, učinili su svetkovanje subote teretom. Ali Bog želi da ona bude znak naše ljubavi i prijateljstva prema Njemu i našim bližnjima. Radujmo se sljedećoj suboti kao danu odmora i blagoslova, dok je svetkujemo s milijunima vjernika širom svijeta.

Postoji li pakao?

Tisuće ljudi se uozbilji i nasmrt preplaši pri spomenu riječi *pakao*. Mnogi svećenici i propovjednici većine vjerskih zajednica pokušavaju strahom pred paklom natjerati ljude u Božje kraljevstvo, opisujući im živim riječima strahote mučenja u vječnom ognju.

Kad je Robert Ingersol slušao svojega oca gdje govori kako Bog navodno šalje malu djecu u pakao u kojemu se ona vječno muče, zauvijek je okrenuo leđa Bogu i rekao: "Ako Bog tako postupa, ja Ga mrzim." Veliki američki pravnik, političar i filozof Robert Ingersol bio je jedan od najpoznatijih svjetskih nevjernika. On se doslovno rugao Bogu u svakoj prigodi koja mu se pružila.

Naš nebeski Otac je Bog milosti i milosrđa. "Ne odstaje Gospodin od izvršenja obećanja, kako to neki misle, nego vas strpljivo podnosi jer neće da se itko izgubi, nego da svi pristupe obraćenju." (2. Petrova 3,9) Nebeski Otac ne namjerava vječno mučiti u paklenom ognju grešnike koji se nisu pokajali.

Sadrži li Biblija nauk o vječnim mukama u paklu? Ne, niti izdaleka! Biblija govori o "vječnoj kazni", ali

nigdje ne spominje “vječno kažnjavanje”. Biblija govori o konačnom uništenju grijeha i očišćenju Zemlje ognjem, ali nigdje ne spominje vječni život grešnika u vječitom ognju. Besmrtnost i nepropadljivost će u posljednji dan primiti spašeni: “U jedan hip, u tren oka, na glas posljednje trube; zatrubit će truba i mrtvi će uskrsnuti neraspadljivi, a mi ćemo se preobraziti, jer treba da se ovo raspadljivo tijelo obuče neraspadljivošću i da se ovo smrtno tijelo obuče besmrtnošću.” (1. Korinćanima 15,52.53)

Gore li ljudi u paklu?

Dobra je vijest da danas nitko ne gori u paklu. Kako to možemo znati? Isus je ispričao usporedbu o pšenici i ljulju, ili kukolju. Pšenica je posijana na njivu, ali je neprijatelj posijao i kukolj. Isus nastavlja i objašnjava: “Sijač dobrog sjemena jest Sin Čovječji. Njiva je svijet. Dobro sjeme sinovi su Kraljevstva. Ljulj su djeca Zloga. Neprijatelj koji ga posija jest đavao. Žetva je svršetak svijeta, a žeteoci su anđeli. Kao što se ljulj skuplja i baca u oganj, tako će biti i na svršetku svijeta.” (Matej 13,37-40)

Isus spominje oganj, ali samo uz svršetak svijeta! Tek na kraju će zli dospjeti u oganj. Biblija dakle govori da pakleni oganj danas ne postoji.

Ovu činjenicu dalje naglašava apostol Petar: “Gospodin može izbaviti prave štovatelje iz kušnje, a bezbožnike sačuvati za dan Suda da ih kazni.” (2. Petrova 2,9) “Dan Suda” ne znači “sada”, nego “na kraju svijeta”. Bit će to onda kad Isus dođe da odvoji pšenicu od kukolja, ili ovce od jaraca; to jest pravednike od nepravednika.

Sud će biti na kraju svijeta, i ne možemo zamisliti da Bog već prilikom smrti šalje nepravednike u pakao, da bi ih na kraju svijeta vratio na Sud. Ovo objašnja-

va prorok Daniel u svojoj knjizi, evanđelist Ivan u Otkrivenju i sâm Isus u Evanđelju po Ivanu, 5. i 6. poglavlju. "Ne čudite se tomu! Dolazi, naime, čas kada će svi koji počivaju u grobovima čuti Njegov glas, te izići iz njih: koji su činili dobro, na uskrsnuće — na život; koji su činili zlo, na uskrsnuće — na propast." (Ivan 5,28.29) "Da, volja je Oca mog da svaki koji vidi Sina i vjeruje u nj dobije život vječni i da ga ja uskrsim u posljednji dan." (Ivan 6,40) "Sin Čovječji ima doći u slavi Oca svoga, u pratnji anđela, te će tada platiti svakomu prema djelima njegovim." (Matej 16,27)

U Starom zavjetu nalazimo slikoviti opis onoga što se zbiva s čovjekom prilikom smrti: "A kad ga na kraju na groblje odnesu, na grobni mu humak postavljaju stražu." (Job 21,32)

Biblija jasno govori da će nepokajane grešnike stići pravedna kazna: "Jer je plaća grijeha smrt." (Rimljanima 6,23) No, Bog je bogat milošću ne samo prema pravednima, nego i u kažnjavanju nepravednih. Svatko odlučuje sâm za sebe hoće li prihvatiti vječni život ili vječnu smrt. "Uzimam danas za svjedoke protiv vas nebo i zemlju da pred vas stavljam: život i smrt, blagoslov i prokletstvo. Život, dakle, biraj, ljubeći Jahvu, Boga svoga, slušajući Njegov glas..." (Ponovljeni zakon 30,19) Oni koji odbijaju Kristovu ljubav što spašava i Njegovu žrtvu na Golgoti, ponijet će posljedice svojega vlastitog izbora.

Sotona je rekao Evi u Edenskom vrtu: "Ne, nećete umrijeti!" (Postanak 3,4) Od tada pa do danas on nastoji uvjeriti ljude u tu laž. Adam i Eva bi umrli tog istog dana da im Isus nije ponudio svoj život. Prava kazna za grešnike na kraju vremena bit će gubitak vječnog života. Oni će ostati bez vječnog života s Kristom, bez obnovljene Zemlje na kojoj će vladati ljubav, mir i blaženi sklad. Oni će primiti drugu smrt kao vječnu kaznu. Umrijet će i nestati zauvijek.

Govori li Biblija o vječnom ognju?

Biblija doista govori o vječnom ognju, ali što ona podrazumijeva pod tim pojmom? Neki tekstovi će nam pružiti odgovor: “Tada će reći i onima s lijeve strane: ‘Idite od mene, prokleti, u ogranj vječni što je pripremljen đavlu i anđelima njegovim!’” (Matej 25,41) Isus se vratio na Nebo da pripremi mjesto za svoje sljedbenike. Međutim, oni koji preziru Njegovu ljubav i radije slijede Sotonu, morat će se pomiriti i sa Sotoninom sudbinom i sudbinom njegovih anđela.

Kad mi kažemo “vječni ogranj”, to može značiti da će ogranj vječno trajati; ili da će vječno trajati njegove posljedice. Obratimo pozornost na značenje koje ovdje daje Biblija: “Kako ispaštajući kaznu — vječni ogranj — stoje za primjer Sodoma i Gomora s okolnim gradovima koji su kao i oni bludno grijehili i išli za drugovrsnim tijelom.” (Juda 7) Tekst u Postanku izvješćuje: “Jahve zapljušti s neba na Sodomu i Gomoru sumpornim ognjem...” (Postanak 19,24) Arheološki nalazi potvrđuju ovaj biblijski izvještaj.

Gore li ti gradovi u ognju još i danas? Apostol Juda je u vezi sa Sodomom i Gomorom spomenuo “vječni ogranj”. Sodoma i Gomora ne gore danas, nego su vječite posljedice tog “vječnog ognja”. Apostol Petar najavljuje istu sudbinu onima koji odbace Krista: “Ako je osudio na propast gradove Sodomu i Gomoru, pretvorio ih u pepeo i postavio ih za primjer budućim bezbožnicima...” (2. Petrova 2,6) Posljedice ognja su vječne — gradovi i ljudi pretvoreni su u pepeo.

Ali Isus je govorio i o “neugasivom ognju”. Što to znači? “Ako te na grijeh navodi ruka tvoja, odsijeci je! Bolje ti je kljastu ući u život nego s dvjema rukama otići u pakao — u neugasivi ogranj.” (Marko 9,43) To znači da se konačna vatra uništenja neće moći ugasiti dok sve ne izgori.

Isti je izraz upotrijebljen u proročanstvu o uništenju Jeruzalema do kojeg je tek trebalo doći u vrijeme Nabukodonozorovog osvajanja. "Ali ako me ne poslušate, te ne budete svetkovali dan subotni, i ako budete nosili bremena ulazeći na vrata jeruzalemska u dan subotni, tada ću potpaliti oganj na vratima njegovim: i plamen će proždrijeti dvore jeruzalemske, i neće se ugasiti." (Jeremija 17,27) Svakako, kad je vatra osvajača uništila grad — ugasila se.

Prorok Malahija dodaje ovoj slici: "Jer evo dan dolazi poput peći užaren; oholi i zlikovci bit će kao strnjika: dan koji se bliži spalit će ih — govori Jahve nad Vojskama — da im neće ostati ni korijena ni grančice." (Malahija 4,1) Zatim zapazimo: "I gazit ćete bezbožnike kao prah pod nogama u dan koji spremam — govori Jahve nad Vojskama." (Malahija 4,3) Ovo će biti konačno uništenje o kojemu je govorio Isus: "Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, a duše ne mogu ubiti! Bojte se radije onog koji može i dušu i tijelo uništiti u paklu." (Matej 10,28)

Isus nas izbavlja od takvog uništenja ako Ga prihvatimo kao svojega Spasitelja i priznamo Mu svoje grijehe, kao što je to opisao prorok Izaija: "Nek bezbožnik put svoj ostavi, a zlikovac naume svoje. Nek se vrati Gospodu, koji će mu se smilovati, k Bogu našem, jer je velikodušan u praštanju." (Izaija 55,7)

Čovjek ima pravo na izbor. To je pravo koje mu je Bog dao. Svatko po svom vlastitom izboru donosi odluku da prihvati Krista, ili da Ga ne prihvati. Budući da oni koji Ga ne prihvaćaju ne žele biti sretni s Kristom na ovoj Zemlji u ovom životu, ne bi bili sretni s Njim niti u budućem životu. Grijeih i grešnici će morati biti uništeni da ne bi i dalje grijehom kvarili sreću ljudi na novoj Zemlji i u svemiru.

Konačno uništenje će se dogoditi kad Isus dođe. Pročitajmo još jednom: "Ne čudite se tomu! Dolazi, na-

ime, čas kada će svi koji počivaju u grobovima čuti njegov glas, te izići iz njih: koji su činili dobro, na uskrsnuće — na život; koji su činili zlo, na uskrsnuće — na propast.” (Ivan 5,28.29)

Grešnici koji se ne pokaju i ne ostave grijeh bit će uništeni zajedno s njihovim grijesima. Bog će uništiti grijeh, pa će s njim biti uništeni i oni koji su pristali uz grijeh. No, budimo čvrsto uvjereni u to da je Božja želja da nas spasi! Isus je zbog našega spasenja napustio Nebo i došao na Zemlju. Svojom smrću osigurao nam je vječni život. Njegova prolivena krv nam je zalog i jamstvo vječnog života.

O konačnom uništenju govori se u Otkrivenju: “A njihov zavodnik, đavao, bi bačen u ognjeno i sumporno jezero, gdje se također nalaze Zvijer i lažni Prorok. I bit će mučeni dan i noć, u vijeke vjekova. ... Tada su Smrt i Podzemni svijet bili bačeni u ognjeno jezero — ognjeno jezero, to je druga smrt. I tko se god ne ‘nađe upisan u knjizi života’, bi bačen u ognjeno jezero.” (Otkrivenje 20,10.14.15)

Nakon toga Bog stvara novu Zemlju. Sve što je bilo, zaboravit će se. Budućnost će biti puna radosti. “On će otrti svaku suzu s njihovih očiju. Smrti više neće biti; neće više biti ni tuge, ni jauka, ni boli, jer stari svijet prođe.” (Otkrivenje 21,4)

Bit će to sretna i blagoslovljena vječnost. Razmislimo dobro i odlučimo još danas da nećemo izgubiti slavu koju je Isus pripremio onima koji Ga ljube!

Sedam crkava iz Otkrivenja

Turska je zemlja mnogih suprotnosti. Suvremeni način življenja vrlo se često stapa s nekadašnjim. Povijest svjedoči da je na području Turske bujala jedna od najstarijih civilizacija za koju se vrlo malo znalo sve do početka dvadesetog stoljeća. Tek u novije vrijeme otkriveni su gradovi Hetita. Ovo otkriće osvijetlilo je ne samo tu drevnu civilizaciju, nego je još jednom potvrdilo istinitost biblijskih zapisa. Biblija u više navrata spominje Hetite. Ali o njima se ništa nije znalo iz drugih izvora i o njima je govorila jedino Biblija. Otkriće glinenih pločica iz Tell el Amarne potvrdilo je istinitost biblijskog zapisa o Hetitima.

Tutankamonova udovica Anekhesemum nakon rane smrti svojega muža pisala je hetitskom kralju i molila ga da joj dâ svojega sina za muža. Naime, nakon smrti njezinog muža Tutankamona ona je — prema običajima — imala devedeset dana vremena da se sama pobrine za muža. Hetitski kralj je bio oprezan i devedeset dana mu nije bilo dovoljno da se uvjeri u iskrenost molbe. Tako se ona na kraju morala udati za starog gojaznog svećenika koji je bio blagajnik u hramu.

Uskoro nakon otkrića pločica u Tell el Amarni otkriveni su i hetitski gradovi Bogaskoj, Hatušaš i Kar-kemiš. Hetitski muzej u Ankari danas je poznat po starijim hetitskim reljefima i predmetima koji su se upotrebljavali u bogoslužju i u kulinarnstvu. Osim toga otkriven je vjerojatno prvi ugovor o nenapadanju, sklopljen između Hetita i Egipta, najvjerojatnije nakon zah-tjeva Anekhesemum.

Za one koji proučavaju Bibliju najzanimljivija su u Turskoj mjesta koja se spominju u Novom zavjetu: Efez, Kolosa, Tarz — mjesto gdje se Pavao rodio i odrastao, Derba, Troada, kao i mnoga druga mjesta čiji ostaci dokazuju istinitost i pouzdanost biblijskih zapisa.

Apostol Ivan, zatvoren i prognan na otok Patmos, napisao je sedam poslanica sedmorim crkvama spomenutim u Otkrivenju. Ove crkve su se nalazile u sedam gradova: Efezu, Smirni, Pergamu, Tijatiri, Sardu, Filadelfiji i Laodiceji. Ovi su se gradovi nalazili uz staru rimsku cestu koja je polazila od mora i prolazila kružno kroz unutrašnjost zemlje te opet završavala na obali.

Dakako, pisma koja je Ivan pisao sedmorim crkva-ma imaju četverostruku primjenu: 1. na kršćansku crkvu u spomenutom gradu, 2. na sam grad, 3. na raz-doblje crkvene povijesti koje je predstavljeno značajka-ma određene crkve, 4. na pojedine vjernike u crkvama.

Poruke upućuju podršku, a u nekim slučajevima ukor ili pohvalu. Pisma su poslana u Efez, Smirnu, Per-gam, Tijatiru, Sard, Filadelfiju i Laodiceju — gradove u unutrašnjosti, udaljene jedan od drugoga 50 do 80 kilometara. U tim je gradovima prihvaćena Isusova Radosna vijest. Svrha pisama bila je da se dade poneki savjet vjernicima u tim crkvama i da ih se utvrdi u kršćanskom življenju. Pisma su vjerojatno napisana iz-među 92. i 98. godine poslije Krista. Većina biblijskih stručnjaka prihvaća godinu 96. kao vrijeme kad ih je Ivan napisao.

Obratimo sada pozornost na neke osobine tih gradova i na pojedinosti u pismima koja su im upućena.

Efez

Riječ “Efez” znači “željena” ili “poželjna”. Grad je bio smješten u lijepom kraju, u blizini utoka rijeke Cayster u more. U međuvremenu su riječni nanosi udaljili morsku obalu toliko da se sada iz Efeza jedva vidi more. Klima je bila blaga, mediteranska. Stanovnici su voljeli glazbu, obilje i raskoš, a njihovo bogatstvo nadmašivalo je mnoge druge gradove tog vremena. Bilo je to vrlo privlačno mjesto.

Ovo razdoblje povijesti Crkve značilo je veliki napredak u evanđeoskom radu, sve od Kristovog vremena pa do stote godine naše ere. Širom svijeta u tom je razdoblju kršteno uronjavanjem na tisuće ljudi. U obližnjem mjestu Seldžuk nalazi se crkva s krstionicom iz prvog stoljeća u vrlo dobrom stanju. Često su krstionice tog doba građene u obliku križa. Apostol Pavao je posvetio jednu cijelu poslanicu crkvi u Efezu. To je jedna od njegovih najljepših poslanica koju vrijedi često čitati. Crkva je u to vrijeme pokazivala ljubav prema Kristu i prema bližnjima. Međutim, apostol Ivan ovoj crkvi upućuje i jedan ukor, zato što je napustila svoju prvu ljubav. Pismo efeškoj crkvi glasi:

“Anđelu crkve u Efezu napiši: Ovo govori onaj koji drži sadam zvijezda u svojoj desnici, koji hodi između sedam zlatnih svijećnjaka. Poznam tvoja djela, tvoj trud i tvoju postojanost. Znam da ne možeš podnositi zlikovce: iskušao si one koji tvrde da su apostoli, a nisu, i ustanovio si da su lašci. Ustrajan si i neumorno si trpio za moje ime. Ali imam protiv tebe to što si svoju prvu ljubav ostavio. Prema tome, sjeti se odakle si pao, obrati se i opet počni činiti prva djela! Inače, ako se ne obratiš, doći ću k tebi i ukloniti tvoj svijećnjak s

njegova položaja. Ali ovo ti je dobro: mrziš djela nikola-
itâ, koja i ja mrzim. Tko ima uho, neka čuje što Duh
poručuje crkvama! Pobjedniku ću dati da jede od stabla
života koje se nalazi u Božjem raju.” (Otkrivenje 2,1-7)

Ivan prenosi poruku Isusa “koji hodi između sedam
zlatnih svijećnjaka”. Ovo je Isusova slika iz prvog po-
glavlja, pa sada Ivan dodaje još neke pojedinosti. Ni-
kolaiti, koji se ovdje spominju, uvijek su potkopavali
Božju istinu. Djelovali su i u Pergamu, gdje su bili us-
pješniji nego u Efezu. Međutim, glavno protivljenje Bo-
žjoj istini dolazilo je od poštovanja božice Diane, koja
je bila štovana u Efezu. Hram podignut u Efezu u nje-
zinu čast bio je četiri puta veći od Partenona u Ateni.
Hram su razorili Goti 262. godine poslije Krista. Isuso-
voj majci Mariji dodan je naziv Bogorodica baš na cr-
kvenom saboru u Efezu.

Ukor crkvi je glasio: “Ostavio si prvu ljubav!” Crkva
je izgubila svoju revnost i živost, a vjernici su zabora-
vili svjedočiti o Kristovoj ljubavi; stoga su zaslužili ovaj
ukor. Međutim, pobjednici će ipak imati udjela u Bo-
žjem kraljevstvu.

Smirna

Ova se crkva nalazila u središtu današnjeg grada
Izmira. U crkvi u Smirni bilo je mnogo nevolja, a u
smiranskom razdoblju crkve mnogo progonstava. Naziv
“Smirna” ima zajednički korijen s riječju “mirta”. Kao
što mirta kad se protrlja daje ugodan miris, tako je i
ova progonjena crkva odavala divni miris Božje ljubavi.
Vjernicima je obećana kruna života. Brežuljci oko Smir-
ne imaju oblik krune. Svakoj od sedam crkava ponu-
đen je blagoslov Božjeg kraljevstva koji najbolje odgo-
vara obilježjima te crkve, ili grada u kojemu se crkva
nalazila. Na taj način je crkva mogla shvatiti ponudeni
blagoslov.

Pergam

Ime "Pergam" znači "uzvisina". Glavni dio grada bio je visoko iznad ravnice. Marko Antonije je poklonio Kleopatri veliku knjižnicu tog grada, u želji da je osvoji. Kleopatra ju je prenijela u Aleksandriju i pridodala je slavnoj aleksandrijskoj knjižnici koju je kasnije uništio požar. Kralj Pergama je prvi uzeo titulu "Pontifex Maximus", što znači "veliki graditelj mostova". Kasnije su tu titulu preuzeli crkveni velikodostojnici u Rimu. Razdoblje ove crkve traje od 313. do 538. godine i obilježeno je mnogim kompromisima. U to vrijeme crkva je bila pod snažnim utjecajem obožavanja Sunca. Stanovnici Pergama štovali su Zeusa i nazivali ga "živim spasiteljem". Podigli su i hram Eskulapu, bogu zdravlja. Eskulapov znak sa zmijom je i danas znak ljekarništva i zdravstva.

Stanovnici toga grada koristili su mramor za mnoge simbole, pa je tako davanje komada mramora robu označavalo njegovo oslobođenje. "Pobjedniku ću dati skrivene mane, dat ću mu i bijel kamen i na kamenu napisano novo ime koje nitko ne poznaje osim onoga koji ga prima." (Otkrivenje 2,17)

Tijatira

Ime "Tijatira" znači "odricanje od vjere". Dugo razdoblje od 538. do 1517. godine bilo je vrijeme velikih progonstava Crkve. Ovo se naročito osjetilo u Turskoj, pa su kršćani bježali u Kapadociju, u područje planina u unutrašnjosti. To je područje vulkana Erciyas, visokog preko 4000 metara, koji je mnogo ranije izbacio iz zemlje ogromne količine vulkanskog praha i kamena pješčanika. Kasnije su kiše, snijeg i led oblikovali zanimljive formacije u obliku kupola. U ovim su se krajevima kršćani skrivali oko 800 godina. Na kraju su ih

istrijebili islamski bojovnici. U Otkrivenju 2,27 nalazi se obećanje ovim progonjenima: “Vladat će nad njima željeznim štapom, razbijat će ih kao glinene posude — vlast kakvu sam primio od svog Oca.” Stanovnici Tijatire bavili su se lončarstvom, a ono je i danas razvijeno u tom području.

Sard

Naziv “Sard” dolazi od jedne stare riječi iz vremena kad je grad bio pod opsadom, a znači “ono što je ostalo”. Kir je prvi zauzeo ovaj grad tako što se jedan njegov vojnik noću popeo uza strme litice tvrđave, ušao u grad i otvorio gradska vrata kroz koja je tada ušla perzijska vojska. Danas se obnavljanju Sarda posvećuje velika pažnja. Razdoblje predstavljeno crkvom u Sardu pokazuje oživljavanje duha vjere umjesto djela. Obećanje glasi da će vjerni pratiti Krista u bijelim haljinama.

Filadelfija

Grčka riječ “Filadelfija” znači “bratska ljubav”. Ovo je duh povijesti Crkve u razdoblju velikog misionarskog zanosa na početku devetnaestog stoljeća. “Poznam tvoja djela. Gle, otvorio sam pred tobom vrata kojih nitko ne može zatvoriti jer si unatoč svojoj maloj snazi i sačuvao moju riječ i nisi se odrekao moga imena.” (Otkrivenje 3,8) Evanđelju su vrata širom otvorena i ništa ga ne može spriječiti da se proširi svijetom.

Laodiceja

“Sud narodu” značenje je imena Laodiceja. Vremensko razdoblje koje simbolizira ova crkva započinje s početkom suda i traje do kraja vremena. U ovom posvje-

tovljenom, materijalističkom svijetu Crkva nije ni vruća ni hladna, nego upravo kao izvori u obližnjem mjestu Pomukale. Ivan kaže da je posljednja crkva mlaka; ali da Krist kuca na srce svakog pojedinog vjernika sa željom da Mu otvori vrata i da Ga primi u svoje srce.

Kvaka na vratima srca nalazi se iznutra i na nama je da primimo Krista i večeramo s Njim. "Evo stojim na vratima i kucam. Ako tko čuje moj glas i otvori vrata, ući ću k njemu i večerati s njim, i on sa mnom." (Otkrivenje 3,19.20) Ovo prekrasno obećanje ostvarit će se svaki puta kad otvorimo svoje srce i primimo Krista. Zašto to ne bismo učinili sada?

34

Možemo pokazati Bogu našu zahvalnost

M“Molimo prebrojte novac. Naknadne reklamacije ne uvažavamo!” Ovaj natpis susrećemo skoro posvuda gdje se radi s gotovim novcem. Zašto? Zato što svatko može pogriješiti. Događa se i to da poneki blagajnik namjerno griješi pri povratu novca, da bi višak strpao u svoj džep. U trgovinama i samoposlugama sve češće krađu i kupci. Sve je to suprotno Božjim zapovijedima “Ne ukradi!” i “Ne poželi.” Nitko od nas ne bi želio biti zakinut. Ni Bog to ne želi.

Svijet se danas nalazi u teškom moralnom stanju. Apostol Pavao kaže: “Jer su svi sagriješili i lišeni su Božje slave.” (Rimljanima 3,23) Kad bismo načinili duhovnu inventuru, uvidjeli bismo da smo lišeni mnogočega dobroga. No Bog je na križu načinio put za povratak i obnovljenje koje mora započeti sada. Ako Krist ulazi u naš život, iz njega izlazi sve što nas je dosad odvajalo od Njega.

Kad je Krist zavladao srcem psalmista Davida, on je mogao uskliknuti: “Jahvina je zemlja i sve na njoj, svijet i svi koji na njemu žive.” (Psalam 24,1), i: “Ta

moje su sve životinje šumske, tisuće zvjeradi u gorama mojim. Znam sve ptice nebeske, moje je sve što se miče u poljima.” (Psalam 50,10.11) Zatim prorok Hagaj izjavljuje: “Moje je zlato, moje je srebro — riječ je Jahve nad vojskama.” (Hagaj 2,8)

Drugim riječima: sve pripada Bogu i čovjek je samo upravitelj Božjih dobara. Bog nam je stavio na raspolaganje mnoga od svojih dobara da ih koristimo tijekom svojega života na zemlji. Ništa nismo donijeli na svijet, ništa ne možemo ni odnijeti sa sobom. Kad stanemo u podnožje križa, zaključujemo da sve što imamo i sve što jesmo pripada Spasitelju Isusu Kristu. “Ne znate li da ne pripadate sami sebi jer ste kupljeni?” (1. Korinćanima 6,19.20) Kupljeni smo cijenom Kristove krvi na križu.

Međutim, krišćanin može i nesvjesno zakidati ili prikraćivati Boga. “Smije li čovjek prikraćivati Boga? A vi mene prikraćujete. I pitate: ‘U čemu te prikratismo?’ U desetini i prinosu.” (Malahija 3,8) Bog je poučio izraelski narod o svom planu da se izdvajaju desetine i daruju Njemu. “Svaka desetina sa zemljišta, bilo od poljskih usjeva, bilo od plodova sa stabala, pripada Jahvi; to je Jahvi posvećeno.” (Levitski zakonik 27,30) Iako sve pripada Bogu, On nam daje da devet desetina od prihoda iskoristimo za svoje potrebe, a jednu desetinu da vratimo Njemu. Zanimljivo je da je ovo pravilo bilo poznato i da se poštovalo i u neznabožačkim religijama. Bog ga je uspostavio, i mnogi su ga poštivali još mnogo prije Mojsija i zakona koji su predani Izraelu. “Abraham mu dade desetinu od svega.” (Postanak 14,20)

Sam Isus uključio je ustanovu desetine u dužnosti čovjeka. “Jao vama, književnici i farizeji, licemjeri jedni, koji dajete desetinu od metvice, komorača i kima, dok zanemarujete najvažnije u Zakonu: pravednost, milosrđe i vjernost. Ovo je zadnje trebalo činiti, a ono prvo ne propustiti!” (Matej 23,23) Židovi Isusovog doba

zanemarivali su mnoge važne obveze, ali su bili točni u davanju desetine. Oni su mislili da tako mogu platiti svoj put u Nebo. Ali to nije svrha desetine.

Što treba činiti s desetinom

U doba starog Izraela desetinu je Bog odredio za Levite koji su služili u Božjem hramu. Ovo im je bio jedini posao. Desetinom su se izdržavali oni i njihove obitelji. “Levijevim sinovima, evo, predajem u baštinu sve desetine u Izraelu za njihovu službu — za službu što je obavljaju u Šatoru sastanka.” (Brojevi 18,21)

U Novom zavjetu apostol Pavao ima pred očima isti plan kad misli na one koji sve svoje vrijeme služe crkvi. “Zar ne znate da se oni koji obavljaju svetu službu hrane od hramskih dohodaka, da službenici žrtvenika sa žrtvenikom dijele?” (1. Korinćanima 9,13) Smatralo se da netko tko ne radi svoj zemaljski posao puno radno vrijeme ne može uspješno služiti Božjem narodu. Tako je ustanovljen plan desetine po kojemu se ona koristi jedino za izdržavanje onih koji služe crkvi sve svoje vrijeme. Oni obavljaju Božji posao i Bog im daje svoju desetinu. Nije čudo što je Malahija govorio da prikraćujemo Boga ako nismo u tome uredni.

Vratimo se ponovno ovom tekstu: “Od vremena svojih otaca odstupate od mojih uredaba i ne čuvate ih. Vratite se meni, i ja ću se vratiti vama — govori Jahve nad vojskama. Pitajte: ‘Kako da se vratimo?’ Smije li čovjek prikraćivati Boga? A vi mene prikraćujete. I pitajte: ‘U čemu te prikratismo?’ U desetini i u prinosu. Udareni ste prokletstvom jer me prikraćujete vi, sav narod!” (Malahija 3,7-9)

Mnogi ljudi za ovo nisu znali niti su to razumjeli, pa su bili iznenađeni kad su uvidjeli da su prikraćivali Boga. No, zapravo, oni su prikraćivali sebe, jer načelo desetine nije jednostrana obaveza čovjeka prema Bogu.

Ono je izravno dano za dobro čovjeka. Prvo, ono ga uči da bude nesebičan u onome što ima, bilo malo ili mnogo. Drugo, ma koliko to izgledalo čudno, čovjek ima koristi od ovog načela. I treće, Božje djelo ima koristi, jer što više ljudi uspostave sklad s Božjom objavljenom voljom, to se više propovijeda Radosna vijest.

Načelo desetine je vrlo jasno. Oni koji služe Bogu, crkvi i bližnjima sve svoje vrijeme, trebaju se izdržavati sustavnim darivanjem novca vjernih kršćana. Zapazite kako to objašnjava Malahija: "Donesite čitavu desetinu u riznicu da u mojoj kući bude hrane. Tada me iskušajte — govori Jahve nad Vojskama — neću li vam otvoriti ustave nebeske i neću li izliti na vas punom mjerom blagoslov, neću li zbog vas zaprijetiti skakavcu da vam više ne kvari usjeva i da vam ne bude nerodna loza u polju — govori Jahve nad vojskama. Svi će vas narodi tad držati sretnima, jer ćete biti zemlja blaženstva — govori Jahve nad Vojskama." (Malahija 3,10-12)

Na ovaj način Bog daje jasna obećanja da će oni koji vjerno vraćaju Bogu Njegov dio biti obilno blagoslovljeni. Drugim riječima, dok netko vraća Bogu jednu desetinu od prihoda, Bog svojim blagoslovima čini da ostalih devet desetina vrijede više od svih deset desetina bez Njegovog blagoslova. Ova činjenica potvrđena je bezbroj puta u životu.

Što se događa s desetinom

Već ste iz navedenog navoda zapazili da desetinu treba donijeti u riznicu. Nehemija govori slično: "Tada je sva Judeja donosila u spremišta desetinu žita, vina i ulja." (Nehemija 13,12) Desetina je odvojena od svih drugih darova i prinosa koje dajemo. Ona ide u riznicu da bi služila za izdržavanje onih koji sve svoje vrijeme posvećuju Božjoj službi. Ako ima više sredstava, u toj službi se može zaposliti više ljudi. S manje ovih sredsta-

va u službu može biti uključeno manje ljudi. Ova se sredstva ne mogu koristiti za potrebe gradnje crkava, pomaganje siromašnima, izgradnju i održavanje škola, bolnica, domova za nemoćne i drugih ustanova.

“Odvajaj desetinu dohotka svake godine od svega što tvoj usjev u polju donese.” (Ponovljeni zakon 14,22) Desetina se izračunava od naših prihoda. Zemljoradnik mora odbiti troškove koje je imao u proizvodnji svojega uroda. Vlasnik trgovine će odbiti plaće namještika i ostale materijalne troškove, a od čistoga prihoda izračunat će desetinu. Onaj tko prima plaću, izračunava desetinu na iznos koji prima.

Bogu nije potrebna desetina. On stavlja na ljude odgovornost da budu dobri upravitelji svega što im je Bog stavio na raspolaganje. To im pomaže da budu uspješni u poslovanju. Pomaže im da se odupru lakomstvu. Ako se u nama nešto buni protiv desetine, moramo ispitati svoje srce. Lakomi ljudi nerado prihvaćaju ovo Božje načelo.

Trebaju li ljudi koji imaju dugove davati desetinu? Ako se sjetimo zapovijedi da Bog uvijek dolazi prvi, tada smo najprije Njegovi dužnici. Iznenadujuće je kako Bog pomaže ljudima da se oslobode duga, ako su najprije vjerni Njemu. On otvara izvore o kojima čovjek niti ne razmišlja. Bog pomaže da uštedimo toliko da vratimo svoje dugove. Pored materijalnih blagoslova kojima nas Bog daruje, On nam daje i blagoslove u zdravlju, zadovoljstvo na poslu, zadovoljstvo u životu, jedinstvo u obitelji, ljubav i mnoštvo drugih nagrada za našu vjernost prema Njemu.

Načelo desetine je vrsta odnosa čovjeka i Boga. Mi dajemo desetinu jer ljubimo Krista i želimo da Njegovo djelo spašavanja napreduje. Mi vraćamo Bogu ono što s pravom pripada Njemu.

“Jer gdje ti je blago, tu će ti biti i srce”, rekao je Isus. (Matej 6,21)

U jednoj katedrali u Engleskoj postoji natpis: "Ovo što sam potrošio, imao sam; ono što sam uštedio, izgubio sam; ono što sam dao, to imam!"

Mnogi poslovni ljudi, a među njima i industrijalci Henry Ford i William Colgate, uvidjeli su da davanje desetine unapređuje njihove poslovne uspjehe. Spomenuta dvojica su na kraju vraćali Bogu čak pet desetina od svojih prihoda, jer su osjetili mnoge Božje blagoslove.

Zašto ne iskušate Boga kako vas poziva preko proroka Malahije? On vam želi otvoriti nebeske riznice. Budite Njegov suradnik, pa nikada nećete ostati bez Njegovih blagoslova. Neka vas Bog blagoslovi u vašim planovima!

Biblijski sakramenti

Brak

Brak je božanska ustanova koja potječe još iz eden-skog vrta. Jednako kao i subota, koja je također ustanovljena u Edenu, bračna se veza u mnogim slučajevima pogrešno shvaća i zlorabi.

Obratimo pozornost na uzvišene odnose u braku, kako ih vidi apostol Pavao: “Žene neka se pokoravaju svojim muževima kao Gospodinu, jer je muž glava žene kao što je i Krist glava Crkve — On, Spasitelj svoga Tijela! Štoviše, kao što je Crkva pokorna Kristu, tako neka budu i žene u svemu svojim muževima! Muževi, ljubite svoje žene kao što je i Krist ljubio Crkvu i sam sebe predao za nju, da je posveti čisteći je u kupelji vode uz pratnju riječi, da sam sebi privede Crkvu krasnu, bez ljage, bez bore, bez ičega tomu slična, da bude sveta i bez mane. Tako su i muževi dužni ljubiti svoje žene kao svoja tjelesa. Tko svoju ženu ljubi, ljubi samoga sebe. Bez sumnje, nitko nikada nije mrzio svoga tijela. Naprotiv, hrani ga i njeguje kao i Krist Crkvu. Mi smo, naime, udovi njegova Tijela.” (Efežanima 5,22-30)

Ovi tekstovi stavljaju bračnu vezu u okvir u kome odnosi muža i žene počivaju na uzajamnoj ljubavi. Odnos Krista prema Crkvi najbolja je slika bračnog odnosa po Božjoj zamisli. Kada se Kristu dade mjesto u braku, brak će sigurno uspjeti. Velika je istina u izreci: "Obitelj koja se moli zajedno — i ostaje zajedno!" Povjesničari tvrde da je jedan od uzroka pada staroga Rima upravo propadanje obitelji. I danas je svijet na nizbrdici, a jedan od glavnih uzroka je raspad bračne zajednice. Bračna obećanja se daju, ali ne drže.

Bog želi da budemo sretni u braku, i voljan nam je pomoći da se održi ustanova koju je On uspostavio u raju. Dajmo Mu priliku!

Molitva i meditiranje

Molitvom održavamo vezu; njome komuniciramo sa svojim Bogom. On nam je dao razne načine na koje se možemo moliti. Svaka molitva treba imati tri glavna dijela: slavljenje Boga, zahvaljivanje i traženje. Mnogi među nama najviše vremena u molitvi provode u traženju, a zanemaruju prvo dvoje. Obratni bi redosljed učinio molitvu mnogo značajnijom.

Javna molitva. "I govorahu leviti Ješua, Kadmiel, Bani, Hašabneja, Šerebja, Hodija, Šebanija i Petahja: 'Ustanite, blagoslivljajte Jahvu, Boga našega! Blagoslovljen da si, Jahve, Bože naš, od vijeka do vijeka! I neka je blagoslovljeno tvoje Ime slavno, iznad svakog blagoslova i hvale uzvišeno.'" (Nehemija 9,5) Ovakve molitve započinjale su slavljenjem Boga. Slavljenju je slijedilo zahvaljivanje za Božje vodstvo u povijesti Izraela. Zatim je dolazila molba da Bog učini novi zavjet sa svojim narodom.

Molitva nasamo. Lijepi primjer za ovakvu molitvu je molitva našeg Spasitelja Isusa u Getsemaniju, gdje je On u samoći razgovarao sa svojim nebeskim Ocem.

Ponekad je mudro načiniti popis misli koje bismo željeli iznijeti Bogu preko Krista. Ovaj popis treba sadržavati slavljenje, zahvaljivanje i traženje. Našu molitvu u samoći upućujemo Bogu preko Krista. Možemo se moliti naglas ili u sebi. Isus je rekao da je za ovu molitvu najpogodnija naša soba, drugim riječima osama. Možemo se moliti ma gdje se nalazili: u kuhinji, za plugom, na putovanju ...

Molitva u skupini. “Svi su ovi bili jednodušno ustrajni u molitvi zajedno s nekim ženama, Isusovom majkom Marijom i braćom njegovom.” (Djela 1,14) Molitva u skupini pridonosi zajedništvu i pogodnija je za zajedničke interese od javne molitve.

Meditiranje. David u Psalmima vrlo često izražava svoju naklonost prema meditiranju ili razmišljanju. Danas se mnogo govori o transcendentalnoj meditaciji, koja s ovim nema veze. David je meditirao o svetim stvarima i, spominjući svog razmišljanja, on govori o Zakonu i svjedočanstvima. Obratimo pozornost na sljedeće navode: “O, kako ljubim Zakom tvoj, po cio dan o njemu razmišljam. ... Umniji sam od svih svojih učitelja, jer razmišljam o svjedočanstvima tvojim. ... Moje ti riječi omiljele i razmišljanje srca moga pred licem tvojim, Jahve, hridi moja, otkupitelju moj!” (Psalam 119,97.99; 19,15)

Pomazanje bolesnika. Jakov u svojoj poslanici piše: “Boluje li tko među vama? Neka sebi dozove crkvene starješine! Oni neka mole nad njim mažući ga uljem u ime Gospodnje, pa će molitva učinjena s vjerom spasiti bolesnika! Gospodin će ga podići i, ako je učinio grijeh, dobit će oprostjenje. Prema tome, ispovijedajte grijeh jedan drugomu i molite jedan za drugoga da ozdravite! Mnogo može molitva pravednika ako je žarka. Ilija je bio čovjek koji je patio kao i mi; usrdno je molio da ne bude kiše, i nije pala na zemlju za tri godine i šest mjeseci.” (Jakov 5,14-17)

Dio ove svete službe je vjerovanje u Božju volju, i spremnost da se ona prihvati. Bogu se upućuje molitva za bolesnika koji ju je tražio. U odgovarajuće vrijeme, u tijeku molitve, bolesniku se s malo ulja pomaže čelo, što je simbol djelovanja Svetog Duha. Važno je razumjeti da je kod pomazanja bolesnika prvo i najvažnije spasenje, jer će "molitva učinjena s vjerom spasiti bolesnika".

Gospodnja večera

Prije nego što je ustanovio obred Gospodnje večere, Isus je ustanovio jednu drugu službu, koja se često zanemaruje — službu pranja nogu. Ova se služba naziva i obredom poniznosti, jer ona treba pripremiti čovjeka da ispravi sve ono što nije bilo dobro u njegovu odnosu s Bogom i bližnjima. O ovoj službi piše apostol Ivan: "Isus... ustane od večere, skine ogrtač, uzme ubrus i njime se opaše. Zatim ulije vodu u posudu za pranje te počne učenicima prati noge i otirati ih ubrusom kojim bijaše opasan.

Tako dođe do Šimuna Petra. Ovaj mu reče: 'Gospodine, Ti da meni pereš noge?' Isus mu odgovori: 'Što ja činim, ne možeš razumjeti sada, ali ćeš razumjeti poslije.' 'Ne, nikada mi ti nećeš prati noge', odvrati mu Petar. 'Ako te ne operem — reče mu Isus — nećeš imati dijela sa mnom!' 'Onda, Gospodine — odvrati mu Šimun Petar — ne peri mi samo noge nego i ruke i glavu!' Isus mu reče: 'Tko je okupan, treba mu oprati samo noge. On je potpuno čist. I vi ste čisti, ali ne svi.' Znao je, naime, tko će ga izdati, zato je i rekao: 'Svi niste čisti.'

Kad im oprao noge, uze svoj ogrtač, ponovo sjede za stol pa im reče: 'Razumijete li što sam vam učinio? Vi mene zovete Učiteljem i Gospodinom. Pravo velite, jer to jesam. Dakle, ako ja, Gospodin i Učitelj, oprah vama

noge, i vi ih morate prati jedan drugomu. Dao sam vam primjer da i vi činite kako ja učinih vama.” (Ivan 13,3-15) Većina crkava je zaboravila ovaj obred, iako je Isus rekao da nam je dao primjer kojega trebamo slijediti.

Ovoj lijepoj i značajnoj službi slijedi obred Gospodnje večere, o kojemu piše apostol Pavao:

“Ja sam, uistinu, primio od Gospodina ono što sam vam i predao: Gospodin Isus one noći u koju bijaše izdan uze kruh te zahvali, razlomi ga i reče: ‘Ovo je tijelo moje koje je za vas. Ovo činite na moju uspomenu!’ Isto tako uze i kalež, poslije večere, te reče: ‘Ovaj je kalež Novi savez u mojoj krvi. Ovo činite, svaki put kad ga pijete, na moju uspomenu!’ Uistinu, svaki put kad jedete ovaj kruh i pijete ovaj kalež navješćujete smrt Gospodnju dok on ne dođe. Zato tko god nedostojno jede ovaj kruh ili nedostojno pije ovaj kalež Gospodnji, bit će odgovoran za tijelo i krv Gospodnju. Neka svatko ispita samog sebe te onda jede od kruha i pije iz kaleža, jer tko jede i pije, osudu svoju jede i pije ako u tome ne razbire Tijelo.” (1. Korinćanima 11,23-29)

Ovo je sveta služba kojoj ne treba pristupati olako. Zato je služba pranja nogu dobro vrijeme pripreme srca, da bi nam grijesi bili oprošteni te da bismo bili dostojni svete zajednice sa svojim Spasiteljem.

Posvećenje djece

U Isusovo doba mala djeca se nisu krštavala urošnjavanjem, nego su se posvećivala Bogu. Bila je to prilika da se i roditelji ponovno posvete Bogu. Isus i Njegov roditelji su nam i u tome primjer. U Evanđelju po Luki piše:

“Kad je prošlo i vrijeme njihova čišćenja, prema Moj-sijevom zakonu, donesoše ga u Jeruzalem da ga prikažu Gospodinu, kako je pisano u Zakonu Gospodnjem: ‘Svako muško novorođenče neka se posveti Gosподi-

nu!' i dadnu za žrtvu, kako je rečeno u Zakonu Gospodnjem, 'par grlica ili dva golubića'.

Tada je živio u Jeruzalemu čovjek imenom Šimun. Bio je pravedan i pobožan i očekivao je utjehu Izraelovu. Imao je božansko nadahnuće. Njemu je Duh Sveti objavio da neće vidjeti smrti dok ne vidi Mesiju Gospodnjega. Potaknut od Duha Svetoga dođe u hram. Upravo kad su roditelji nosili Djetešce Isusa da izvrše na njemu propis Zakona, uze ga na ruke, dade hvalu Bogu i reče: 'Sad možeš, Gospodine, otpustiti slugu svojega da, prema riječi tvojoj, ide u miru, jer mi oči vidješe spasenje tvoje...' (Luka 2,22-30)

Kad mladi ljudi odrastu i mogu shvatiti Božji plan za njih, tada se trebaju i krstiti.

Krštenje

Apostol Pavao piše: "Ili zar ne znate da smo svi koji smo kršteni u Krista Isusa, u njegovu smrt kršteni? Dakle, s njim smo zajedno ukopani po krštenju u smrt da bismo, kao što je Krist uskrsnuo od mrtvih Očevom slavom, i mi živjeli novim životom. Jer ako smo dakle postali jedno s Kristom smrću sličnom Njegovoj, bit ćemo i uskrsnućem sličnim njegovu. Ovo znamo: naš je stari čovjek razapet zajedno s Isusom da se uništi ovaj grešni čovjek, tako da više ne robujemo grijehu, jer tko je mrtav, slobodan je od grijeha. A ako smo dakle umrli s Kristom, vjerujemo da ćemo i živjeti s njime." (Rimljanima 6,3-8)

Ovaj je obred bitan u kršćanskom napredovanju i razvoju, budući da svatko treba biti rođen "od vode i Duha Svetoga". (Ivan 3,5) Krštenje nas uvodi u potpunu zajednicu s Isusom, budući da tada napuštamo stari život u grijehu i zasnivamo novi život s Isusom.

Ovo su, dakle, biblijski sakramenti koji obuhvaćaju neke od naših dužnosti u kršćanskom življenju.

Pazi li Bog na sitnice?

Sveto pismo otkriva da je Bog dao zapovijedi s namjerom da ih čovječanstvo izvršava. Vršenje Božjih zapovijedi plod je čovjekovog odnosa prema Bogu. Kad su se ti odnosi poremetili, vršenje zapovijedi postalo je teretom. Moralni Zakon — Deset zapovijedi — vječan je; dok su drugi zakoni koje je Bog dao prolazni, privremeni. Bog je želio da uvijek ostane s čovjekom u prisnom, osobnom odnosu. Dok je to bilo tako, čovjek je živio u miru, radosti i ljubavi s Bogom, jer su zakoni koje je Bog dao izraz Njegovog karaktera.

U starozavjetno doba jedan od privremenih zakona bio je zakon o obrezanju. Za svakog Izraelca to je bila jednostavna praktična dužnost.

“A ovo je Savez moj s tobom i tvojim potomstvom poslije tebe, koji ćeš vršiti: svako muško među vama neka bude obrezano. Obrezujte se, i to neka bude znak Saveza između mene i vas. Svako muško među vama, kroz vaša pokoljenja, kad mu se navrši osam dana, neka bude obrezano; i rob, rođen u vašem domu, i onaj što bude kupljen od stranca, koji ne bude od vaše krvi. ... Muško koje se ne bi obrezalo neka se odstrani

od svog roda: takav je prekršio moj Savez.” (Postanak 17,10-12.14)

Zašto je Bog dao ovaj zakon i uveo ovaj običaj? Tome je više razloga: 1. On je ukazivao na razliku između Izraelaca i okolnih naroda. 2. Bio je stalni podsjetnik na njegovanje moralne čistoće. (Ponovljeni zakon 10,16: “Srce svoje obrežite!”) 3. Bio je znak dolaska Mesije preko Abrahamovog potomstva. 4. Bio je simbol odbacivanja tjelesne nečistoće. 5. Ukazivao je na krštenje urošnjavanjem. 6. Poticao je nadu u Kristov dolazak.

Obred je trebalo obaviti osmog dana od rođenja djeteta. U vezi s ovim običajem ništa nije bilo tajanstveno niti nejasno. Iako se danas ovom običaju ne pridaje velika važnost, za Izraelce iz biblijskih vremena bio je od najvišega značaja.

Upoznajmo se sada s neobičnim događajem koji je doživio jedan od velikih ljudi, čovjek koga je Bog izabrao da vodi Njegov narod. Dogodilo se to u gostionici na putu koji je vodio iz Midjana u Egipat. “Kad se na putu Mojsije zaustavi da prenoći, navali na nj Jahve da ga ubije.” (Izlazak 4,24) Na mjestu prenoćišta, mi bismo rekli: u hotelskoj sobi, Bog je htio ubiti Mojsija.

Sav svoj životni vijek Mojsije je proveo pripremajući se da bude vođa Božjeg naroda. Prvih dvanaest godina proveo je uz svoju majku. Sljedećih 28 godina proveo je na faraonovom dvoru u Egiptu. Posljednjih 40 godina proveo je brinući se za ovce u Midjanu. Sada je bio skoro spreman. Bog ga je pozvao da izvede Izraelški narod iz Egipta u obećanu zemlju. Pritom je doživio velika iskustva. Gledao je gorući grm koji nije sagorijevao. Bila je to Božja slava. Njegov se štap pretvorio u zmiju, pa potom opet u štap. Ruka mu je postala gubavom, pa opet zdravom. Bio je skoro spreman da preuzme vodstvo — a Bog ga hoće ubiti?! Zašto? Samo zato što nije izvršio obred obrezanja nad svojom djetetom.

Mojsijeva je žena bila Midjanka i nije smatrala potrebnim izvršiti ovaj obred na svojim sinovima. Možda joj je Mojsije prenio Božju zapovijed. Sada, na putu, nije bilo zgodno da se obred obavi. Bila je to sitnica, neznatna dužnost. No, činjenica da to nije bilo učinjeno skoro je Mojsija stajala života. Ovaj događaj nam ilustrira kako je Bog izričit u svemu što kaže i zahtijeva. Obred obrezanja je ukazivao na prihvaćanje Božjih zahtjeva i potpunu odanost. U vezi s obrezanjem Bog je bio izričit prema Mojsiju jer je obavljanje obrezanja značilo prihvaćanje zavjetnog odnosa između Boga i Njegovog naroda.

Od kršćana se ne zahtijeva obrezanje kao zavjetni znak. Umjesto njega Krist je uveo krštenje. "U njemu ste i obrezani; ne obrezanjem obavljenim rukom, nego obrezanjem Kristovim: odlaganjem tijela koje služi grijehu. Zajedno s njim ukopani u krštenju, s njim ste i uskrsnuli vjerom u snagu Boga koji ga uskrisi od mrtvih. Vas koji ste zbog prekršaja i neobrezanja svoga tijela bili mrtvi, oživi zajedno s njim; oprostite nam dobrohotno sve prekršaje." (Kološanima 2,11-13)

Krštenje je jedna od Isusovih zapovijedi: "Zato idite i učinite sve narode učenicima mojim! Krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga!" (Matej 28,19) Krštenje je postalo znak našeg odnosa s Njim te se ne smije shvatiti olako. Ono je dio kršćanskog života i dužnosti.

Apostol Pavao o krštenju piše: "Ili zar ne znate da smo svi koji smo kršteni u Krista Isusa, u njegovu smrt kršteni? Dakle, s njim smo zajedno ukopani po krštenju u smrt da bismo, kao što je Krist uskrsnuo od mrtvih Očevom slavom, i mi živjeli novim životom. Jer ako smo dakle postali jedno s Kristom smrću sličnom njegovoj, bit ćemo i uskrsnućem sličnim njegovu. Ovo znamo: naš je stari čovjek razapet zajedno s Isusom da se uništi ovaj grešni čovjek, tako da više ne robujemo grijehu." (Rimljanima 6,3-6) Ovo je očito dio duž-

nosti i života kršćanina. “Ako smo dakle umrli s Kristom, vjerujemo da ćemo i živjeti s njime...” (redak 8). Živjeti s Kristom znači steći novo iskustvo s Njim. “Jer znamo da Krist, koji je uskrsnuo od mrtvih, više ne umire: smrt nad njim više ne gospodari. Njegova je smrt bila, jedanput zauvijek, smrt grijehu, a njegov život — život Bogu. Tako i vi smatrajte sebe mrtvima grijehu, a živima Bogu u Kristu Isusu! Dakle, neka više ne vlada grijeh u vašem smrtnom tijelu, tako da vas podvrgne njegovim pužudama!” (Rimljanima 6,9-12)

Kad se predamo Kristu, On nas čini drukčijima. Ljudi uviđaju da smo kršćani. Mi smo Kristovi i On želi da imamo potpuno povjerenje u Njega. Mi ne možemo odmah shvatiti sve, ali ako idemo za Njim, On će nam dati razumijevanje iznad našeg očekivanja.

Dobro znamo da je Eden izgubljen zbog neposlušnosti, da su Sodoma i Gomora uništene zbog neposlušnosti i da će svijet propasti zbog neposlušnosti. “Ako nije poštedito staroga svijeta, već samo Nou, glasnika pravednosti, sa sedam drugih sačuvao kad je naveo potop na svijet bezbožnika; ako je osudio na propast gradove Sodomu i Gomoru, pretvorio ih u pepeo i postavio ih za primjer budućim bezbožnicima...” (2. Petrova 2,5.6), Bog će i na kraju osuditi svijet i spasiti one koji su u dobrim odnosima s Njim.

Bog nam u našem životu pruža prilike da pokažemo svoje povjerenje u Njega. Takvo je iskustvo doživio Naaman iz Sirije, zapovjednik kraljeve garde. Bio je gubav, pa mu je djevojka ropkinja predložila da pođe u Izrael i da razgovara s Elizejem, Božjim prorokom. On je to i učinio, ali kad mu je prorok savjetovao da se okupa u Jordanu sedam puta, nije mogao vjerovati svojim ušima. Zašto se ne bi okupao u mnogo čišćim rijekama Sirije?

“A Elizej poruči dolazniku: ‘Idi i okupaj se sedam puta u Jordanu, i tijelo će ti opet biti čisto.’ Naaman

se naljuti i pođe govoreći: 'Gle, ja mišljah, izići će preda me, zazvat će ime Jahve, Boga svoga, stavit će ruku na bolesno mjesto i odnijeti mi gubu. Nisu li rijeke u Damasku, Abana i Parpar, bolje od svih voda izrael-skih? Ne bih li se mogao u njima okupati da postanem čist?' Okrenu se i ode odande ljutit. Ali mu pristupiše sluge njegove i rekoše: 'Oče moj, da ti je prorok odredio i teže, zar ne bi učinio? A nekmoli kad ti je rekao: Okupaj se i bit ćeš čist.' I tako siđe, opru se sedam puta u Jordanu, prema riječi čovjeka Božjega; i tijelo mu posta opet kao u malog djeteta — očistio se! Vratu se on Elizeju sa svom svojom pratnjom, uđe, stade preda nj i reče mu: 'Evo, sad znam da nema Boga na svoj zemlji, osim u Izraelu. Zato te molim primi dar od svoga sluge.'" (2. o Kraljevima 5,10-15)

Ono što se od Naamana tražilo doista nije bilo veliko, no on se usprotivio Elizejevoj poruci. Ponekad smo na kušnjama u malim stvarima. U ovim posljednjim danima biblijsko je krštenje uronjavanjem predmet kušnje. Neki ne prihvaćaju činjenicu da Bog želi da prihvatimo biblijski način krštenja.

Druga točka istine u koju nas Bog želi uputiti jest subotnji odmor. Sada kad je blizu dan spasenja u kom će se Božja pravda otkriti u svoj svojoj slavi prigodom Kristovog ponovnog dolaska, ljudi će opet uspostaviti jedinstvo s Bogom svetkovanjem subote.

Bog govori: "Držite se prava i činite pravdu, jer će uskoro doći moj spas i objavit će se moja pravednost. Blago čovjeku koji čini tako i sinu čovječjem što se toga pridržava: koji poštuje subotu da je ne oskvrni i koji ruke svoje čuva od svakoga zla djela. ... A sinove tuđinske koji pristadoše uz Jahvu da mu služe i da ljube ime Jahvino i da mu budu službenici, koji poštuju subotu i ne oskvrnjuju je i postojani su u Savezu mome, njih ću dovesti na svoju svetu goru i razveseliti u svojem Domu molitve. Njihove žrtve paljenice i klanice bit

će ugodne na mojem žrtveniku, jer će se Dom moj zvati Dom molitve za sve narode." (Izaija 56,1.2.6.7) Kroz poruku preko proroka Izaije raspoznajemo Božju želju da Mu u ovo posljednje vrijeme Njegov narod služi vjernim svetkovanjem subote.

Ponekad je ljudima teško kad sami moraju donijeti odluke koje se tiču njihova života, ali im Isus daje obećanje: "Većma blago onima koji slušaju riječ Božju i drže je!" (Luka 11,28)

Mi nikad ne možemo znati Božje planove za naš život, ali možemo biti potpuno sigurni da nas nikad neće ostaviti ako uvijek idemo za Njim. Vjerujte Mu i držite Ga za riječ!

Kazalo

<i>Učitelji pravednosti</i>	5
1. Tajne drevnih mrtvih gradova	9
2. Dosegnimo zvijezde	17
3. S one strane smrti.....	23
4. Tajna sretnog doma	29
5. Rođen u Betlehemu, pogubljen u Jeruzalemu ..	36
6. Démoni u današnjem svijetu	44
7. Kako je nastalo zlo?	51
8. Koji je smisao boli i žalosti?	55
9. Kako su proroci proricali	61
10. Neće se moći kupovati ni prodavati	67
11. Muzej ateizma i proročanstvo o riđem konju ...	72
12. Čovjek rođen četiri puta	79
13. Povratak proroka Ilije	87
14. Velika bitka za istinu	92
15. Božićni i uskršnji blagdani	98
16. Može li se ubojici oprostiti?	104
17. Rođendan našega planeta	109

18. Ljudi će s ovog svijeta otići živi.....	115
19. Kakav će biti kraj?	121
20. Grad pod morem.....	126
21. Put oko svijeta u osamdeset minuta	132
22. Zašto postoji toliko vjerskih zajednica?	138
23. Tajanstveni obredi u pustinji	146
24. Propast nedemokratskih društvenih uređenja	152
25. Kako smo došli do Biblije	158
26. Prvobitno kršćanstvo u Velikoj Britaniji	165
27. Neobična priča o Židovima	171
28. Kako odložiti svoj pogreb.....	176
29. Brak može biti sretan.....	182
30. Kako je došlo do svetkovanja nedjelje	187
31. Svetkovanje dana odmora širom svijeta	193
32. Postoji li pakao?.....	200
33. Sedam crkava iz Otkrivenja	206
34. Možemo pokazati Bogu našu zahvalnost	213
35. Biblijski sakramenti	219
36. Pazi li Bog na sitnice?	225